

การศึกษาการใช้ที่ดินที่มีศักยภาพสูงบริเวณเมืองใหม่และชุมชนใกล้เคียง
ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอประชุมเมืองอโยธยา

STUDY OF LAND USES POTENTIAL AROUND THE CITY AYUTAYA
FOR PROJECT ART OF CULTURE AND TOWER CENTRE

ธัญวดี ทัสสนาเลศนุ์

THANWA TASSANALESORN

งานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศึกษาเขตพัฒนาเมืองอโยธยาและพื้นที่ใกล้เคียง
โดยกรมศิลปากร

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม

กรุงเทพฯ

สงวนลิขสิทธิ์โดยกรมศิลปากร

พ.ศ. ๒๕๔๑

ISBN 974-15-2472-2

**STUDY OF LAND USES POTENTIAL AROUND THE CITY AYUTAYA
FOR PROJECT ART OF CULTURE AND TOWER CENTRE**

THANWA TASSANALEEPORN

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN ARCHITECTURE
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2006

ISBN 974-15-2472-2

COPYRIGHT 2006

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
ชื่อนักศึกษา	นายธันวา ทศนลิลพร
รหัสประจำตัว	44064041
ปริญญา	ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	สถาปัตยกรรม
พ.ศ.	2549
อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมพล คำรงเสถียร
อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เลิศลักษณ์ กลั่นหอม

บทคัดย่อ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นนครที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ซึ่งรวมถึงวิถีการดำรงชีวิตที่มีความต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่เพียงแต่เป็นที่รู้จักของโลกในฐานะที่เป็นเมืองๆ หนึ่งหรือราชธานีแห่งหนึ่งของชาวไทยเท่านั้น แต่เป็นเมืองและอาณาจักรที่สำคัญมากแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประวัติศาสตร์โลกด้วย จนได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 เนื่องจากผังเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแบบอย่างในการก่อสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ ในระยะแรก เป็นอดีตมหานครที่มีเอกลักษณ์และเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งในด้านของประวัติศาสตร์ อารยธรรม สถาปัตยกรรมและจิตรกรรมที่สวยงาม โดยที่พื้นที่ของคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ พื้นที่สีแดง (Nucleus Zone) ที่เป็นพื้นที่ภายในเกาะเมืองและพื้นที่เขตกันชน (Buffer Zone) ซึ่งเป็นพื้นที่รอบเกาะเมืองทั้งสิ้น การพัฒนาพื้นที่จึงมีข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ไม่สามารถพัฒนาจังหวัดได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ดีขึ้น ดังนี้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในส่วนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและพัฒนาเมืองนำอยู่ โดยสร้างภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานให้เข้มแข็งพึ่งตนเองได้ โดยกำหนดบทบาทการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยอาศัยความได้เปรียบหรือจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างศักยภาพการพัฒนา ส่งผลให้บทบาทและแนวทางการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็ง เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจช่วยให้เกิดการจ้างงานเพิ่มรายได้ ตลอดจนปัญหาความยากจนทั้งในชนบทและเมือง โดย

มีแนวทางการพัฒนา คือ รักษาและใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมในการเพิ่มมูลค่าทางด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นบทบาทที่สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง ที่เหมาะสมกับ โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยขอบเขตการศึกษานั้นครอบคลุมพื้นที่ โดยรอบเกาะเมือง คือ พื้นที่เขตที่ 3, 4, 5 และ 6 โดยเป็นพื้นที่ฝั่งตะวันออก ตะวันตก เหนือ และใต้ ตามลำดับ จากการศึกษาพื้นที่โดยรอบเกาะเมือง พบว่า ศักยภาพของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกันทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจสังคม และลักษณะของพื้นที่แต่ละเขตมีข้อจำกัด และแตกต่างกัน ซึ่งการกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพกับโครงการนั้น ต้องคำนึงถึงการที่จะเข้าถึงโครงการได้สะดวก การขยายตัวในอนาคตของเมือง รวมไปถึงข้อจำกัด และกฎหมายของผังเมืองรวม และมุมมองโครงการที่มีผลต่องานสถาปัตยกรรมของเมือง ซึ่งพื้นที่ที่ต้องการสำหรับโครงการ คือ 150 ไร่ โดยการวิเคราะห์ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์ ซึ่งพื้นที่ PSA : Potential Surface Analysis ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยและทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลด้านปัจจัยพื้นฐานจากการสอบถามจาก นักวิชาการด้านออกแบบการวางผัง (Urban Planning) และสถาปัตยกรรม ทั้งหมด 12 ท่าน โดยผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมและเสนอแนะพื้นที่ให้กับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง ตามนโยบายของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากผลของการวิจัยดังกล่าว โดยการวิเคราะห์พื้นที่โดยรอบเกาะเมืองทำให้ได้พื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง คือ พื้นที่ที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเกาะเมือง อยู่ในเขตสำเภาล่ม ตอนกลางของพื้นที่บ้านตะเกียบ หมู่ที่ 13 บ้านมอญ หมู่ที่ 2 โดยพื้นที่ดังกล่าว ยังมีศักยภาพในการพัฒนาสอดคล้องกับผังแม่บทและนโยบายของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทั้งในด้านกายภาพ ด้านบริการสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ มุมมองในการมองเห็นของเมือง และสามารถตอบสนองกับแผนพัฒนาชุมชนเมืองใหม่ การขยายตัวของเมืองในอนาคตของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Thesis Title	Study of Land Uses Potential Around the City Ayutaya for Project Art of Culture and Tower Centre
Student	Mr. Thanwa Tassanaleeporn
Student ID.	44064041
Degree	Master of Industrial Education in Architecture
Programme	Architecture
Year	2006
Thesis Advisor	Assistant Professor Sompol Damrongsatien
Thesis Co-advisor	Assistant Professor Dr.Lertlak Klinhom

ABSTRACT

The Phra Nakorn Sri Ayutthata or Ayutthaya in short, is one of Thailand's historical and majestic highlands. Serving as the Thai capital for 417 years, it was once glorified as one of the biggest cities in the world a Southeast Asia center for civilizations. For this reason, the Ayutthaya has been included in UNESCO's World Heritage list since 1991. Furthermore. Ayutthaya is a paradigm of constructing a former Ratta Kosin Empire (present territory) according to its grandeur reflected through numerous magnificent structures and portraits which are currently located around 4 directions in the city island.

In accordance with the locations of historical and archeological areas, the limitation has been brought to obstruct the utmost of civilizing the regional development project in Ayutthaya province. Those areas are Nucleus Zone, the middle of the city island, and Buffer Zone, covering 4 directions around the city island. The principle of improving Ayutthaya area utilization has been set up in relation to The 9th National Economic and Social Development Plan (2002-2006) which are emphasized on the development of the structures in rural areas, and initiation to create a pleasant city center all over the country. The objective of this plan is to employ the potency in each city to secure the social foundation, generate the employment to raise income, and eliminate poverty in both rural and central areas. The Ayutthaya province is also influenced by the plan to carry out the encouragement in conservative and consuming recognition of the cultural heritage areas which play a significant role in the tourism of Ayutthaya.

As many reasons from the above, the research is about the potential of surface for Art & Cultural Center and Sight Seeing Tower project in the Ayutthaya city island. The area of this

research is to survey region 3, 4, 5 and 6 which are in the East, West, North and South respectively, and studied about the potential and suitability in performing that project. According to the study, it has been founded that the potential in each location is different from each other in the ways of physical geography, social and economic, and the characteristics in each zone such as facilities and convenience the project. Moreover not only law, city plan and extension of the city need to be taken in to consideration but also the aspect of the project that affected to the city architecture.

The researcher conducted the analysis by using PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS in collecting and analyzing data and also applied the information of basic elements from 12 urban and architected planning academicians to assist and support the analysis of this paper. The research had been set the objectives to find and propose the potential spaces by following the principle of Ayutthaya. From the result of this study, the author discovered that the potential and suitable surface to commit the Art & Cultural Center and Sight Seeing Tower project is zone 6 which are in Sumpaolom, the south of the city island. They are Ban Morn-M2, and Ban Takia-M13. These areas can fulfill the project needs concordant with the main plan and the principle of Ayutthaya. They are particularly response to the physical geography needs, service and facility requirements, and the attitude of city perspectives. By evaluating many reasonable aspects of those areas, the author believed that they will extremely facilities land usage and development plan in Ayutthaya.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยคำแนะนำจาก ผศ.สม ดำรงเสถียร ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม ซึ่งเป็นผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม และคุณพรเทพ ทรัพย์อัมพร หัวหน้าสำนักปลัดประจำองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งคอยช่วยเหลือด้านข้อมูลและความสะดวกในทุกๆ ด้าน รวมทั้งอาจารย์ในภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมทุกท่านที่ให้คำแนะนำและปรึกษา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้สละเวลาอันมีค่า ในการตอบแบบสอบถามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณ คุณคณิน และคุณจันทร์จิรา ทักษณิลพร และคุณนันทินา ม่วงอឹ้ม ที่คอยเป็นกำลังใจ และคอยช่วยเหลือในทุกๆ กรณีที่สำคัญคือด้านทุนทรัพย์ จนวิทยานิพนธ์แล้วเสร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณพี่ๆ น้องๆ และเพื่อนทุกคนที่คอยช่วยจัดทำรวมไปถึงได้สละเวลาอันมีค่ามาช่วยทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จไปด้วยดี ได้แก่ คุณพัฒนศักดิ์ รัชไทยศักดิ์ และกลุ่ม INTER PLAN ทุกท่าน และ คุณปริญญา เข็นวานิช ซึ่งคอยช่วยด้านข้อมูลเป็นอย่างมาก และน้องซัน น้องแอน น้องปุ่น น้องนิก น้องเพชรญ และ คุณตุ๊กตา ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านทุกท่าน และคุณประโยชน์จากงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเกียรติแก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน

ธันวา ทักษณิลพร

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญภาพ.....	XII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.3.1 Potential Surface Analysis (PSA).....	4
1.3.2 ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of the city).....	5
2.3.2 การศึกษาองค์ประกอบของเมือง โดย Pual D Spreiregen.....	6
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	7
1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	7
1.4.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา.....	7
1.4.3 ขอบเขตของพื้นที่ที่จะศึกษา.....	7
1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในงานวิจัย.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่.....	10
2.1.1 Potential Surface Analysis (PSA).....	10
2.1.2 SIEVE ANALYSIS.....	13
2.1.3 Threshold Analysis.....	14
2.1.4 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์.....	14
2.2 แนวคิดด้านทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง (Location Theory).....	15

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.3 ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of the city).....	16
2.3.1 การศึกษาจินตภาพของเมือง โดย Kevin Lynch.....	16
2.3.2 คุณค่าของจินตภาพ (Image quality).....	17
2.3.3 การศึกษาองค์ประกอบเมือง โดย Pual D. Spreiregen.....	18
2.4 ภูมิทัศน์เมืองและการรับรู้.....	22
2.4.1 การศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง.....	22
2.4.2 ภูมิทัศน์เมืองและการรับรู้.....	24
2.5 สภาพทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	27
2.5.1 สภาพภูมิศาสตร์กายภาพ.....	27
2.5.2 สภาพทางสังคม.....	38
2.5.3 สภาพทางเศรษฐกิจ.....	47
2.5.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ.....	49
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
2.6.1 แนวการพัฒนาชุมชนใหม่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาค ตะวันออก จ.ฉะเชิงเทรา.....	61
2.6.2 การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่พาณิชยกรรมใน เขตห้วยขวาง.....	64
2.6.3 การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำสวนสาธารณะ ระดับย่านกรณีศึกษา.....	66
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
3.1 การกำหนดขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	71
3.1.1 ประชากร.....	71
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	71
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
3.2.1 แบบสอบถาม.....	72
3.2.2 แบบสำรวจ.....	72
3.2.3 เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA).....	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	74
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ.....	76
4.1.1 สภาพทิวไปการใช้ที่ดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	76
4.1.2 ลักษณะของชุมชนและการใช้ประโยชน์ที่ดิน.....	77
4.1.3 แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน.....	71
4.2 วิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาด้วยเทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่ PSA Potential Surface Analysis.....	81
4.2.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์.....	82
4.2.2 การกำหนดปัจจัยและค่าน้ำหนักของปัจจัย.....	83
4.2.3 การกำหนดการชี้วัดและเกณฑ์การวัด.....	84
4.2.4 แสดงผลรวมค่าคะแนนของแต่ละปัจจัย.....	102
4.2.5 สรุปพื้นที่ที่มีศักยภาพมากที่สุด.....	114
4.3 การเสนอวิเคราะห์ข้อมูลของนักวิชาการกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ 3,4,5และ6....	121
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	126
5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	126
5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	126
5.3 เครื่องมือใช้ในการวิจัย.....	126
5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	127
5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	127
5.6 สรุปผลการวิจัย.....	127
5.6.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง.....	128

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.6.2 ความคิดเห็นของนักวิชาการก่อนการจัดตั้ง โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง.....	130
5.6.3 บทสรุปและเสนอแนะ.....	131
5.7 อภิปรายผล.....	131
5.7.1 แสดงที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง.....	132
5.8 ข้อเสนอแนะ.....	132
5.8.1 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	133
5.8.2 ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่ตั้งโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง.....	133
5.8.2.1 การเลือกที่ตั้งโครงการ.....	133
5.8.2.2 ลักษณะสภาพที่ตั้งโครงการ.....	135
5.8.2.3 ลักษณะของโครงการ.....	138
5.8.2.4 การวิเคราะห์การใช้งานพื้นที่โครงการ และนำเสนอแนวทางการพัฒนา.....	144
บรรณานุกรม.....	158
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย.....	160
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม,แบบสำรวจและข้อมูลที่สอบถามจากนักวิชาการ.....	180
ประวัติผู้เขียน.....	193

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงเนื้อที่ของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	28
2.2 แสดงพื้นที่ที่มีแม่น้ำไหลผ่าน.....	31
2.3 แสดงหน่วยดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	34
2.4 แสดงการจำแนกลักษณะของดินตามพื้นที่.....	34
2.5 แสดงจำนวนประชากรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แยกเป็นรายอำเภอ.....	39
2.6 แสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือน.....	39
2.7 แสดงสัดส่วนประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล.....	40
2.8 แสดงการแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	42
2.9 แสดงการแบ่งเขตการปกครองในรูปของเทศบาล.....	43
2.10 จำนวนโรงเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนครู และจำนวนนักเรียน.....	44
2.11 แสดงจำนวนและอัตราบุคลากรสาธารณสุข 4 สายงาน.....	46
2.12 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในแต่ละสาขาผลิต.....	47
2.13 แสดงสัดส่วนการจำหน่ายกระแสไฟฟ้ารายอำเภอ.....	51
4.1 แสดงค่าคะแนนดัชนีของระดับความลาดชัน.....	85
4.2 แสดงค่าคะแนนดัชนีของระยะห่างจากโบราณสถาน.....	87
4.3 แสดงค่าคะแนนดัชนีของการเข้าถึง.....	89
4.4 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขปโภคด้านไฟฟ้า.....	91
4.5 แสดงค่าคะแนนดัชนีของการให้บริการสาธารณสุขปโภคระบบประปา.....	93
4.6 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขการการศึกษา.....	95
4.7 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขการด้านสถานบริการพยาบาล.....	98
4.8 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขการสถานราชการ.....	100
4.9 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขการด้านธุรกิจบริการ.....	102
4.10 แสดงค่าคะแนนดัชนีการให้บริการสาธารณสุขการด้านสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจสวนสาธารณะ.....	104
4.11 แสดงค่าคะแนนดัชนีของระยะห่างจากศาสนสถาน.....	106
4.12 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยทางกายภาพ.....	122
4.13 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยด้านสาธารณสุขปโภค.....	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.14 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยด้านสาธารณูปการ.....	124
4.15 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยด้านปัจจัยอื่นๆ ที่สำคัญต่อการพัฒนา.....	125

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แสดงพื้นที่ศึกษา.....	8
2.1 แสดงพื้นที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	27
2.2 แสดงลักษณะแม่น้ำเจ้าพระยา.....	29
2.3 แสดงลักษณะแม่น้ำป่าสัก.....	29
2.4 แสดงลักษณะแม่น้ำลพบุรี.....	30
2.5 แสดงลักษณะแม่น้ำน้อย.....	30
2.6 แสดงลักษณะแม่น้ำและลำคลองในพื้นที่ศึกษา.....	31
2.7 แสดงขอบเขตการปกครองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	42
2.8 แสดงเส้นทางคมนาคมทางน้ำ.....	50
2.9 แสดงสถาบันราชการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	53
2.10 แสดงสถานศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	54
2.11 แสดงสถานบริการแพทย์และสาธารณสุข.....	54
2.12 แสดงสถานศาสนสถาน.....	55
2.13 แสดงตลาด.....	56
2.14 แสดงศูนย์การค้า.....	56
2.15 แสดงผังสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ในการพัฒนา.....	63
2.16 แสดงทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพในการพัฒนา.....	65
2.17 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่มีศักยภาพในการพัฒนา.....	65
2.18 แสดงพื้นที่ที่จะศึกษาเพื่อทำสวนสาธารณะ.....	69
2.19 แสดงทำเลที่ตั้งและทัศนียภาพสวนสาธารณะ.....	70
4.1 แสดงศูนย์การค้า.....	73
4.2 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา.....	77
4.3 แสดงสภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา.....	85
4.4 แสดงคะแนนดัชนีปัจจัยด้านระดับความลาดชัน.....	86
4.5 แสดงพื้นที่โบราณสถานและอนุสรณ์สถาน.....	87
4.6 แสดงค่าคะแนนดัชนีปัจจัยของโบราณสถานและอนุสรณ์สถาน.....	88
4.7 แสดงเส้นทางคมนาคมการเข้าถึง.....	89
4.8 แสดงคะแนนดัชนีปัจจัยด้านการเข้าถึง.....	90

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.9 แสดงสาธารณูปโภคการบริการด้านไฟฟ้า.....	91
4.10 แสดงคะแนนคิปปัจจัยบริการด้านบริการไฟฟ้า.....	92
4.11 แสดงสาธารณูปโภคการบริการด้านการประปา.....	93
4.12 แสดงคะแนนคิปปัจจัยบริการด้านบริการประปา.....	94
4.13 แสดงสาธารณูปการด้านการศึกษา.....	96
4.14 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการด้านบริการการศึกษา.....	97
4.15 แสดงสาธารณูปการด้านสถานพยาบาล.....	98
4.16 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการสถานพยาบาล.....	99
4.17 แสดงสาธารณูปการด้านสถาบันราชการ.....	100
4.18 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการสถาบันราชการ.....	101
4.19 แสดงสาธารณูปการด้านธุรกิจบริการ.....	102
4.20 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการธุรกิจการบริการ.....	103
4.21 แสดงสาธารณูปการ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	104
4.22 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ.....	105
4.23 แสดงภาพวัดและศาสนสถาน.....	106
4.24 แสดงคะแนนคิปปัจจัยด้านบริการศาสนสถาน.....	107
4.25 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านความลาดชัน.....	108
4.26 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้าน โบราณสถานและอนุสรณ์สถาน.....	109
4.27 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านระบบการเข้าถึง.....	110
4.28 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปโภคไฟฟ้า.....	111
4.29 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านประปา.....	112
4.30 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการด้านการศึกษา.....	113
4.31 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสถานพยาบาล.....	114
4.32 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสถาบันราชการ.....	115
4.33 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านธุรกิจบริการ.....	116
4.34 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสถานพักผ่อนหย่อนใจ.....	117
4.35 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านศาสนสถาน.....	118
4.36 แสดงคะแนนรวมปัจจัยของทุกด้าน.....	119

สารบัญญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.37 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมกับที่ตั้งโครงการจากการวิเคราะห์.....	120
5.1 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมกับที่ตั้งโครงการจากการวิเคราะห์.....	128
5.2 แสดงโครงข่ายระบบการคมนาคม.....	129
5.3 แสดงที่ตั้งโครงการ.....	132
5.4 แสดงตำแหน่งพื้นที่ตั้งโครงการ.....	134
5.5 แสดงแผนที่ตั้งโดยสังเขป.....	134
5.6 แสดงสภาพแวดล้อมของพื้นที่.....	135
5.7 แสดงสภาพแวดล้อมของพื้นที่.....	136
5.8 แสดงเส้นทางเข้าถึงโครงการ.....	137
5.9 แสดงการวิเคราะห์ทิศทางแดด ลม มุมมองและสภาพแวดล้อม.....	138
5.10 แสดงผังบริเวณโครงการ.....	139
5.11 แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 1.....	139
5.12 แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 2.....	140
5.13 แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 3.....	140
5.14 แสดงผังพื้นที่หอคอย.....	141
5.15 แสดงผังพื้นที่หอคอย.....	141
5.16 แสดงรูปตัดโครงการ.....	142
5.17 แสดงรูปด้านโครงการ.....	142
5.18 แสดงทัศนียภาพโครงการ.....	143
5.19 แสดงเส้นทางถนนในปัจจุบัน.....	144
5.20 แสดงการเข้าถึงเส้นทางโครงข่ายถนนในอนาคต.....	145
5.21 แสดงเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ และสถานี.....	145
5.22 แสดงเส้นทางคมนาคมทางน้ำ.....	146
5.23 ผังแสดงเส้นทางและการปรับปรุงภูมิทัศน์.....	147
5.24 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356.....	148
5.25 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356.....	149
5.26 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356.....	150
5.27 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356.....	151

สารบัญภาพ(ต่อ)

ภาพที่	หน้า
5.28 แสดงการเพิ่มเส้นทาง และปรับปรุงภูมิทัศน์.....	152
5.29 แสดงแบบ STREET FURNITURE.....	153
5.30 ทศนียภาพโครงการมุมมองจากป้อมเพชร.....	154
5.31 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง.....	155
5.32 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง.....	155
5.33 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง.....	156
5.34 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง.....	156
5.35 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง.....	157

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นนครที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน ซึ่งรวมถึงวิถีการดำรงชีวิตที่มีความต่อเนื่องกันมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยาไม่เพียงแต่เป็นที่รู้จักของโลกในฐานะที่เป็นเมืองฯหนึ่งหรือราชธานีแห่งหนึ่งของชาวไทยเท่านั้น แต่เป็นเมืองและอาณาจักรที่สำคัญมากแห่งหนึ่งของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในประวัติศาสตร์โลกด้วย จนได้รับการขึ้นทะเบียนให้เป็นมรดกโลกในปี พ.ศ. 2534 เนื่องจากเป็นอุทยานประวัติศาสตร์โดยได้กำหนดขอบเขตของพื้นที่ตามความสำคัญและสอดคล้องกับธรรมชาติ, ผังเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นแบบอย่างในการก่อสร้างกรุงรัตนโกสินทร์ในระยะแรก, เป็นอดีตมหานครที่มีเอกลักษณ์และเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทั้งในด้านของประวัติศาสตร์ อารยธรรม สถาปัตยกรรมและจิตรกรรมที่สวยงาม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจึงส่งเสริมให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป ทั้งในและต่างประเทศ โดยที่พื้นที่ของคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ พื้นที่เคาน์ (Nucleus zone) ที่เป็นพื้นที่ภายในเกาะเมืองและพื้นที่เขตกันชน (Buffer zone) ซึ่งเป็นพื้นที่รอบเกาะเมืองทั้งสิ้น การพัฒนาพื้นที่จึงมีข้อจำกัดต่างๆ ที่เป็นปัจจัยทำให้ไม่สามารถพัฒนาจังหวัดได้อย่างเต็มที่ ส่งผลให้เกิดนโยบายที่จะช่วยส่งเสริมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ดีขึ้นดังนี้ แผนพัฒนาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในส่วนยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างการพัฒนาชนบทและพัฒนาเมืองน่าอยู่ โดยสร้างสภาวะแวดล้อมที่ดีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนและพัฒนาเศรษฐกิจรากฐานให้เข้มแข็ง ทั้งนี้ได้โดยกำหนดบทบาทการพัฒนาให้สอดคล้องกับศักยภาพและบทบาททางเศรษฐกิจของพื้นที่ โดยอาศัยความได้เปรียบหรือจุดแข็งที่มีอยู่ในการสร้างศักยภาพการพัฒนา ส่งผลให้บทบาทและแนวทางการพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เน้นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้เข้มแข็ง เกิดการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจช่วยให้เกิดการจ้างงานเพิ่มรายได้ตลอดจนลดปัญหาความยากจนทั้งในชนบทและเมือง โดยมีแนวทางการพัฒนาคือรักษาและใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมในการเพิ่มมูลค่าทางด้านการท่องเที่ยว ที่เป็นบทบาทที่สำคัญของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้มติดจากคณะรัฐมนตรี ให้เป็นจังหวัดท่องเที่ยว โดยเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมท่องเที่ยวภาคกลางตอนบนเป็นเขตส่งเสริมการท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. ประเภทประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ได้แก่ อุทยานประวัติศาสตร์, โบราณสถานต่าง ๆ
2. ประเภทศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร, หมู่บ้านศิลปหัตถกรรม เช่น หมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผา หมู่บ้านทำมีด
3. ประเภทธรรมชาติศึกษาและการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ บึงพระราม, สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ราชชนนีและอุทยานนกน้ำวัดตาลเอน

การท่องเที่ยวสภาพทางกายภาพรวมไปถึงสภาพภูมิทัศน์โดยรวม โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกของบริเวณแหล่งท่องเที่ยวและการเข้าถึง ส่วนใหญ่ยังไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร การประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ประชาชนในท้องถิ่นเองยังไม่มีความรู้เพียงพอในเรื่องของแหล่งท่องเที่ยว เช่น ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวและรวมไปถึงการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี จึงเกิดเป็นด้านการบริการวิชาการและการท่องเที่ยวดังนี้

1. ด้านบริการวิชาการ
 - จำนวนบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ไม่เพียงพอ
 - อาคารสถานที่เพื่อการเผยแพร่มีพื้นที่ค่อนข้างคับแคบ ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ถนนลาดเรียบ ร้านอาหารและศูนย์แสดงสินค้าพื้นเมือง เป็นต้น
 2. ด้านการท่องเที่ยว
 - การบริการท่องเที่ยวในพื้นที่ เช่น โรงแรม ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก บริการยานพาหนะ ไม่ได้มาตรฐาน
 - ขาดการบริการธุรกิจนำเที่ยวท้องถิ่น และความสะดวกในการติดต่อระหว่างหน่วยงาน
- จากปัญหาทางการท่องเที่ยว ส่งผลให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้มีนโยบายที่จะจัดทำโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งส่งเสริมเศรษฐกิจที่รวบรวมและจำหน่ายสินค้าของท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่และให้กระจายสินค้าไปสู่สากล เป็นภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) และเป็นจุดชมวิวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แต่เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์มีโบราณสถานที่สำคัญมากมาย ส่งผลให้การเลือกพื้นที่ที่จะจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะต้องมีการศึกษาหาศักยภาพของพื้นที่ให้มีความเหมาะสมและไม่มีผลกระทบต่อโบราณสถานที่สำคัญและวิถีชีวิตของชาวพระนครศรีอยุธยา ดังนั้นการหาพื้นที่มาจัดทำโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้ได้ประโยชน์สูงสุดจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องศึกษาและหาศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมให้กับโครงการมากที่สุด

จากปัญหาข้างต้นที่ได้กล่าวมา เป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อหา ศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาที่เป็นพื้นที่เขตกันชน (Buffer zone) ซึ่งเป็นพื้นที่รอบ เกาะเมืองเปรียบเป็นพื้นที่กันชนของพื้นที่ในบริเวณเกาะเมืองทั้ง 4 ทิศ ดังนี้

พื้นที่เขตที่ 3 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันออก (ครอบคลุมเมืองโยธา)

พื้นที่เขตที่ 4 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันตก

พื้นที่เขตที่ 5 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านเหนือ (ครอบคลุมคลองกระบัง)

พื้นที่เขตที่ 6 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านใต้ (ครอบคลุมเมืองเวียงเหล็ก / ปทาจุจาม)

ซึ่งจะจัดทำเป็นที่ตั้งของหอชมเมือง โดยการหาศักยภาพการใช้ที่ดินของพื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อจัดทำโครงการหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นการพัฒนาการใช้ที่ดินหรือพื้นที่ ว่างเปล่าที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพของพื้นที่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เหมาะสมและนำมา กำหนดที่ตั้งของโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการหาศักยภาพการใช้ที่ดินของพื้นที่ ที่เหมาะสมในการ กำหนดที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.2.3 เพื่อเสนอแนะพื้นที่ ที่มีความเหมาะสมสำหรับ โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและ หอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ดังนี้

วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ (2539 : 71) ได้กล่าวถึงการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ที่จะปรับปรุง หรือฟื้นฟูเพื่อให้เกิดประโยชน์ ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการด้วยกันคือ

1. สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน
2. การเข้าถึงพื้นที่ ระบบการจราจร
3. สภาพแวดล้อมโดยรอบพื้นที่
4. สาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆ
5. กฎหมายผังเมืองรวม
6. ลักษณะการถือครองที่ดิน
7. ขนาดของชุมชน พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน

เอ็อม อนันตศาสตร์ (2539 : 5-6) ได้กล่าวถึงเรื่องการวิเคราะห์ที่ดินเพื่อการพัฒนาโดยอาศัยข้อมูลและความชำนาญที่มีอยู่แล้ว นำมาเป็นเครื่องมือเพื่อการตั้งวัตถุประสงค์ที่แท้จริงก่อนที่จะทำการวิเคราะห์พื้นที่บริเวณนั้น โดยการศึกษาจาก

1. การใช้พื้นที่ สภาพแวดล้อมและสภาพความเป็นอยู่และปัญหาต่างๆ ของพื้นที่ในปัจจุบัน
2. กลุ่มคนที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ เข้าใจและรู้ถึงความต้องการที่ชัดเจนของประชาชน
3. ตั้งเป้าหมายหรือกำหนดวัตถุประสงค์จากข้อมูลที่ศึกษา เพื่อใช้เป็นแม่บทในการวิเคราะห์และออกแบบการใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาจากทฤษฎีหรือแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น ของวันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ และเอ็อม อนันตศาสตร์ ผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นทฤษฎี เพื่อนำมาใช้ในการวิจัยศึกษาศักยภาพพื้นที่เพื่อการพัฒนาจัดตั้ง โครงการหอชมเมือง

1.3.1 Potential Surface Analysis (PSA) เป็นเทคนิคหนึ่งที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของอนุภาค (Sub-region) อย่างเป็นระบบและด้วยข้อมูลเชิงปริมาณ โดยพิจารณาจากดัชนี (Index) หรือ ปัจจัย (Factor) ต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดศักยภาพของพื้นที่ดัชนีหรือปัจจัยเหล่านี้ยังถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในพื้นที่สำหรับสมมติฐานการพัฒนาแบบต่าง ๆ ซึ่งปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพการใช้พื้นที่ มีดังนี้คือ

- พื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม (Flood Prone Area)
- ราคาประเมินที่ดิน (Land Price)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายประธาน (Land Accessibility - Principle road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายหลัก (Land Accessibility - Major road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายรอง (Land Accessibility - Collector road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายท้องถิ่น (Land Accessibility - Local road)
- พื้นที่การให้บริการของตลาด (Market Service)
- พื้นที่การให้บริการของสถานศึกษา (School Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของสาธารณสุข (Health Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของตำรวจ (Police Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของสถานีดับเพลิง (Fire Station Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของไฟฟ้า (Electricity Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของประปา (Water Supply Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของการระบายน้ำ (Sewage Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของการจัดเก็บสิ่งปฏิกูล (Waste Service Area)

1.3.2 ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of the city)

1.3.2.1 การศึกษาจินตภาพของเมืองโดย Kevin Lynch

Kevin Lynch สถาปนิกชาวอเมริกันปี ค.ศ.1960 เป็นการศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนเมือง ซึ่งส่งผลถึงการรับรู้ทางจินตภาพในด้านภาพรวม (Image) ของเมืองซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย (Function) และกิจกรรม (Activity)

ในการศึกษาของ Lynch นี้ ส่วนประกอบที่สำคัญในระบบมโนทัศน์ของเมือง ซึ่งเรียกรวมกันว่า “Image ” มีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

- 1 เอกลักษณ์ (Identity)
- 2 โครงสร้าง (Structure)
- 3 ความหมาย (Meaning)

Lynch ให้ความสำคัญของการจัดระเบียบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันสามารถทำให้เกิดจินตภาพของสิ่งต่าง ๆ จินตภาพต้องมีคุณสมบัติด้านเอกลักษณ์และโครงสร้างเป็นสำคัญ ซึ่งหมายความว่าการศึกษาจินตภาพของเมือง ก็คือการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของเมืองนั่นเอง Lynch ได้อธิบายว่า วิธีการค้นหาจินตภาพของเมืองที่ชัดเจนที่สุดคือการเขียนแผนที่ Lynch ได้สรุปองค์ประกอบที่เด่นชัดของเมืองในลักษณะที่เป็นจินตภาพของเมือง สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภทได้แก่ (ตรึงจิต พึ่งรัมย์. 2539 : 27-34)

- 1 เส้นทาง (Paths)
- 2 ย่าน (Districts)
- 3 ขอบเขต (Edges)
- 4 จุดสังเกต (Landmark)
- 5 จุดศูนย์กลางรวม (Node)

1.3.2.2 คุณค่าของจินตภาพ (Image quality)

การกำหนดความเด่นชัดขององค์ประกอบทางจินตภาพชุมชนจะนำไปสู่การพิจารณาคุณค่าทางจินตภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพโครงสร้าง (Structure) ซึ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของระบบทั้งหมดของจินตภาพเมือง โดยในที่นี้สามารถจำแนกคุณค่าได้ดังนี้

1. องค์ประกอบต่าง ๆ มีอิสระในตัวเอง
2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ
3. มีการติดต่อเชื่อมโยงกัน
4. โครงสร้างมีความสมบูรณ์

1.3.3 การศึกษาองค์ประกอบของเมืองโดย Pual D. Spreiregen

Pual D. Spreiregen (วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. 2540 : 19-21) ผู้ที่เขียนหนังสือเรื่องการออกแบบชุมชนเมือง (Urban design) โดยได้อธิบายถึงปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของรูปร่างหน้าตาเมือง ซึ่งได้แก่ Urban form ,Urban activity area , Urban space , Urban mass , ระบบ Circulation และ Urban scale โดยที่เป้าหมายของ Urban design ก็คือการจัดรูปร่างทางกายภาพของเมือง โดยการวางองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ Urban mass การกระจาย Urban space การรวมและการกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่และ การจัด Pattern of movement โดยคำนึง Human scale เป็นสิ่งสำคัญ

ในการศึกษาของ Spreiregen ได้สรุปปัจจัยที่ใช้ในการสำรวจองค์ประกอบเมือง ตามแนวความคิดของ Pual D. Spreiregen มีดังนี้คือ

1. สภาพภูมิประเทศ
2. สภาพลมฟ้าอากาศ
3. รูปร่างเมือง
4. Pattern – texture – grain
5. routes
6. เขตที่ตั้ง
7. Landmark และ Node
8. Open space
9. vista
10. จุดดึงดูดผู้คนและสื่อ
11. ศูนย์กิจกรรมและโครงสร้างกิจกรรมทั้งหมด
12. จุดที่น่ามอง
13. บริเวณที่มีการปรับทิศทางที่ดีและเลว
14. บริเวณที่มีป้าย
15. จุดปัญญา
16. เขตที่ตั้งพิเศษ
17. โครงสร้างชุมชน
18. บริเวณอนุรักษ์ , ปรับปรุง
19. สถานที่ที่ต้องจัดระบบใหม่
20. แผนที่ที่แสดงสิ่งสะดุดตาที่คนรู้จักกันดี

1.4 ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกทำการศึกษาพื้นที่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งการศึกษานี้มีการกำหนดขอบเขตของการศึกษาได้ดังนี้

1.4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.4.1.1 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและวางผัง ผู้มีความรู้ด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิทยาการและการออกแบบวางผังเมือง

1.4.1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้เฉพาะด้าน โดยต้องมีประสบการณ์งานการออกแบบวางผังและงานด้านสถาปัตยกรรม ไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ในด้านการวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม ทั้งหมด 12 ท่าน

1.4.2 ตัวแปรที่ทำการศึกษา

1.4.2.1 ศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ โดยเลือกศึกษาในเรื่องสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา ได้แก่

- ที่ตั้ง ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
- นโยบาย แผนงานในปัจจุบันและในอนาคต ด้านเศรษฐกิจ สังคม
- กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน และราคาที่ดิน
- กฎหมายและข้อกำหนดการใช้ที่ดินตามผังเมืองรวม

1.4.2.2 ศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา ได้แก่

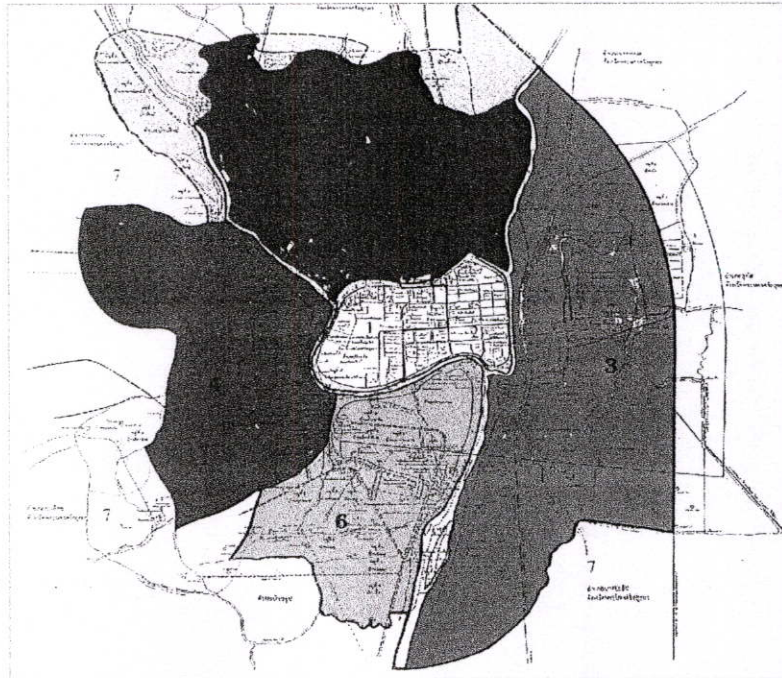
- สภาพธรรมชาติของพื้นที่
- ลักษณะการใช้ที่ดิน
- ลักษณะภูมิอากาศ
- ระบบการจราจร และระบบขนส่งมวลชน
- ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ
- ลักษณะขนาดชุมชน พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน
- โบราณสถาน และพื้นที่อนุรักษ์
- สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่างๆ ของพื้นที่

1.4.3 ขอบเขตของพื้นที่ที่จะศึกษา

พื้นที่ที่เลือกทำการศึกษาในครั้งนี้ประกอบไปด้วยพื้นที่ต่างๆ ดังต่อไปนี้

- พื้นที่ 3 คือ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศตะวันออก

- พื้นที่ 4 คือ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศตะวันตก
- พื้นที่ 5 คือ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศเหนือ
- พื้นที่ 6 คือ พื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศใต้

ภาพที่ 1.1 แสดงพื้นที่ศึกษา

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม หมายถึง

หอชมเมือง หมายถึง สถานที่สำหรับใช้ในการชมทัศนียภาพของเมือง เพื่อความจรรโลงใจ สวยงาม ก่อให้เกิดความรู้สึกในทางที่ดีต่อสถานที่นั้น ๆ

ศักยภาพการใช้ที่ดิน หมายถึง การใช้ที่ดินเพื่อประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยคำนึงถึง (Land uses potential) ศักยภาพและความเหมาะสมของพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยที่มีผลต่อการใช้ที่ดิน ได้แก่ สภาพการใช้ที่ดินซึ่งประกอบด้วยข้อมูลทางด้านกายภาพ ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ นโยบายและแผนงานการใช้ประโยชน์ที่ดินได้คุ้มค่าและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคภาพเชิงซ้อน PSA (Potential Surface Analysis) หมายถึง เทคนิควิธีการ ที่ใช้ในการวิเคราะห์หาศักยภาพแห่ง การพัฒนาของพื้นที่ เพื่อศึกษาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่นั้น ๆ โดยวิธีการแปรสภาพพื้นที่ ซึ่งมีลักษณะเป็นรูปภาพมาเป็นค่าตัวเลข ซึ่งสามารถนำมาคิดได้ตามหลักคณิตศาสตร์ โดยมีปัจจัยต่างๆ

เป็นตัวกำหนดค่าตัวเลขตามความเหมาะสมนำมาวิเคราะห์ แล้วแสดงค่าบนแผนที่ เพื่อกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา

พื้นที่เคอร์เนล (Nucleus zone) หมายถึง เป็นพื้นที่ที่ยังมีซากโบราณสถานและสถาปัตยกรรมเคอร์เนล ซึ่งสืบทอดต่อมาจากอดีตจนถึงปัจจุบันจะต้องทำการสงวนรักษาไว้ เพื่อเป็นเขตโบราณคดีเคอร์เนล

พื้นที่เขตกันชน (Buffer zone) หมายถึง เป็นเขตที่ผสมผสานระหว่างกายภาพของเมืองในอดีตและเมืองในปัจจุบัน มีแนวทางในการสงวนรักษาเขตกันชนนี้ จะต้องให้การพัฒนาทั้งปวงเป็นไปหรือยึดประวัติศาสตร์เป็นหลัก ถ้าจำเป็นจะต้องก่อสร้างหรือปรับปรุงนั้นจะต้องประสานกลมกลืนกับวัฒนธรรมในอดีต โดยเฉพาะในเขตกำแพงเมือง เกาะเมือง พระนครศรีอยุธยา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดตำแหน่งที่ตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัย ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดและวรรณกรรมหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยได้ศึกษา ในเนื้อหาตามลำดับดังต่อไปนี้

- 2.1 เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่
- 2.2 แนวคิดด้านทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง (Location Theory)
- 2.3 ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of the city)
- 2.4 ภูมิทัศน์เมืองและการรับรู้
- 2.5 สภาพทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่

2.1.1 Potential Surface Analysis (PSA)

ในบรรดาเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของพื้นที่นั้น “Potential Surface Analysis (PSA)” เป็นเทคนิคหนึ่งที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง Potential Surface Analysis (PSA) ถูกพัฒนาขึ้นเพื่อใช้ใน Nottinghamshire / Derbyshire Sub – regional Study ในปี ค.ศ.1969 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ศักยภาพการพัฒนาของอนุภาค (Sub-region) อย่างเป็นระบบและด้วยข้อมูลเชิงปริมาณโดยพิจารณาจากดัชนี (Index) หรือปัจจัย (Factor) ต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนด ศักยภาพของพื้นที่ดัชนีหรือปัจจัยเหล่านี้ยังถูกนำมาใช้ในการเปรียบเทียบผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นใน พื้นที่สำหรับสมมติฐานการพัฒนาแบบต่าง ๆ อีกด้วย (วรรณศิลป์ พิรพันธุ์. 2547 : 190-202)

Potential Surface Analysis (PSA) มีข้อได้เปรียบเหนือเทคนิคการทับซ้อนพื้นที่แบบ ดั้งเดิม (Overlay Technique) หรือ ที่ประยุกต์ต่อมาก็คือ Sieve Analysis หลายประการ คือ

1 ขณะที่การทำแผนที่เพื่อการทับซ้อน โดยใช้วิธีการแบ่งพื้นที่ออกเป็นแบบดี - เลว เหมาะสม-ไม่เหมาะสม , มาก-ปานกลาง-น้อย , สูง-ปานกลาง-ต่ำ ฯลฯ PSA สามารถให้ค่าเป็น คะแนนแสดงศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ย่อยแต่ละพื้นที่ในแต่ละปัจจัย ซึ่งสามารถนำมาบวก ลบกันได้โดยตรง ทำให้ผลลัพธ์ที่ได้มีความชัดเจนมากกว่า

2. โดยการให้ค่าถ่วงน้ำหนัก (Weighting Systems) สามารถเน้นหรือให้ความสำคัญต่อบัจจัยใดบัจจัยหนึ่งเหนือบัจจัยอื่นได้

3. โดยการปรับเปลี่ยนค่าน้ำหนัก สามารถวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ เมื่อนโยบายหรือสมมติฐานในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ทำให้สามารถเปรียบเทียบศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่ที่เกิดขึ้น จากนโยบายหรือสมมติฐานการพัฒนาที่แตกต่างกันออกไปได้โดยสะดวก

2.1.1.1 การประยุกต์ใช้ Potential Surface Analysis

Potential Surface Analysis (PSA) เป็นเทคนิคที่มีประโยชน์มากสำหรับการวางแผน แม้ว่าจะมีข้อจำกัดในเรื่องของระบบการให้น้ำหนัก ซึ่งส่วนใหญ่ได้จากความคิดเห็นของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ในการประยุกต์ใช้ (PSA) โดยทั่วไปนั้นมักจะไม่มีรายละเอียดและขั้นตอนมากมายนัก โดยเฉพาะในประเทศไทยมักจะใช้เทคนิคนี้เฉพาะในการวิเคราะห์หาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. กำหนดบัจจัยที่เป็นตัวแทนของ Discriminatory Objectives และค่าน้ำหนักของแต่ละบัจจัยซึ่งอาจเป็นชุดเดียวหรือหลายชุดก็ได้

2. แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นบล็อกย่อยโดยใช้ตารางพิกัด ขนาดของบล็อกหรือช่องพิกัดควรพิจารณาให้เหมาะสมกับขนาดของพื้นที่ศึกษา โปรแกรมการใช้พื้นที่ในอนาคตและรายละเอียดของระดับพื้นที่ย่อยที่แต่ละบัจจัยจะแสดงในแผนที่ได้

3. ป้อนข้อมูลหรือคะแนนดิบของแต่ละบัจจัยลงในบล็อกจนครบทุกบล็อกและทุกบัจจัย โดยแยกคะแนนของแต่ละบัจจัยออกจากกันเป็นคนละตารางหรือคนละชั้น (Coverage)

4. แปลงคะแนนดิบของแต่ละบัจจัยให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยใช้สูตร :

$$\hat{X}_i = K \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}$$

\hat{X}_i = คะแนนในบล็อกที่ i ที่ปรับเป็นมาตรฐานแล้ว

X_{\min} = คะแนนดิบในบล็อกที่มีค่าต่ำที่สุด

X_{\max} = คะแนนดิบในบล็อกที่มีค่าสูงที่สุด

K = คะแนนสูงสุดหลังการปรับมาตรฐานทั้งนี้ค่า X_i จะอยู่ระหว่าง 0 - K

5. คูณค่าน้ำหนักของบัจจัยเข้ากับค่าคะแนนที่ปรับมาตรฐานแล้วของแต่ละบล็อก

6. รวมคะแนนปรับมาตรฐานถ่วงน้ำหนักของแต่ละบล็อกในทุกบัจจัยเข้าด้วยกัน เพื่อหาส่วนพื้นที่ที่มีค่าคะแนนสูงสุด

7. นำคะแนนรวมปรับมาตรฐานถ่วงน้ำหนักที่ได้ มาแจกแจงและแบ่งกลุ่มเพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ (Development Potential Surface)

ในทางปฏิบัติแล้วมักจะทดลองใช้ค่าน้ำหนักของปัจจัยหลาย ๆ ชุด โดยแต่ละชุดให้ความสำคัญกับนโยบายการพัฒนา ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งจะทำได้ Potential Surface หลายรูปแบบ สามารถนำไปสังเคราะห์เป็นทางเลือกการพัฒนา (Alternative Development Strategy) ที่แตกต่างกันออกไปได้หลายทางเลือก

หนึ่งในสมการแรกนั้น เป็นการปรับคะแนนโดยตรงคือปรับให้ค่าคะแนนดิบที่มากที่สุดของแต่ละปัจจัย = K และค่าคะแนนดิบที่น้อยที่สุด = 0 แต่ในบางครั้งไม่อาจใช้การปรับคะแนนโดยตรงกับข้อมูลหรือคะแนนดิบที่มีอยู่ได้ จำเป็นต้องปรับในทางตรงกันข้าม ดังนั้นจึงต้องมีการปรับแก้สมการแรก สำหรับปัจจัยที่ค่าคะแนนดิบตรงกันข้ามกับศักยภาพการพัฒนา ดังนี้

$$\hat{X}_i = K - \left[\frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}} \right]$$

จากนั้นจึงนำคะแนนปรับมาตรฐานที่ได้ ไปคูณกับค่าน้ำหนักของปัจจัยและนำไปรวมกับคะแนนปรับมาตรฐานถ่วงน้ำหนักของปัจจัยอื่น ๆ ตามปกติ

2.1.1.2 ปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพการใช้พื้นที่

- พื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม (Flood Prone Area)
- พื้นที่แผ่นดินทรุด (Land Subsidence)
- ความลาดชัน (Slope)
- พื้นที่แพร่กระจายมลพิษ (Warn Zone)
- ทิศทางลมประจำ (Wind Direction)
- ชนิดดิน (Soil)
- ราคาประเมินที่ดิน (Land Price)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายประธาน (Land Accessibility - Principle road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายหลัก (Land Accessibility - Major road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายรอง (Land Accessibility - Collector road)
- การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายท้องถิ่น (Land Accessibility - Local road)
- พื้นที่การให้บริการของตลาด (Market Service)
- พื้นที่การให้บริการของสถานศึกษา (School Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของสาธารณสุข (Health Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของตำรวจ (Police Service Area)

- พื้นที่การให้บริการของสถานีดับเพลิง (Fire Station Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของไฟฟ้า (Electricity Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของประปา (Water Supply Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของการระบายน้ำ (Sewage Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของการจัดเก็บสิ่งปฏิกูล (Waste Service Area)
- พื้นที่การให้บริการของสถานพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Service Area)

ผู้วางแผนสามารถที่จะกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักที่แตกต่างกันของแต่ละปัจจัย หากผู้วางแผนไม่ต้องการใช้ปัจจัยใดในการทำงานสามารถกำหนดค่าถ่วงน้ำหนักให้เท่ากับ 0 ได้ อีกทั้งไม่จำเป็นต้องใช้ทุกปัจจัยในการคำนวณค่าคะแนนความเหมาะสม นอกจากนี้ค่าถ่วงน้ำหนักจะแปรผันไปตามผู้วางแผนและลักษณะของเมืองต่าง ๆ

2.1.2 SIEVE ANALYSIS

Sieve Analysis หรือ Sieve Mapping (Mcloughlin J.B. 1969) เป็นเทคนิคที่ค่อนข้างง่าย และนำมาใช้ประโยชน์กันอย่างแพร่หลายในการเลือกหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนา โดยมีหลักการ คือ ศึกษาตัวแปรต่าง ๆ ที่เป็นตัวกำหนดการพัฒนา ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นทางกายภาพ เช่น แนวภูเขา แม่น้ำ เขตป่าสงวน เป็นต้น โดยถ่วงน้ำหนักบริเวณที่มีปัญหา ข้อขัดขวางหรือขีดจำกัดในการพัฒนาออก การวิเคราะห์พื้นที่แบบ Sieve Analysis นี้ สามารถทำได้โดยการกำหนดขอบเขตของพื้นที่ที่มีปัญหาหรือข้อมูลจะปรากฏพื้นที่แต่ละด้านลงบนแผนที่ แต่ละแผ่นมาวางซ้อนทับกัน ผลจากการซ้อนข้อมูลจะปรากฏพื้นที่ที่ข้อมูลและพื้นที่ว่างที่นอกเหนือจากข้อกำหนด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนา เทคนิคการวิเคราะห์ พื้นที่โดยวิธีดังกล่าวอาจเรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่า เทคนิคการซ้อนข้อมูล (Overlay Techniques) และเป็นเทคนิคที่ง่ายต่อการใช้และการตีความ เนื่องจากข้อมูลต่าง ๆ ถูกแสดงเป็นภาพ (วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. 2540 : 19)

2.1.2.1 การใช้ประโยชน์ของการใช้เทคนิค SIEVE ANALYSIS

เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับการพัฒนา (Large Scale Development)

2.1.2.2 วิธีคิด

ตั้งสมมติฐานแรกเริ่มว่า พื้นที่ทั้งหมดมีความเหมาะสมเท่าเทียมกัน สำหรับการพัฒนา แล้วเริ่มตัดพื้นที่ส่วนที่มีข้อจำกัดหรืออุปสรรคต่อการพัฒนาออกไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเหลือพื้นที่บริเวณเดียวหรือหลายบริเวณที่ผ่านข้อจำกัด หรือ อุปสรรคเหล่านั้น

2.1.2.3 ขั้นตอนการคิด

1. หาตัวประกอบ (Factors) ต่าง ๆ ที่คิดว่าเป็นตัวจำกัดหรืออุปสรรคต่อการพัฒนา

2. สํารวจข้อมูลในพื้นที่ศึกษาในรายละเอียดแต่ละตัวประกอบ เพื่อหาขอบเขตของพื้นที่ที่มีข้อจํากัดหรืออุปสรรคในการพัฒนา

3. นำผลที่ได้จากแต่ละตัวประกอบมา Plot ลงแผนที่

4. นำแผนที่ที่ได้จากทุกตัวประกอบมาทาบซ้อนกัน เพื่อให้ได้เป็นภาพรวม

2.1.2.4 ผลสรุป

พื้นที่ที่ไม่มีข้อจํากัดหรืออุปสรรคต่อการพัฒนา (หรือมีน้อยที่สุด) คือ พื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดต่อการพัฒนา

2.1.3 Threshold Analysis

เป็นเทคนิคการวิเคราะห์พื้นที่เพื่อหาระดับต่ำสุดในการลงทุนพัฒนา แนวคิดหลักของวิธีการวิเคราะห์พื้นที่ดังกล่าวคือ ในการพัฒนาพื้นที่หรือการขยายตัวของเมืองต่าง ๆ ไม่สามารถที่จะกระทำไปได้อย่างราบรื่นตลอดไป แต่จะสามารถกระทำได้ถึงระดับหนึ่งซึ่งเรียกว่า ขีดจํากัดตัวในการพัฒนาเท่านั้นและเราสามารถที่จะก้าวข้ามขีดจํากัดดังกล่าว ได้ด้วยการลงทุนเพิ่มขึ้นหรือที่เรียกว่า Threshold Costs เช่น ค่าใช้จ่ายในการลงทุนทางด้านคมนาคม โดยมีสูตรในการคำนวณการลงทุนต่าง ๆ ดังนี้คือ (วรรณศิลป์ พิรพันธุ์ . 2540 , 20-21)

	C_t	=	$C_n + C_a$
เมื่อ	C_t	=	ค่าการพัฒนารวม
	C_n	=	ค่าการพัฒนาปกติ (ได้แก่ ค่าก่อสร้างอาคาร , ค่าก่อสร้างสาธารณูปโภค วัสดุ แรงงาน ฯลฯ)
	C_a	=	ค่าเพิ่มในการพัฒนา (ได้แก่ ค่าก่อสร้างเพิ่มอันเนื่องมาจากข้อจํากัดของทางลักษณะภูมิประเทศของที่ตั้ง เป็นต้น)

สำหรับวิธีการวิเคราะห์พื้นที่แบบ Threshold Analysis นี้สามารถทำได้ โดยจัดทำแผนที่แผ่นใสแสดงข้อจํากัดทางพื้นที่ต่าง ๆ สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันและการให้บริการทางด้านสาธารณูปโภค จากนั้นทำเครื่องหมายแสดงพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาใด ๆ พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนาโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่ม และพื้นที่ที่ต้องการค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพิ่มในระดับต่าง ๆ กัน ซึ่งจะได้จากการคำนวณ ผลจากการวิเคราะห์ด้วยวิธีดังกล่าวจะทำให้ทราบว่าพื้นที่ต่าง ๆ มีระดับค่าใช้จ่ายในการลงทุนพัฒนาเป็นอย่างไร ซึ่งจะ เป็นประโยชน์อย่างมากในการตัดสินใจว่าควรพัฒนาพื้นที่ใดจึงจะประหยัดหรือลงทุนน้อยที่สุด เทคนิคนี้ใช้มากในงานด้านผังเมือง

2.1.4 ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ Geographical Information Systems (GIS)

ความหมายของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ Geographical Information Systems (GIS) โดยทั่วไประบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ หมายถึง ระบบที่ส่วนหนึ่งประกอบด้วยฐานข้อมูลทางพื้นที่

และที่ไม่ใช่พื้นที่ ซึ่งใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เรียกใช้ แก้วไข วิเคราะห์ผลและเสนอผลของการวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการทำงาน อย่างไรก็ตามนักวิชาการแต่ละคนก็ได้ให้ความหมายของคำว่าระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์แตกต่างกันออกไป (วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. 2540 : 23)

Burrough (1966 : 18) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ คือ ชุดของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เก็บข้อมูลและเรียกค้นออกมาใช้มีการแปลงข้อมูลและแสดงข้อมูลเชิงพื้นที่จากโลกของความเป็นจริงให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ธรรณีและคณะ (2533 :57) อธิบายความหมายของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ว่าเป็นเครื่องมือที่ทำให้เราสามารถใช้งานคอมพิวเตอร์ เพื่อการจัดการด้านฐานข้อมูลที่มีลักษณะเชิงพื้นที่ที่มีปริมาณมาก ๆ สามารถที่จะทำการนำข้อมูลเข้าจัดเก็บ , เรียกค้นข้อมูลทำการวิเคราะห์และแสดงผลการวิเคราะห์ ทั้งในลักษณะของข้อมูลกราฟฟิก ในรูปของแผนที่และที่ไม่ใช่เชิงพื้นที่ เช่น ใน รูปของข้อมูลตารางได้ เป็นต้น

องค์ประกอบและหน้าที่ของระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) เป็นเทคนิคที่ได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยการผนวกเอาระบบการจัดการฐานข้อมูล เข้ากับความสามารถในการทำแผนที่ด้วยคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ยังมีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น สามารถทำการซ้อนแผนที่ (Map Overlaying) การจัดรวมกลุ่มแผนที่ (Aggregate) การปรับแก้ (Updating) และการวิเคราะห์เชิงคุณลักษณะ (Attribute Analysis) เป็นต้น

2.2 แนวคิดด้านทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง (Location Theory)

ทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง (Location Theory) เป็นทฤษฎีที่ใช้อธิบายหลักการในการเลือกพื้นที่เพื่อเป็นที่ตั้งของกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป โดยทฤษฎีแหล่งที่ตั้งเริ่มจากแนวคิดที่ว่า “ ที่ตั้งที่ดีที่สุด (Optimum Location) ควรเป็นที่ตั้งที่เสียต้นทุนการผลิตต่ำสุด (Least Cost Location) “ ต่อมาทฤษฎีดังกล่าวได้พัฒนา “ เป็นที่ตั้งที่ดีที่สุดควรเป็นที่ตั้งที่ให้กำไรรวมสูงสุด (Profit Maximization) “ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวช่วยให้นักลงทุนหรือเจ้าของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ ใช้ตัดสินใจในการเลือกพื้นที่ เพื่อจัดตั้งธุรกิจกิจการต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่โดยอาศัยแบบจำลองรูปร่างอาณาบริเวณที่ตั้งเป็นรูปสามเหลี่ยม รูปวงกลมและรูปหกเหลี่ยม โดยใช้ข้อสมมติของการแข่งขันสมบูรณ์ เป็นหลักในการศึกษา รวมทั้งใช้อธิบายโครงข่ายของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในภูมิภาคเดียวกันและภูมิภาคใกล้เคียง (สร้อยสุข พงษ์พูล. 2540 : 6)

2.3 ทฤษฎีจินตภาพของเมือง (Image of the city)

2.3.1 การศึกษาจินตภาพของเมืองโดย Kevin Lynch

Kevin Lynch สถาปนิกชาวอเมริกันปี ค.ศ.1960 เป็นการศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชนเมือง ซึ่งส่งผลถึงการรับรู้ทางจินตภาพในด้านภาพรวม (Image) ของเมืองซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ประโยชน์ใช้สอย (Function) และกิจกรรม (Activity)

ในการศึกษาของ Lynch นี้ ส่วนประกอบที่สำคัญในระบบมโนทัศน์ของเมือง ซึ่งเรียกรวมกันว่า “Image” มีอยู่ 3 ประการ ได้แก่

1. เอกลักษณ์ (Identity) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ประกอบกันเป็นเมือง ต่างปรากฏในลักษณะที่มีความเป็นตัวของตัวเองและแยกจากกันได้ โดยที่มีสัญญาณชี้แนะปรากฏอยู่
2. โครงสร้าง (Structure) หมายถึง ความสัมพันธ์ทางกายภาพของสิ่งต่าง ๆ ที่มีต่อกันรวมทั้งความสัมพันธ์ทางกายภาพระหว่างสิ่งต่าง ๆ กับผู้รับรู้
3. ความหมาย (Meaning) หมายถึง ความสำคัญที่มีต่อการเกิดความเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ อาจเป็นด้านการใช้สอยหรือเป็นความหมายทางอารมณ์ก็ได้

Lynch (ครีจิจิต ฟิงรัสมิ. 2539 : 27-34) ให้ความสนใจเฉพาะส่วนที่เป็นเอกลักษณ์ และโครงสร้างเป็นหลักใหญ่ ส่วน ความหมายนั้น Lynch ไม่ได้ทำการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพราะเขาเห็นถึงความสำคัญของการจัดระเบียบของสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันสามารถทำให้เกิดจินตภาพของสิ่งต่าง ๆ จินตภาพต้องมีคุณสมบัติด้านเอกลักษณ์และโครงสร้างเป็นสำคัญ ซึ่งหมายความว่าการศึกษาจินตภาพของเมือง ก็คือการศึกษาสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดลักษณะเฉพาะของเมืองนั่นเอง Lynch ได้อธิบายว่า วิธีการค้นหาจินตภาพของเมืองที่ชัดเจนที่สุดคือการเขียนแผนที่ Lynch ได้สรุปองค์ประกอบที่เด่นชัดของเมือง ในลักษณะที่เป็นจินตภาพของเมือง สามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ได้แก่

1. เส้นทาง (Paths)

ได้แก่ถนน ทางเดิน คลอง ทางรถไฟ รถประจำทาง ซึ่งเป็นเสมือนโครงสร้างหลักของเมือง ซึ่งผู้คนจะสามารถสังเกตเมืองขณะที่ผ่านไปและเข้าใจรูปร่างและความหมาย

2. ย่าน (Districs)

คือส่วนของเมือง เมืองแต่ละเมืองประกอบขึ้นจากหลาย ๆ แห่งเช่น ย่านศูนย์การค้า ย่านพักอาศัย ย่านพาณิชยกรรม ย่านท่าเรือ ในบางครั้งย่านจะมีรูปทรงและขอบเขตชัดเจนด้วยรูปทรงทางกายภาพและกิจกรรม แต่บางครั้งก็ไม่ชัดเจน เนื่องจากลักษณะหลาย ๆ ประการผสมผสานอยู่ด้วยกันและไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน

3. ขอบเขต (Edges)

องค์ประกอบที่เป็นเส้นเขต เพื่อแสดงการสิ้นสุดของย่านหรือเป็นเส้นกั้นลักษณะทางกายภาพของสองสิ่งออกจากกันอย่างชัดเจน เช่น ถ้ำคลอง-ฝั่ง สิ่งที่เป็นขอบเขต ได้แก่ แนวคึกแถว 2 ข้างของถนน กำแพง แนวต้นไม้

4. จุดสังเกต (Landmark)

จุดสังเกตหรือที่หมายตาเป็นองค์ประกอบที่สามารถใช้เป็นจุดอ้างอิงตำแหน่งของผู้สังเกตได้ จุดสังเกตสามารถแบ่งได้ออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 ระดับเมือง (Major landmark) จะเป็นจุดสังเกตที่สามารถมองเห็นได้จากระยะไกล เช่น ภูเขาสูง, ยอดตึกสูง ฯลฯ

4.2 ระดับท้องถิ่น (Local landmark) เป็นจุดสังเกตขนาดเล็กสามารถเห็นได้ในระยะใกล้ เช่น น้ำพุ หอนาฬิกา รูปปั้น อนุสาวรีย์ขนาดเล็ก เสาไฟฟ้า ป้ายโฆษณา ฯลฯ

จุดสังเกตที่ดีต้องสามารถมองเห็นได้ชัดเจน ซึ่งในขณะเดียวกันก็ควรมีความสอดคล้องกลมกลืนกับองค์ประกอบอื่น ๆ ของเมือง

5. จุดศูนย์กลาง (Node)

เป็นองค์ประกอบของเมืองที่เป็นศูนย์กลางของกิจกรรม ซึ่งมีการเคลื่อนไหวของกิจกรรมอยู่ตลอดเวลา ต่างจากจุดสังเกต (Landmark) ซึ่งมีลักษณะเป็นวัตถุที่มองเห็นได้อย่าง ชัดเจน ซึ่งบางครั้ง 2 สิ่งอยู่ร่วมกัน จุดศูนย์กลางมีความสัมพันธ์กับเส้นทาง ตัวอย่าง ได้แก่ ชุมทางสถานีขนส่งท่าเรือ จตุรัสหัวมุมถนน ฯลฯ

องค์ประกอบทั้ง 5 ประการ เป็นสิ่งที่สำคัญในการศึกษาลักษณะเฉพาะของเมือง เนื่องจากองค์ประกอบทั้ง 5 ประการจะสะท้อนภาพรวมที่เกิดขึ้นในมโนทัศน์ของผู้สังเกต ซึ่ง Lynch ได้สรุปว่า หากสภาพแวดล้อมของเมืองมีการจัดองค์ประกอบที่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดจินตภาพที่ชัดเจน ซึ่งจะเป็นผลให้เมืองนั้น ๆ มีความน่าประทับใจและเป็นที่ยึดจำของผู้พบเห็น

2.3.2 คุณค่าของจินตภาพ (Image quality)

จากการศึกษาจินตภาพของแต่ละพื้นที่ องค์ประกอบของแต่ละส่วนจะมีความเด่นชัดทั้งในแง่รูปธรรม เช่น ความแตกต่างของความหนาแน่น รูปทรง สี พื้นผิว นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างในแง่นามธรรม เช่น ลักษณะกิจกรรม การใช้งานหรือแม้กระทั่งความแตกต่าง อันเนื่องมาจากระยะห่าง จำนวน ทิศทาง

การกำหนดความเด่นชัดขององค์ประกอบทางจินตภาพชุมชน จะนำไปสู่การพิจารณาคุณค่าทางจินตภาพ โดยคำนึงถึงคุณภาพโครงสร้าง (Structure) ซึ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของระบบทั้งหมดของจินตภาพเมือง โดยในที่นี้สามารถจำแนกคุณค่าได้ดังนี้

1. องค์ประกอบต่าง ๆ มีอิสระในตัวเอง ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะโครงสร้างเช่นนี้จะทำให้เกิดช่องว่างระหว่างองค์ประกอบ ทำให้ความเด่นชัดในการเชื่อมต่อลดลง อันจะส่งผลให้ไม่สามารถติดต่อกันระหว่างแต่ละพื้นที่ การรับรู้จะเป็นไปได้น้อย

2. ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ มีลักษณะที่เป็นการรับรู้ในแง่ของตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทาง แต่ยังคงมีความต่อเนื่องซึ่งกันและกันขององค์ประกอบ ในการติดต่อกันระหว่างส่วนสามารถทำได้โดยการรับรู้ในทิศทางและระยะทางหนึ่งเท่านั้น

3. มีการติดต่อเชื่อมโยงกัน ระหว่างองค์ประกอบหนึ่งไปยังอีกองค์ประกอบหนึ่ง โดยการเกิดลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ขึ้นระหว่างเส้นทางที่เชื่อมต่อแต่ละองค์ประกอบ แต่สำหรับการติดต่อในส่วนอื่น ๆ นั้นยังคงมีข้อจำกัดและยังสับสนอยู่

4. โครงสร้างมีความสมบูรณ์ มีเส้นทางเชื่อมโยงได้ทุกส่วน การติดต่อเชื่อมโยงกันอย่างอิสระ สามารถที่จะอ้างอิงถึงจุดต่าง ๆ ในระบบจินตภาพ ทำให้การรับรู้เป็นลักษณะภาพรวมและสัมพันธ์กันอย่างมีเหตุผล

2.3.3 การศึกษาองค์ประกอบของเมืองโดย Pual D. Spreiregen

Pual D. Spreiregen (วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. 2540 : 19-21) ผู้ที่เขียนหนังสือเรื่องการออกแบบชุมชนเมือง (Urban design) โดยได้อธิบายถึงปัจจัยที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของรูปร่างหน้าตาเมือง ซึ่งได้แก่ Urban form , Urban activity area , Urban space , Urban mass , ระบบ Circulation และ Urban scale โดยที่เป้าหมายของ Urban design ก็คือการจัดรูปร่างทางกายภาพของเมือง โดยการวางองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ Urban mass การกระจาย Urban space การรวมและการกระจายกิจกรรมต่าง ๆ ตามหน้าที่และการจัด Pattern of movement โดยคำนึง Human scale เป็นสิ่งสำคัญ

ในการศึกษาของ Spreiregen ได้ทำการสำรวจรูปร่างลักษณะและองค์ประกอบเมือง โดยอาศัยหลักการของ Spreiregen ในการศึกษาโครงสร้างทางรูปทรงของเมือง ซึ่งประกอบด้วยทางสัญจร , เขตที่ตั้ง , เส้นขอบ , จุดสังเกต , จุดศูนย์รวม ซึ่งเหล่านี้เป็นโครงสร้างพื้นฐานของเมือง ซึ่ง Spreiregen เห็นว่ายังต้องมีปัจจัยย่อย ๆ อีกหลายประการที่ส่งผลให้เกิดลักษณะเฉพาะตัวของเมืองแต่ละเมือง ได้แก่ รูปทรงที่ดิน พืชพันธุ์ธรรมชาติ ภูมิอากาศรูปทรงของเมืองเองและอื่น ๆ ซึ่งสำรวจปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้จะต้องแสดงด้วยแผนที่ที่สำคัญ

สรุปปัจจัยที่ใช้ในการสำรวจองค์ประกอบเมือง ตามแนวความคิดของ Pual D. Spreiregen มีดังนี้คือ

1. สภาพภูมิประเทศ
2. สภาพลมฟ้าอากาศ
3. รูปร่างเมือง

4. Pattern – texture – grain
5. routes
6. เขตที่ตั้ง
7. Landmark และ Node
8. Open space
9. vista
10. จุดดึงดูดผู้คนและสื่อ
11. ศูนย์กิจกรรมและ โครงสร้างกิจกรรมทั้งหมด
12. จุดที่นำมอง
13. บริเวณที่มีการปรับทิศทางที่ดีและเลว
14. บริเวณที่มีป้าย
15. จุดปัญหา
16. เขตที่ตั้งพิเศษ
17. โครงสร้างชุมชน
18. บริเวณอนุรักษ์, ปรับปรุง
19. สถานที่ที่ต้องจัดระบบใหม่
20. แผนที่แสดงสิ่งสะดุดตาที่คนรู้จักกันดี

Pual D. Spreiregen ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของเมืองซึ่งมีอยู่ 5 ประการ คือ

1. Urban scale หมายถึง ความกลมกลืนระหว่างเมืองและส่วนประกอบกับชาวเมืองและความรู้สึกที่เป็นของตนเอง การพิจารณาเรื่อง Scale กับสายตามนุษย์นั้นได้กำหนดให้

1.1 ระยะไม่เกิน 80 ฟุต (24.00 เมตร) ซึ่งเป็นระยะที่สามารถจดจำหน้าและท่าทางของเพื่อนได้

1.2 ระยะไม่เกิน 450 ฟุต (135.00 เมตร) ซึ่งเป็นระยะที่สามารถจดจำท่าทางประกอบได้

1.3 ระยะเกินกว่า 4,000 ฟุต (1,200.00 เมตร) ซึ่งเป็นระยะที่สามารถมองเห็นคนเป็นจุดเล็กๆ

การพิจารณาเรื่อง Scale กับ Circulation ระบบ Circulation ด้วยเท่าเป็นตัวกำหนด Urban scale ได้ดีที่สุดในที่ข้อจำกัดในการเดินคือ ระยะ 1/2 ไมล์ ด้วยความเร็ว 1 ไมล์ครึ่งต่อชั่วโมง ตัวเลขนี้สามารถที่จะกำหนดกลุ่มอาคารต่าง ๆ ในเมืองได้ เช่น ศูนย์การค้า , ตลาดนัด , สวนสนุกและสนามบินใหญ่ ๆ ซึ่งสถานที่เหล่านี้ล้วนต้องใช้ Urban scale ทั้งสิ้นและย่านเดินเท้าจัดเป็นอาณาเขตขั้นพื้นฐานทาง

1. การพิจารณา Scale ของอาคารกับ Space ข้างเคียง

2. อาคารและ Space ควรมีความสัมพันธ์กัน (เข้าถึงกันได้) โดยคำนึงถึงวัสดุ สี ความใหญ่โตและที่ตั้ง

3. การพิจารณา Scale กับขนาดของ Neighborhood

4. หน่วยย่อยที่สุดของ Urban design คือ Neighborhood ซึ่งควรมีขนาด 300 = 500 ครอบครัว หรือ 1,200 - 3,000 คน และ Neighborhood 5 แห่งจะประกอบขึ้นเป็นหมู่บ้าน 1 แห่ง สิ่งสำคัญที่ใช้เป็นตัวเปรียบเทียบขนาดของสิ่งใดๆ ก็คือวัตถุที่คุ้นเคย เช่น รถยนต์ ต้นไม้, คน, เสาไฟฟ้า, หน้าต่าง ฯลฯ

2. Urban space เป็น space ที่เกิดขึ้นจากผนังอาคารและพื้นดินของเมือง มักมีลักษณะเด่น คือมีผนังล้อมรอบ มีพื้นที่เหมาะสมการใช้ประโยชน์ เช่น เป็นสถานที่ทำกิจกรรมของเมือง แม้แต่บริเวณสี่แยกก็เป็น Urban space ชนิดหนึ่ง สองฝั่งของถนนที่แน่นไปด้วยต้นไม้หรืออาคาร เราเรียกว่า Corridor space ทั้ง space ที่ลอยตัวและ Corridor space สามารถเชื่อมต่อกันได้และทำให้เกิดเป็นโครงสร้างของ space ขึ้นตลอดเมือง

Spreiregen พูดถึง space ว่าแบ่งเป็น Intimate space ไปสู่ Urban space และ Vast space ซึ่งเป็นธรรมชาติที่ล้อมรอบเมือง Urban space แยกได้หลายประเภท โดยกำหนดจากสายตาของมนุษย์

1. Intimate space มีระยะไม่เกิน 80 ฟุต ในระยะนี้สามารถสังเกตเห็นหน้าเห็นตากันได้ ถนนย่านที่พักอาศัยเก่าๆ มักจะมีความยาวขนาดนี้

2. Grand urban space มีระยะไม่เกิน 450 ฟุต โดยที่ถนนสายใหญ่หรือ Urban plaza จะใช้ space ในขนาดนี้

3. Monumental space จะมีระยะไม่เกิน 4,000 ฟุต ซึ่งจะมองไม่เห็นตัวคนเลย

Urban space ของเมืองจะต้องมีส่วนประกอบพื้นฐานคืออาคารที่ห่อหุ้มรอบนอกในอัตราส่วนความยาวต่อความสูง 1 ต่อ 1 จะทำให้เรามองเห็นยอดตึกเป็นมุม 45 องศา ซึ่งจะทำให้ถูก ล้อมรอบมาก ในอัตราส่วนความยาวต่อความสูง / 2 จะทำให้เกิดเป็นมุม 30 องศา ซึ่งจะเท่ากับมุมสายตาของเราพอดี จะทำให้รู้สึกถูกล้อมรอบเพียงครั้งเดียว และถ้าอาคารสูงลดลงมาเหลือเพียงครั้งเดียวและถ้าความสูงของอาคารลดลงมาเหลือเพียง 1 ต่อ 3 มุมที่เราขึ้นอยู่กับจะเห็นยอดตึกเพียง 18 องศา เราจะสามารถมองเห็นวัตถุนอก space ได้เท่ากับเห็น space ถ้ามุมอาคารลดต่ำลงมาจนเหลือ 1 ต่อ 4 มุมยอดตึกจะเหลือเพียง 14 องศา space จะรู้สึกว่าจะไม่ถูกล้อมรอบอีกต่อไป อาคารจะเป็นเพียงเส้นขอบของพื้นที่ ความต่อเนื่องของ space ประกอบกับความกลมกลืนของ facade ที่ผลทำให้ space ถูกล้อมรอบได้มากน้อยเพียงใดด้วยการออกแบบ Urban space ที่ดีจะต้องใช้ form และรายละเอียดที่เรียบง่าย ในเวลาแคดจัดเราจะเห็นรายละเอียดได้ชัดเจนมากกว่า form แต่ในเวลาขมุกขมัวเราจะเห็น space ได้ชัดเจนกว่ารายละเอียด ในการที่เราคำนึงถึง Urban space ก็เพราะมันจะสามารถช่วยรวบรวมสิ่งต่างๆ ได้ง่ายยิ่งขึ้น pattern of space จะเป็น Network ซึ่งสานเขตที่ตั้ง

(District) ที่กระจายกันอยู่ให้มารวมกันได้ การออกแบบโครงสร้างของ space ทั้งเมืองจะต้องคำนึงถึง Intimate space, Grand urban space ให้เหมาะสมกันในแต่ละสถานที่

Open space จะต้องมีลักษณะ Informal ซึ่งอยู่ภายในหรือใกล้ ๆ เมืองมีลักษณะคล้ายสวนสาธารณะ เป็นธรรมชาติที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงรูปไป scale ของ open space กำหนดโดยต้นไม้ ก้อนหินและพื้นดิน อาคารระยะไกล ถนนและสะพานจะช่วยให้ดูดีขึ้น open space ภายในเมืองจะมีจุดประสงค์ต่าง ๆ เช่นทำเพื่อส่งเสริม Urban space ให้เด่นขึ้นบ้างก็ทำ Open space ไว้เพื่อการขยายตัวในอนาคต

การสำรวจ Urban design จะต้องศึกษา space ทั้งหมดของเมืองในโครงสร้างเดียวกัน เช่น การบันทึกส่วนพักผ่อนของเมืองในแผนที่และพิจารณาส่วนที่มีลำน้ำเชื่อมถึงกันและบันทึก Corridor space ที่เชื่อมโยงระหว่างส่วนต่อไป ก็จะทราบทันทีว่าส่วนไหนที่ต้องการปรับปรุงเพิ่มเติมหรือขาดการเชื่อมโยงจากส่วนอื่น ๆ และควรจัดเรียงส่วนที่สงบเรื่อย ๆ ไป จนถึงส่วนที่ใช้สังสรรค์ นอกจากนี้ที่ดินสาธารณะ เช่น ถนน, โรงเรียน, สวนสาธารณะ, ห้องสมุด, อาคารที่ทำการของรัฐ ก็จัดเป็น Open space ส่วนหนึ่ง ซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยอาคารสาธารณะต่าง ๆ

3. Urban mass หมายถึง ผิวพื้นดิน อาคารและวัตถุต่าง ๆ การมอง mass โดยที่ระยะห่างเท่ากับความสูง mass เราจะเห็นรายละเอียดมากกว่าตัว mass ถ้าระยะห่างต่อความสูงทำมุม 30 องศา เราจะเห็นตัว mass และรายละเอียด ถ้าระยะห่างต่อความสูงทำมุม 18 องศา เราจะเห็นตัว mass และสิ่งแวดล้อมรอบตัว ถ้าระยะห่างต่อความสูงทำมุม 14 องศา เราจะเห็นตัว mass มากกว่าส่วนอื่น แสงจากทางทิศเหนือจะทำให้เห็นรายละเอียดที่ชัดเจน ดังนั้น facade ทางด้านทิศเหนือจึงสามารถตกแต่งได้มากกว่าทางด้านทิศใต้ ผิวพื้นดินจะมี texture เป็นตัวกำหนดให้เดินช้าหรือเดินเร็ว ความลาดเอียงของถนน plaza ที่เป็นเว้าแหว่ง จะเห็นภาพได้ดีกว่าพื้นที่แบนเรียบ ส่วนตกแต่งจะช่วยให้เมืองเกิดความกลมกลืน เช่น แนวเสารอบ plaza ที่ช่วยให้อาคารด้านหลังดูกลมกลืน หรือ แนวต้นไม้ที่ทำให้อาคาร 2 ฟากดูไม่แตกต่างกัน หรือในทางกลับกันการปลูกต้นไม้เป็นกลุ่ม ๆ จะช่วยลดความซ้ำซาก

การสร้าง vista ที่ดีควรมี foreground นำสายตา เช่น โถง pylon การสร้างจุดเด่นที่ปลายถนนหรือ skyline จะช่วยให้ vista น่าดูขึ้น การออกแบบ urban space ต้องพิจารณาสัดส่วนพื้นที่และผนังรวมทั้งกิจกรรม plaza ยาว ๆ ควรมีอาคารเน้นตอนปลาย plaza ไม่ควรเป็นที่สร้างอาคารสำคัญ plaza รูปข้อศอก ควรมีหอคอยตั้งอยู่ตอนมุม ถนนที่กว้างไป ควรสร้างอาคารเล็ก ๆ ตรงกลางเพื่อไม่ให้ถนน 2 ข้างขาดจากกัน facade ที่ต่อเนื่องจะช่วยปรับความเล็ใหญ่ของอาคารต่าง ๆ ให้กลมกลืน อาคารที่สร้างในชานเมือง ควรจะสร้างให้เกาะกลุ่มเห็นได้อย่างชัดเจน

4. Circulation pattern และ 5. Urban activity หลักสำคัญในการออกแบบ Urban design คือการจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับเส้นทางติดต่อ และ พยายามให้ทุกย่านมีกิจกรรม มากประเภท

ที่สุด ด้วยเหตุที่เมืองเป็นสถานที่แลกเปลี่ยน ส่วนที่เกี่ยวข้องกันควรใกล้เคียงกัน ส่วนที่มีความสำคัญมาก ๆ ก็ควรตั้งอยู่ในที่ที่เดินทางไปมาสะดวกและแยกส่วนที่อยู่ด้วยกันไม่ได้ออกไป

ใน scale เล็ก ๆ เช่น Urban plaza ควรจัดให้มีอาคารหลายประเภท เช่นที่ทำการของรัฐบาล รวมกันจะทำให้มีคนใน plaza มากขึ้น

ข้อสังเกตคือ Node แต่ละจุดมักเป็นต้นกำเนิดของ Circulation ที่เกิดขึ้นในย่านนั้น ๆ ในเมืองใหญ่ เช่น เมืองงานจะขยายไปจนถึงการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มก้อน ให้เหมาะสมกับหน้าที่ และเพิ่มหน้าที่ใช้สอยอื่น ๆ ที่ขาดอยู่ให้สมบูรณ์และเชื่อมโยงกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

2.4 ภูมิทัศน์เมืองและการรับรู้

Henry Vincent Hubbard ได้ให้นิยามของความงามว่า “ ความงามคือการรับรู้ได้ถึง ความสัมพันธ์อันกลมกลืนระหว่างสิ่งต่าง ๆ ที่เรามองเห็น ” นิยามดังกล่าวสามารถใช้อธิบายถึงความเชื่อมโยงระหว่างเมืองกับธรรมชาติที่มนุษย์รับรู้ได้ ในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างแต่ละส่วนของเมือง และในแง่ความสัมพันธ์ของเนื้อเมืองกับวิถีชีวิตของผู้คน โดยระบบย่อยต่าง ๆ เหล่านี้จะ เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เกิดระบบหลัก ซึ่งเป็นระบบแห่งความกลมกลืนของเมืองทั้งเมือง ทั้งนี้เรา อาจจะพิจารณาความงามของเมืองได้จาก (วิทยา ทรงกิตติภักดี. 2543 : 9-14)

1. ความสัมพันธ์ในระดับเมืองกับธรรมชาติ
2. ความสัมพันธ์ในระดับภายในเมืองที่เกิดจากองค์ประกอบแต่ละส่วนของเมือง
3. วิถีชีวิตประจำวันของคนในเมือง

ในที่นี้จะพิจารณาว่าเมืองมีองค์ประกอบอะไรบ้างและเรารับรู้ภาพของเมืองได้อย่างไร

2.4.1 การศึกษาองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง

ในการศึกษาลักษณะทางกายภาพของเมืองจะพิจารณาในแง่ของการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบแต่ละส่วนและประเมินเงื่อนไขขององค์ประกอบ โดยพิจารณาจาก รูปทรง ลักษณะ ตำแหน่งที่ตั้ง ซึ่งองค์ประกอบทางกายภาพเมืองที่นี้ได้แก่

1. สภาพภูมิประเทศและธรรมชาติ (Landform and Nature) โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิประเทศกับภูมิทัศน์เมืองและตัวสถาปัตยกรรมใน 3 ขั้นตอน คือ

1.1 ภูมิทัศน์เมืองที่ตอบรับกับสภาพภูมิประเทศทั้งในเชิงสุนทรียภาพและประโยชน์ใช้สอย

1.2 เพื่อประเมินความสัมพันธ์และผลกระทบระหว่างงานสถาปัตยกรรม-เมืองกับพื้นที่ธรรมชาติ

1.3 เพื่อการตัดสินใจว่าพื้นที่ใดควรปล่อยให้คงอยู่ตามธรรมชาติเพื่อช่วยเสริมสร้างคุณค่าให้กับเมือง

2. รูปร่าง ขนาด และความหนาแน่นของเมือง (Shape , Size and Density) วิเคราะห์เพื่อแสดงให้เห็นว่าประโยชน์ใช้สอยแต่ละพื้นที่ของเมือง มีความสัมพันธ์กับทางสัญจรพื้นที่เปิดโล่งหรือไม่อย่างไร รวมทั้งความต่อเนื่องระหว่างแต่ละชุมชนในเมือง ขนาดและความหนาแน่นของเมือง ช่วยให้เห็นการกระจายตัวของประชากรในเมือง รวมไปถึงลักษณะวิธีการขนส่งที่เชื่อมพื้นที่ความหนาแน่นต่าง ๆ ให้ประสานกัน

3. ลักษณะของเนื้อเมือง (Urban Grain) ความหยาบ-ละเอียด พิจารณาจากมวล ขนาดของอาคารว่ามีขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กตามลำดับ

4. พื้นที่ว่าง (Open Spaces) คือ ที่เว้นว่างของเมือง รูปแบบธรรมชาติที่เปิดโล่ง ซึ่งหมายถึงธรรมชาติที่ถูกนำเข้ามาภายใน อาทิ สวนสาธารณะหรือที่โล่งที่ล้อมรอบตัวเมืองอยู่ สัดส่วนของที่ว่างดังกล่าวมักถูกกำหนดโดยไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม หินและพื้นดินมากกว่าขนาดความกว้าง-ยาว คุณค่าสุนทรียภาพของพื้นที่สาธารณะเหล่านี้ อยู่ที่การสร้างความสะดวกให้เกิดขึ้นท่ามกลางความหนาแน่นของพื้นที่ปลูกสร้างในเมือง ควรมีขนาดไม่โล่งหรือคับแคบจนเกินไปกับการใช้งาน

5. เส้นทาง (Routes) เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการมองเห็นภูมิทัศน์เมืองและเป็นตัวกำหนดรูปทรงของเมืองที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เส้นทางที่ควรพิจารณาได้แก่

5.1 ถนนสายประธาน (Surface Arteries) ในแง่ของรูปทรงความสัมพันธ์กับภูมิทัศน์เมืองรูปร่างของที่ตั้งอาคาร ลักษณะการพาดผ่านพื้นที่ชุมชน รวมถึงอุปกรณ์ประดับถนน

5.2 ถนนซอย (Local Street) ในแง่ของสัดส่วนของถนนมีความสัมพันธ์กับขนาดชุมชนเพียงใด มีความขัดแย้งระหว่างทางสัญจรของรถยนต์กับคนเดินเท้าหรือไม่

6. รายละเอียดอื่น ๆ (Details) โดยศึกษาลักษณะ สภาพของป้าย สัญลักษณ์ต่าง ๆ อุปกรณ์ประกอบถนนซึ่งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยบอกเล่าเรื่องราวของพื้นที่

7. ปัจจัยเชิงนามธรรม (Nonphysical Aspects) เป็นสิ่งที่บ่งบอกความเป็นเมืองซึ่งไม่ใช่องค์ประกอบทางกายภาพ อาทิ ประวัติศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของเมือง ตลอดจนเทศกาลประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ของเมือง

8. ย่านต่างๆ ของเมือง (The Districts of a City) ย่านคือพื้นที่ย่อย ๆ ของเมือง ซึ่งลักษณะกระสวนและขนาดของย่าน จะดูได้จากลักษณะกระสวนของทางสัญจรภายในย่านอาจ พิจารณาลักษณะของย่านได้จาก

8.1 ลักษณะทางกายภาพของย่าน อาทิ รูปแบบ ความหนาแน่นของอาคารสิ่งปลูกสร้าง , รูปแบบของทางสัญจร ขนาดของย่าน รูปร่าง ความหนาแน่น ที่ว่าง จุดหมายตา

8.2 กิจกรรมที่เกิดขึ้นตลอดจนการเปลี่ยนแปลงภายในย่านและความต่อเนื่องระหว่างแต่ละย่านที่ประกอบกันเป็นระบบของเมือง

2.4.2 ภูมิทัศน์เมืองและการรับรู้

ภูมิทัศน์เมือง

คำว่า “ ภูมิทัศน์เมือง ” (Townscape) นั้นถูกใช้ครั้งแรกในปีค.ศ. 1880 โดยในความหมายตามพจนานุกรมฉบับอ็อกฟอร์ดได้ระบุว่า “ บางส่วนของเมืองที่เก่าแก่โรมันติก หรือเมืองในอังกฤษที่ยังไม่ถูกทำลาย “ ต่อมาความหมายของภูมิทัศน์ได้เปลี่ยนไปและมีความใกล้เคียงกับในปัจจุบันโดย Thomas Sharp ซึ่งได้ผลักดันให้คำดังกล่าว เป็นชื่อเรียกกฎหมายที่ใช้สำหรับการพัฒนาและปรับปรุงเมือง นอกจากนี้ในช่วงก่อนยุค 1950s คำว่า “ ภูมิทัศน์ ” ยังหมายถึงการออกแบบชุมชนเมือง ที่เน้นการรับรู้สภาพแวดล้อมโดยการมองเห็น ดังนั้นในการปรับปรุงพัฒนาเมืองดังกล่าวจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อมที่ตอบรับและสอดคล้องกับการรับรู้ของผู้คน โดยผ่านางการจัดวางองค์ประกอบทางกายภาพในสภาพแวดล้อมนั่นเอง

องค์ประกอบและคุณลักษณะของภูมิทัศน์เมืองถูกกำหนดขึ้น จากความสัมพันธ์ระหว่างถนนและกลุ่มอาคารในพื้นที่เมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญที่กำหนดคุณลักษณะของภูมิทัศน์เมือง ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อภูมิทัศน์เมืองที่เรารับรู้ นั้น ได้แก่ วัสดุที่ใช้ (Materials) ขนาดสัดส่วน³ (Proportions) และเส้นรอบรูป⁴ (Profiles) ขององค์ประกอบทางกายภาพ³ ขนาดสัดส่วน โดยเปรียบเทียบระหว่างความกว้างของถนน (D) กับความสูงของอาคาร (H) ซึ่งสัดส่วนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อลักษณะภูมิทัศน์ดังนี้ เมื่อ $D/H < 1$ มีความหนาแน่นใกล้ชิดเป็นส่วนตัวมากกว่า, เมื่อ $D/H > 1$ มีลักษณะที่เปิดโล่งมากกว่าเป็นทางการมากขึ้น สัดส่วนเหล่านี้แตกต่างกันไปตามยุคสมัยที่นิยม อาทิ ในยุคมีดใช้ $D/H = 0.5$, ยุคเรอเนสซองส์ใช้ $D/H = 1$, ยุคบาโรคใช้ $D/H = 2^4$ เส้นรอบรูปนั้นแบ่งออกเป็น 1) เส้นรอบรูปปฐุม คือ เส้นขอบที่มองจากด้านหน้าอาคารและ 2) เส้นรอบรูปทุติย คือ เส้นขอบที่มองจากด้านข้างอาคารซึ่งการมองในเชิงของเส้นรอบรูปเหล่านี้จะคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพอื่น ๆ ด้วย อาทิ ป้ายโฆษณา เสาไฟฟ้า อุปกรณ์ประกอบถนนอื่น ๆ ที่ตั้งรวมอยู่กับอาคาร

อย่างไรก็ตาม อาจสรุปองค์ประกอบสำคัญของเมือง ที่มีผลต่อการรับรู้สุนทรียภาพได้ โดยศึกษาจากข้อบังคับที่เมืองใหญ่หลายแห่ง ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดขึ้น เพื่อคงไว้ซึ่งความสวยงามและลักษณะเฉพาะทางกายภาพที่บ่งบอกถึงความเป็นชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ที่มีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ ข้อกำหนดเหล่านี้จะคำนึงถึงองค์ประกอบทางกายภาพหลัก ๆ 4 ประเภทด้วยกันคือ

1. ว่าด้วยเรื่องของสถาปัตยกรรม เน้นที่การควบคุมรูปแบบอาคาร ให้มีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเดิมที่มีความสำคัญ ในเชิงประวัติศาสตร์โดยการกำหนดมาตรฐานที่ใช้ตรวจสอบอาคารใหม่ในด้าน

1.1 ขนาด ความสูง รูปทรงหลังคา สัดส่วนระหว่างความกว้างและความสูงของอาคาร รูปด้านหน้าอาคาร ตำแหน่ง ขนาดและสัดส่วนของช่องเปิดต่าง ๆ รายละเอียดและรูปแบบทางสถาปัตยกรรม วัสดุ สี สัน พื้นผิวของอาคาร

1.2 ลักษณะของพื้นที่เปิงโล่งโดยรอบอาคาร ระยะถอยร่น ตลอดจนความต่อเนื่องของพื้นที่เปิดโล่งที่ติดกับแนวถนน

1.3 ลักษณะของพืชพันธุ์ ภูมิสถาปัตยกรรมภายในโครงการ ป้ายต่าง ๆ ของโครงการ

1.4 ระยะเวลาในการดูแลทำความสะอาดอาคาร การเลือกใช้อุปกรณ์ไฟฟ้าแสงสว่างและตำแหน่งการติดตั้งเครื่องปรับอากาศภายนอกอาคาร

2. ว่าด้วยเรื่องของทัศนียภาพ แนวมองและทางสัญจร มีเป้าหมายที่จะปกป้องมุมมองหรืออาคารสาธารณะที่สำคัญให้ปลอดจากการรบกวนของอาคาร หรือ แผ่นป้ายที่แฉกฉอมและส่งผลกระทบต่อ มุมมองสำคัญเหล่านี้เป็นมุมที่สามารถเห็นได้จากถนนเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากถนนเป็นเส้นทางสัญจรหลักของเมือง มาตรการที่ควบคุมพิจารณาในแง่ของ

2.1 ตัวอาคาร โดยพิจารณาในเรื่องของความสูงไม่ให้บดบัง ทำลายความงามของทัศนียภาพที่สำคัญ

2.2 ป้ายต่าง ๆ พิจารณาในเรื่องขนาด ความสูงของป้าย การติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างของป้าย การใช้สี ตัวหนังสือ ข้อความ ภาพประกอบและวัสดุ ตลอดจนระยะหรือแนวในการติดตั้งแผ่นป้าย

3. ว่าด้วยเรื่องของภูมิสถาปัตยกรรม และการดูแลพืชพันธุ์ เนื่องจากต้นไม้เป็นองค์ประกอบที่มีประโยชน์ในแง่ของความสวยงามและสภาพแวดล้อม มาตรการที่ควบคุมพิจารณาในแง่ของต้นไม้เดิม โดยพยายามคงสภาพและจำนวนต้นไม้เดิมให้มากที่สุด ทั้งต้นไม้ในพื้นที่สาธารณะและเอกชน บริเวณที่มีการปลูกสร้างใหม่จะต้องปลูกต้นไม้ขึ้นมาทดแทนต้นไม้เดิมหรือการชดใช้ค่าเสียหายให้กับหน่วยงานท้องถิ่น ทั้งนี้อายุ ขนาดและชนิดของต้นไม้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละเมือง

4. ว่าด้วยเรื่องของป้าย แผ่นโฆษณา และ อุปกรณ์สื่อสารภายนอกอาคาร โดยแบ่งออกเป็น

4.1 ป้ายสัญญาณและแผ่นโฆษณา พิจารณาในแง่ของขนาด รูปแบบ ตำแหน่งของการติดตั้ง การจัดแบ่งย่านที่ยอมให้มีการติดตั้งแผ่นป้ายได้บางประเภท

4.2 งานดาวเทียมและเสาอากาศ พิจารณาในแง่ของขนาดที่อนุญาตให้ติดตั้งได้ ความสูงและโครงสร้างที่รับน้ำหนักต้องมีความแข็งแรงปลอดภัย สี สันและวัสดุไม่ควรมีลักษณะที่โดดเด่น ตำแหน่งในการติดตั้งและระยะที่มองเห็นได้จากภายนอก

การรับรู้ภูมิทัศน์เมือง

ภูมิทัศน์เมืองที่ปรากฏแก่ผู้รับรู้อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือขณะที่ผู้รับรู้อยู่นิ่งกับที่และขณะที่ผู้รับรู้เคลื่อนที่ ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขณะที่ผู้รับรู้อยู่นิ่งกับที่ มีรูปแบบของการรับรู้ ได้แก่

1.1 The Panoramas เป็นภาพโดยรวมที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวเมืองกับภูมิประเทศ ภาพในมุมมองนี้จะช่วยให้เห็นองค์ประกอบของเมืองที่เป็นรูปทรง 3 มิติได้อย่างชัดเจน

1.2 The Skyline เป็นภาพรวมของเมืองที่เน้นในระนาบแนวนอนโดยมองจากระดับพื้นดิน ดังนั้นการมีพื้นที่โล่งในระดับมีเหมาะแก่การมองจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการรับรู้ประเภทนี้ในสภาพที่เหมาะสม ทศนียภาพที่แสดงเส้นขอบฟ้าเมือง จะทำให้ความสัมพันธ์ในเชิงความสูงขององค์ประกอบทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นภายในเมือง

1.3 The Vista เป็นภาพเฉพาะบริเวณของเมืองซึ่งมีแนวการมองที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ ขนานแนวการมองไปยังจุดสนใจ จังหวะที่เกิดขึ้นจากการจัดวางขององค์ประกอบเหล่านี้ก่อให้เกิดความรู้สึกขณะที่มีการเคลื่อนไหวไปยังจุดสนใจ แบ่งเป็น 2 ประเภท

ก) The Formal Vista คือแนวมองที่เกิดจากองค์ประกอบที่มีแบบแผนเป็นทางการ อาทิ ถนนสายประธานที่เป็นเส้นตรง ปลูกต้นไม้เป็นระเบียบตลอดแนวนำสายตา แนวมองประเภทนี้ใช้เน้นความสำคัญแก่จุดสนใจได้อย่างดี สร้างความชัดเจนแก่ผู้มอง แต่บางครั้งเมืองที่มีโครงข่ายถนนลักษณะตาราง ทำให้เกิดแนวมองนี้ประเภทเดียวกันเหมือนกันหมดขาดจุดเด่นที่สำคัญ

ข) The Informal Vista เป็นแนวมองที่เกิดขึ้นเมื่อองค์ประกอบไม่ได้ตั้งอยู่ในแนวแกนเดียวกับจุดสนใจ

2. ขณะที่ผู้รับรู้เคลื่อนที่ ภูมิทัศน์เมืองที่ปรากฏอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับในขณะเคลื่อนไหวทำให้ผู้รับรู้ได้สัมผัส เห็นความสัมพันธ์ของระนาบและที่ว่างโดยรอบ ในที่นี้จะเรียกว่าการมองเป็นลำดับ (Serial Vision) ซึ่งองค์ประกอบเมืองที่ปรากฏในแต่ละภาพจะก่อให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ที่ต่างกันไป และเมื่อนำภาพทั้งหมดมาลำดับต่อเนื่องกันก็จะเกิดเป็นภาพเมืองในจินตนาการของผู้รับรู้ได้

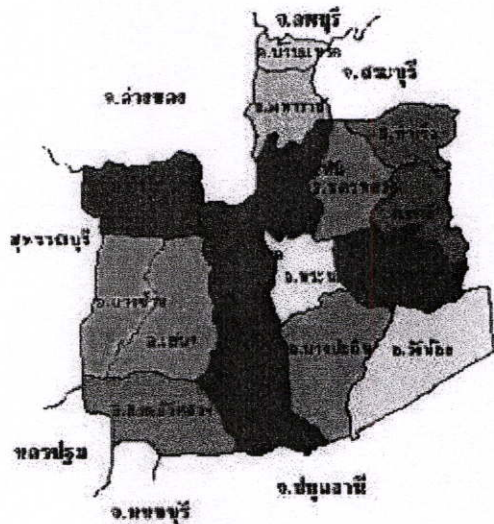
2.5 สภาพทั่วไปของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5.1 สภาพภูมิศาสตร์กายภาพ (<http://www.ayutthaya.go.th>)

2.5.1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็น 1 ใน 22 จังหวัดในเขตภาคกลาง (ตามการแบ่งเขตของกระทรวงมหาดไทย) มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง 7 จังหวัดคือจังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดสุพรรณบุรี โดยพื้นที่มีการติดต่อกันดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดนนทบุรี จังหวัดนครปฐม และจังหวัดปทุมธานี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสระบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม

ภาพที่ 2.1 แสดงแผนที่ที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : (<http://www.ayutthaya.go.th>)

โดยจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ห่างจากกรุงเทพฯคิดเป็นระยะทางรถยนต์ 76 กิโลเมตร รถไฟ 72 กิโลเมตร และทางแม่น้ำเจ้าพระยา 137 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 2,556.640 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,597,900 ไร่ โดยมีพื้นที่มากเป็นอันดับ 11 ของจังหวัดในเขตภาคกลาง และเป็นอันดับ 62 ของประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก โดยอำเภอที่มีพื้นที่

มากที่สุดได้แก่ อำเภอบางปะอิน ซึ่งมีเนื้อที่ 229.098 ตารางกิโลเมตร และอำเภอบ้านแพรกเป็นอำเภที่มีเนื้อที่น้อยที่สุดคือ 39.087 ตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 2.1 แสดงเนื้อที่ของอำเภอต่างๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	อันดับที่
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	130.579	11
2.อำเภอท่าเรือ	106.189	14
3.อำเภอนครหลวง	198.919	6
4.อำเภอบางซ้าย	150.756	9
5.อำเภอบางไทร	219.679	2
6.อำเภอบางบาล	135.305	10
7.อำเภอบางปะหัน	121.865	12
8.อำเภอบางปะอิน	229.098	1
9.อำเภอบ้านแพรก	39.087	16
10.อำเภอผักไห่	189.008	7
11.อำเภอภาชี	104.508	15
12.อำเภอมหาราช	120.159	13
13.อำเภอลาดบัวหลวง	199.928	5
14.อำเภอวังน้อย	219.191	3
15.อำเภอเสนา	205.567	4
16.อำเภออุทัย	186.802	8
รวม	2556.640	

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546: 11)

2.5.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ (<http://www.ayutthaya.go.th/geographic.htm>)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง ที่เรียกว่า “ที่ราบลุ่มเคลต้า” ซึ่งเกิดจากการที่แม่น้ำไหลพัดพาเอาเศษหิน ดิน ทราย และตะกอนมาทับถมกันเป็นเวลานาน จนกลายเป็นที่ราบอันกว้างใหญ่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา แต่ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ บริเวณศูนย์กลาง ของจังหวัดเรียกกันมาแต่เดิม ตามลักษณะที่มีสายน้ำล้อมรอบว่า “เกาะเมือง” คู่กับเกาะที่อยู่ตรงข้ามทางด้านเหนือ ซึ่งเรียกว่า “เกาะลอย” ด้วยเหตุที่มีแม่น้ำสายต่าง ๆ ไหลผ่าน ได้แก่

1. แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญที่สุดของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านการเกษตรกรรมและการคมนาคมขนส่ง แม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มตั้งแต่แม่น้ำ

น่าน และแม่น้ำปิง ไหลมาบรรจบกันที่ปากน้ำโพจังหวัดนครสวรรค์ แล้วไหลลงมาทางใต้ผ่าน จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอบางบาล อำเภพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน และอำเภอบางไทร แล้วเข้าสู่จังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ รวมความยาวของแม่น้ำนี้ที่ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ 55 กิโลเมตร และแม่น้ำนี้มีความยาวทั้งสิ้น ประมาณ 360 กิโลเมตร

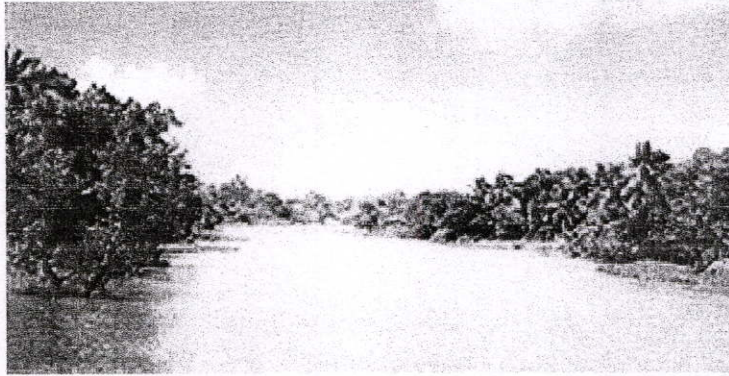
ภาพที่ 2.2 แสดงลักษณะแม่น้ำเจ้าพระยา

2. แม่น้ำป่าสัก ต้นน้ำเกิดจากทิวเขาเพชรบูรณ์ ในเขตจังหวัดเลย แล้วไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดลพบุรี จังหวัดสระบุรี เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภท่าเรือ อำเภอนครหลวง แล้วไหลไปรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายในเขตอำเภพระนครศรีอยุธยาที่หน้าวัดพนัญเชิง รวมความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 52 กิโลเมตร และแม่น้ำนี้มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 500 กิโลเมตร

ภาพที่ 2.3 แสดงลักษณะแม่น้ำป่าสัก

3. แม่น้ำลพบุรี เป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้าย ที่อำเภอเมืองสิงห์บุรี ไหลผ่านจังหวัดลพบุรี เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน และอำเภอพระนครศรีอยุธยา แล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่หน้าวัดทองนุ ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา รวมความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ 62.5 กิโลเมตร และแม่น้ำนี้มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 85 กิโลเมตร

ภาพที่ 2.4 แสดงลักษณะแม่น้ำลพบุรี

4. แม่น้ำน้อย แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งขวาที่อำเภอเมืองชัยนาท ไหลผ่านจังหวัด ชัยนาท จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อำเภอผักไห่ อำเภอเสนา แล้วไปบรรจบกับคลองบางบาล ซึ่งเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาเดิมที่บ้านสีสุก แล้วไหลไปบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยาอีกครั้งหนึ่งที่ตำบลราชคราม อำเภอบางไทร รวมความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประมาณ 30 กิโลเมตร และแม่น้ำนี้มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 145 กิโลเมตร

ภาพที่ 2.5 แสดงลักษณะแม่น้ำน้อย

แม่น้ำทั้ง 4 สายได้ไหลมาบรรจบกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วไหลผ่านจังหวัดปทุมธานี จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร และไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรปราการ

นอกจากนี้ ยังมีคลองเล็กคลองน้อยเชื่อมโยงต่อไปเกือบทั่วบริเวณพื้นที่ของจังหวัด เช่น คลองเจ้าเจ็ดแยกมาจากแม่น้ำน้อยในเขตอำเภอเสนา คลองบางคลี แยกมาจากแม่น้ำน้อยในเขต อำเภอดักไถ่ คลองพระยาบันลือ แยกมาจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอบางไทร และคลองระพีพัฒน์ ในเขตอำเภอบางบาล อำเภอกาฬ เป็นต้น

ตารางที่ 2.2 แสดงพื้นที่ที่มีแม่น้ำไหลผ่าน

แม่น้ำเจ้าพระยา	แม่น้ำลพบุรี
1.อำเภอบางบาล	1.อำเภอบ้านแพรก
2.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	2.อำเภอมหาราช
3.อำเภอบางปะอิน	3.อำเภอบางปะหัน
4.อำเภอบางไทร	4.อำเภอพระนครศรีอยุธยา
แม่น้ำป่าสัก	แม่น้ำน้อย
1.อำเภอบางบาล	1.อำเภอดักไถ่
2.อำเภอนครหลวง	2.อำเภอเสนา
3.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	3.อำเภอบางไทร

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2543

: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 13)

ภาพที่ 2.6 แสดงลักษณะแม่น้ำและลำคลองในพื้นที่ศึกษา

2.5.1.3 สภาพภูมิอากาศ (<http://www.ayutthaya.go.th>)

ปัจจุบันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสภาพภูมิอากาศเช่นเดียวกับจังหวัดอื่น ๆ ในบริเวณภาคกลางของประเทศไทย คือรับลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในหน้าหนาว และรับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากอ่าวไทย โดยตรง ทำให้มีฝนตกติดต่อกันเป็นเวลานาน มีอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 24 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 1,342,7 มิลลิเมตร มีฤดูกาลแบ่งออกเป็น 3 ฤดูดังนี้

ฤดูฝน เริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมหรือมิถุนายน - ตุลาคม ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมหรือต้นเดือนมิถุนายน ฝนเริ่มตกและจะตกถี่ขึ้นในเดือนสิงหาคม หรือเดือนกันยายน ซึ่งเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกที่สุดของจังหวัด พระนครศรีอยุธยา ฝนที่ตกในระยะนี้ได้รับอิทธิพลมาจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่ง เป็นอิทธิพลของพายุดีเปรสชัน จากทะเลจีนใต้ ในช่วงกลางเดือนตุลาคม ฝนจะเริ่มตกน้อยลง รวมระยะเวลาของฤดูฝนประมาณ 5 เดือน

ฤดูหนาว เริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายน - มกราคม ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจะเป็นระยะเปลี่ยนฤดูจากฤดูฝนเข้าสู่ฤดูหนาวคือ สมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เริ่มอ่อนลง ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาแทนที่ จึงนับว่าย่างเข้าสู่ฤดูหนาว ซึ่งอุณหภูมิจะไม่ลดต่ำมากนักเพราะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ปลายลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและอยู่ใกล้อ่าวไทย ไออุ่นจากทะเลทำให้หนาวน้อยลง รวมระยะเวลาของฤดูหนาวประมาณ 3 เดือน

ฤดูร้อน เริ่มประมาณเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ อิทธิพลของลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือเริ่มอ่อนลงทำให้อากาศเริ่มร้อนและจะร้อนอบอ้าวที่สุดในเดือนเมษายน สาเหตุเพราะการแผ่รังสีของดวงอาทิตย์และการถูกปกคลุมด้วยความกดอากาศสูงจากทะเลจีนใต้และมหาสมุทรแปซิฟิก ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของกระแสลมตะวันตกเฉียงใต้ ที่พัดเข้าสู่อ่าวไทย ทำให้อากาศร้อนมากขึ้น แต่จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังไม่ร้อนมากที่สุดเพราะมีแม่น้ำลำคลองมากมายจึงช่วยคลายความร้อนลงได้บ้าง รวมระยะเวลาของฤดูร้อนประมาณ 4 เดือน

2.5.1.4 สภาพธรณีลักษณะ (<http://www.ayutthaya.go.th/geographic.htm>)

เมื่อมีการเกิดรอยเลื่อนขนาดใหญ่ของเปลือกโลก ในตอนปลายมหายุคมีโซโซอิก (Mesozoic) ต่อเนื่องกับตอนต้นของมหายุคซีโนโซอิก (Cenozoic) ได้เกิดการทรุดตัวกลายเป็นแอ่งน้ำขนาดใหญ่ บางส่วนของเปลือกโลกจมอยู่ใต้น้ำทะเล ต่อมาได้มีการทับถมของตะกอน และการเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเลทำให้บริเวณดังกล่าวได้กลายเป็นพื้นแผ่นดิน ซึ่งได้แก่บริเวณที่ราบภาคกลางของประเทศไทย ต่อเนื่องไปจนถึงอ่าวไทย ทุกวันนี้ที่ราบภาคกลางของประเทศไทยนี้เป็นที่ราบตะกอนน้ำพัดพามาสะสมที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ ประกอบด้วยบริเวณที่ราบลุ่มของแม่น้ำปิง ยม น่าน ตอนล่าง ได้แก่ ภาคกลางตอนบนซึ่งอยู่ในเขตจังหวัดตาก อุดรดิตถ์ พิษณุโลก เพชรบูรณ์ พิจิตร สุโขทัย และกำแพงเพชร อีกส่วนหนึ่ง คือ บริเวณดินดอนสามเหลี่ยมของแม่น้ำเจ้าพระยา (Delta) ซึ่งเกิดจากโคลนตะกอนทับถมจากแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน

และแม่น้ำบางปะกง ได้แก่ ภาคกลางตอนล่างอยู่ในบริเวณตั้งแต่ จังหวัดนครสวรรค์ลงมาจนจด อ่าวไทยบริเวณที่ราบภาคกลางเป็นภูมิภาคที่มีความอุดมสมบูรณ์เพราะเป็นที่ราบลุ่มกว้างใหญ่ เหมาะแก่การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของผู้คน โดยเฉพาะบริเวณภาคกลางตอนล่างได้ เกิดเป็นบ้าน เป็นเมืองขึ้นก่อนตามที่มีลำน้ำหลายสายมาบรรจบกัน หรือตรงปากทางที่เส้นน้ำสายย่อยมา บรรจบกับแม่น้ำใหญ่ตั้งแต่ประมาณ พุทธศตวรรษที่ 11 - 12 ลงมา เช่น เมืองอู่ทอง นครชัยศรี คุบัว ละโว้ อู่ตะเภา ศรีมโหสถ ต่อมา จึงอพยพ โยกย้ายมาสู่แม่น้ำใหม่เป็นเส้นทาง คมนาคมที่ดีกว่า เกิดเป็นเมืองสุวรรณภูมิ แพรก ศรีราชา อูชยา เพชรบุรี ราชบุรี และเมืองที่เจริญสืบเนื่องต่อมาจาก ละโว้ คือ เมืองลพบุรี และบริเวณที่ราบภาคกลางนี้ ได้มีความสำคัญด้านการเมืองการปกครองอย่าง จริงจัง กลายเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการ เมืองในสมัยอยุธยา ต่อมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีศูนย์กลางการปกครองหรือราชธานีอยู่ที่กรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ตามลำดับ กรุงศรี อยุธยาซึ่งได้เป็นศูนย์กลางการปกครองเมื่อราวประมาณพุทธศตวรรษที่ 19 ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาค กลางเป็นบริเวณที่มีแม่น้ำสายสำคัญหลายสาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี และ แม่น้ำป่าสัก ไหลมารวมกันกับลำน้ำเจ้าพระยาตรง บริเวณที่ตั้งพระนครกลายเป็นลำน้ำไหล ออกสู่ อ่าวไทย ภูมิสถานของกรุงศรีอยุธยาซึ่งมีแม่น้ำไหลผ่าน โดยรอบเช่นนี้ ปรากฏหลักฐานพรรณนาใน หนังสือสมุดไทยซึ่งสันนิษฐานว่า เขียนขึ้น ในสมัยรัตนโกสินทร์ มีความว่า“จะกล่าวถึงกรุงศรี อยุธยา ท่านสาบสันช่วงมาแต่ปางก่อน รูปนั้นดุจสำเภา (นาวา) มีกงคาล้อมรอบพระนคร ” แม่น้ำ สายต่างๆ ที่ไหลมาสู่กรุงศรีอยุธยาเหล่านี้ เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อไปมาถึงกันกับบ้านเมือง ต่าง ๆ โดยสะดวกทุกทิศทาง จึงกลายเป็นทำเลที่เหมาะสมแก่การค้าขายทั้งภายในและภายนอก อาณาจักร มีสภาพเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมอย่างยิ่ง นับแต่อดีต มา จนถึง ทุกวันนี้ปัจจุบันจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังคงเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญที่มีการเปลี่ยนแปลง ไปพร้อมกับท้องถิ่นต่าง ๆ ในภูมิภาคเดียวกัน และในฐานะที่เคยเป็นราชธานีของไทยในอดีต บรรดาโบราณสถาน ศิลปโบราณวัตถุอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของบรรพชน ย่อมทำให้จังหวัด แห่งนี้มีทิศทางในการพัฒนาที่ต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้คู่กันไปด้วยเสมอ

2.5.1.5 ทรัพยากรธรรมชาติ (เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. 2547 : 2-3 และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2546 : 18)

เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำทรัพยากร สำคัญจึงได้จากแหล่งน้ำเป็นส่วนใหญ่ นั่นก็คือ ดินและแหล่งน้ำธรรมชาติที่เป็นปัจจัยสำคัญทาง การเกษตร

1) ทรัพยากรดิน

จากข้อมูลทรัพยากรที่ดินที่รวบรวม ได้จากแผนที่และรายงานการใช้ประโยชน์ที่ดินปี พ.ศ. 2533 ของกองสำรวจและจำแนกดิน กรมพัฒนาที่ดิน พบว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยาประกอบไป

ด้วยหน่วยที่ดิน 11 หน่วย ทั้งที่พื้นที่ส่วนใหญ่หรือร้อยละ 67.7 เป็นหน่วยที่ดินที่ 4 และ 5 ซึ่งเป็นดินที่มีการระบายน้ำแล้ว มีความอุดมสมบูรณ์ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2.3 แสดงหน่วยดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน่วยที่ดิน	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
1	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	154,055	9.7
2	เลว	ปานกลาง-สูง	22,732	1.4
3	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง-สูง	151,490	9.5
4	เลว	ปานกลาง	448,276	28.2
5	เลว	ปานกลาง	627,447	39.5
6	เลว	สูง	35,513	2.2
7	เลว	ปานกลาง	4,533	0.3
8	เลว	ปานกลาง	45,681	2.9
9	ค่อนข้างเลว	ปานกลาง	2,724	0.2
10	เลว	ปานกลาง	74,276	4.7
11	ดีปานกลาง	ปานกลาง-สูง	21,693	1.4

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 17)

อย่างไรก็ตามหากจำแนกตามคุณลักษณะของดิน อาทิ กลุ่มดินร่วน กลุ่มดินเหนียว กลุ่มดินทราย จะพบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะดินเป็นกลุ่มดิน 6 กลุ่ม โดยพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นดินในกลุ่มดินเหนียว

ตารางที่ 2.4 แสดงการจำแนกลักษณะของดินตามพื้นที่

หน่วยที่ดิน	อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)
กลุ่มดินร่วน	มหาราช	330
กลุ่มดินเหนียว	พระนครศรีอยุธยา,เสนา,บางปะอิน,บางปะหัน, ท่าเรือ,นครหลวง,อุทัย,ผักไห่,บางซ้าย,ลาดบัวหลวง, วังน้อย และบางไทร	1,337,929
กลุ่มดินเหนียวปนดินร่วน	พระนครศรีอยุธยา,บางบาล,มหาราช และบ้านแพรก	207,719
กลุ่มดินเหนียวปนทราย	ภาชี,ผักไห่	47,942
กลุ่มดินทราย	ท่าเรือ	8,500

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

หน่วยที่ดิน	อำเภอ	เนื้อที่ (ไร่)
กลุ่มดินร่วนปนทราย	นครหลวง	12,300

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 18)

2) ทรัพยากรน้ำ เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ (2547 : 2-3)

1. แหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำธรรมชาติประเภทแหล่งน้ำผิวดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้จากแม่น้ำทั้ง 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำลพบุรี แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำน้อย และจากลำคลองต่างๆ ได้แก่ คลองบางบาล คลองบางปลาหมอ คลองบางหลวง คลองมหาราช คลองบางแก้ว คลองพระครู คลองลาดชะโด คลองกุฎี คลองลาดชิด คลองนาคู คลองสระเทพ คลองพระยาบรรลือ คลองขุนศรี คลองไผ่พระ คลองกกแก้ว คลองร่วมไทร คลองปากกราน และคลองน้ำเค็ม โดยดังกล่าวมักมีปัญหาตื้นเขิน และไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาขาดแคลนน้ำในช่วงหน้าแล้ง แต่ในช่วงฤดูฝนเมื่อฝนตกชุก มักก่อให้เกิดปัญหาน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่เป็นประจำ

2. แหล่งน้ำฝน ที่ตั้งของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในร่องมรสุมตะวันตกเฉียงใต้โดยตรง ลักษณะดังกล่าวทำให้มีฝนตกชุกเป็นระยะเวลานาน 5 เดือน ทำให้น้ำฝนเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญของจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำนา ทำให้การทำนาส่วนใหญ่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นนาปียกเว้นพื้นที่ที่อยู่ในเขตชลประทาน

3. แหล่งน้ำใต้ดิน โดยส่วนใหญ่ บริเวณพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีน้ำกร่อย และมีตะกอนสนิมเหล็กเจือปน แม้ว่าจะมีแหล่งน้ำผิวดินอุดมสมบูรณ์ก็ตามทำให้ การนำน้ำใต้ดินมาใช้เพื่อการเกษตรและการอุปโภคมิได้มากนัก เมื่อพิจารณาแผนที่อุทกธรณีวิทยา (Hydrogeological Map) พบว่า แหล่งน้ำใต้ดินในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาสามารถพบได้ในชั้นหิน Pervious Rook และ Joint Massive Rock ซึ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มพื้นที่ตามลักษณะของพื้นที่และปริมาณแหล่งน้ำที่พบ ออกเป็น 4 บริเวณด้วยกัน

บริเวณที่ 1 เป็นบริเวณที่มีน้ำน้อย คือ น้อยกว่า 20 แกลลอนต่อนาที มีคุณภาพน้ำดี พบในสองพื้นที่ คือ พื้นที่ทางตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด เขตอำเภอท่าเรือ อำเภอภาชี และบางส่วนของอำเภอนครหลวง อำเภออุทัย พื้นที่ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด เขตอำเภอผักไห่

บริเวณที่ 2 เป็นบริเวณที่มีน้ำน้อย คือ น้อยกว่า 20 แกลลอนต่อนาที มีคุณภาพน้ำปานกลาง พบใน 2 พื้นที่ คือ บริเวณทางด้านตะวันตก เขตอำเภอผักไห่ อำเภอบางซ้าย อำเภอลาดบัวทอง บางส่วนของอำเภอเสนา และบริเวณทางด้านตะวันออกของจังหวัดเขตอำเภออุทัย และบางส่วนของอำเภอวังน้อย

บริเวณที่ 3 เป็นบริเวณที่มีน้ำมาก คือมากกว่า 45-200 แกลลอนต่อนาที คุณภาพน้ำดี เป็นพื้นที่ตอนกลางของจังหวัดตลอดแนวเหนือ – ใต้ ซึ่งเป็นพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำสายสำคัญคือ แม่น้ำเจ้าพระยา

บริเวณที่ 4 มีปริมาณน้ำมากที่สุด คือ สูงกว่า 500 แกลลอนต่อนาที เป็นบริเวณแคบเล็กๆ ตลอดสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา และครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ตั้งแต่ตอนกลางของจังหวัดจนถึงตอนเหนือจรดเขตจังหวัดลพบุรี เขตอำเภอบ้านแพรก มหาราช บางปะหัน บางบาล และบางส่วนของอำเภอพระนครศรีอยุธยา บางปะอินและบางไทร

4. แหล่งน้ำชลประทาน จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีโครงการชลประทานทั้งสิ้น 13 โครงการ มีพื้นที่ส่งน้ำ 1,472,687 ไร่ และมีโครงการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กอีกจำนวน 350 แห่ง

5. แร่ธาตุ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่ทับถมของดินตะกอน ไม่มีพื้นที่ภูเขา ดังนั้นแร่ธาตุที่มาจากแร่ประกอบหินจึงไม่มี แร่ธาตุที่พอจะพบเห็น ได้แก่ ทราย ซึ่งมีทั้งทรายบกและทรายแม่น้ำ ซึ่งเป็นแหล่งวัตถุดิบสำหรับการก่อสร้างที่สำคัญของกรุงเทพฯ และบริเวณใกล้เคียง

2.5.1.6 การป้องกันน้ำท่วมพื้นที่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีระดับผิวดินเฉลี่ยระหว่าง +3.00 ถึง +5.00 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) มีแม่น้ำหลักที่สำคัญไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย ปริมาณน้ำจากแม่น้ำทั้ง 4 สายมีจำนวนมากมหาศาล ซึ่งถ้าหากเกิดมาพร้อมกันก็จะทำให้เกิดน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งได้โดยง่าย ดังนั้นจังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงมักเกิดปัญหาอุทกภัยบ่อยครั้ง

น้ำท่วม โดยปกติเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม ไปจนถึงเดือนธันวาคม บริเวณน้ำท่วมลิกและยาวนาน คือทุ่งผักไห่ – เสนา ทุ่งมหาราช – บางปะหัน และทุ่งนครหลวง – วังน้อย พื้นที่ข้างต้นส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรชาวนาชาวไรด์ตลอดมา การป้องกันน้ำท่วมหลักในปัจจุบันได้แก่ระบบป้องกันน้ำท่วมของกรมชลประทาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นวัตถุประสงค์หลักการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน ระบบปิดล้อม (กันกั้นน้ำ) พื้นที่เกษตรกรรมที่กรมชลประทานดำเนินไปแล้วนั้นสามารถป้องกันระดับน้ำสูงสุดในคาบอุบัติ 25 ปี ซึ่งกันกั้นน้ำดังกล่าวมีตลอดทั้งสองฝั่งตามแม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย แม่น้ำลพบุรี โดยกันกั้นน้ำอยู่ห่างจากตลิ่งแม่น้ำประมาณ 500-1000 เมตร และชุมชนบางแห่งจะอยู่ในพื้นที่บริเวณดังกล่าวจะได้รับผลกระทบต่อภาวะน้ำท่วมล้นตลิ่งเป็นประจำและชุมชนเมืองบางแห่งได้จัดระบบป้องกันไว้แล้วบางส่วน

สำหรับการป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมืองในแต่ละชุมชนได้กำหนดให้เป็นระบบปิดล้อมทุกแห่ง โดยยังรักษาระบบการไหลของน้ำสายหลัก (แม่น้ำ/ลำคลอง) ที่ผ่านชุมชนนั้นให้เป็นไป

ตามธรรมชาติ ไม่มีอาคารปิดกั้น ดังนั้นการไหลของน้ำจะไม่มี การเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผลกระทบของระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่หลัก

ความสูงของคันกั้นน้ำที่ก่อสร้างปิดล้อมพื้นที่ชุมชนทุกแห่งที่อยู่ริมแม่น้ำหรือลำคลองเป็นระบบปิดล้อมขนาดเล็ก สภาพน้ำสั่นคลั่งยังคงเกิดขึ้นได้ตามปกติช่วงที่น้ำไหลผ่านชุมชนไปแล้ว ผลกระทบของระดับน้ำในแม่น้ำจากผลของการก่อสร้างคันกั้นน้ำของชุมชน (Confinement effect) มีน้อยมาก เนื่องจากเมื่อน้ำไหลผ่านชุมชนนั้นๆ ไปแล้วสภาพการไหลยังคงสามารถแผ่กระจายตามท้องทุ่งอย่างเป็นธรรมชาติที่มีอยู่เดิม

การระบายน้ำในพื้นที่นครประวัติศาสตร์และพื้นที่ต่อเนื่อง

บริเวณที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากน้ำท่วมมากที่สุดได้แก่ชุมชนเมืองในพื้นที่นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และพื้นที่ต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รองรับชุมชนที่มีความหนาแน่นต่อพื้นที่มากกว่าชุมชนอื่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเป็นศูนย์กลางระดับจังหวัด ทั้งการบริหาร การค้า การบริการทางสังคม และการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ส่วนพื้นที่ในจังหวัดที่เหลือส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และที่ชุมชนขนาดเล็กถึงปานกลาง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ มูลค่าความเสียหายอันเนื่องมาจากน้ำท่วมน้อยกว่าชุมชนในพื้นที่ประวัติศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2538 ความเสียหายจากน้ำท่วมภายในชุมชนเมืองสูงสุดได้แก่เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลตำบลธัญญิก และเทศบาลตำบลอโยธยา ตามลำดับ

ลักษณะพื้นที่โครงการเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน 3 สาย สภาพการระบายน้ำแบ่งออกเป็น 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณเกาะเมืองและบริเวณนอกเกาะเมือง ในพื้นที่เกาะเมืองมีระบบระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมเป็นแบบกึ่งปิดล้อมโดยใช้ถนนเป็นคันป้องกันน้ำ มีคลองระบายน้ำหลักได้แก่คลองข้างโรงงานสุรา คลองท่อ คลองมะขามเรียง และคลองมหาไชย พื้นที่นอกเกาะเมืองมีทิศทางการระบายน้ำ ดังแผนที่ 2 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการระบายน้ำลงสู่ลำคลอง ลำราง สาธารณะต่างๆ และที่ลุ่ม

พื้นที่ลุ่มเกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยระดับดินของพื้นที่โครงการ +4.00 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะเมืองมีระดับดินต่ำกว่าบริเวณใกล้เคียง ค่าระดับเท่ากับ 1.0-2.0 เมตร (รทก.) จึงเป็นบริเวณที่มีโอกาสที่น้ำท่วมขังได้ง่าย ในขณะเดียวกันคณะทำงานฯเสนอให้บริเวณทางทิศใต้ของพื้นที่ลุ่มเป็นบริเวณส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและการบริหารทางราชการแห่งใหม่จึงมีความจำเป็นในการสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมขึ้นภายในบริเวณ

ระบบระบายน้ำภายนอกเกาะเมือง หรือในเขตพื้นที่บริเวณ 3 ,4 ,5 ,6 และ 7 การระบายน้ำอาศัยคลองระบายน้ำตามธรรมชาติแบ่งออกเป็น

1. คลองตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเมือง ได้แก่ คลองมหานาค คลองสระบัว คลองหัวรอ คลองหันตรา คลองสาธุ คลองโตนด คลองมเหยงคณ์ คลองกุฎีขาว
2. คลองด้านทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณด้านนี้เป็นที่ลุ่มมีลำคลองมากกว่าบริเวณอื่น ได้แก่ คลองกระมัง คลองไผ่ลิง คลองข้าวเม้า คลองคูสิต คลองปากข้าวสาร คลองถนนตาล คลองโพธิ์ คลองพระนอน คลองหอก คลองบ้านสวัสดิ์ คลองเหนือ คลองตาปิ่น คลองสาคร คลองบ้านขนอน คลองบ้านกรด และคลองกระปือ
3. คลองด้านทิศใต้ ตะวันตกเฉียงใต้ ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ คลองตะเคียน คลองปากกระราน คลองประจาม คลองกลม คลองส่งน้ำชลประทาน และคลองบางหวาย

2.5.2 สภาพทางสังคม (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พระนครศรีอยุธยา. 2546: 19)

2.5.2.1 ประชากร

1) จำนวนประชากรและความหนาแน่นประชากร

จากข้อมูลกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทยพบว่าประชากร ณ เดือนสิงหาคม 2547 มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 757,103 คน จำแนกเป็นประชากรชาย 368,454 คน และประชากรหญิง 388,649 คน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนประชากร 61,561 คน รองลงมา ได้แก่ อำเภอบางปะอิน มีจำนวนประชากร 59,428 คน อำเภอเสนา มีจำนวนประชากร 46,664 คน คิดเป็นอัตราความหนาแน่นของประชากร เฉลี่ย 292 คนต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร

2) จำนวนครัวเรือนและขนาดครัวเรือน

จากข้อมูลสำมะโนประชากรและการเคหะ พ.ศ. 2543 พบว่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 192,418 ครัวเรือน โดยอำเภอพระนครศรีอยุธยาเป็นอำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนมากที่สุดคือ 32,464 ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่มีจำนวนครัวเรือนน้อยที่สุด ได้แก่ อำเภอบ้านแพรก จำนวน 2690 ครัวเรือน เฉลี่ยแล้วจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนครัวเรือนเฉลี่ย 3.7 คน ซึ่งถือได้ว่ามีขนาดครัวเรือนค่อนข้างเล็ก

3) การกระจายตัวของประชากร

ในภาพรวมประชากรจังหวัดพระนครศรีอยุธยาส่วนใหญ่หรือร้อยละ 68 ยังคงอยู่ในเขตชนบท (นอกเขตเทศบาล) ในขณะที่ในเขตเทศบาลมีประชากรเพียงร้อยละ 32 เท่านั้น ยกเว้นอำเภอพระนครศรีอยุธยาที่มีประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลมากกว่า 50 % ส่วนอีก 15 อำเภอนั้นมีสัดส่วนของประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลต่ำกว่า 50 % โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำเภอบางปะหัน อำเภออุทัย และอำเภอลาดบัวหลวงซึ่งมีสัดส่วนของประชากรที่อยู่ในเขตเทศบาลเพียงร้อยละ 11, 8 และ 5 เท่านั้น

ตารางที่ 2.5 แสดงจำนวนประชากรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แยกเป็นรายอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนราษฎร		
		ชาย	หญิง	รวม
1	อำเภอพระนครศรีอยุธยา	29,859	31,702	61,561
2	อำเภอบางบาล	15,050	16,106	31,156
3	อำเภอมหาราช	8,310	9,228	17,538
4	อำเภอนครหลวง	10,026	10,632	20,658
5	อำเภออุทัย	18,934	19,972	38,906
6	อำเภอภาชี	13,037	13,538	26,575
7	อำเภอมัญจาคีรี	21,269	21,519	42,788
8	อำเภอบ้านแพรก	3,375	3,865	7,240
9	อำเภอเสนา	22,748	23,916	46,664
10	อำเภอผักไห่	12,640	13,554	26,194
11	อำเภอบางปะหัน	17,333	18,897	36,230
12	อำเภอบางบาล	9,724	10,285	20,009
13	อำเภอบางซ้าย	7,328	7,325	14,653
14	อำเภอบางไทร	15,661	16,361	32,022
15	อำเภอบางปะอิน	28,795	30,633	59,428
16	อำเภอลาดบัวหลวง	17,416	17,941	35,357
รวมทั้ง 16 อำเภอ		368,454	388,649	757,103

ที่มา : http://www.ayutthaya.go.th/page_4.htm

ตารางที่ 2.6 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือน

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือน
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	32,464	3.7
2.อำเภอบางบาล	13,382	3.6
3.อำเภอนครหลวง	8,924	3.6
4.อำเภอบางซ้าย	5,069	3.9
5.อำเภอบางไทร	11,101	4.0
6.อำเภอบางบาล	9,281	3.7
7.อำเภอบางปะหัน	9,805	3.9

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากรเฉลี่ยต่อครัวเรือน
8.อำเภอบางปะอิน	20,594	3.5
9.อำเภอบ้านแพรก	2,690	3.5
10.อำเภอผักไห่	11,989	3.7
11.อำเภอภาชี	7,783	3.9
12.อำเภอมหาราช	5,986	3.9
13.อำเภอลาดบัวหลวง	9,121	3.9
14.อำเภอวังน้อย	15,208	3.5
15.อำเภอเสนา	17,586	3.6
16.อำเภออุทัย	11,135	3.5
รวม	192,418	3.7

ที่มา : สำนักประชากรและการทะเบียน พ.ศ. 2543

: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 26)

ตารางที่ 2.7 แสดงสัดส่วนประชากรในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาล

อำเภอ	จำนวนประชากร		ร้อยละของประชากรที่ อยู่ในเขตเมือง
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	80,178	58,668	58
2.อำเภอท่าเรือ	17,783	31,092	36
3.อำเภอนครหลวง	13,792	20,038	41
4.อำเภอบางซ้าย	5,272	14,924	26
5.อำเภอบางไทร	13,465	31,831	30
6.อำเภอบางบาล	14,261	20,126	41
7.อำเภอบางปะหัน	4,431	35,341	11
8.อำเภอบางปะอิน	16,824	55,872	23
9.อำเภอบ้านแพรก	2,313	7,202	24
10.อำเภอผักไห่	17,758	26,448	40
11.อำเภอภาชี	5,258	26,180	17
12.อำเภอมหาราช	6,375	17,258	27
13.อำเภอลาดบัวหลวง	1,993	34,941	5

ตารางที่ 2.7 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนประชากร		ร้อยละของประชากรที่อยู่ ในเขตเมือง
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	
14.อำเภอวังน้อย	14,550	40,601	26
15.อำเภอเสนา	20,810	45,628	31
16.อำเภออุทัย	3,109	37,452	8
รวม	238,172	503,602	32

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545.

: แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 26)

2.5.2.2 การปกครอง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้แบ่งเขตการปกครองตามระเบียบการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 โดยแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ การแบ่งเขตการปกครองโดยใช้หลักการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น โดย

1. การบริหารราชการส่วนกลาง ซึ่งมีลักษณะของการรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางภายใต้การรับผิดชอบของกระทรวง ทบวง กรม และทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่ากรม ซึ่งมีอยู่ทั้งสิ้นจำนวน 69 หน่วยงาน

2. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นการปกครองแบบแบ่งอำนาจให้จังหวัดและอำเภอเป็นผู้แทนในนามส่วนกลาง โดยมีเจ้าหน้าที่ของราชการส่วนกลางไปประจำตามภูมิภาคมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งในปัจจุบันจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้แบ่งการปกครองออกเป็น 16 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอท่าเรือ อำเภอนครหลวง อำเภอบางซ้าย อำเภอบางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอบางปะอิน อำเภอบ้านแพรก อำเภอผักไห่ อำเภอภาชี อำเภอมหาราช อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอวังน้อย อำเภอเสนา และอำเภออุทัย รวม 209 ตำบล 1,470 หมู่บ้าน

3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นการปกครองแบบกระจายอำนาจประกอบด้วยเทศบาล 27 แห่ง (เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง และเทศบาลตำบล 25 แห่ง) และองค์การบริหารส่วนตำบล 133 แห่ง

ภาพที่ 2.7 แสดงขอบเขตการปกครองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2.8 แสดงการแบ่งเขตการปกครองในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	21	120	2	14
2.อำเภوتاเรือ	10	84	2	9
3.อำเภอนครหลวง	12	74	2	6
4.อำเภอบางซ้าย	6	53	1	5
5.อำเภอบางไทร	23	136	2	9
6.อำเภอบางบาล	16	111	2	4
7.อำเภอบางปะหัน	17	94	1	12
8.อำเภอบางปะอิน	18	149	3	17
9.อำเภอบ้านแพรก	5	27	1	2
10.อำเภอผักไห้	16	128	2	8

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.
11.อำเภอภาชี	8	72	1	7
12.อำเภอมหาราช	12	58	2	4
13.อำเภอลาดบัวหลวง	7	58	1	7
14.อำเภอวังน้อย	10	68	1	9
15.อำเภอเสนา	17	131	3	11
16.อำเภออุทัย	11	107	1	9
รวม	209	1,470	27	133

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2543

ตารางที่ 2.9 แสดงการแบ่งเขตการปกครองในรูปของเทศบาล

อำเภอ	จำนวน	เทศบาล
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	2	เทศบาลนครนครศรีอยุธยา เทศบาลตำบลโยธยา
2.อำเภอท่าเรือ	2	เทศบาลตำบลท่าเรือ เทศบาลตำบลท่าหลวง
3.อำเภอนครหลวง	2	เทศบาลตำบลนครหลวง เทศบาลตำบลอรัญญิก
4.อำเภอบางซ้าย	1	เทศบาลตำบลบางซ้าย
5.อำเภอบางไทร	2	เทศบาลตำบลบางไทร เทศบาลตำบลราชคราม
6.อำเภอบางบาล	2	เทศบาลตำบลบางบาล เทศบาลตำบลมหาพราหมณ์
7.อำเภอบางปะหัน	1	เทศบาลตำบลบางปะหัน
8.อำเภอบางปะอิน	3	เทศบาลตำบลบ้านเลน เทศบาลตำบลบ้านสร้าง เทศบาลตำบลพระอินทร์ราชา
9.อำเภอบ้านแพรก	1	เทศบาลตำบลบ้านแพรก
10.อำเภอผักไห่	2	เทศบาลตำบลผักไห่ เทศบาลตำบลลาดชะโด

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน	เทศบาล
11.อำเภอภาชี	1	เทศบาลตำบลภาชี
12.อำเภอมหาราช	2	เทศบาลตำบลมหาราช เทศบาลตำบลโรงช้าง
13.อำเภอลาดบัวหลวง	1	เทศบาลตำบลลาดบัวหลวง
14.อำเภอวังน้อย	1	เทศบาลตำบลลำตาเสา
15.อำเภอเสนา	3	เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลตำบลเจ้าเจ็ด เทศบาลตำบลหัวเวียง
16.อำเภออุทัย	1	เทศบาลตำบลอุทัย
รวม	27	เทศบาล

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย 2543

2.5.2.3 การศึกษา

การศึกษาในระบบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวน โรงเรียนทั้งสิ้น 465 โรงเรียน มีจำนวนห้องเรียน 5,499 ห้อง เฉลี่ยโรงเรียนละ 12 ห้อง มีจำนวนครู 7,214 คน ซึ่งร้อยละ 90.2 เป็นครูที่จบการศึกษาดั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ทั้งนี้มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 137,909 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6 ของประชากรทั้งหมด โดยหนึ่งในสี่หรือร้อยละ 25.8 อยู่ในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2.10 จำนวน โรงเรียน จำนวนห้องเรียน จำนวนครู และจำนวนนักเรียน

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	54	1,081	1,727	35,617
2.อำเภอท่าเรือ	32	388	516	9,706
3.อำเภอนครหลวง	22	223	584	5,082
4.อำเภอบางซ้าย	17	171	210	3,850
5.อำเภอบางไทร	35	359	421	8,131
6.อำเภอบางบาล	26	249	281	4,364
7.อำเภอบางปะหัน	33	313	363	5,878
8.อำเภอบางปะอิน	37	459	558	12,468

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวน โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
9.อำเภอบ้านแพรง	9	84	108	1,583
10.อำเภอผักไห่	25	262	382	6,351
11.อำเภอภาชี	26	273	285	5,805
12.อำเภอมหาราช	18	163	205	2,717
13.อำเภอลาดบัวหลวง	26	275	322	5,752
14.อำเภอวังน้อย	31	395	531	11,370
15.อำเภอเสนา	44	528	720	14,190
16.อำเภออุทัย	30	276	301	5,096
รวม	465	5,499	7,214	137,909

ที่มา สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2545.

แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (2546 : 30)

การศึกษาอกระบบ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีหมู่บ้านที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 79 หมู่บ้าน โดยอำเภอบางปะอินเป็นอำเภอที่มีหมู่บ้านที่มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากที่สุดคือ 18 หมู่บ้านมีหมู่บ้านที่มีห้องสมุดประชาชนจำนวน 20 หมู่บ้าน อำเภอที่ยังไม่มีห้องสมุดประชาชน ได้แก่ อำเภอ บางไทร อำเภอบางบาล อำเภอบางปะหัน อำเภอภาชี อำเภอลาดบัวหลวง และอำเภออุทัย สำหรับที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน มีหมู่บ้านที่มีที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านจำนวน 205 หมู่บ้าน

2.5.2.4 ศาสนา

ในปี 2544 มีจำนวนพุทธศาสนิกชน 659,009 คน คิดเป็น 88.41 % นับถือศาสนาคริสต์ 5,810 คน คิดเป็น 0.78% นับถือศาสนาอิสลาม 80,546 คิดเป็น 10.81% สำหรับศาสนสถานในจังหวัดมีทั้งสิ้น 563 แห่ง แยกเป็นวัด 500 วัด โบสถ์คาทอลิก 5 แห่ง และมัสยิด 58 แห่ง ที่พักสงฆ์ 9 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมบาลี และสามัญ รวม 147 แห่ง ศูนย์พุทธศาสนาวันอาทิตย์ 2 แห่ง พระอารามหลวงชั้นเอกชนิดราชวรหาร 3 แห่ง และชั้นโทชนิดวรวิหาร 3 แห่ง ชั้นตรีชนิดวรวิหาร แห่ง และชั้นตรี ชนิดสามัญ 1 แห่ง มีพระภิกษุ 5,989 รูป สามเณร 1,714 รูป นอกจากนั้น ยังมีวัดร้าง 425 วัด จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนวันเป็นอันดับ 4 ของภาคกลาง และเป็นอันดับที่ 27 ของประเทศ

2.5.2.5 การสาธารณสุข (http://www.ayutthaya.go.th/page_14.htm)

สถานบริการสาธารณสุขที่มีอยู่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้น แบ่งออกเป็น

1. ภาครัฐ

- โรงพยาบาลศูนย์	433	เตียง	1	แห่ง
- โรงพยาบาลทั่วไป	160	เตียง	1	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	60	เตียง	2	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	30	เตียง	8	แห่ง
- โรงพยาบาลชุมชน	10	เตียง	4	แห่ง
- สถานีอนามัย			206	แห่ง
- สถานบริการสาธารณสุขเทศบาล			4	แห่ง
- ศูนย์แพทย์ชุมชนเมือง			7	แห่ง

2. ภาคเอกชน

- โรงพยาบาลเอกชน			6	แห่ง
- คลินิก (สาขาเวชกรรม)			93	แห่ง
- คลินิก (สาขาทันตกรรม)			27	แห่ง
- สถานผดุงครรภ์			25	แห่ง
- สถานเวชกรรมแผนโบราณ			5	แห่ง
- สถานพยาบาลกายภาพบำบัด			1	แห่ง
- สถานที่ผลิตยาแผนปัจจุบัน			4	แห่ง
- สถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน (ขย.1)			99	แห่ง
- สถานที่ขายยาแผนปัจจุบัน บรรจุเสร็จฯ (ขย.2)			84	แห่ง
- สถานที่ขายยาแผนปัจจุบันสำหรับสัตว์ (ขย.3)			3	แห่ง
- สถานที่ผลิตยาแผนโบราณ			17	แห่ง
- สถานที่ขายยาแผนโบราณ			17	แห่ง
- สถานที่ผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 3			1	แห่ง
- สถานที่จำหน่ายยาเสพติดให้โทษประเภท 3			50	แห่ง
- สถานที่จำหน่ายวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท 3 หรือ 4			49	แห่ง

ตารางที่ 2.11 แสดงจำนวนและอัตราบุคลากรสาธารณสุข 4 สายงาน

สังกัด	แพทย์	ทันตแพทย์	เภสัชกร	พยาบาลวิชาชีพ
กระทรวงสาธารณสุข	252	43	82	1,077
อัตรา : ประชากร	1 : 6,861	1 : 19,499	1 : 11,399	1 : 782

ที่มา http://www.ayutthaya.go.th/page_14.htm.

2.5.3 สภาพทางเศรษฐกิจ (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2546 : 34-36)

2.5.3.1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP)

ในปี 2542 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีมูลค่ารวมผลิตภัณฑ์จังหวัดทั้งสิ้น 75,884 ล้านบาท ซึ่งสูงกว่าจังหวัดสระบุรี และจังหวัดอ่างทอง นอกจากนี้ยังมีมูลค่ารวมของผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นในทุกๆ ปี ทั้งนี้ครึ่งหนึ่งหรือร้อยละ 57.6 ของผลิตภัณฑ์จังหวัดมาจากภาคอุตสาหกรรม รองลงมาคือการค้าส่ง / ค้าปลีก และการบริการ

ตารางที่ 2.12 แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดในแต่ละสาขาผลิต

สาขาการผลิต	มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัด (ล้านบาท)
เกษตรกรรม	3,800
เหมืองแร่และการขุดหิน	212
อุตสาหกรรม	43,700
การก่อสร้าง	2,085
การไฟฟ้าและการประปา	3,607
การคมนาคมขนส่ง	2,953
การค้าส่งและค้าปลีก	7,654
การธนาคาร ประกันภัย และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์	1,440
ที่อยู่อาศัย	1,450
การบริหารและป้องกันประเทศ	2,221
การบริการ	6,762
รวมผลผลิตภัณฑ์จังหวัด	75,884
มูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อคน (บาท)	103,808
ประชากร (1000 คน)	731

ที่มา : แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(2546 : 35-36)

2.5.3.2 การอุตสาหกรรม

ในปี 2545 จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีจำนวนสถานประกอบอุตสาหกรรมทั้งสิ้น 1,109 แห่ง แบ่งเป็นจำนวนโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมจำนวน 342 แห่ง นอกนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมจำนวน 767 แห่ง มีจำนวนเงินทุน 241,503 ล้านบาท มี

คนงานจำนวน 196,121 มีจำนวนเงินทุนและคนงานเป็นอันดับ 4 และ 5 ของภาคกลาง (รวม กรุงเทพมหานคร) และเป็นอันดับ 4 และ 5 ของประเทศ ซึ่งอำเภอที่มีสถานประกอบอุตสาหกรรมมากที่สุดคือ อำเภออุทัย ส่วนอำเภอบ้านแพรก เป็นอำเภอที่มีจำนวนสถานประกอบอุตสาหกรรมน้อยที่สุด

2.5.3.3 การพาณิชย์กรรม

จากการสำรวจของสำนักงานสถิติจังหวัดในปี 2543 พบว่าจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจการค้าจำนวน 14,935 ราย โดยในอำเภอพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนผู้จดทะเบียนประกอบธุรกิจมากที่สุดคือ 3,686 ราย และอำเภอบางซ้ายมีผู้จดทะเบียนฯ น้อยที่สุดคือ 341 ราย

2.5.3.4 แรงงานและการอาชีพ

จากข้อมูลจำนวนประชากรจำแนกตามสถานภาพแรงงานและเพศ ไตรมาสที่ 4 (ตุลาคม - ธันวาคม พ.ศ. 2544) พบว่ามีกำลังแรงงานทั้งสิ้น 359,415 คน โดยร้อยละ 97.0 เป็นผู้มีงานทำ ทั้งนี้ มีร้อยละของคนที่ว่างงานค่อนข้างต่ำคือ ร้อยละ 3.0 นอกจากนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยายังมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีถึง 113,675 บาท/คน (2543) ซึ่งสูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อคนของภาคถึง 37,905 บาท/คน

2.5.3.5 การท่องเที่ยว (เอกสารการประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ. 2547 : 2-7)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ถือได้ว่าเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมมากที่สุดจังหวัดหนึ่งของประเทศ ทั้งนี้สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สามารถจำแนกได้เป็น 3 พื้นที่ใหญ่ๆ คือ กลุ่มที่ 1 บริเวณเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบ กลุ่มที่ 2 บริเวณอำเภอบางปะอิน และอำเภอบางไทร และกลุ่มที่ 3 บริเวณอำเภอนครหลวง อำเภอบางปะหัน และอำเภอบ้านแพรก

จากแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญทางประวัติศาสตร์โบราณวัตถุ / โบราณสถานและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอุทยานนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ที่ได้รับการประกาศยกย่องจากองค์การยูเนสโกให้ขึ้นทะเบียนอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้ในฐานะมรดกโลกเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 ทำให้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก โดยในปี 2544 มีจำนวน 2.80 ล้านคน นำรายได้เข้าสู่จังหวัดเป็นเงิน 3.2 ล้านบาท คิดเป็นจังหวัดที่มีผู้เยี่ยมชมเป็นอันดับ 7 ของประเทศ โดยเฉลี่ยจะมีการเข้าพักในจังหวัด 2 คืน ค่าใช้จ่ายต่อคน / วันประมาณ 877.45 บาท มีโรงแรมรองรับนักท่องเที่ยว 36 แห่ง ห้องพัก 1,518 ห้อง

นอกจากนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ยังมีเทศกาลและงานประเพณีที่สำคัญต่างๆ ที่เป็นดึงดูดนักท่องเที่ยว อาทิ งานประจำปีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร งานลอยกระทงตามประเพณีและแข่งเรือยาวประเพณีศูนย์ศิลปาชีพบางไทร งานเทศกาลสงกรานต์ พิธีไหว้ครุบูชาเตา งานแสดงแสงสีเสียง

อยุธยา มรดกโลก (เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่องการวางและจัดทำผังเมืองรวม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2546)

2.5.4 สาธารณูปโภคและสาธารณูปการ (แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, (2546 : 28-29)

2.5.4.1 การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีการคมนาคมด้วยกัน 3 ทาง ได้แก่ ทางบกโดย ทางรถยนต์ และรถไฟ ส่วนทางที่สอง คือ ทางน้ำโดยทางเรือ

1. การคมนาคมทางบก

ทางรถยนต์ ได้มีการสร้างถนนเป็นเครือข่ายหลายสาย รวมทั้งมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำป่าสัก คือ สะพานปรีดีธำรง เชื่อมเกาะเมืองระยะทางระหว่างอยุธยา - วังน้อย - กรุงเทพฯ 80 กิโลเมตร นับแต่นั้นมา อยุธยาก็เปิดเส้นทางกับพื้นที่ภายนอกได้โดยสะดวก ต่อมา ได้มีการสร้างถนนสายเอเชีย (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32) ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้การเดินทางติดต่อระหว่าง อยุธยา - กรุงเทพฯ ด้วยระยะทาง 75 กิโลเมตร ยิ่งสะดวกขึ้น

ทางรถไฟ ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางรถไฟที่สำคัญ ได้แก่ ปัจจุบันทางรถไฟที่ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 2 สาย คือสายเหนือ และสายตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผ่านเข้ามาที่อำเภอบางปะอิน พระนครศรีอยุธยา แล้วไปแยกออกจากกันที่อำเภอภาชีตรงสถานีชุมทางบ้านภาชี ขบวนรถไฟโดยสารสายเหนือ ผ่านจีน - ล่องรับส่ง ผู้โดยสารวันละประมาณ 18 ขบวน และขบวนรถไฟโดยสารสายตะวันออกเฉียงเหนือผ่านจีน - ล่อง รับส่ง ผู้โดยสารวันละประมาณ 18 ขบวน

2. การคมนาคมทางน้ำ

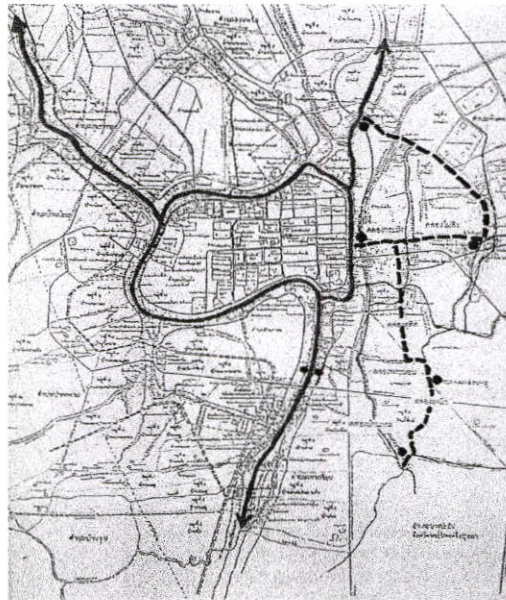
ทางเรือ ปัจจุบันการคมนาคมทางน้ำเหลือน้อย เนื่องจากใช้การสัญจรทางบกเป็นส่วนใหญ่ปริมาณการขนส่งในแม่น้ำป่าสักมีมากกว่าแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนใหญ่เป็นการขนส่งผลผลิตทางการเกษตรกรรม เช่น ข้าว ข้าวโพด ข้าวฟ่าง แม่น้ำเจ้าพระยามีการใช้เส้นทางเดินเรือเพื่อวัตถุประสงค์การท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย ส่วนการสัญจรทางน้ำภายในชุมชนริมแม่น้ำลำคลองมีจำนวนลดน้อยลง เป็นการเดินทางระยะสั้นๆ และการเดินเรือข้ามฝากฝั่งแม่น้ำ ซึ่งแม่น้ำที่สามารถใช้ในการเดินทางหรือขนส่งได้มี 4 สาย ดังต่อไปนี้

1. แม่น้ำป่าสัก มีต้นกำเนิดจากจังหวัดเพชรบูรณ์ไหลผ่านจังหวัดลพบุรี สระบุรี อำเภอนครหลวง และอำเภอนครหลวง ไหลมาบรรจบแม่น้ำเจ้าพระยาที่ตำบลป้อมเพชร อำเภอพระนครศรีอยุธยา รวมความยาวที่ไหลผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประมาณ 52 กิโลเมตร

2. แม่น้ำน้อย เริ่มต้นจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่ประตูระบายน้ำบรมธาตุ ผ่านจังหวัด ชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่อำเภอผักไห่ ความยาวประมาณ 27 กิโลเมตร มาเชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาที่อำเภอเสนา

3. แม่น้ำเจ้าพระยา เริ่มต้นจากนครสวรรค์ถึงอำเภอบางบาล แยกเป็น 2 สาย สายที่ 1 ผ่านอำเภอบางบาล อำเภอบางไทร ระยะทาง 26 กิโลเมตร สายที่ 2 ผ่านอำเภอบางบาล อำเภอพระนครศรีอยุธยา อำเภอบางปะอิน ระยะทาง 55 กิโลเมตร

4. แม่น้ำลพบุรี เริ่มต้นจากจังหวัด เริ่มจากจังหวัด สิงห์บุรี ผ่านอำเภอบ้านแพรก อำเภอมหาราช อำเภอบางปะหัน อำเภอพระนครศรีอยุธยา ระยะทาง 85 กิโลเมตร แม่น้ำเจ้าพระยา และป่าสักเป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญในด้านการขนส่งสินค้า ส่วนแม่น้ำน้อยและแม่น้ำลพบุรี ในปัจจุบันมักจะใช้ในการสัญจร ไปมาเสียมากกว่าการใช้เป็นเส้นทางลำเลียงสินค้า เนื่องจากปัจจุบัน แม่น้ำในบางช่วงมีลักษณะตื้นเขินเป็นอุปสรรคในการเดินเรือ นอกจากนี้ยังมีคลองต่างๆ จำนวน มากถึง 860 สายที่สามารถใช้สัญจรได้ดีในช่วงฤดูฝน แต่ในฤดูแล้งบางสายไม่สามารถใช้สัญจรได้

เส้นทางเดินเรือในปัจจุบัน

เส้นทางเดินเรือที่ปรับปรุงฟื้นฟู

ท่าเรือสาธารณะ

ภาพที่ 2.8 แสดงเส้นทางคมนาคมทางน้ำ

2.5.4.2 ไฟฟ้า

ในปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานีไฟฟ้าในเขตรับผิดชอบ จำนวน 17 แห่ง ซึ่งสามารถจำหน่ายกระแสไฟฟ้าได้จำนวน 1,460 หมู่บ้าน 158,703 หลังคาเรือน หรือร้อยละ 99.5 ของจำนวนหลังคาเรือนทั้งหมด โดยส่วนใหญ่หรือร้อยละ 86.2 จำหน่ายให้กับ สถานธุรกิจและโรงงานอุตสาหกรรม ร้อยละ 11.3 จำหน่ายให้กับที่อยู่อาศัย ส่วนที่เหลือจำหน่าย ให้กับสถานีราชการ และอื่นๆ และเมื่อพิจารณาในระดับอำเภอจะเห็นว่า อำเภอบางปะอินเป็น อำเภอที่มีปริมาณการใช้กระแสไฟฟ้าประเภทสถานธุรกิจและอุตสาหกรรมมากที่สุดหรือร้อยละ 36.5 ของการจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่สถานธุรกิจและอุตสาหกรรมทั้งจังหวัด

ตารางที่ 2.13 แสดงสัดส่วนการจำหน่ายกระแสไฟฟ้ารายอำเภอ

อำเภอ	ที่อยู่อาศัย	สถานธุรกิจและ อุตสาหกรรม	สถานที่ ราชการ และ สาธารณะ	อื่นๆ	รวม
1.อำเภอพระนครศรีอยุธยา	84.377	539.552	20.932	4.165	649.026
2.อำเภอท่าเรือ	23.092	233.415	1.714	0.863	259.084
3.อำเภอนครหลวง	13.236	143.266	1.153	0.363	158.018
4.อำเภอบางซ้าย	3.883	3.291	0.423	0.014	7.611
5.อำเภอบางไทร	10.021	8.981	1.129	0.635	20.766
6.อำเภอบางบาล	11.133	7.776	1.110	1.290	21.309
7.อำเภอบางปะหัน	13.425	28.484	0.991	0.345	43.245
8.อำเภอบางปะอิน	24.365	793.914	7.453	5.841	831.573
9.อำเภอบ้านแพรก	2.480	0.801	0.450	0.048	3.779
10.อำเภอผักไห่	12.437	4.365	1.100	0.065	17.967
11.อำเภอภาชี	11.389	6.135	0.768	1.294	19.586
12.อำเภอมหาราช	4.039	4.713	0.440	0.044	9.236
13.อำเภอลาดบัวหลวง	11.786	14.078	1.025	0.247	27.136
14.อำเภอวังน้อย	25.647	172.120	1.747	0.965	200.479
15.อำเภอเสนา	25.456	205.254	4.282	1.984	236.976
16.อำเภออุทัย	8.400	6.309	0.748	0.177	15.634
รวม	285.166	2,172.454	18.340	18.340	2,521.425

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรื (2545)

2.5.4.3 ประปา

การประปาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอาศัยการผลิตน้ำจากแหล่งน้ำใต้ดิน ซึ่งมีกำลังผลิต 1,209 ลบ.ม./ชม. มีจำนวนผู้ใช้น้ำทั้งหมด 8,717 ราย ให้บริการน้ำประปาแก่ประชาชนในเขตจำหน่ายน้ำ 5 แห่ง ดังนี้

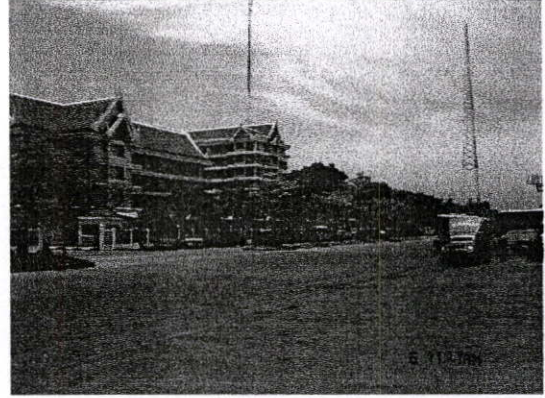
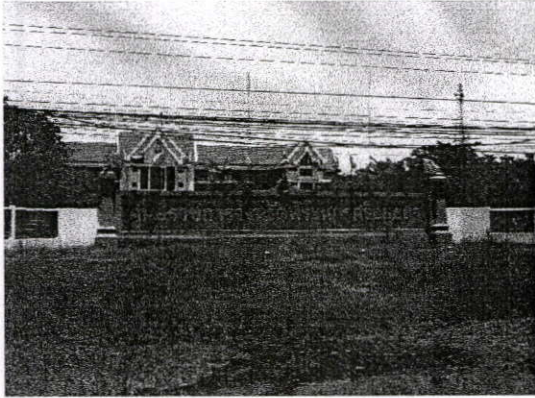
1. เขตจำหน่ายน้ำอโยธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีบ่อบาดาลจำนวน 4 บ่อ กำลังการผลิต 290 ลบ.ม./ชม. จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลอโยธยา ตามแผนงานโครงการและมีผู้ใช้น้ำจำนวน 3,299 ราย
2. เขตจำหน่ายน้ำวังน้อย อำเภовังน้อย มีบ่อบาดาลจำนวน 3 บ่อ กำลังผลิต 240 ลบ.ม./ชม. จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลลำตาเสา อำเภовังน้อย ตามแผนงานโครงการและถนนพหลโยธินเชื่อมประสานระหว่างเขตจำหน่ายน้ำวังน้อย และเขตจำหน่ายน้ำพระอินทราชา มีผู้ใช้น้ำ จำนวน 780 ราย
3. เขตจำหน่ายน้ำพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน มีบ่อน้ำบาดาล จำนวน 5 บ่อ กำลังการผลิต 365 ลบ.ม./ชม. จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน ตามแผนงานพหลโยธิน ถนนรังสิต-สระบุรี มีจำนวนผู้ใช้น้ำ 2,678 ราย
4. เขตจำหน่ายน้ำบ้านเลน อำเภอบางปะอิน มีบ่อน้ำบาดาล จำนวน 3 บ่อ กำลังผลิต 175 ลบ.ม./ชม. จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านเลน อำเภอบางปะอิน ตามแผนงานอุดมสมบูรณ์สิ้นสุดหน้าบริษัทขนส่งจำกัด และสถานีรถไฟบางปะอิน มีผู้ใช้น้ำ 1,199 ราย
5. เขตจำหน่ายน้ำบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน มีบ่อบาดาล จำนวน 3 บ่อ กำลังผลิต 139 ลบ.ม./ชม. จำหน่ายน้ำในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลบ้านสร้าง อำเภอบางปะอิน ตามแผนงานโครงการ มีจำนวนผู้ใช้น้ำ 761 ราย

2.5.4.4 โทรศัพท

ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีหุ้มสายโทรศัพทที่ให้บริการโทรศัพท จำนวน 24 หุ้มสาย ได้ให้บริการโทรศัพทแก่ภาครัฐและเอกชนไปแล้ว จำนวน 43,264 เลขหมาย ได้แก่ เขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา จำนวน 11,648 เลขหมาย เขตอำเภอท่าเรือ จำนวน 1,920 เลขหมาย เขตอำเภอนครหลวง จำนวน 1,727 เลขหมาย เขตอำเภอบางซ้าย จำนวน 512 เลขหมาย เขตอำเภอบางไทร จำนวน 1,664 เลขหมาย เขตอำเภอบางบาล จำนวน 1,536 เลขหมาย เขตอำเภอบางปะหัน จำนวน 2,048 เลขหมาย เขตอำเภอบางปะอิน จำนวน 3,320 เลขหมาย เขตอำเภอบ้านแพรก จำนวน 1,024 เลขหมาย เขตอำเภอผักไห่ จำนวน 2,304 เลขหมาย เขตอำเภอภาชี จำนวน 1,920 เลขหมาย เขตอำเภอมหาราช จำนวน 704 เลขหมาย เขตอำเภอลาดบัวหลวง จำนวน 1,536 เลขหมาย เขตอำเภอวังน้อย จำนวน 1,664 เลขหมาย เขตอำเภอเสนา จำนวน 2,176 เลขหมาย เขตอำเภออุทัย จำนวน 896 เลขหมาย

2.5.4.5 สถาบันราชการ

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถานที่ราชการรวม 480 หน่วยงาน ในจำนวนนี้เป็นหน่วยงานราชการที่ตั้งอยู่ในศูนย์ราชการ 35 หน่วยงาน อาคารที่ว่าการอำเภอ 138 หน่วยงาน ตั้งอยู่ในบริเวณที่ว่าการอำเภอ 32 หน่วยงาน อีก 275 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานที่ตั้งอยู่เป็นเอกเทศ และตั้งอยู่เป็นส่วนหนึ่งของบริเวณอื่น

ภาพที่ 2.9 แสดงสถาบันราชการในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5.4.6 สถาบันการศึกษา

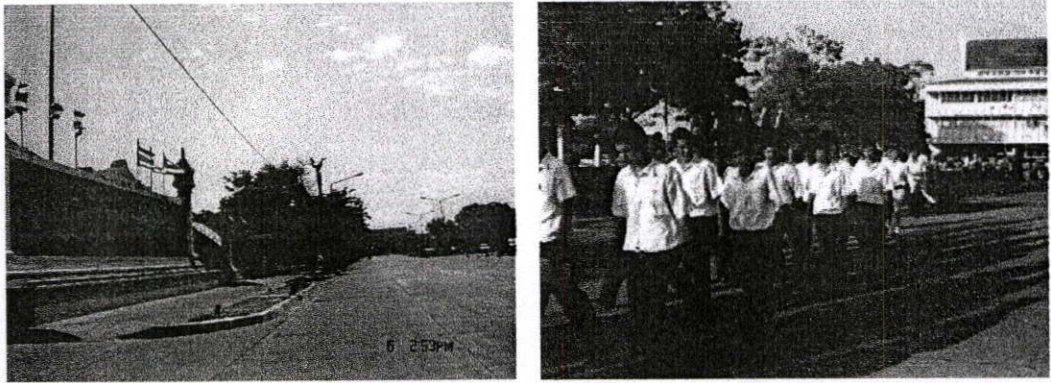
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสถาบันการศึกษาทั้งหมด จำนวน 461 แห่ง เป็นโรงเรียนสังกัด สช. 27 แห่ง สังกัด สปช 391 แห่ง สังกัด สส 29 แห่ง สังกัดสำนักงานการศึกษาท้องถิ่น 11 แห่ง สังกัดอื่นๆ 3 แห่ง มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 140 961 คน ครู 6,985 คน ห้องเรียน 5,528 ห้องเรียน อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเท่ากับ 1 : 20 และอัตราส่วน ห้องเรียน ต่อนักเรียน เท่ากับ 1:26 จากจำนวนนักเรียน 140,961 คน สามารถจำแนกตามระดับการศึกษาได้ดังนี้

1. ระดับก่อนประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 26,400 คน คิดเป็นร้อยละ 18.73 ของนักเรียนทั้งหมด อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1:25 และอัตราส่วนห้องเรียน : นักเรียน เท่ากับ 1: 22

2. ระดับประถมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 72,459 คน คิดเป็นร้อยละ 51.40 ของนักเรียนทั้งหมด อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1 : 20 และอัตราส่วนห้องเรียน : นักเรียน เท่ากับ 1: 34

3. ระดับมัธยมศึกษา มีนักเรียนจำนวน 42,102 คน คิดเป็นร้อยละ 29.87 ของนักศึกษาทั้งหมด อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1:9 และอัตราส่วนห้องเรียน : นักเรียน เท่ากับ 1: 34

4. ระดับอาชีวศึกษาและระดับอุดมศึกษา มีนักเรียน จำนวน 24,451 คน คิดเป็น ร้อยละ 17.35 ของนักเรียนทั้งหมด อัตราส่วนครู : นักเรียน เท่ากับ 1: 18 จะเห็นได้ว่าสถาบันศึกษา จะกระจายอยู่ตามชุมชนทั่วไป และการให้บริการจึงควรส่งเสริมให้การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เพราะในปัจจุบันการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่อไปในอนาคต

ภาพที่ 2.10 แสดงสถาบันการศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5.4.7 สถาบันการแพทย์และสาธารณสุข

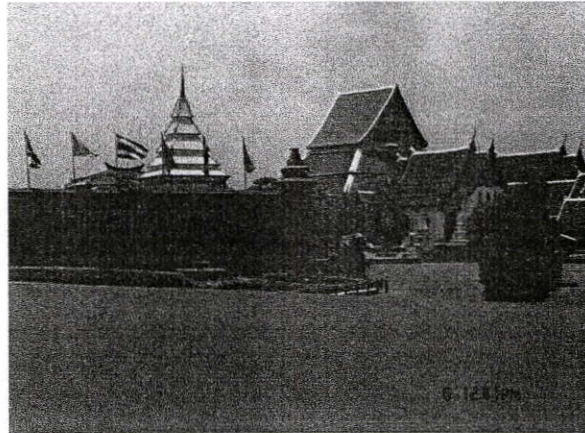
ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีโรงพยาบาลรัฐบาล 16 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง สถานเอดส์ 206 แห่ง และคลินิก 160 แห่ง เมื่อรวมสถาบันการแพทย์ทั้งหมด แล้วจะมีแพทย์ 166 คน ทันตแพทย์ 40 คน พยาบาลและผู้ช่วยพยาบาล 1,282 คน

ภาพที่ 2.11 แสดงสถาบันการแพทย์และสาธารณสุข

2.5.4.8 ศาสนสถาน

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะนับถือศาสนาพุทธ มีวัดในพุทธศาสนา 494 แห่ง สำนักสงฆ์ 8 แห่ง โบสถ์คริสต์ 6 แห่ง และมัสยิด 56 แห่ง มีพระภิกษุ 6,082 รูป และสามเณร 1,581 รูป

ภาพที่ 2.12 แสดงสถาบันศาสนสถานและวัด

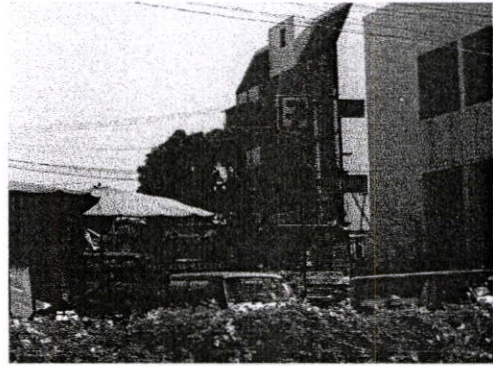
2.5.4.9 ตลาด / ศูนย์การค้า

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีตลาดหลายแห่งด้วยกัน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของเอกชนโดยสามารถแยกตลาดแต่ละประเภท ได้แก่ ตลาดกลางสินค้าเกษตร ซึ่งเป็นตลาดที่มีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย ในสังกัดกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ มีจำนวน 2 แห่งคือ

1. ตลาดกลางข้าวและพืชไร่ ของห้างหุ้นส่วนจำกัด โชคประเสริฐ ทวีผล 1992 ตั้งอยู่ตำบลหลักชัย อำเภอลาดบัวหลวง

2. ตลาดกลางข้าวและพืชไร่ อ.พืชผล ตั้งอยู่ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง ตลาดสินค้าอุตสาหกรรม เดิมอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมเกษตร อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร โรงสีข้าว โรงเลื่อย และโรงงานทำอิฐ ตลาดส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ กรุงเทพฯ จังหวัดใกล้เคียง และตลาดต่างประเทศ ในปัจจุบันอุตสาหกรรมได้แปรเป็นอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงมากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนประกอบรถยนต์ สถานที่ตั้งรวมตัวกันอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมและสวนอุตสาหกรรม ตลาดที่สำคัญของสินค้าเหล่านี้คือ ประเทศญี่ปุ่น เกาหลี ไต้หวัน และประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรป จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีตลาดสด จำนวน 20 แห่ง ใน 14 อำเภอ มีพื้นที่ตลาดรวม 81 ไร่ ตลาดนัด จำนวน 73 แห่ง ของทุกอำเภอ นอกจากนี้ยังมีร้านค้าส่ง - ปลีก ร้านมินิมาร์ท ร้านค้าสหกรณ์ ร้านเซเว่นอีเลฟเว่น

ห้างสรรพสินค้า ได้แก่ ห้างอัมพรีพาร์ทเมนท์สโตร์ มี 3 สาขา และศูนย์การค้าขนาดใหญ่ คือ ห้างโลตัส ซึ่งอยู่ใกล้กับศูนย์ราชการของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 2.13 แสดงตลาด

ภาพที่ 2.14 แสดงศูนย์การค้า

2.5.4.10 สถานที่ท่องเที่ยว

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของภาคกลางส่วนกลาง เนื่องจากเป็นจังหวัดที่มีจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่า และมีคุณสมบัติโดดเด่น แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีต มีเอกลักษณ์โดดเด่นทั้งทางด้าน กายภาพ ประวัติศาสตร์ การวางผังเมือง สถาปัตยกรรม

วิถีกรรมและศิลปวัตถุต่างๆ ที่ล้วนแสดงถึงเอกลักษณ์ความเป็นชาติไทย ที่มีอารยธรรม รุ่งเรืองในอดีต สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเชิงสร้างสรรค์ของคนไทยในอดีต มรดกทางวัฒนธรรม มิได้ตกทอดมาเพียงเฉพาะวัตถุและสิ่งก่อสร้างเท่านั้น หากแต่ประกอบไปด้วยมรดกทางวัฒนธรรม ที่เป็นนามธรรมอันทรงคุณค่า ได้แก่ ภาษา วรรณคดี ดนตรี หัตถกรรม งานประเพณีรื่นเริง พิธีกรรม ต่างๆ ซึ่งยังถือปฏิบัติจนถึงทุกวันนี้ ด้วยเหตุเหล่านี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงได้รับการขึ้น

ทะเบียนเป็นอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาไว้ในฐานะมรดกโลก เมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2534 โดยเราสามารถจำแนกตามลักษณะเด่นได้ 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถาน ได้แก่ วัดพระศรีสรรเพชญ์ และบริเวณพระราชวังหลวง พระราชวังบางปะอิน วัดนิเวศน์ธรรมประวัติ พระเจดีย์ศรี สุริโยทัย วัดพุทธไสสวรรคย์ วัดกษัตราธิราชวรวิหาร วัดโลกยสุทธาราม (วัดพระนอน) วัดพนัญเชิง วัดใหญ่ชัยมงคล วัดไชยวัฒนาราม วัดหน้าพระเมรุ พระที่นั่งเพ็ญยอด ป้อมและปราการรอบกรุงพลับพลา จตุรมุข วัดพระมหาธาตุ วิหารพระมงคลบพิตร วัดภูเขาทอง ศูนย์ศึกษาประวัติศาสตร์อยุธยา หมู่บ้านญี่ปุ่น หมู่บ้านโปรตุเกส คำนักรพระนครหลวง เป็นต้น

2. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและหัตถกรรม ได้แก่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ จันทรเกษม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา ศูนย์ศิลปาชีพพิเศษบางไทร หมู่บ้านทำมิด อัญญาญิก บ้านช่างทำเครื่องประดับมุกตำบลไผ่ลิง หมู่บ้านสานปลาตะเพียนหัวแหลม หมู่บ้านแกะสลักหินประตูลอย หมู่บ้านปั้นหม้อดินเผาคลองสระบัว บ้านประดิษฐ์ ตุ๊กตาชาวบ้านเชิงสะพาน ปรีดีธำรง บ้านประดิษฐ์หัวโขนหัวแหลม หมู่บ้านทำโต๊ะหมู่บูชาบ้านใหม่ เครื่องดนตรีไทยหัวรอ หมู่บ้านทำอบบางปะหัน หมู่บ้านปรุงเรือไทยบางปะหัน หมู่บ้านทำพัดสานบ้านแพรก เป็นต้น

3. แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ได้แก่ อุทยานนกน้ำวัดตาลเอน บึงพระราม ถ้ำน้ำเจ้าพระยา ถ้ำน้ำป่าสัก พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย เป็นต้น

สถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบ บริเวณอำเภอ บางปะอิน อำเภอบางไทร และอำเภอนครหลวง

2.5.4.11 มาตรการกฎหมายในปัจจุบัน (แผนแม่บท ระยะที่ 2 โครงการอนุรักษ์ และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. 2542.)

1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

1. กฎกระทรวงฉบับ 264 พ.ศ. 2539 ผังเมืองรวม เมื่อพระนครศรีอยุธยา
สาระสำคัญ

- กำหนดให้พื้นที่บริเวณโดยรอบเกาะเมืองเป็นเขตการพัฒนาเมือง โดยให้ศูนย์พาณิชย์จะอยู่ทางด้านตะวันออก แนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 อุตสาหกรรมเฉพาะกิจอยู่ทางทิศเหนือ แนวทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3053 และบริเวณโดยรอบเป็นย่านที่อยู่อาศัย

- กำหนดให้แนวถนนโครงการ สาย ค. เป็นถนนอ้อมเมืองด้านทิศเหนือ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการใช้ประโยชน์ที่ดินตามผังเมืองรวม บริเวณรอบนอกเกาะเมือง

ข้อพิจารณา

- บริเวณรอบเกาะเมืองจะมีวัดที่มีโบราณสถานสำคัญและได้ประกาศขึ้นทะเบียนและกันเขตโบราณสถานไว้แล้วเป็นจำนวนมาก ซึ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทกิจการอื่นๆ จะมีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบของเขตที่ดินของวัดได้ ถ้าไม่มีมาตรการควบคุม

ประเภทชนิดและกิจการอื่นๆ สามารถเกิดขึ้นได้ในที่ดินที่ติดกับเขตที่ดินของวัด รวมถึงในด้านของอาคารและรูปทรงอาคาร

- ผังเมืองรวม ไม่ได้กำหนดในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับกิจการประเภทอาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษที่สามารถเกิดขึ้นได้ในการใช้ประโยชน์ที่ดินทุกประเภท ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมของชุมชนและกิจการที่ใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเดียวกัน หรือต่างกันก็ได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งและความไม่เป็นระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละบริเวณได้

2) การควบคุมอาคาร

1. ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง
 คัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทฯ พ.ศ. 2541

สาระสำคัญ

- บริเวณที่ 1 เป็นบริเวณที่ต่อเนื่องกับเกาะเมืองด้านทิศเหนือมีข้อกำหนดเหมือนกับภายในเกาะเมือง

- บริเวณที่ 2 ห้ามก่อสร้างอาคารมีความสูงเกิน 12 เมตร หอถังน้ำสูงไม่เกิน 15 เมตร

- บริเวณที่ 3 ห้ามก่อสร้างอาคารสูงเกิน 15 เมตร หอถังน้ำสูงไม่เกิน 15 เมตร

- บริเวณที่ 4 ห้ามก่อสร้างอาคาร

1 อาคารทุกประเภทในระยะ 6 เมตร จากฝั่งแม่น้ำลพบุรี

2. ในระยะเกิน 6 เมตร อาคารที่สูงเกิน 15 เมตร และความสูงเพิ่มขึ้นได้ตามระยะถอยร่นอาคารจนถึงความสูงไม่เกิน 30 เมตร

3. ริมถนนโรจนะทั้งสองฟากมีความสูงเกิน 15 เมตร และความสูงเพิ่มขึ้นตามระยะถอยร่นอาคารจนถึงความสูงไม่เกิน 30 เมตร

4. หอถังน้ำมีความสูงเกิน 33 เมตร

- ทุกบริเวณ หลังคาและหลังคาคลุมบันไดหรือโครงสร้างส่วนที่สูงที่สุด ยกเว้นหอถังน้ำ ต้องมีลักษณะทรงจั่ว ทรงปั้นหยา หรือทรงไทยประยุกต์

ข้อพิจารณา

- ได้เริ่มมีการกำหนดระยะควบคุม 6 เมตร ปลอดภัยอาคารแนวสองฟากฝั่งแม่น้ำลพบุรีและแม่น้ำป่าสัก ซึ่งจะเป็นกรณีตัวอย่างของการกำหนดระยะปลอดภัยอาคารของแม่น้ำลำคลอง คูเมือง แนวกำแพงเมืองต่อไป รวมถึงการกำหนดความสูงอาคารสามารถสูงขึ้นไปตามระยะห่างของการถอยร่นจากแนวแม่น้ำ และถนนโรจนะ

- ยังไม่ได้มีการกำหนดขนาดอาคารที่สามารถก่อสร้างขึ้นได้ตามแนวแม่น้ำ ลำคลอง และแนวถนนสำคัญ ที่มีผลต่อสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษที่สามารถก่อสร้างได้ในระดับความสูงหรือระยะถอยร่นที่กำหนด

2. ข้อบัญญัติจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ.

2536

สาระสำคัญ

- ได้กำหนดพื้นที่ควบคุมเขตก่อสร้างอาคารในพื้นที่ด้านทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะเมือง แนวถนนอยุธยา-อ่างทอง แนวแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อคุ้มครองสภาพแวดล้อมบริเวณโดยรอบและต่อเนื่องเขตพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย และบริเวณสถานวัน โลก พระยา วัดและเจดีย์ภูเขาทอง

- กำหนดห้ามก่อสร้างอาคาร ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร บริเวณที่ 1 วัตรระยะห่างโดยรอบเขตพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย กับเขตวัดโลกพระยา วัดและเจดีย์ภูเขาทองออกไป 500 เมตร ให้สร้างอาคาร

- อยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว สูงไม่เกิน 8 เมตร

- อาคารของราชการ สูงไม่เกิน 15 เมตร

- อาคารขององค์การของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่ใช้ในกิจการของ องค์การหรือใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ สูงไม่เกิน 16 เมตร

- หอถ้ำน้ำ สูงไม่เกิน 19 เมตร

- ศาสนสถาน

- เชื้อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ รั้ว หรือกำแพงประตู

บริเวณที่ 2 พื้นที่ระหว่างเขตบริเวณที่ 1 ของบริเวณโดยรอบเขตพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย กับบริเวณวัด โลกพระ วัดและเจดีย์ภูเขาทอง ห้ามก่อสร้างอาคาร

- อาคารที่มีความสูงเกิน 12 เมตร

- โรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือใช้คนงานสิบคน

ขึ้นไป

- สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

- สถานที่เก็บและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

- สถานที่บรรจุก๊าซและสถานที่เก็บก๊าซ

- โรงมหรสพ

- คลังสินค้าที่มีพื้นที่เกิน 200 ตารางเมตร

- ห้องแถว หรือตึกแถว บ้านแถว

- อาคารอยู่อาศัยรวม

- อาคารขนาดใหญ่ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นใดชั้นหนึ่งในหลังเดียวกัน เกิน 2,000 ตารางเมตร

- อาคารพาณิชย์

- หอถ้ำน้ำสูงเกิน 15 เมตร

บริเวณที่ 3 เป็นพื้นที่คลุมสองฟากแม่น้ำเจ้าพระยากับแนวถนนซึ่งเป็นซ่อมมอมองทางภูมิทัศน์สำคัญ ไปยังพระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย กับวัดโคกพระยา วัดและเจดีย์ภูเขาทอง ห้ามก่อสร้าง

- อาคารสูงเกิน 16 เมตร

- หอถ้ำน้ำสูงเกิน 9 เมตร

- โรงงานที่ใช้เครื่องจักรมีกำลังรวมตั้งแต่ห้าแรงม้า หรือใช้คนงานสิบคน

ขึ้นไป

- สถานบริการ

- โรงแรม

ข้อพิจารณา

- ข้อบัญญัติฉบับนี้ เป็นข้อบัญญัติของท้องถิ่นที่อาศัยอำนาจตามมาตรา 9 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 ซึ่งสามารถใช้เป็นกรณีตัวอย่างสำหรับให้เทศบาลเมือง สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้เป็นแนวทางการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นทั้งภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และจังหวัดอื่นๆ ด้วย

- ข้อบัญญัตินี้มีส่วนสำคัญต่อการคุ้มครองสภาพแวดล้อมบริเวณที่มีความสำคัญด้านอนุสรณ์สถาน และโบราณสถาน พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระสุริโยทัย วัดโคกพระยา วัดและเจดีย์ภูเขาทอง และสภาพแวดล้อมริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 อยุธยา-อ่างทอง

- ยังขาดอาคารกำหนดพื้นที่ขนาดอาคารรวม ระยะร่นร้อยละพื้นที่ว่างปราศจากอาคาร การห้ามก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ และอาคารขนาดใหญ่พิเศษ สำหรับกิจกรรมแนวแม่น้ำเจ้าพระยา และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 309 และรูปทรงหลังคา หน้าจั่ว ทรงปั้นหย่าหรือทรงไทยประยุกต์

3) การอนุรักษ์โบราณสถาน (แผนแม่บท ระยะที่ 2 โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. 2542.)

1 พระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535

สาระสำคัญ

- อธิบดีกรมศิลปากร ได้ประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขตที่ดิน โบราณสถาน สำหรับ โบราณสถานต่างๆ ที่อยู่ในบริเวณพื้นที่โดยรอบของเกาะเมือง ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก บางแห่งก็ได้มีการขุดแต่ง บูรณะและปรับปรุงภูมิทัศน์ไปบ้างแล้ว

- การอนุรักษ์กลุ่ม โบราณสถานของพื้นที่โดยรอบเกาะเมืองนี้ จะมีความชัดเจนของการจัดลำดับความสำคัญ เพื่อประกอบการพิจารณาประกาศขึ้นทะเบียนและกำหนดเขต พื้นที่ โบราณสถาน รวมถึงการทำแผนงานและงบประมาณการขุดแต่งบูรณะ และปรับปรุงภูมิทัศน์

ข้อพิจารณา

- การประกาศเขต โบราณสถานนอกพื้นที่เกาะเมือง มักจะจำกัดขอบเขต เป็นบริเวณเล็กๆ โดยรอบตัวโบราณสถาน ทำให้สภาพแวดล้อมตัวโบราณสถานจะถูกรบกวนจากการก่อสร้างอาคารและการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตที่ดินข้างเคียง โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อก่อสร้างอาคารของวัดที่มีตัว โบราณสถานตั้งอยู่

- ยังขาดมาตรการอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่แหล่งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ย่านกิจกรรมศูนย์ชุมชนเก่า เรือนอาศัยพื้นถิ่น ถนนโบราณ คลองโบราณ คูเมือง กำแพงเมือง ซึ่งจะทำให้การพัฒนาอนุรักษ์ประวัติศาสตร์มีความสมบูรณ์ขึ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.6.1 แนวทางการพัฒนาชุมชนใหม่เพื่อรองรับอุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

จ.ฉะเชิงเทรา

การวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพในการพัฒนาของพื้นที่เพื่อกำหนดทำเลที่ตั้งของชุมชน จะใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ P.S.A. (POTENTIAL SURFACE ANALYSIS) เพื่อวิเคราะห์หาความพื้นที่ตั้งที่เหมาะสมสูงสุดเพื่อการพัฒนาเป็นทำเลที่อยู่อาศัยของลูกจ้างภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ย่านอุตสาหกรรมทางตอนเหนือของแผนพัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก

การกำหนดปัจจัยต่างๆ ในการวิเคราะห์นี้ มุ่งเน้นให้ประเด็นเกี่ยวกับลักษณะและความพร้อมของพื้นที่ส่วนต่างๆ ในการเป็นชุมชนพักอาศัยหลักของผู้มีรายได้น้อย โดยนำปัจจัยต่างๆ จากแนวคิดและทฤษฎีว่าด้วยที่ตั้งและการเลือกที่อยู่อาศัยกับเกณฑ์มาตรฐานการวางและจัดทำผังเมืองมาเป็นตัวกำหนดในการศึกษา ประกอบไปด้วย

1. ระดับราคาที่ดิน โดยพิจารณาจากหลักที่ว่า บริเวณที่มีราคาที่ดินสูงจะเป็นอุปสรรคต่อการลงทุนและการพัฒนาพื้นที่เป็นชุมชนพักอาศัยของผู้มีรายได้น้อยมากกว่าบริเวณที่มีที่ดินต่ำ

2. ระยะทางระหว่างชุมชนพักอาศัยกับย่านพาณิชย์กรรม เนื่องจากประชากรที่มีรายได้น้อย มีความถี่ในการซื้อสินค้าและบริการไม่มากนัก โดยพิจารณาจากระยะทางในการเดินทางจากที่พักอาศัยไปยังย่านพาณิชย์กรรม

3. สาธารณูปโภค การพิจารณากำหนดขีดนี้คำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ที่จะได้รับบริการ เพราะในพื้นที่ศึกษามีการบริการสาธารณูปโภคอย่างครบถ้วน

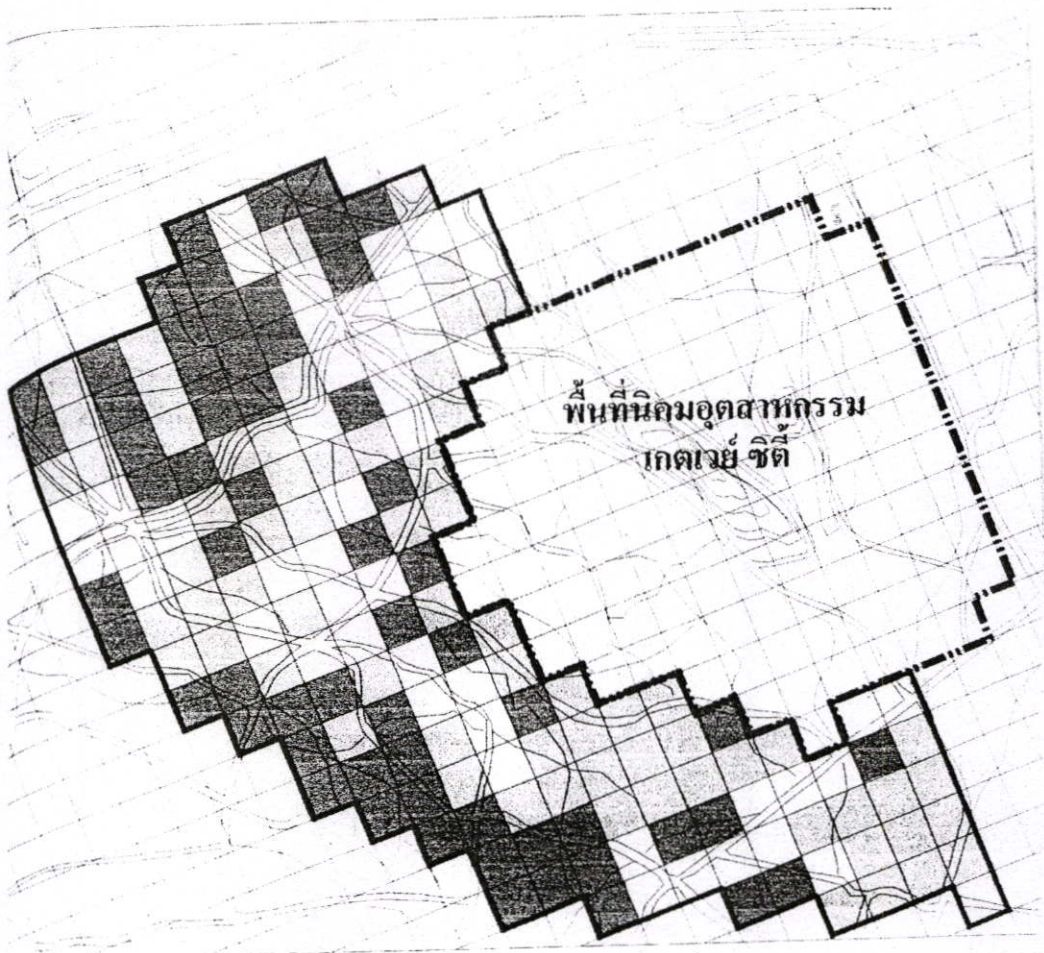
4. สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจากสภาพปัจจุบันของพื้นที่ โดยดูจากสิ่งปลูกสร้าง สภาพทางธรรมชาติ ซึ่งในการพัฒนาบริเวณที่เป็นพื้นที่โล่งเป็นส่วนใหญ่มีความเหมาะสมต่อการพัฒนาพื้นที่ ไม่มีอุปสรรคต่อการปรับปรุงมากนัก

5. ลักษณะของพื้นที่ ต้องเป็นบริเวณที่ไม่มีน้ำท่วมขัง จะมีความเหมาะสมในการพัฒนามากกว่าบริเวณที่ลุ่มมีน้ำท่วมขัง

6. ระยะร่นการแนวเขตอุตสาหกรรม พิจารณาจากเกณฑ์การวางและจัดทำผัง ซึ่งต้องมีระยะร่นจากจากแนวเขตอุตสาหกรรมเป็นระยะทาง 3 กม. โดยรอบ ปลอดภัยจากอุบัติเหตุ

7. การเข้าถึงพื้นที่ พิจารณาจากความสะดวกในการเข้าถึง ตำแหน่งในการเข้าถึง พื้นที่ที่อยู่บริเวณริมถนนจะเหมาะสมกว่าพื้นที่ในบริเวณลึกเข้าไป

8. ระยะทางระหว่างชุมชนพักอาศัยกับแหล่งงาน ประชากรที่มีรายได้น้อยต้องมีการพักอาศัยใกล้กับแหล่งงาน พิจารณาจากการเดินที่ไกลขึ้นในทุกๆ 5 กิโลเมตร

ภาพที่ 2.15 แสดงผังสรุปการวิเคราะห์พื้นที่ในการพัฒนา

สรุปผลการวิเคราะห์

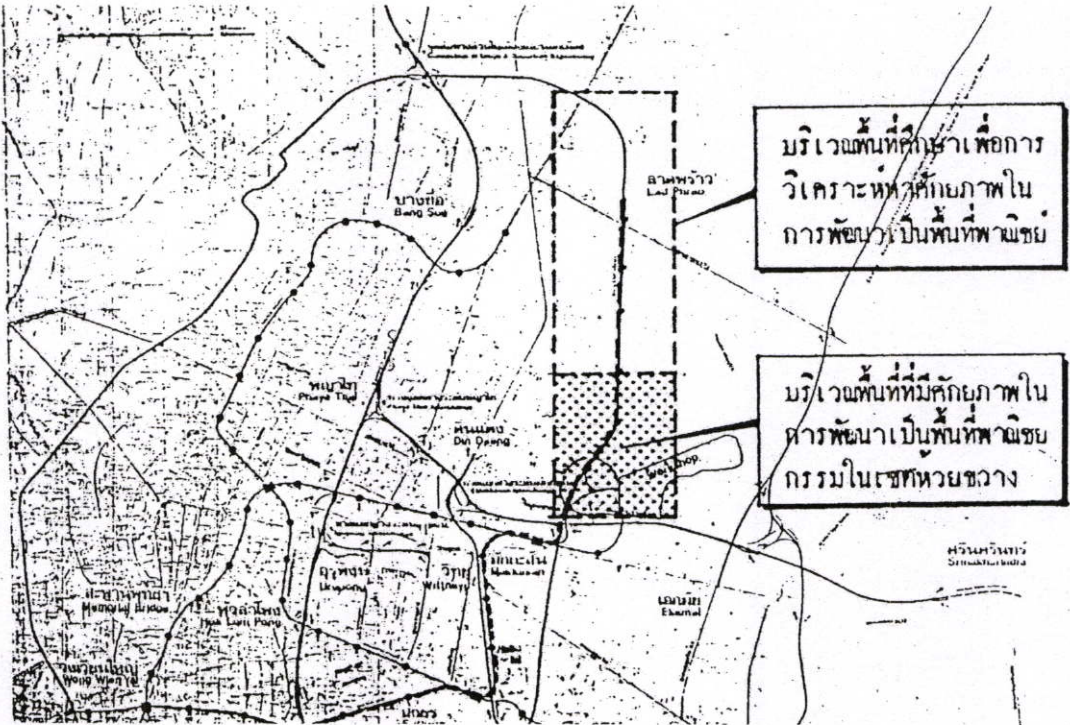
1. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง มีจำนวน 61 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 38,125 ไร่ หรือร้อยละ 34.5
2. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาปานกลาง มีจำนวน 65 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 40,625 ไร่ หรือร้อยละ 36.7
3. พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาต่ำ มีจำนวน 51 ช่อง คิดเป็นพื้นที่ประมาณ 31,875 ไร่ หรือร้อยละ 28.8

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงส่วนมากจะอยู่บริเวณคอนเทรนนิ่งและฝั่งตะวันตกเฉียงใต้ของพื้นที่ และจะอยู่ในพื้นที่คอนกรีตไม่ติดถนน ซึ่งปัจจัยสำคัญคือราคาที่ดินที่เป็นตัวแปร ส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจะอยู่บริเวณแนวเขตอุตสาหกรรมโดยรอบโดยมีตัวแปรสำคัญคือระยะทางระหว่างชุมชนกับแหล่งงาน พื้นที่ที่มีศักยภาพต่ำจะเป็นพื้นที่ที่อยู่บริเวณริมถนนสายสำคัญ ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวแปรสำคัญคือราคาที่ดินและสภาพแวดล้อม

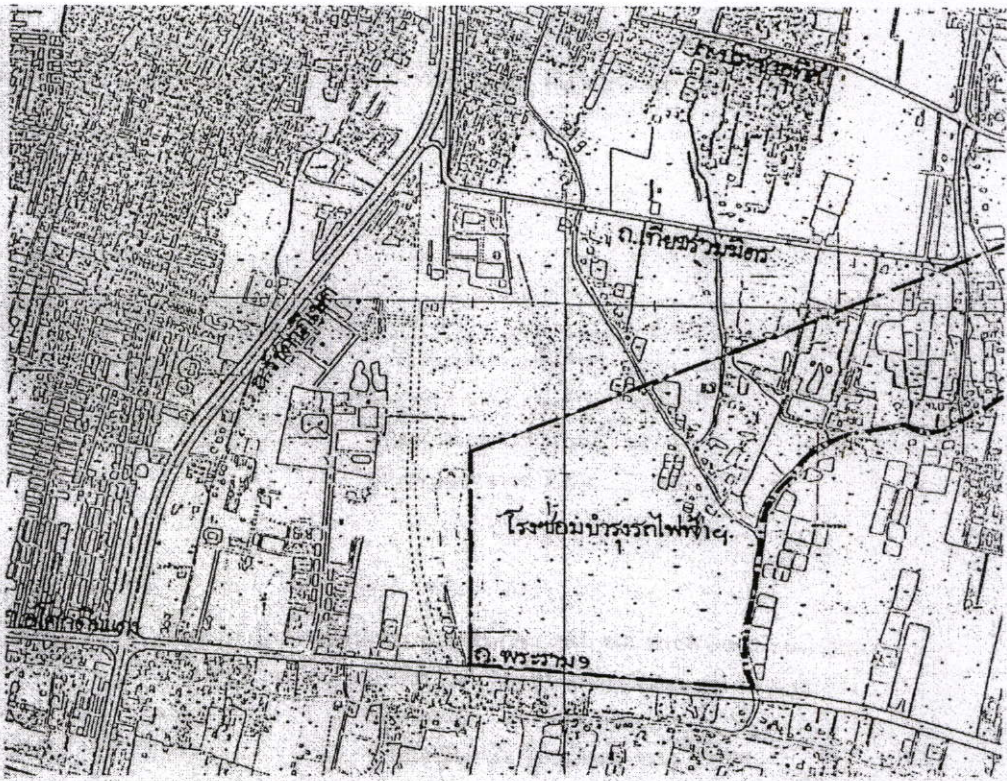
2.6.2 การศึกษาวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมในเขตห้วยขวาง การวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมในเขตห้วยขวางที่มีความเหมาะสม ได้นำเทคนิคการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ P.S.A. (POTENTIAL SURFACE ANALYSIS) และนำข้อมูลสภาพทั่วไปของห้วยขวางรวมทั้งแผนและนโยบายของรัฐ เพื่อเป็นข้อมูลในการเลือกใช้ปัจจัยประกอบสำหรับการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ด้วยเทคนิค PSA นี้ โดยพิจารณาปัจจัยต่างๆ ประกอบกัน ได้แก่ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจสังคม ซึ่งจะทำการวิเคราะห์พื้นที่ของห้วยขวางทั้งหมด 14,174.37 ไร่ และได้แบ่งตารางในการวิเคราะห์เป็น 886 ตาราง ซึ่งแต่ละตารางมีพื้นที่เท่ากับ 16 ไร่

ปัจจัยสำคัญที่มีบทบาทต่อการกำหนดที่ตั้ง การใช้พื้นที่เพื่อพาณิชย์กรรมมีปัจจัยประกอบ 10 ปัจจัย ได้แก่

1. ความสะดวกในการเข้าถึง เป็นปัจจัยที่ส่งเสริมกิจกรรมพาณิชย์กรรมเป็นอย่างมาก เพราะทำให้เกิดความสะดวกในการเข้าถึงพื้นที่ที่มีการประกอบการพาณิชย์
2. ราคาที่ดิน บริเวณที่อยู่ในย่านกลางใจเมืองจะมีราคาที่ดินแพง แต่มีความเหมาะสมในการส่งเสริมให้เป็นที่ตั้งกิจกรรมพาณิชย์ เพราะสามารถที่จะให้ผลตอบแทนคุ้มค่า
3. พื้นที่น้ำท่วม บริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมจะก่อให้เกิดผลเสียหายต่อการเข้าใช้พื้นที่และกิจการ จึงเป็นปัจจัยอุปสรรคสำหรับพาณิชย์กรรม
4. พื้นที่ก่อนสร้าง บริเวณที่มีพื้นที่ก่อสร้างจะเป็นแหล่งชุมชนหนาแน่น ซึ่งเหมาะสมจะเป็นย่านพาณิชย์ที่ให้บริการแก่ชุมชน
5. เส้นทางรถประจำทาง เป็นปัจจัยที่ช่วยให้เกิดความสะดวกในการเดินทางเข้าไปใช้บริการ ดังนั้นจำนวนรถประจำทางที่ผ่านพื้นที่มากจะช่วยส่งเสริมให้พื้นที่นั้นเจริญขึ้น
6. ศูนย์การค้า เป็นแหล่งบริการในระดับชุมชนที่อำนวยความสะดวกในการซื้อเครื่องอุปโภคบริโภค จะส่งเสริมให้พื้นที่เกิดการพัฒนาขึ้น
7. โทรศัพท์ เป็นเครื่องมือที่สะดวกในการติดต่อสื่อสารและรวดเร็ว จึงมีความเหมาะสมต่อการพาณิชย์กรรมจะช่วยส่งเสริมให้ประหยัดเวลามากเวลามากขึ้น
8. แผนงานและโครงข่ายคมนาคม พื้นที่ที่มีเส้นทางคมนาคมผ่านจะถูกพิจารณาใช้เพื่อการพาณิชย์เป็นอันดับแรก เนื่องจากได้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจคุ้มค่า
9. การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน พื้นที่ที่อยู่ในบริเวณที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม จะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรมในอนาคต
10. การใช้ประโยชน์ที่ดินในอนาคต พื้นที่ที่อยู่ในบริเวณย่านพักอาศัยหนาแน่นมากจะมีศักยภาพสูงในการพัฒนาเป็นพื้นที่พาณิชย์กรรม เนื่องจากมีความต้องการการบริการสูง

ภาพที่ 2.16 แสดงทำเลที่ตั้งที่มีศักยภาพในการพัฒนา

ภาพที่ 2.17 แสดงตำแหน่งที่ตั้งที่มีศักยภาพในการพัฒนา

ผลสรุปจากผลรวมการวิเคราะห์ แสดงให้เป็นถึงศักยภาพในการพัฒนาฯ และพื้นที่ที่มีกฎหมายควบคุมดังนี้

1. กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงมากในการพัฒนาฯ มีพื้นที่ประมาณ 1,870 ไร่ อยู่บริเวณถนนสายหลักได้แก่ สีแยกสุทธิสาร-รัชดาภิเษก บริเวณถนนรัชดาภิเษกใกล้แยกถนนเทียวร่วมมิตร บริเวณสีแยกถนนอโศก-ดินแดง-พระรามเก้า-รัชดาภิเษก ริมถนนเพชรบุรีตัดใหม่ และย่านชุมชนอาคารสงเคราะห์ห้วยขวาง

2. กลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาฯ รองลงมา มีพื้นที่ 2,732 ไร่ อยู่บริเวณใกล้เคียงกับกลุ่มที่ 1 ได้แก่ บริเวณสุทธิสาร ถนนอโศก-ดินแดง บริเวณใกล้ชุมชนห้วยขวาง และบริเวณติดถนนวิภาวดี

3. สำหรับกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลางจนถึงต่ำมากในการพัฒนาฯ จะมีเหลือประมาณ 10,400 ไร่ อยู่บริเวณพื้นที่ที่เป็นชุมชนความหนาแน่นน้อยห่างจากถนนเป็นที่โล่งว่าง

4. กลุ่มพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาฯ อยู่บริเวณด้านตะวันตกของเขตห้วยขวางใกล้กับถนนวิภาวดีรังสิต และที่เหลือจะกระจัดกระจายอยู่ในเขตพื้นที่ต่างๆ

5. บริเวณที่มีกฎหมายควบคุมการใช้ที่ดิน ได้แก่พื้นที่ริมถนนทั้ง 2 ฟากของถนนรัชดาภิเษกและถนนพระราม 9 รวมทั้งบริเวณรอบศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย

2.6.3. การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านกรณีศึกษา

การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านกรณีศึกษา คือ ตลิ่งชัน, หนองแขม, ภาษีเจริญ, ทวีวัฒนา และบางแค ผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา ซึ่งทำการศึกษาสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ในปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต, สำรวจและเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : POTENTIAL SURFACE ANALYSIS เป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม

2. ด้านความต้องการของประชาชน โดยศึกษาถึงความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนผู้ที่อาศัยภายในเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านและอยู่ภายในเขตรัศมีการให้บริการของสวนสาธารณะระดับย่าน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต, การสอบถาม โดยมีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการออกแบบจัดทำผังแม่บทของสวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่ที่มีศักยภาพภายในเขตพื้นที่ศึกษาให้มีลักษณะและรูปแบบตามความต้องการของประชาชน

ในการวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่าน ผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA: POTENTIAL SURFACE ANALYSIS เพื่อศึกษาหา

ศักยภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมใน การจัด ทำสวนสาธารณะระดับย่านภายในพื้นที่กรณีศึกษา คือ เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร กระบวนการของการวิเคราะห์ด้วยเทคนิค PSA: POTENTIAL SURFACE ANALYSIS มีรายละเอียดดังนี้

เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA: POTENTIAL SURFACE ANALYSIS

การวิเคราะห์หาพื้นที่ที่มีศักยภาพที่เหมาะสมในการจัดทำสวนสาธารณะระดับย่านในพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA: POTENTIAL SURFACE ANALYSIS มาใช้เพื่อวิเคราะห์หาลำดับ , ความเหมาะสมของพื้นที่ที่มีศักยภาพ โดยการพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน ซึ่งได้แก่ สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่และสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่กรณีศึกษา คือ พื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานครรวมพื้นที่ 5 เขตการปกครองคือ คลองจั่น , หนองแขม , ภาษีเจริญ , ทวีวัฒนา และ บางแค รวมพื้นที่ทั้งหมด คือ 186.36 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 72,725 ไร่ และแบ่งเป็นจำนวนตารางในการวิเคราะห์จำนวน ...200... ตาราง ซึ่งแต่ละตารางมีพื้นที่เท่ากับ ...1... ตารางกิโลเมตร

การกำหนดปัจจัยในการวิเคราะห์พื้นที่ที่มีศักยภาพเพื่อจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการหาพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสม ในการจัดสวนสาธารณะระดับย่าน ประกอบด้วย 10 ปัจจัย ดังนี้คือ

1. การใช้ประโยชน์ที่ดินปัจจุบัน ลักษณะการใช้ที่ดินที่ส่งผลถึงการพิจารณาจัดทำเป็นสวนสาธารณะ
2. กรรมสิทธิ์ที่ดิน หากที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของหน่วยงานราชการ , องค์กรต่าง ๆ จะสามารถนำมาพัฒนาจัดทำเป็นสวนสาธารณะ
3. ราคาที่ดิน ในกรณีที่พื้นที่บางบริเวณที่เป็นที่ดินของเอกชนซึ่งจำเป็นต้องจัดหาเพิ่มเติมเพื่อนำมาพัฒนาเป็นสวนสาธารณะ
4. ความสะดวกในการเข้าถึง (ACCESSIBILITY) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้พื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาได้โดยง่าย
5. พื้นที่ก่อสร้าง (BUILT-UP AREA) พื้นที่ก่อสร้างวัดจากแผนที่แสดงพื้นที่ชุมชน (URBAN AREA) จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญหรือโอกาสในการพัฒนาของพื้นที่ที่แตกต่างกัน
6. เส้นทางคมนาคมโดยรถประจำทาง
7. การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า ซึ่งจัดเป็นการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่
8. การให้บริการด้านบริการด้านสาธารณูปโภค ระบบน้ำประปา ซึ่งจัดเป็นการบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาพื้นที่

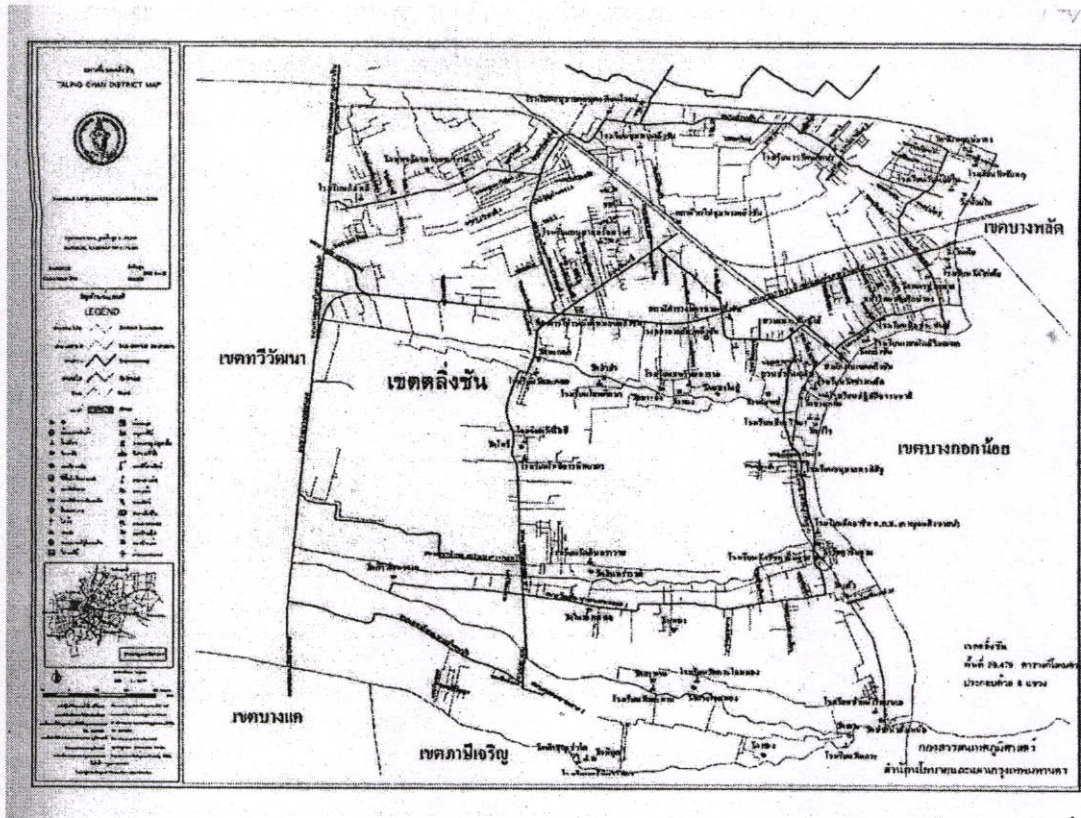
9. พื้นที่น้ำท่วม พื้นที่ในบริเวณที่มีปัญหาน้ำท่วมจะก่อให้เกิดผลเสียต่อการพัฒนาพื้นที่ในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะ และจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการเข้าถึงพื้นที่

10. การระบายน้ำ พื้นที่ที่การระบายน้ำได้จัดเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาซึ่งจะไม่เกิดปัญหาน้ำท่วมขังส่งผลให้เกิดผลกระทบเนื่องตามมา

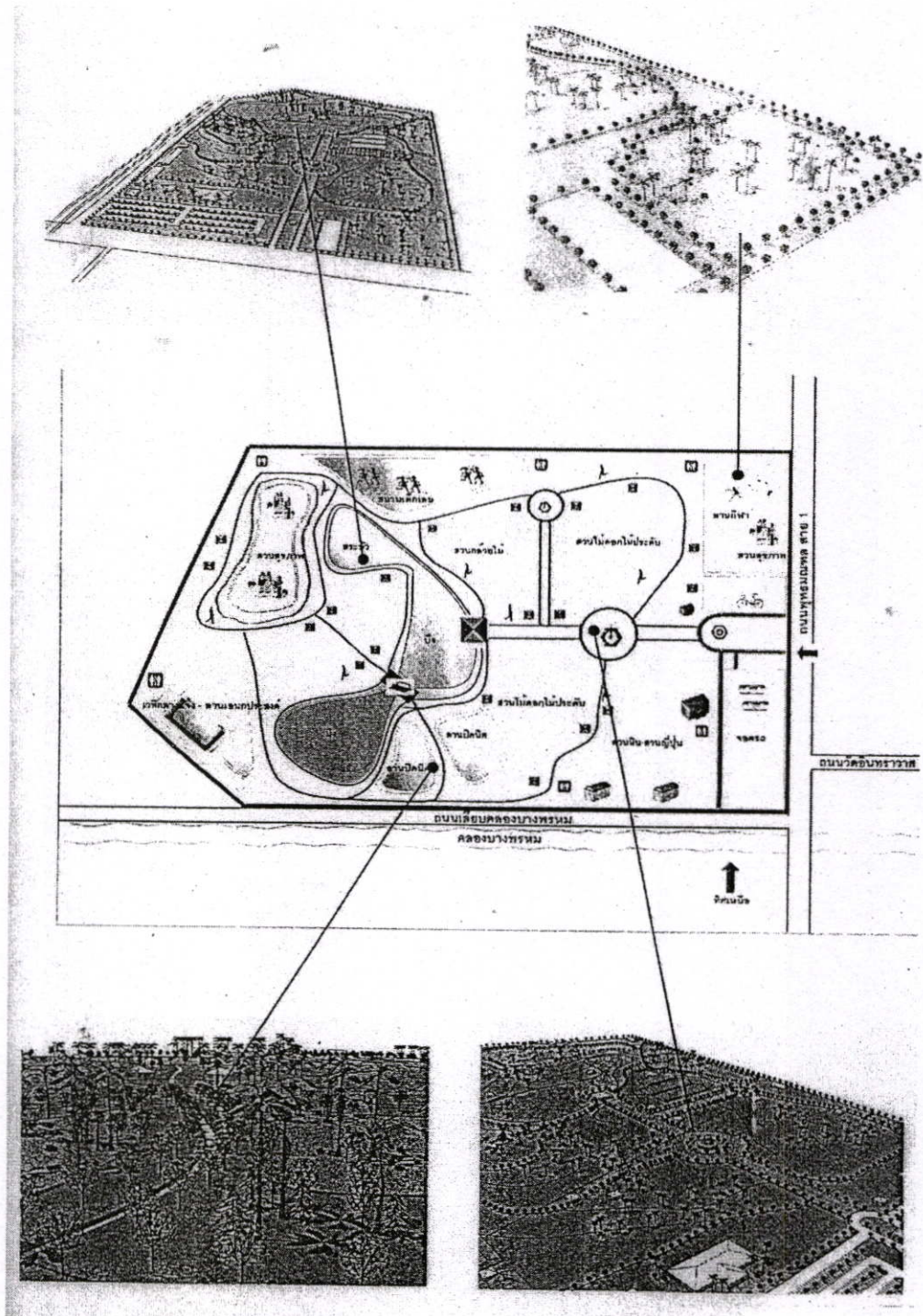
สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ที่จัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน

จากการศึกษาและสำรวจพบว่าพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดทำเป็นสวนสาธารณะระดับย่าน อยู่ภายในเขตคลังชั้น แขวงบางระมาด ตั้งอยู่บริเวณตอนกลางของเขตส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบสลับกับลุ่มเล็กน้อย มักจะประสบปัญหาสภาวะน้ำท่วมเป็นประจำทุกปี ช่วงเดือน ตุลาคม - พฤศจิกายน เส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ถนนบางระมาด ถนนวัดประดู่ ถนนวัดแก้ว-เงิน-ทอง ยังใช้การคมนาคมทางน้ำในการขนส่งพืชผลการเกษตร การประกอบอาชีพและรายได้ ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร ทำสวน ปลูกไม้ผล และพืชผล

นอกนั้นประกอบอาชีพรับจ้างและอาชีพอื่น ระบบการจราจรและระบบขนส่งมวลชน มีการจัดสร้างโครงข่ายการคมนาคมเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับการขยายตัวของเมือง ถนนพุทธมณฑลสาย 1 ซึ่งมีการปรับปรุงขยายเส้นทาง นอกจากนี้ยังมีการตัดถนนเพิ่มเติมขึ้นอีกหลายเส้นทางภายในชุมชนเพื่อขยายเข้าสู่แหล่งชุมชนที่อยู่อาศัยใหม่

ภาพที่ 2.18 แสดงพื้นที่ที่จะศึกษาเพื่อทำสวนสาธารณะ

ภาพที่ 2.19 แสดงทำเลที่ตั้งและทัศนียภาพสวนสาธารณะ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ เพื่อจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งพื้นที่ศึกษานี้ประกอบด้วยพื้นที่รอบเกาะอยุธยา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าข้อมูลด้านนโยบายและแผนงาน ภาพถ่ายทางอากาศ แผนที่ แผนผังการใช้ที่ดิน ทฤษฎีและหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่างๆ โดยการสำรวจการสังเกต เพื่อหาข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการจัดตั้งโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้คือ

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและวางผัง ผู้มีความรู้ด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิทยาการและการออกแบบวางผังเมือง

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างกลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้เฉพาะด้าน โดยต้องมีประสบการณ์งานการออกแบบวางผังและงานด้านสถาปัตยกรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ในด้านการวางผังและงานด้านสถาปัตยกรรม ทั้งหมด 12 ท่าน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดตำแหน่งที่ตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

3.2.1 แบบสอบถาม แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปัจจัยของการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนา โดยให้พิจารณาปัจจัยตามหลักเกณฑ์การออกแบบการวางผังเมือง และกำหนดให้ค่าความสำคัญของแต่ละปัจจัยโดยมีระดับความสำคัญทั้งหมด มี 2 ตอน โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม เป็นการกาหนาทให้ค่าคะแนนตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยแบ่งเป็นปัจจัยละ 6 ช่อง โดยให้ค่าความสำคัญสูงสุดคือ 5 จนทั้งระดับที่ไม่มีมีความสำคัญ คือ 0

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด คือ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบความเห็นของนักวิชาการ เกี่ยวกับโครงการ โดยการเลือกตอบว่า “เหมาะสม” หรือ “ไม่เหมาะสม” เพราะเหตุใด พร้อมทั้งขอความคิดเห็นเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเพราะหอชมเมืองในส่วนเสนอแนะอื่น และนำคำตอบมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอ โครงการในรูปแบบนี้เหมาะสมกับโครงการ

3.2.2 แบบสำรวจ เป็นการศึกษาข้อมูลและการสำรวจเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ที่จำเป็นเพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ โดยการศึกษาการใช้ที่ดิน สภาพแวดล้อมกายภาพภายในพื้นที่ศึกษา ทำให้รู้ถึงปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ และพิจารณาถึงความเหมาะสมของพื้นที่ ในการจัดตั้งโครงการ ซึ่งได้แก่ ข้อมูลทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม นโยบาย และแผนการพัฒนา ระบบโครงสร้างพื้นฐาน

1. ศึกษาสภาพการใช้ที่ดินภายใน เขตพื้นที่ศึกษาปัจจุบัน
 - 1.1 ขนาดและขอบเขตของพื้นที่ศึกษา
 - 1.2 ประเภทการใช้ที่ดินแบ่งตามกฎหมายผังเมืองรวมอยุธยา
 - 1.3 กรรมสิทธิ์การถือครองที่ดิน และราคาที่ดิน
 - 1.4 ลักษณะเฉพาะของพื้นที่
2. ศึกษาสภาพแวดล้อมกายภาพของพื้นที่
 - 2.1 สภาพธรรมชาติของพื้นที่ดินในปัจจุบัน
 - 2.2 ลักษณะการใช้พื้นที่แยกตามประเภทการใช้งานจริงในปัจจุบัน
 - 2.3 ลักษณะภูมิอากาศและทิศทางแดด - ลม
 - 2.4 ระบบการจราจร และระบบขนส่งมวลชน
 - 2.5 ระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ
 - 2.6 ลักษณะขนาดของชุมชน พื้นที่ก่อสร้างของชุมชน
 - 2.7 สภาพแวดล้อมโดยรอบและปัญหาต่างของพื้นที่ในปัจจุบันที่มีผลกระทบต่อปัจจัยในการวิจัย

3.2.3 เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) เป็นวิธีการหา ศักยภาพของพื้นที่ โดยทำการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าข้อมูลและการสำรวจ เพื่อนำมาเป็น ตัวกำหนดปัจจัย (Factor) ต่างๆ ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพื้นที่ในการจัดตั้งโครงการ โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และโปรแกรมทางสถิติในการวิเคราะห์

คุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา และภาษาที่ใช้โดยมีรายนามผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

1. ผศ. ไพฑูรย์ พิมดี	อาจารย์ประจำภาควิชาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
2. ผศ. อรรถพร ฤทธิเกิด	อาจารย์ประจำภาควิชาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. นายพรเทพ ทรัพย์อัมพร	หัวหน้าสำนักปลัดประจำองค์การบริหารส่วน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

3.3.1 ผู้วิจัยติดต่อทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ทำหนังสือขอความร่วมมือใน การวิจัยไปยังเทศบาลนครศรีอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอ ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

3.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจภาคสนามจะประกอบด้วยผู้วิจัยไปสอบถามกับผู้ ที่อยู่อาศัยในบริเวณพื้นที่ศึกษารอบเกาะเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็น ของประชาชนในพื้นที่ต่อการพัฒนาของจังหวัด

3.3.3 ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากเอกสารที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานราชการต่างๆ และ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ผลงานการวิจัยที่ผ่านมา แนวความคิดและทฤษฎีที่จะใช้ประกอบการวิจัย เพื่อจะ ใช้ในการประเมินคุณภาพของพื้นที่ศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ และการสำรวจ นำมากำหนดปัจจัย (Factor) ต่างๆ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์โดยใช้เทคนิค Potential Surface Analysis (PSA) ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพื้นที่ในการจัดตั้งโครงการ โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และโปรแกรมทางสถิติ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ ซึ่งสามารถแบ่งได้ดังต่อไปนี้

3.4.1 ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักวิชาการ 12 ท่านที่มีความรู้และความสามารถด้านการวางแผนและออกแบบสถาปัตยกรรมและ ใช้การวิเคราะห์เชิงสถิติพรรณนา

3.4.2 ข้อมูลจากการสำรวจ จากการศึกษาการใช้ที่ดิน สภาพแวดล้อมกายภาพภายในพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะนำมาวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์หาศักยภาพพื้นที่โดยเทคนิค Potential Surface Analysis (PSA) เพื่อให้ได้มาซึ่งพื้นที่สำหรับการพัฒนาพื้นที่ต่อไป

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. กำหนดปัจจัยที่เป็นตัวแทนของ Discriminatory Objectives และค่าน้ำหนักของแต่ละปัจจัยซึ่งอาจเป็นชุดเดียวหรือหลายชุดก็ได้
2. แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็นบล็อกย่อยโดยใช้ตารางพิกัด ขนาดของบล็อกหรือช่องพิกัดควรพิจารณาให้เหมาะสมกับขนาดของพื้นที่ศึกษา โปรแกรมการใช้พื้นที่ในอนาคตและรายละเอียดของระดับพื้นที่ย่อยที่แต่ละปัจจัยจะแสดงในแผนที่ได้
3. ป้อนข้อมูลหรือคะแนนดิบของแต่ละปัจจัยลงในบล็อกจนครบทุกบล็อกและทุกปัจจัย โดยแยกคะแนนของแต่ละปัจจัยออกจากกันเป็นคนละตารางหรือคนละชั้น (Coverage)
4. แปลงคะแนนดิบของแต่ละปัจจัยให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยใช้สูตร :

$$\hat{X}_i = \frac{X_i - X_{\min}}{X_{\max} - X_{\min}}$$

\hat{X}_i = คะแนนในบล็อกที่ i ที่ปรับเป็นมาตรฐานแล้ว

X_{\min} = คะแนนดิบในบล็อกที่มีค่าต่ำที่สุด

X_{\max} = คะแนนดิบในบล็อกที่มีค่าสูงที่สุด

K = คะแนนสูงสุดหลังการปรับมาตรฐานทั้งนี้ค่า \hat{X}_i จะอยู่ระหว่าง 0 - K

5. คูณค่าน้ำหนักของปัจจัยเข้ากับค่าคะแนนที่ปรับมาตรฐานแล้วของแต่ละบล็อก
6. รวมคะแนนปรับมาตรฐานถ่วงน้ำหนักของแต่ละบล็อกในทุกปัจจัยเข้าด้วยกันเพื่อหาส่วนพื้นที่ที่มีค่าคะแนนสูงสุด
7. นำคะแนนรวมปรับมาตรฐานถ่วงน้ำหนักที่ได้ มาแจกแจงและแบ่งกลุ่มเพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาในระดับต่าง ๆ (Development Potential Surface)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 4 เขต คือ พื้นที่ 3, 4, 5 และ 6 ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาออกเป็น 2 ด้านด้วยกันคือ

1. ด้านการศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษา ซึ่งทำการศึกษาสภาพการใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่ศึกษาและสภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ปัจจุบัน โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกต, สัมภาษณ์, ข้อมูลจากหน่วยงานราชการและเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ PSA : Potential Surface Analysis เป็นเครื่องมือในการวิจัย ทำการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำเสนอพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมในการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. ด้านความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ โดยสร้างแบบสอบถามถามความคิดเห็นด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของพื้นที่ที่จะเหมาะสมกับโครงการและวิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามผู้เชี่ยวชาญและทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำกรนำเสนอออกแบบวางผัง เพื่อเข้าสู่โครงการ

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสำรวจ

การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสังเกตและเก็บข้อมูลจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จะศึกษา คือพื้นที่ 3,4,5และ6 ซึ่งเป็นการศึกษาการใช้ที่ดินและสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยแยกการศึกษาออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

4.1.1 สภาพทางกายภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

4.1.1.1 สภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษา (แผนแม่บท ระยะที่ 2 โครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา. 2542)

งานวิจัยนี้ได้เลือกศึกษาพื้นที่นอกเขตเกาะเมือง โดยการแบ่งพื้นที่ตามการจัดทำแผนแม่บทโครงการอนุรักษ์และพัฒนานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ที่จัดทำโดยกรมศิลปากร ได้มีการแบ่งพื้นที่นอกเขตเกาะเมือง ออกเป็น 4 พื้นที่ดังนี้

พื้นที่เขต 3 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศตะวันออก (ครอบคลุมเมืองอโยธยา)

พื้นที่เขต 4 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศตะวันตก

พื้นที่เขต 5 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศเหนือ (ครอบคลุมคลองสระบัว)

พื้นที่เขต 6 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านทิศใต้ (ครอบคลุมเมืองเวียงเหล็กและ

ปทาคูจาม)

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกใช้พื้นที่เขต 3,4,5, และ 6 ในการวิเคราะห์หาศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ทั้ง 4 เป็นพื้นที่เขตกันชน (Buffer zone) ซึ่งเป็นพื้นที่รอบเกาะเมืองเปรียบเป็นพื้นที่กันชนของพื้นที่ในบริเวณเกาะเมืองทั้ง 4 ทิศ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

พื้นที่โดยรอบเกาะเมือง (บริเวณ 3,4,5, และ 6) อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอพระนครศรีอยุธยา และอยู่ในเขตผังเมืองรวมพระนครศรีอยุธยาด้วย ซึ่งพื้นที่นี้เป็นบริเวณที่มีประชากรและที่อยู่อาศัยค่อนข้างหนาแน่น และมีโบราณสถานสำคัญมากมายกระจายอยู่โดยรอบ การขยายตัวของเมืองจะออกไปตามแนวถนนสายหลัก ทำให้เกิดย่านที่อยู่อาศัย พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรมใหม่เกิดขึ้น

4.1.2 ลักษณะของชุมชนและการใช้ประโยชน์ที่ดินในปัจจุบัน

- ย่านที่พักอาศัย จะกระจุกตัวหนาแน่นในเขตเทศบาลนครนครศรีอยุธยาและเขตเทศบาลตำบลโยธยา โดยเฉพาะพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำป่าสัก ริมถนนอุททอง ถนนโรจนะและกระจายตัวตามหมู่บ้านจัดสรรต่างๆ ภายในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา ลักษณะอาคารเดิมที่สร้างมานานเป็นอาคาร ไม้และครึ่งตึกครึ่งไม้สองชั้น ส่วนอาคารสมัยใหม่ส่วนใหญ่เป็นอาคารคอนกรีต

- ย่านพาณิชยกรรม รวมตัวหนาแน่นบริเวณตลาดหัวรอ ตลาดหัวแหลมริมถนนอุททอง ตลาดเจ้าพรหม ริมถนนนเรศวร ถนนโรจนะ และหน้าสถานีรถไฟพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น

- ย่านอุตสาหกรรม อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีโรงงานอุตสาหกรรมบริการจำนวนมาก ส่วนใหญ่เกาะตัวอยู่ใกล้แหล่งชุมชนและพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา และแม่น้ำป่าสัก

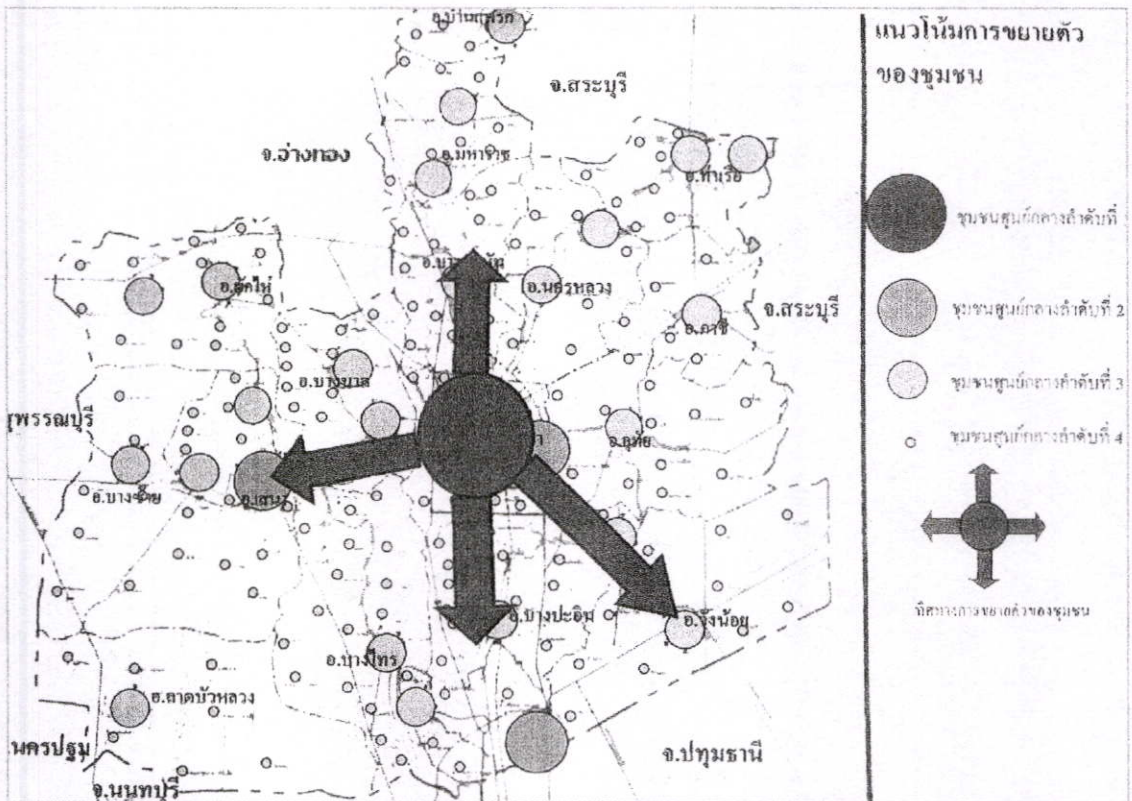
4.1.3 แนวโน้มการขยายตัวของชุมชน (เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2, 2547 : 4-16)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ชื่อว่าเป็นเมืองที่มีการคมนาคมที่สะดวกที่สุดเมืองหนึ่งของประเทศไทย เนื่องจากมีโครงข่ายคมนาคมในจังหวัดโยงใยเชื่อมต่อ กับจังหวัดใกล้เคียงมากมายมีถนนที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ทางหลวงหมายเลข 1,9,32,307,309,324,347,3043,3056, 3195,3263,3267, และ 3467 เป็นต้นนอกจากทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญดังกล่าวมาแล้วยังประกอบไปด้วยทางด่วน (ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย) ทางหลวงจังหวัด ทางหลวงชนบทอีกมากมาย รวมประมาณ 357 สายทาง คิดเป็นความยาวของถนนรวมกันประมาณ 2240 ตารางกิโลเมตร โยงใยครอบคลุมในแทบทุกพื้นที่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในปัจจุบันมีสามารถทำให้มีความสะดวกในการเดินทางมากขึ้น นอกจากนี้อำเภอภาชีเป็นชุมทางรถไฟที่สำคัญอีกด้วย เพราะเป็นจุดที่รถไฟแยกไปสายเหนือและสายอีสาน

จากศักยภาพทางการคมนาคมที่สะดวกดังกล่าว ทำให้สามารถนำมาพิจารณาร่วมกับปัจจัยอื่นๆ เช่น ในเรื่องทำเลที่ตั้ง ความคุ้มค่า การเข้าถึง ราคาที่ดิน แหล่งงาน/การจ้างงาน ระยะทางที่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯ (ท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และท่าเรือคลองเตย)

มาตรการทางด้านต่างๆ ของจังหวัด เช่น มาตรการทางด้านเศรษฐกิจและโครงสร้างพื้นฐาน มาตรการทางด้านสังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิต มาตรการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมาตรการทางด้านกฎหมาย ทำให้สามารถพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนต่างๆ ภายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

อำเภอพระนครศรีอยุธยา แนวโน้มการขยายตัวของชุมชนจะกระจายตัวลงมาทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณถนนโรจนะ ในเขตเทศบาลตำบล อโยธยา ในเขตตำบลคลองสวนพลู ริมทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 เสียเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านทิศตะวันออก การขยายตัวของชุมชนมีไม่มากนักเนื่องจากบริเวณพื้นที่ดังกล่าวมีข้อจำกัดหลายด้าน เช่น พื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ทหาร มีโบราณสถานกระจายอยู่ทั่วไปในเขตเทศบาลตำบล อโยธยา เป็นพื้นที่ในเขต สปก. เป็นที่ราบลุ่ม ด้านทิศเหนือ มีแนวโน้มการขยายตัวน้อยกว่าทางด้านทิศตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากมีข้อจำกัดในหลายด้าน เช่น บริเวณทางตอนเหนือของเกาะเมืองเป็นที่ราบลุ่มระหว่างแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำลพบุรี มักเกิดน้ำท่วมในฤดูน้ำหลาก มีโบราณสถานกระจายอยู่ทั่วไป โดยเฉพาะในเขตตำบลคลองสระบัว ตำบลลุมพินี มีมาตรการหรือข้อกำหนดต่างๆ ทางด้านผังเมือง การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้บริเวณด้านเหนือเป็นพื้นที่ในเชิงอนุรักษ์ ทำให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาในด้านต่างๆ ได้ ทางด้านทิศตะวันตก มีศักยภาพในการพัฒนาได้ดีพอสมควร โดยเฉพาะบริเวณพื้นที่ที่มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 347 และ 3263 ตัดผ่าน แต่ในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศและของจังหวัดไม่ดี ทำให้การพัฒนาพื้นที่ในบริเวณดังกล่าวยังเกิดขึ้นน้อยมาก ส่วนปัญหาและอุปสรรคอื่นๆ ของพื้นที่ในบริเวณนี้ ได้แก่ เป็นที่ราบลุ่มต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนามาก (การถมดิน) เป็นที่ตั้งของสถานที่ทิ้งขยะของเทศบาลนคร นครศรีอยุธยา ปัจจุบันไม่มีระบบกำจัดที่ถูกสุขลักษณะฯ ทางด้านทิศใต้ การขยายตัวของชุมชนยังมีไม่มาก เนื่องจากการคมนาคมติดต่อกับตัวจังหวัดเป็นไปด้วยความยากลำบากเนื่องจากสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาอยู่ไกลจากพื้นที่ชุมชน คือ ต้องข้ามสะพานวัด กษัตริราช แล้วเดินทางตามถนนเลียบริมแม่น้ำเจ้าพระยา และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3469 ซึ่งมีลักษณะแคบและคดเคี้ยว ทำให้ไม่เป็นที่นิยมของนักลงทุนที่จะมาลงทุนในพื้นที่ทางด้านทิศใต้ฝั่งตะวันตกมากนัก ส่วนทิศใต้ฝั่งตะวันออกเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูง เนื่องจากกรคมนาคมสะดวก แต่สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มต่ำมาก ในฤดูน้ำหลากแทบทุกปี น้ำจะท่วม ปัจจุบันพื้นที่ทางด้านทิศใต้ทั้งฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก กำลังจะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันด้วยถนนและสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดช่างทอง ทำให้ชุมชนสองฟากฝั่งสามารถไปมาหาสู่กันได้สะดวก กรพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวก็จะเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.1 แสดงศูนย์การค้า

ที่มา : เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ครั้งที่ 2. (2547 : 4-16)

การป้องกันน้ำท่วมพื้นที่

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มมีระดับผิวดินเฉลี่ยระหว่าง +3.00 ถึง +5.00 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) มีแม่น้ำหลักที่สำคัญไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย ปริมาณน้ำจากแม่น้ำทั้ง 4 สาย มีจำนวนมากมหาศาล ซึ่งถ้าหากเกิดมาพร้อมกันก็จะทำให้เกิดน้ำท่วมเอ่อล้นตลิ่งได้โดยง่าย ดังนั้น จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงมักเกิดปัญหาอุทกภัยบ่อยครั้ง

น้ำท่วมโดยปกติเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคมไปจนถึงเดือนธันวาคม บริเวณน้ำท่วมลิกและยาวนาน คือทุ่งผักไห่ - เสนา ทุ่งมหาธาตุ - บางปะหัน และทุ่งนครหลวง - วังน้อย พื้นที่ข้างต้นส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมสร้างความเสียหายให้แก่เกษตรกรชาวไร่นาลดอดมา การป้องกันน้ำท่วมหลักในปัจจุบัน ได้แก่ระบบป้องกันน้ำท่วมของกรมชลประทาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นวัตถุประสงค์หลักการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรมมากกว่าป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ชุมชน ระบบปิดล้อม (คันกันน้ำ) พื้นที่เกษตรกรรมที่กรมชลประทานดำเนินไปแล้วนั้นสามารถป้องกันระดับน้ำสูงสุดในคาบอุบัติ 25 ปี ซึ่งคันกันน้ำดังกล่าวมีตลอดทั้งสองฝั่งตามแม่น้ำป่าสัก แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำน้อย

แม่น้ำลพบุรี โดยค้นกันน้ำอยู่ห่างจากตลิ่งแม่น้ำประมาณ 500-1000 เมตร และชุมชนบางแห่งจะอยู่ในพื้นที่บริเวณดังกล่าวจะได้รับผลกระทบต่อภาวะน้ำท่วมล้นตลิ่งเป็นประจำและชุมชนเมืองบางแห่งได้จัดระบบป้องกันไว้แล้วบางส่วน

สำหรับการป้องกันน้ำท่วมชุมชนเมืองในแต่ละชุมชนได้กำหนดให้เป็นระบบปิดล้อมทุกแห่ง โดยยังรักษาระบบการไหลของน้ำสายหลัก (แม่น้ำ/ลำคลอง) ที่ผ่านชุมชนนั้นให้เป็นไปตามธรรมชาติ ไม่มีอาคารปิดกั้น ดังนั้นการไหลของน้ำจะไม่มีเปลี่ยนแปลงอันเกิดจากผลกระทบของระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่หลัก

ความสูงของค้นกันน้ำที่ก่อสร้างปิดล้อมพื้นที่ชุมชนทุกแห่งที่อยู่ริมแม่น้ำหรือลำคลองเป็นระบบปิดล้อมขนาดเล็ก สภาพน้ำล้นตลิ่งยังคงเกิดขึ้นได้ตามปกติช่วงที่น้ำไหลผ่านชุมชนไปแล้วผลกระทบของระดับน้ำในแม่น้ำจากผลของการก่อสร้างค้นกันน้ำของชุมชน (Confinement effect) มีน้อยมาก เนื่องจากเมื่อน้ำไหลผ่านชุมชนนั้นๆ ไปแล้วสภาพการไหลยังคงสามารถแผ่กระจายตามท้องทุ่งอย่างเป็นธรรมชาติที่มีอยู่เดิม

การระบายน้ำในพื้นที่นครประวัติศาสตร์และพื้นที่ต่อเนื่อง

บริเวณที่ได้รับความเสียหายอันเกิดจากน้ำท่วมมากที่สุดได้แก่ชุมชนเมืองในพื้นที่นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และพื้นที่ต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่รองรับชุมชนที่มีความหนาแน่นต่อพื้นที่มากกว่าชุมชนอื่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเป็นศูนย์กลางระดับจังหวัด ทั้งการบริหาร การค้า การบริการทางสังคม และการท่องเที่ยว รวมทั้งเป็นที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ส่วนพื้นที่ในจังหวัดที่เหลือส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม และที่ชุมชนขนาดเล็กถึงปานกลาง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอ มูลค่าความเสียหายอันเนื่องมาจากน้ำท่วมน้อยกว่าชุมชนในพื้นที่ประวัติศาสตร์ ในปี พ.ศ. 2538 ความเสียหายจากน้ำท่วมภายในชุมชนเมืองสูงสุดได้แก่เทศบาลเมืองพระนครศรีอยุธยา เทศบาลเมืองเสนา เทศบาลตำบลรัษฎา และเทศบาลตำบลอโยธยา ตามลำดับ

ลักษณะพื้นที่โครงการเป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำไหลผ่าน 3 สาย สภาพการระบายน้ำแบ่งออกเป็น 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณเกาะเมืองและบริเวณนอกเกาะเมือง ในพื้นที่เกาะเมืองมีระบบระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมเป็นแบบกึ่งปิดล้อมโดยใช้ถนนเป็นคันป้องกันน้ำ มีคลองระบายน้ำหลักได้แก่คลองข้างโรงงานสุรา คลองท่อ คลองมะขามเรียง และคลองมหาไชย พื้นที่นอกเกาะเมืองมีทิศทางการระบายน้ำ ดังแผนที่ 2 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการระบายน้ำลงสู่ลำคลอง ลำราง สาธารณะต่างๆ และที่ลุ่ม

พื้นที่ลุ่มเกิดจากสภาพทางภูมิศาสตร์โดยเฉลี่ยระดับดินของพื้นที่โครงการ +4.00 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง (รทก.) พื้นที่ด้านตะวันออกเฉียงใต้ของเกาะเมืองมีระดับดินต่ำกว่าบริเวณใกล้เคียง ค่าระดับเท่ากับ 1.0-2.0 เมตร (รทก.) จึงเป็นบริเวณที่มีโอกาสที่น้ำท่วมขังได้ง่าย ในขณะที่เดียวกันขณะทำงานฯเสนอให้บริเวณทางทิศใต้ของพื้นที่ลุ่มเป็นบริเวณส่งเสริมให้เกิดการ

พัฒนาเป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าและการบริหารทางราชการแห่งใหม่จึงมีความจำเป็นในการสร้างระบบป้องกันน้ำท่วมขึ้นภายในบริเวณ

ระบบระบายน้ำภายนอกเกาะเมือง หรือในเขตพื้นที่บริเวณ 3 ,4 ,5 และ 6 การระบายน้ำอาศัยคลองระบายน้ำตามธรรมชาติแบ่งออกเป็น

1. คลองตอนเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะเมือง ได้แก่ คลองมหานาค คลองสระบัว คลองหัวรอ คลองหันตรา คลองสาภู คลองโตนด คลองมเหยงคณ์ คลองกุฎีขาว

2. คลองด้านทิศตะวันออกและตะวันออกเฉียงใต้ บริเวณด้านนี้เป็นที่ลุ่มมีลำคลองมากกว่าบริเวณอื่น ได้แก่ คลองกระมัง คลองไผ่ลิง คลองข้าวเม้า คลองคูสิต คลองปากข้าวสาร คลองถนนตาล คลองโพธิ์ คลองพระนอน คลองหอก คลองบ้านสวัสดิ์ คลองเหนือ คลองตาปิ่น คลองสาคร คลองบ้านขนอน คลองบ้านกรด และคลองกระบือ

3. คลองด้านทิศใต้ ตะวันตกเฉียงใต้ ฟังตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ คลองตะเคียน คลองปากกระแจะ คลองประจาม คลองกลม คลองส่งน้ำชลประทาน และคลองบางหวาย

4.2 วิเคราะห์ศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่

(Potential Surface Analysis)

การศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาพื้นที่ที่มีศักยภาพและเหมาะสมต่อการพัฒนาให้เป็น โครงการหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis เพื่อพิจารณาถึงความพร้อมของพื้นที่ในการใช้ที่ดินเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ อันเป็นแนวทางในการเลือกทำเลที่ตั้งของกิจกรรมการใช้ที่ดิน ในพื้นที่ศึกษาตามลำดับความสำคัญ โดยการกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งหมายถึงสาเหตุหรือส่วนสำคัญที่เป็นตัวกำหนดประเภทในการใช้ที่ดินอันมีผลต่อการเลือกทำเลที่ตั้ง โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

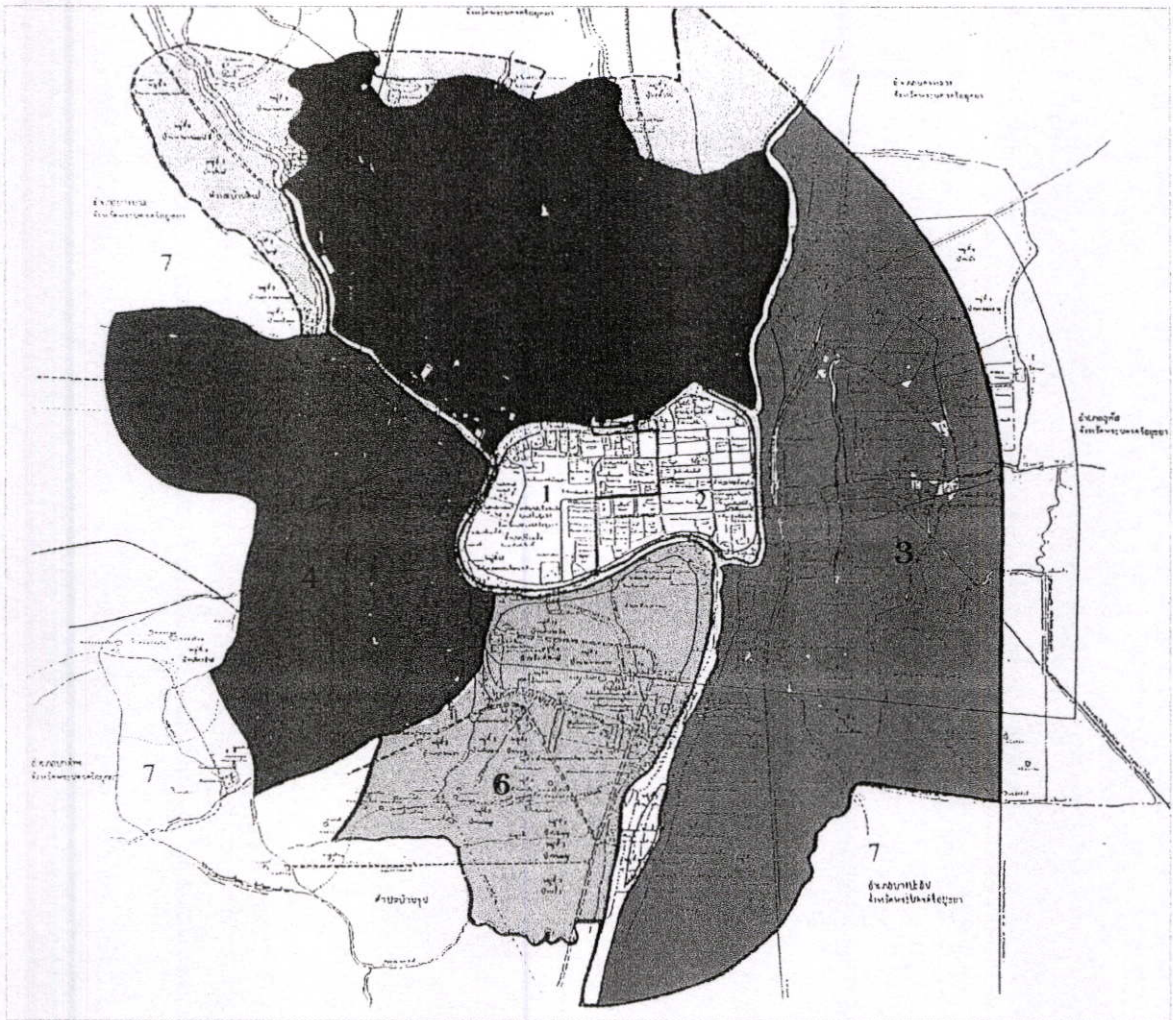
- 1) กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่าง ๆ ในการวิเคราะห์
- 2) กำหนดปัจจัยต่าง ๆ และค่าน้ำหนักของปัจจัย
- 3) กำหนดตัวชี้และเกณฑ์ในการวัด
- 4) กำหนดขอบเขตและหน่วยพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในระบบตาราง
- 5) กำหนดค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่าง ๆ
- 6) รวบรวมคะแนนและแสดงผลการวิเคราะห์

ในแต่ละขั้นตอนของการวิเคราะห์มีรายละเอียดตามขั้นตอนดังนี้

4.2.1 การกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์

เพื่อวิเคราะห์หาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา ให้เป็นโครงการหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยพิจารณาความเหมาะสมต่อการพัฒนาและปรับปรุงให้เป็นโครงการหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ในอนาคต และมีบทบาทที่สำคัญต่อพื้นที่บริเวณใกล้เคียง การวิเคราะห์พื้นที่โดยเน้นการหาลำดับสำคัญของความเหมาะสมและความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่ส่วนต่างๆ ดังต่อไปนี้

- พื้นที่เขตที่ 3 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันออก (ครอบคลุมเมืองอโยธา)
- พื้นที่เขตที่ 4 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันตก
- พื้นที่เขตที่ 5 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านเหนือ (ครอบคลุมคลองกระบัง)
- พื้นที่เขตที่ 6 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านใต้ (ครอบคลุมเมืองเวียงเหล็ก / ปทาคูจาม)

ภาพที่ 4.2 แสดงขอบเขตพื้นที่ศึกษา

4.2.2 การกำหนดปัจจัยและค่านำหนักของปัจจัย

4.2.2.1 การกำหนดปัจจัยต่าง ๆ

ซึ่งปัจจัยในที่นี้ หมายถึง สาเหตุหรือส่วนสำคัญที่เป็นตัวกำหนดประเภทของการใช้ที่ดินที่มีผลต่อการกำหนดที่ตั้งในระดับที่แตกต่างกัน จากการกำหนดความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ ที่เน้นให้เป็นโครงการหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนั้นปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์จึงมุ่งเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับลักษณะและความพร้อมของพื้นที่ส่วนต่าง ๆ โดยมีปัจจัยทางด้านกายภาพ (ความพร้อมทางด้านต่าง ๆ ของพื้นที่) และด้านเศรษฐกิจ (แรงดึงดูดทางเศรษฐกิจ) เป็นปัจจัยหลัก ส่วนปัจจัยทางด้านสังคมนั้นจะวิเคราะห์ว่าบริเวณพื้นที่ชุมชนนั้นมีความเท่าเทียมกันในการได้รับการบริการทางสังคม

4.2.2.2 การกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัย

ความหมายของค่าน้ำหนักของปัจจัย (Weighting of factors) คือ สิ่งที่จะอธิบายถึงค่าความสำคัญของปัจจัยต่างๆ ทั้งปัจจัยหลักและปัจจัยรอง เพื่อรวบรวมเป็นค่าคะแนนของศักยภาพในระดับต่างๆ

ค่าน้ำหนักของปัจจัย กำหนดขึ้นตามลักษณะของปัจจัย โดยแสดงค่าออกมาเป็นตัวเลข (โดยทั่วไปแล้วจะกำหนดให้มีค่าประมาณ 2-3 เท่า ตามลักษณะของศักยภาพในระดับต่างๆ คือ ศักยภาพสูง , ศักยภาพปานกลาง , ศักยภาพต่ำ) แต่ในงานวิจัยนี้ได้กำหนดค่าน้ำหนักปัจจัยจากค่าเฉลี่ยจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น

ปัจจัยที่มีค่าน้ำหนักสูงที่สุดคือ ปัจจัยทางด้านกายภาพ มีค่าน้ำหนักของปัจจัย 2 เท่า และปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนัก 1 เท่า

4.2.3 การกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการวัด

จากปัจจัยด้านต่างๆนำมากำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการวัดตามลักษณะของปัจจัยที่แตกต่างกันออกไป รวมทั้งกำหนดเพื่อนำไปรวมเป็นค่าคะแนนรวมในขั้นตอนสุดท้าย ดังนี้

ปัจจัยทางด้านกายภาพ

4.2.3.1 ความลาดชัน Slope

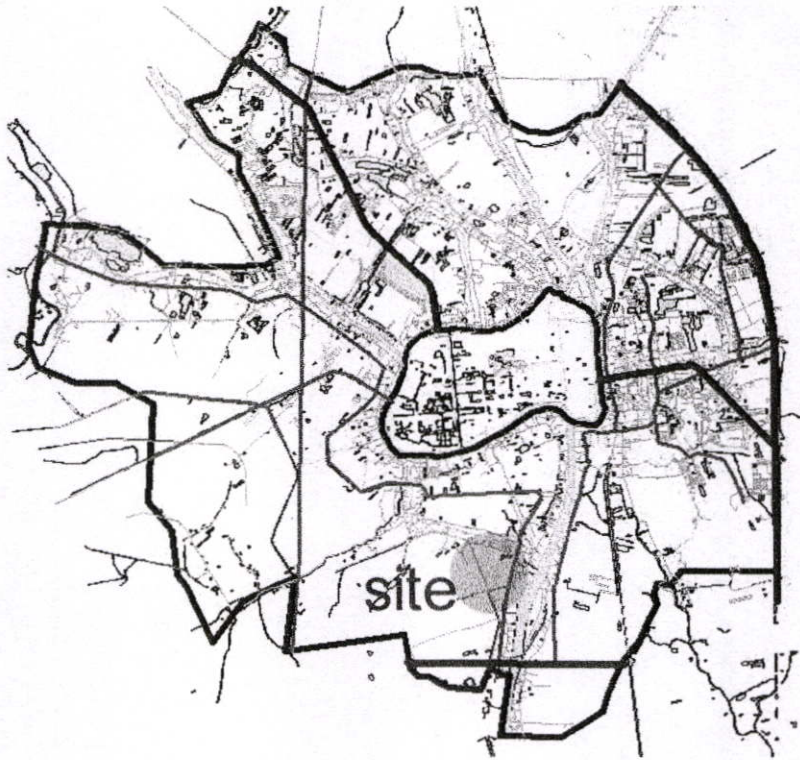
“ปัจจัยสภาพภูมิประเทศ” โดยเฉพาะความลาดชัน (Slop) เป็นปัจจัยพิจารณาหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพหรือข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ เนื่องจากความลาดชันหรือสูง ต่ำ ของพื้นที่จะเป็นปัจจัยหลักที่สะท้อนความยาก-ง่ายในการพัฒนา ปรับปรุงพื้นที่ที่ดิน ซึ่งรวมถึงงบประมาณที่ต้องใช้ในการพิจารณา โดยทั่วไปความลาดชันของพื้นที่สูงเกินกว่า 5% มักจะถูกทิ้งไว้ในสภาพธรรมชาติและ มากกว่า 35% จัดเป็นพื้นที่ลาดชันสูง (Slope Complex) ดังนั้น พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้พัฒนาอยู่ในช่วงความลาดชันต่ำกว่า 5%

อย่างไรก็ตามในการพัฒนาควรเน้นการใช้ที่ดินในที่ความลาดชันต่ำ 0-2% ก่อนเพื่อป้องกันการพังทลายของดินในพื้นที่ลาดชันสูง

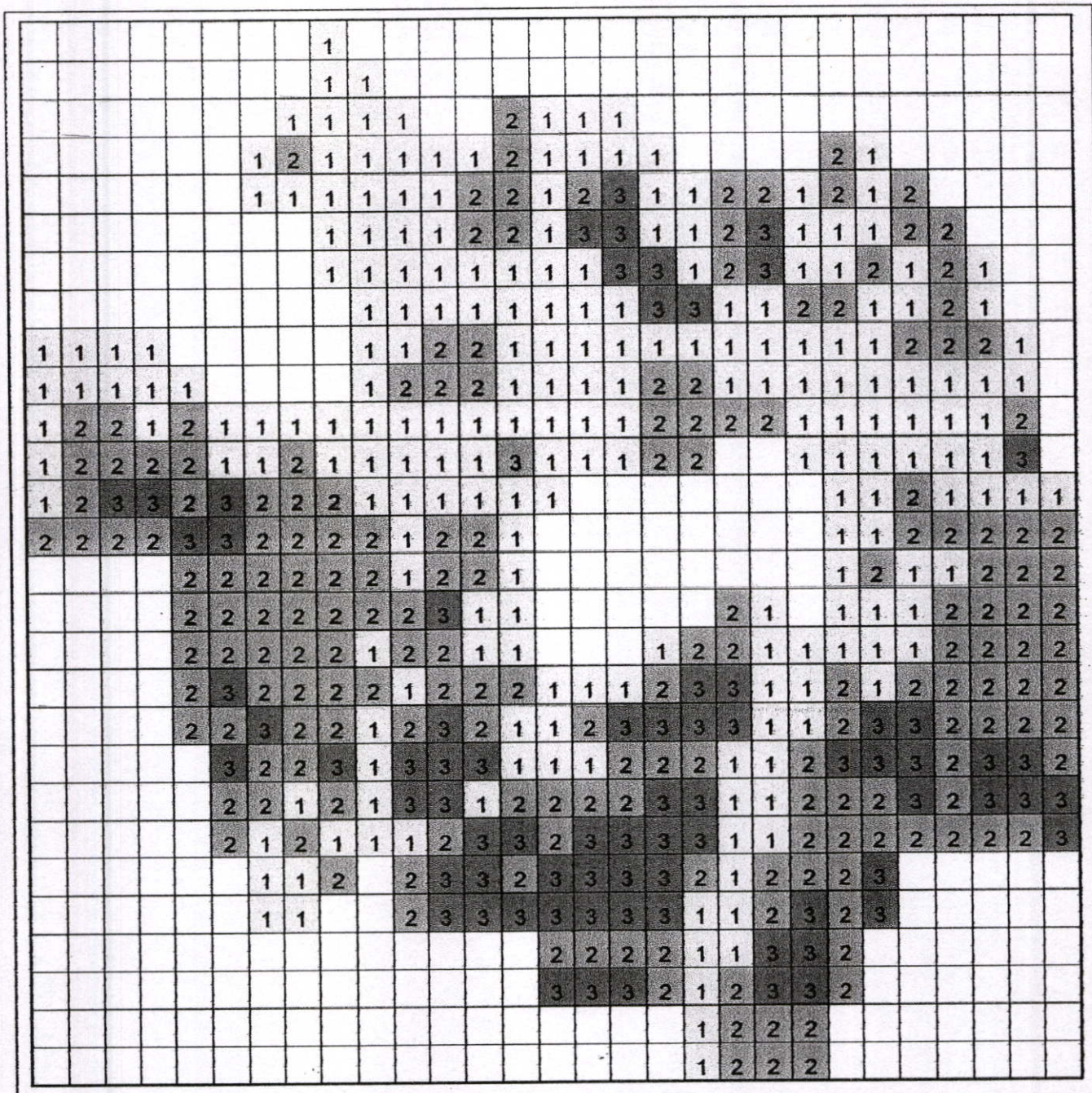
เมื่อพิจารณาเทียบเคียงค่าคะแนนสำหรับความเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่ตามแนวคิดข้างต้น โดยพิจารณาจากข้อมูลความลาดชันของกรมพัฒนาที่ดินที่จัดทำจากข้อมูลกลุ่มดิน (Soil Unit) ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาตรฐาน 1:20,000 พบว่าในพื้นที่ศึกษา สภาพภูมิประเทศจะแบ่งกลุ่มระดับความลาดชันออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ บริเวณความลาดชัน < 2% , 2-5% และ 5-12 % ทั้งนี้หากให้ค่าคะแนน สำหรับแต่ละชั้นข้อมูลความลาดชัน ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าคะแนนคิขของระดับความลาดชัน

ระยะความลาดชัน	ค่าคะแนนคิข	คะแนนจริง (คูณ 3.25)
พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน น้อยกว่า 2%	3	9.75
พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน 2-5%	2	6.5
พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน มากกว่า 5%	1	3.25

ภาพที่ 4.3 แสดงสภาพพื้นที่ทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.4 แสดงคะแนนศักยภาพด้านของระดับความลาดชัน

- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน น้อยกว่า 2%
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน 2-5%
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน น้อยกว่า 2%

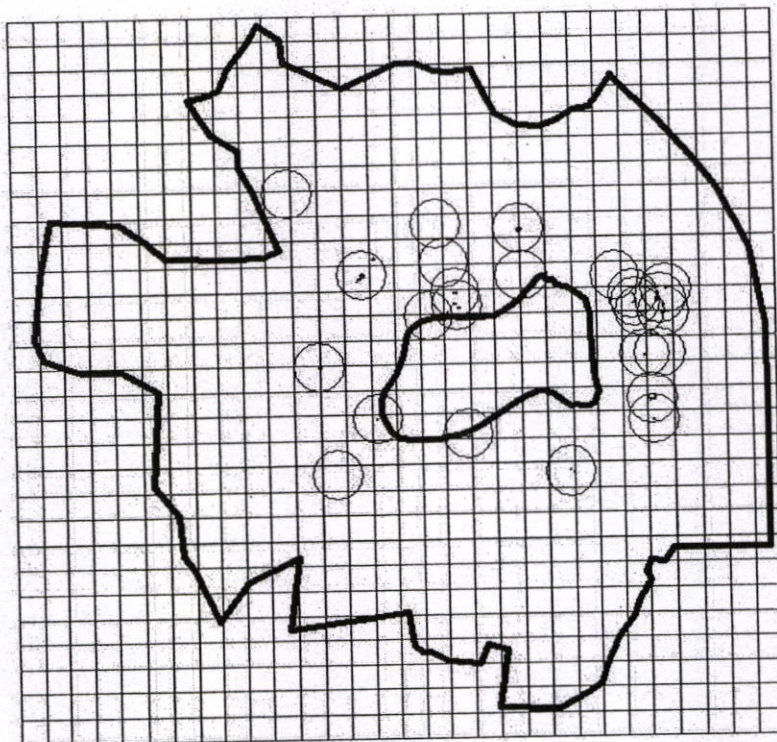
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.3.2 โบราณสถานและอนุสรณ์สถาน

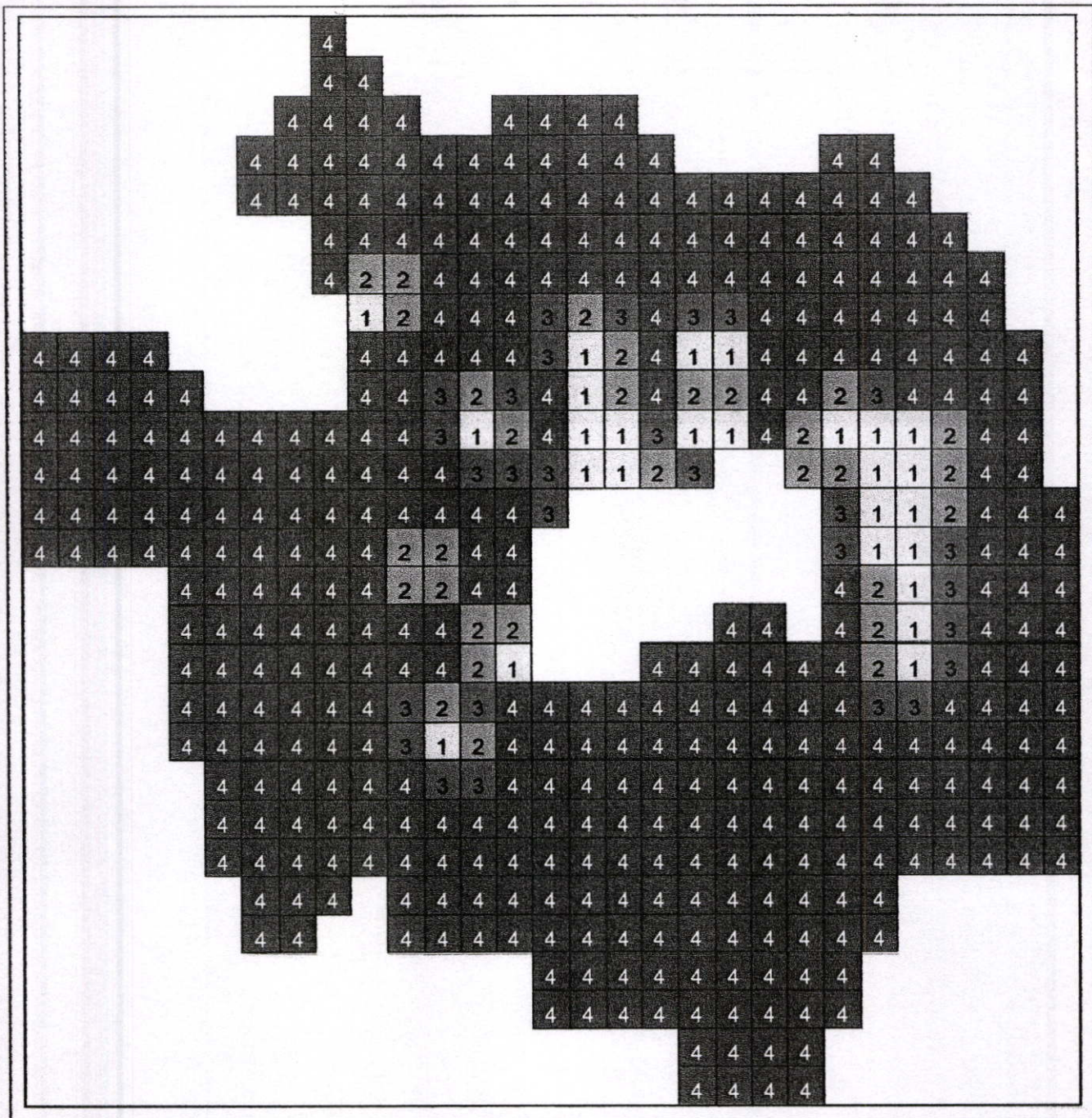
เป็นปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญมากต่อการหาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา เนื่องจากบริเวณรอบเกาะเมืองจะมีวัดที่มีโบราณสถานสำคัญและได้ประกาศขึ้นทะเบียนและกันเขตโบราณสถานไว้แล้วเป็นจำนวนมากและเกณฑ์ในการพิจารณาบริเวณที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ศึกษา ประการหนึ่งคือ จะต้องอนุรักษ์ไว้ซึ่งโบราณสถานและอนุสรณ์สถาน โดยในผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กำหนดไว้ให้สิ่งก่อสร้างจะต้องมีระยะห่างหรือรัศมี 500 เมตร ฉะนั้นจึงพิจารณาจากระยะห่างที่สามารถจัดตั้งโครงการได้ โดยมีค่าคะแนนดิบดังนี้

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าคะแนนดิบของระยะห่างจากโบราณสถาน

ระยะห่างจากโบราณสถาน/อนุสรณ์สถาน	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 5.00)
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 100 %	1	5.00
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 50-75 %	2	10.00
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 25%	3	15.00
พื้นที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตร	4	20.00

ภาพที่ 4.5 แสดงพื้นที่โบราณสถานและอนุสรณ์สถาน

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.6 แสดงคะแนนคิปปัจจย้านของโบราณสถานและอนุสรณ์สถาน

- ค่าคะแนน 1 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 100 %
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 50-75 %
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 25%
- ค่าคะแนน 4 พื้นที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตร

N

หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

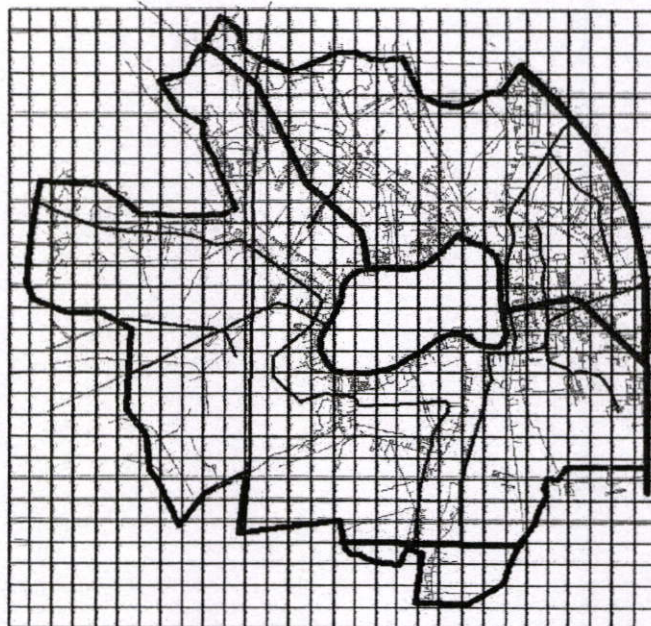
ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค

4.2.3.3 ระบบการเข้าถึง

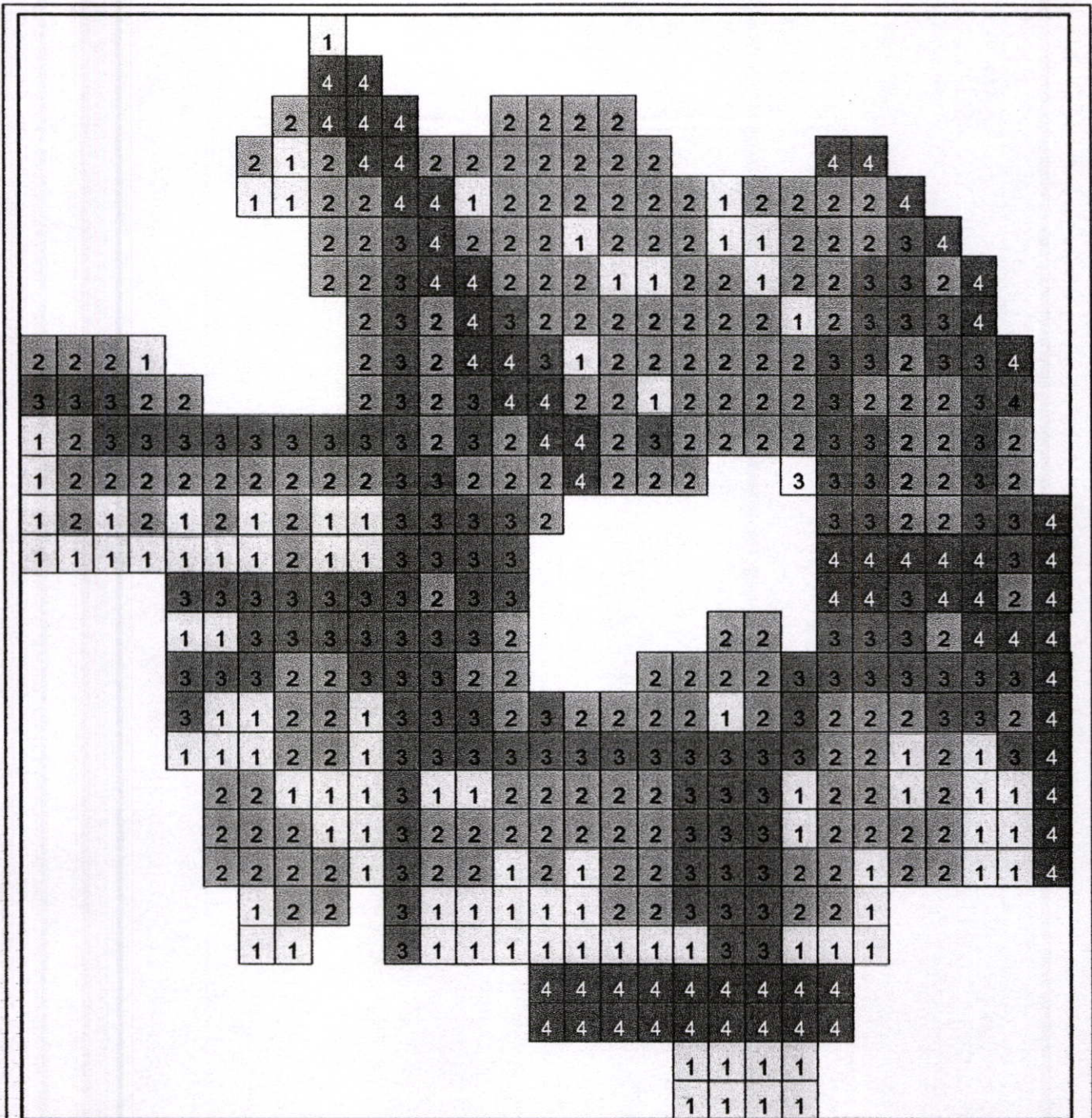
เป็นปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญมากต่อการหาศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ศึกษา เนื่องจากเกณฑ์ในการพิจารณาบริเวณที่เหมาะสมสำหรับพื้นที่ศึกษา ประการหนึ่งคือ ต้องเป็นบริเวณที่สะดวกต่อเส้นทาง การเข้าถึงในพื้นที่ทุกรูปแบบ โดยพิจารณาว่าความสะดวกในการเข้าถึง หรือตำแหน่งที่มีความสามารถในการเข้าถึงได้ดี จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับตำแหน่ง หรือบริเวณที่มีโครงข่ายของถนนและท่าคลองพาดผ่าน ดังนั้นพื้นที่ที่อยู่ริมถนนหรือพื้นที่รอบนอกจะมีความเหมาะสมในการพัฒนาสูงกว่าพื้นที่ในบริเวณที่อยู่ด้านในลึกเข้าไป ฉะนั้นจึงพิจารณาจากระยะห่างที่สามารถเดินจากพื้นที่นั้น ๆ สู่อถนนสายหลัก สายรองและสายย่อย ตามลำดับ มีค่าคะแนนคืบดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าคะแนนคืบของระบบการเข้าถึง

ระยะห่างจากถนน (เมตร)	ค่าคะแนนคืบ	คะแนนจริง (คูณ 3.33)
ถนนสายหลัก	4	13.32
ถนนสายรอง	3	9.99
ถนนสายย่อย	2	6.66
พื้นที่ที่ไม่มีถนนตัดผ่าน	1	3.33

ภาพที่ 4.7 แสดงเส้นทางการคมนาคมการเข้าถึง

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.8 แสดงคะแนนคิปปัจฉัยด้านการเข้าถึง

- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่มีถนนตัดผ่าน
- ค่าคะแนน 2 ถนนสายย่อย
- ค่าคะแนน 3 ถนนสายรอง
- ค่าคะแนน 4 ถนนสายหลัก

N

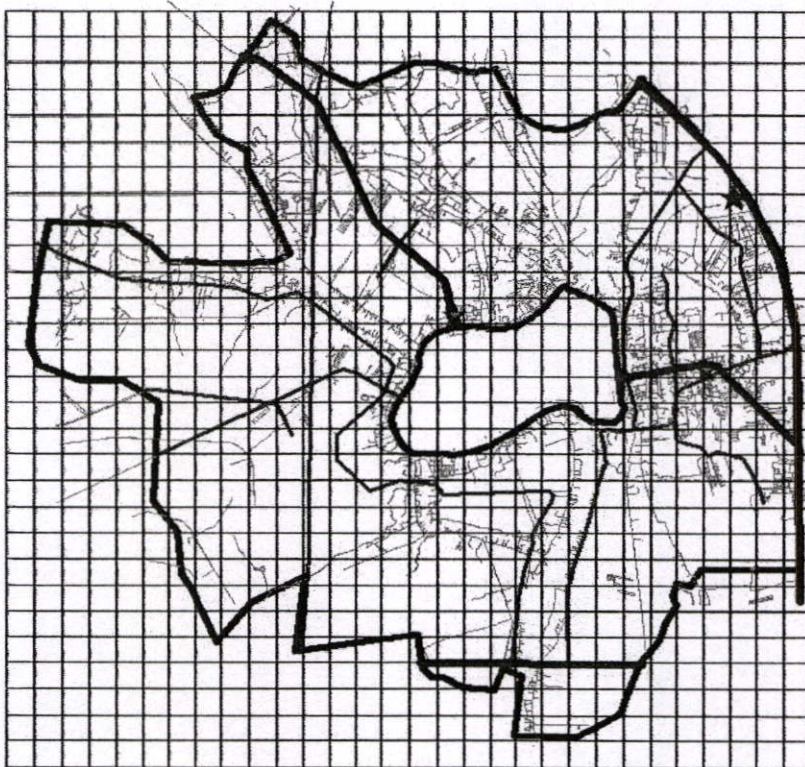
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.3.4 ระบบการเข้าถึง

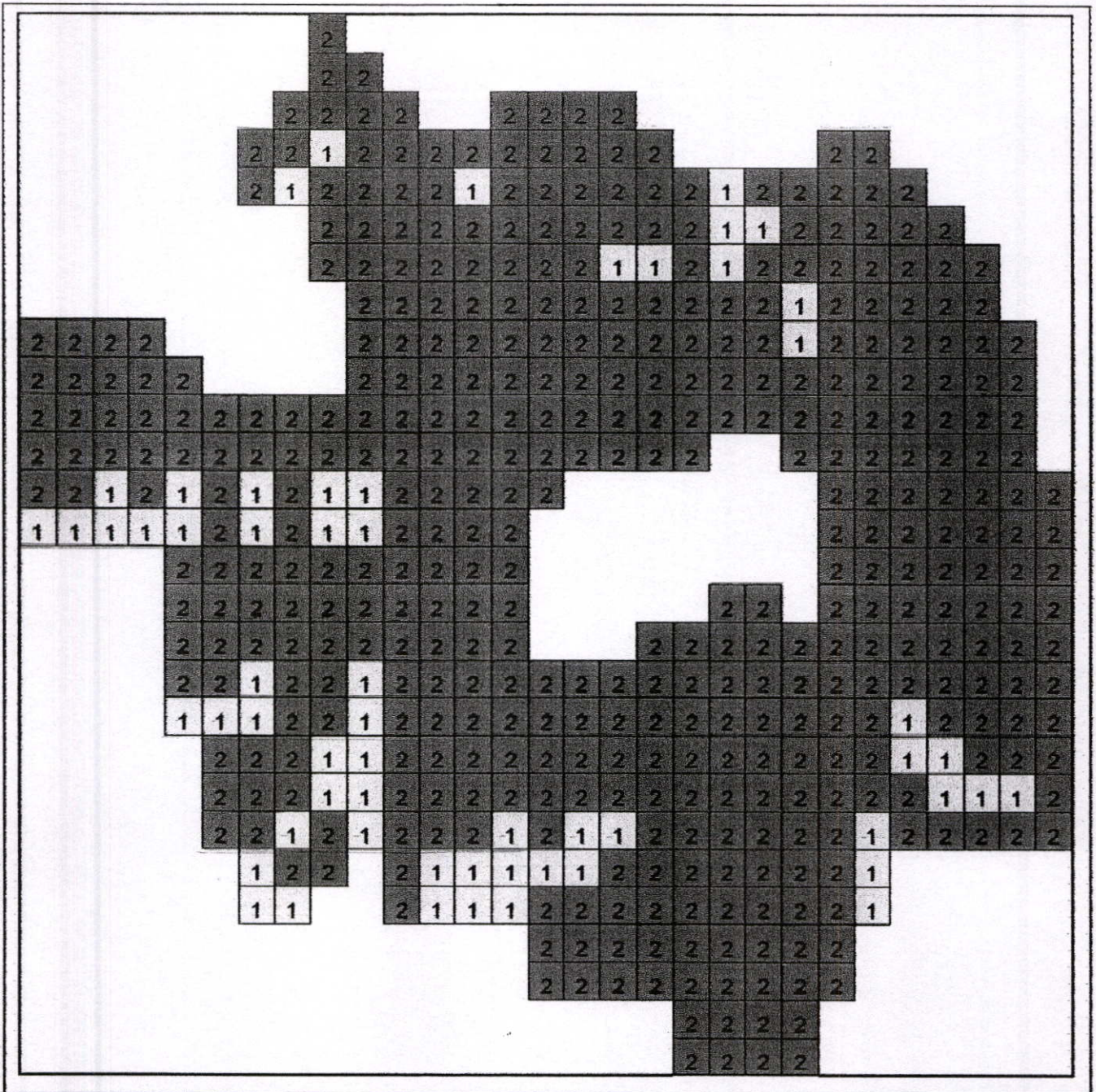
ด้านการให้บริการสาธารณูปโภคจะแยกเกณฑ์การให้ค่าคะแนนตามตำแหน่งบริเวณที่อยู่ในรัศมีของการให้บริการไฟฟ้า ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณแนวถนนสายหลัก สายรอง และสายย่อย ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่แล้วส่วนใหญ่ในพื้นที่จะมีการให้บริการอย่างทั่วถึง ที่ทำการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และสถานีย่อยให้บริการในพื้นที่ โดยแบ่งเกณฑ์การให้บริการและค่าคะแนนได้ดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า

ระบบไฟฟ้า	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3.88)
พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบไฟฟ้า	2	7.76
พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบไฟฟ้า	1	3.88

ภาพที่ 4.9 แสดงสาธารณูปโภค การบริการด้านการไฟฟ้า

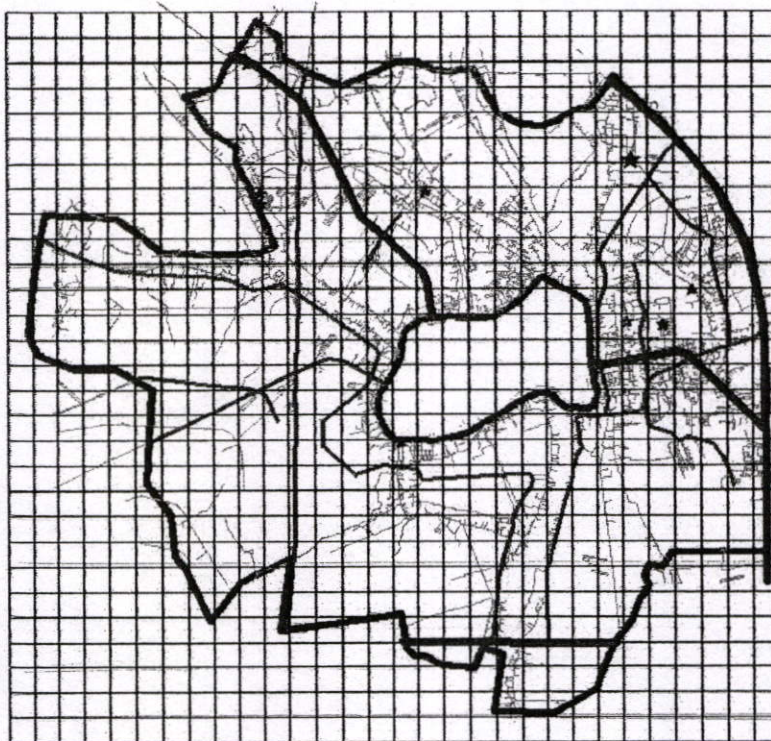
<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์กลางวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 N
<p>ภาพที่ 4.10 แสดงคะแนนคิปปังจัยบริการด้านการไฟฟ้า</p>		
	ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบไฟฟ้า	หมายเหตุ : ตาราง 1 ช่อง กำกับพื้นที่ 500x500 เมตร
	ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบไฟฟ้า	

4.2.3.5 การให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบประปา

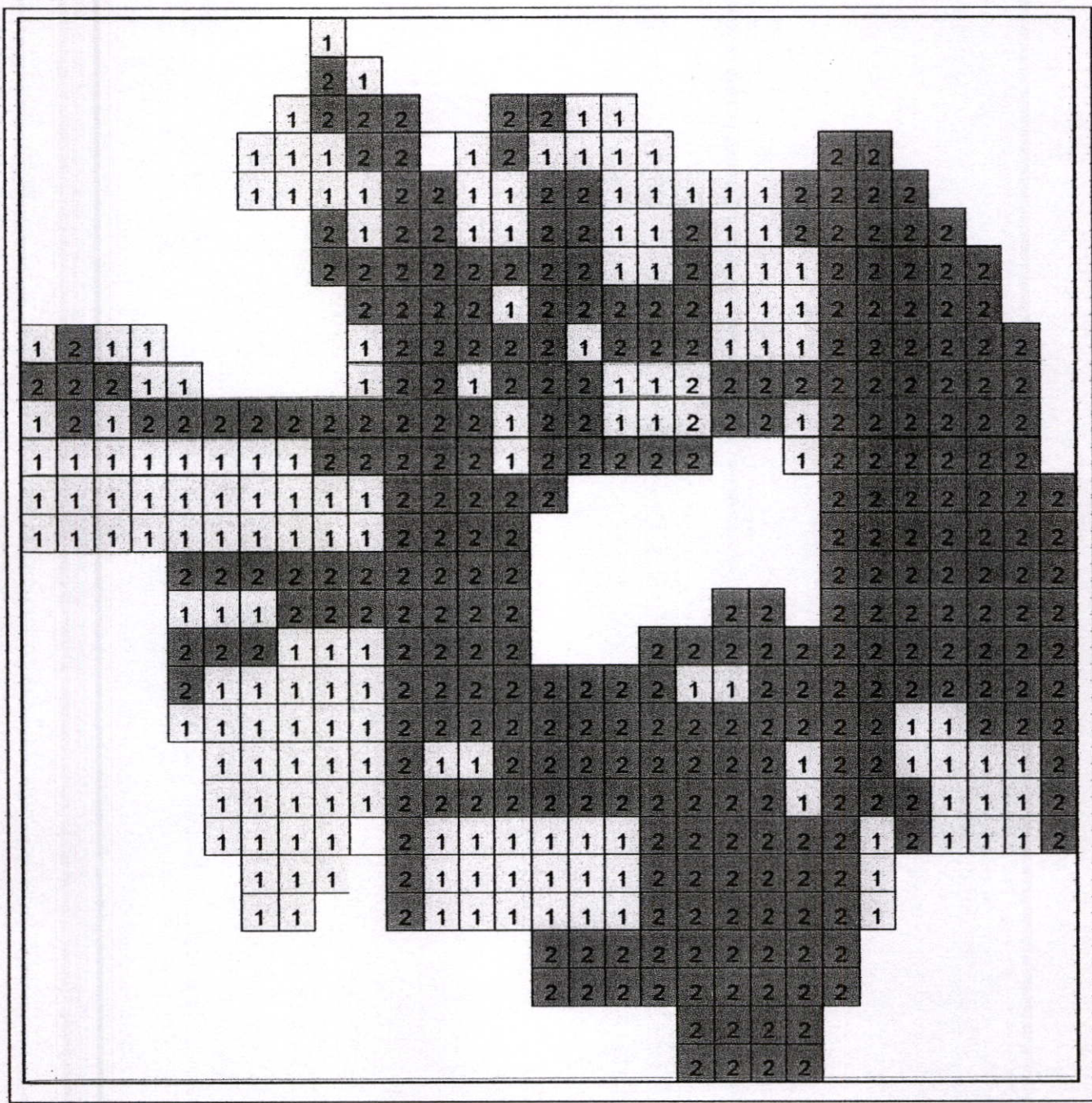
ด้านการให้บริการสาธารณูปโภคจะแยกเกณฑ์การให้ค่าคะแนนตามตำแหน่งบริเวณที่อยู่ในรัศมีของการให้บริการประปา ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่บริเวณแนวถนนสายหลัก สายรอง และสายย่อย ซึ่งจากการสำรวจพื้นที่แล้วส่วนใหญ่ในพื้นที่จะมีการให้บริการอย่างทั่วถึง ที่ทำการประปาส่วนภูมิภาค สถานีย่อยและที่ทำการสถานีย่อยให้บริการในพื้นที่ โดยแบ่งเกณฑ์การให้บริการและค่าคะแนนได้ดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสาธารณูปโภค ระบบประปา

ระบบประปา	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3.88)
พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบประปา	2	7.76
พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบประปา	1	3.88

ภาพที่ 4.11 แสดงสาธารณูปโภค การบริการด้านการประปา

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.12 แสดงคะแนนศักยภาพปัจจัยบริการด้านการประปา

- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบประปา
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบประปา

หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

ปัจจัยด้านสาธารณูปการ

การวิเคราะห์สาธารณูปการในการวิเคราะห์นี้จะประกอบด้วยปัจจัยสถานศึกษา สถานพยาบาล สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/สนามกีฬา และปัจจัยธุรกิจบริการ (ตลาด ห้างสรรพสินค้า โรงแรม) เหล่านี้มีผลต่อการกำหนดพื้นที่เพื่อการพัฒนาเมือง

ในการวิเคราะห์ปัจจัยด้านสาธารณูปการทุกปัจจัยนั้นเป็นการวิเคราะห์โดยให้ความสำคัญกับการเป็นเมืองซึ่งต้องการสาธารณูปการที่สามารถให้บริการได้อย่างทั่วถึง พื้นที่ที่อยู่ในรัศมีการเดินเท้า 500 เมตร สาธารณูปการนั้นๆก็จะเหมาะสมแก่การพัฒนาเมืองมาก พื้นที่ที่อยู่นอกรัศมีการเดินเท้าก็จะมีคามเหมาะสมน้อยลง

ในส่วนของ การให้คะแนน ได้ยึดการให้ค่าคะแนนตามระยะที่มนุษย์สามารถเดินได้โดยสะดวก (Walking Distance) ซึ่งอยู่ในระยะทาง 500 เมตร โดยยึดระยะจากกึ่งกลางตำแหน่งที่ตั้งของสาธารณูปการนั้นๆออกมาเป็นระยะทาง 500 เมตร และกำหนดให้พื้นที่ที่อยู่ภายในกรอบ 500 เมตร

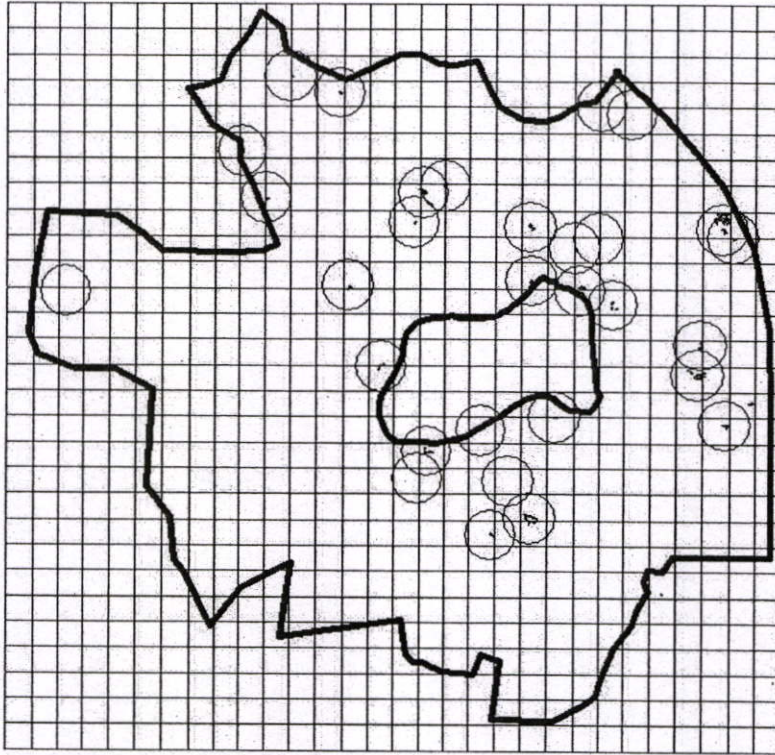
ปัจจัยสถานศึกษา สถานพยาบาล สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/สนามกีฬา และปัจจัยธุรกิจบริการ (ตลาด ห้างสรรพสินค้า โรงแรม) มีการแบ่งค่าระดับคะแนนออกเป็น 4 ค่า ดังนี้

4.2.3.6 การให้บริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถานศึกษา

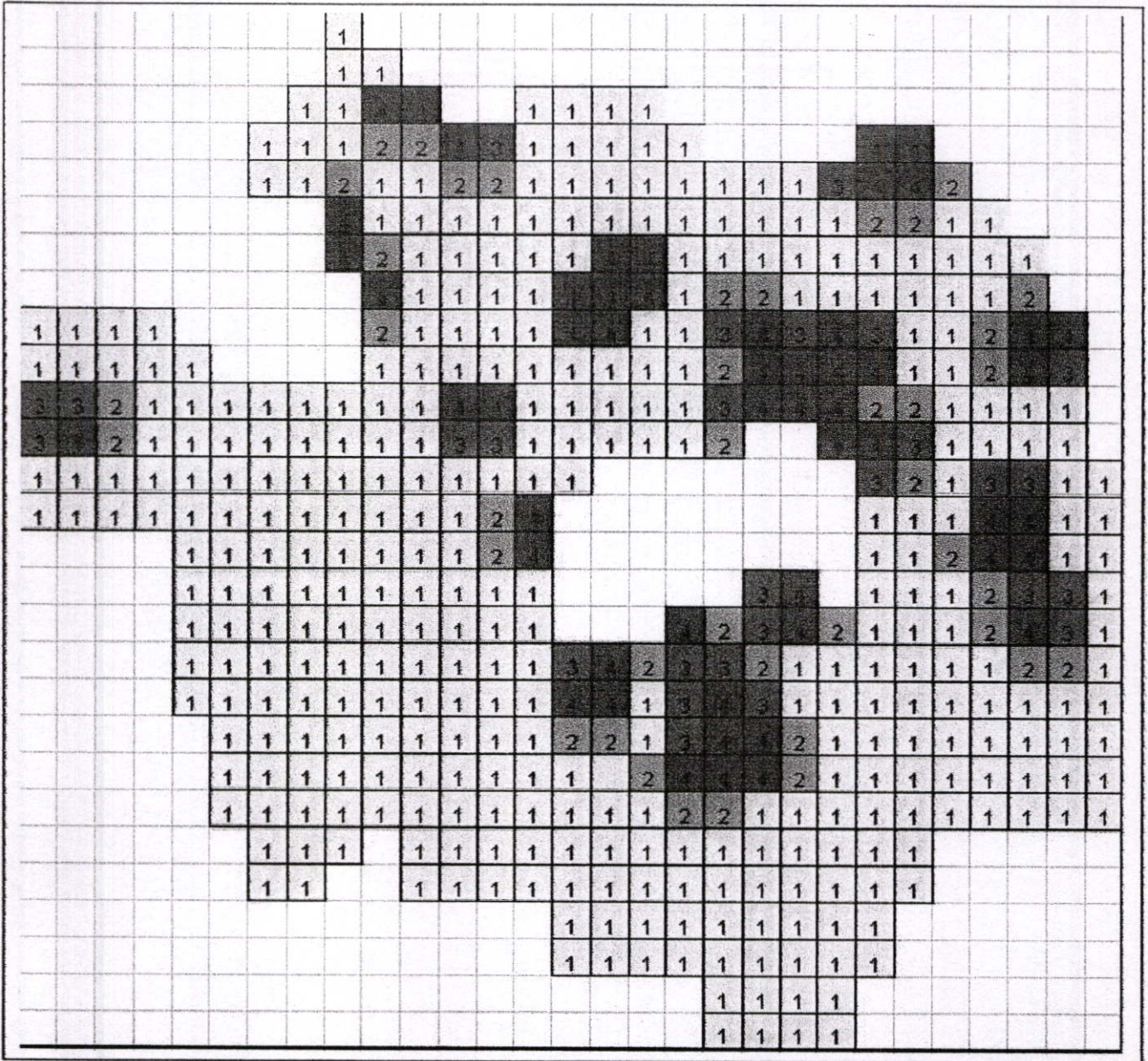
สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่ ประกอบด้วย โรงเรียนระดับชั้นอนุบาล ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสถานศึกษา

ปัจจัยสถานศึกษา	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3.17)
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	4	12.68
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	3	9.51
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	2	6.34
พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	1	3.17

ภาพที่ 4.13 แสดงสาธารณูปการ ด้านการศึกษา

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.14 แสดงคะแนนดัชนีปัจจัยบริการด้านการศึกษา

- ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

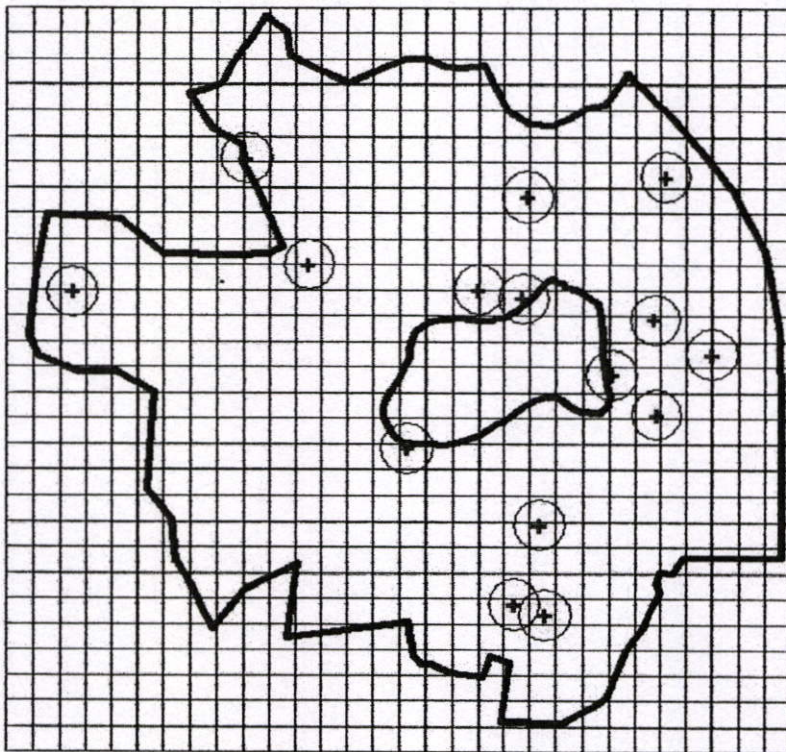
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.3.7 การให้บริการด้านสาธารณสุข ด้านสถานพยาบาล

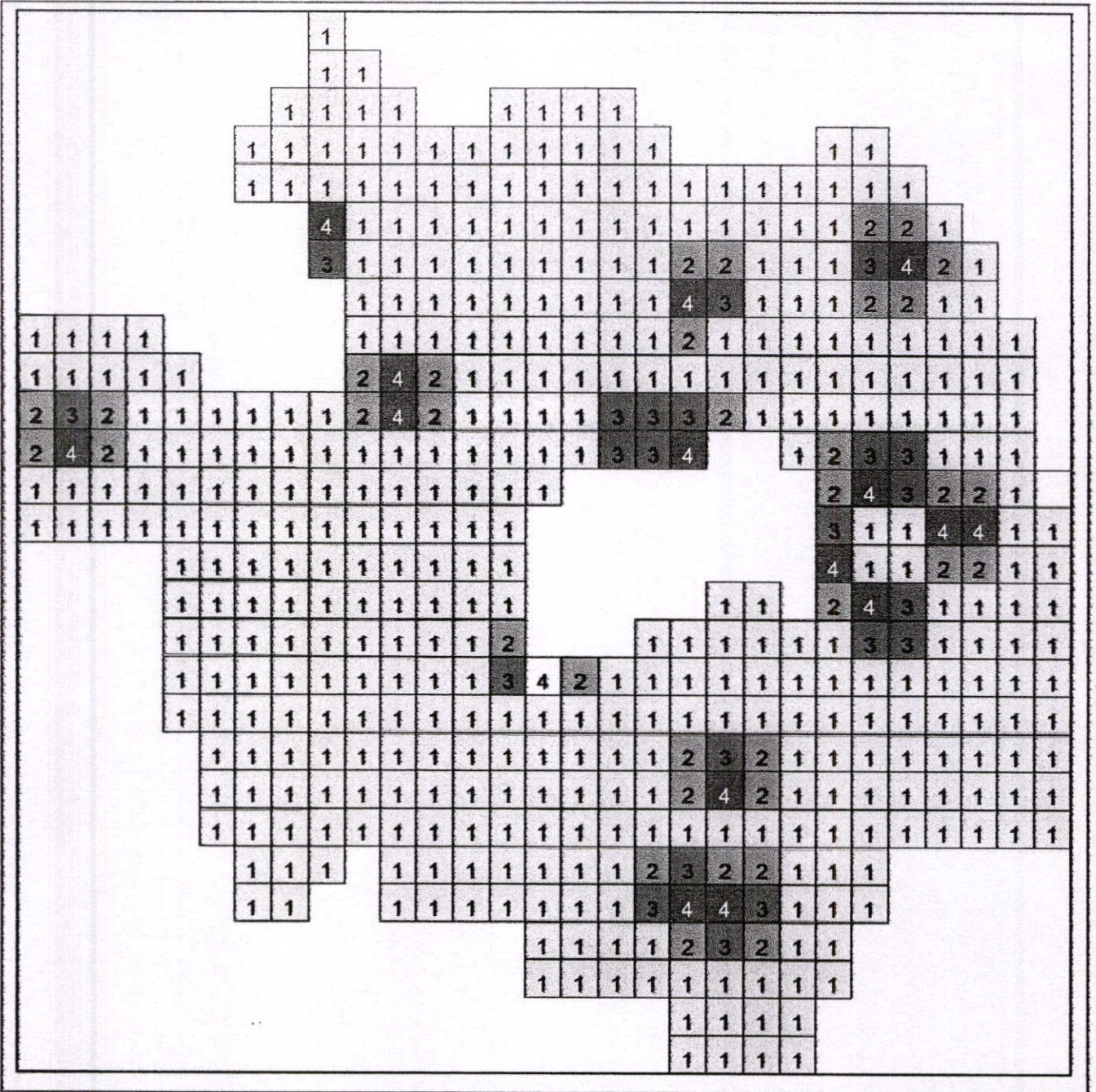
การบริการทางด้านสถานพยาบาลประกอบด้วย สถานีอนามัย โรงพยาบาลของภาครัฐและเอกชน

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสถานพยาบาล

ปัจจัยสถานพยาบาล	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2.67)
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	4	10.68
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	3	8.01
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	2	5.34
พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	1	2.67

ภาพที่ 4.15 แสดงสาธารณสุขบริการ ด้านสถานพยาบาล

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.16 แสดงคะแนนคิปปัจจยบริการด้านสถานพยาบาล

- ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

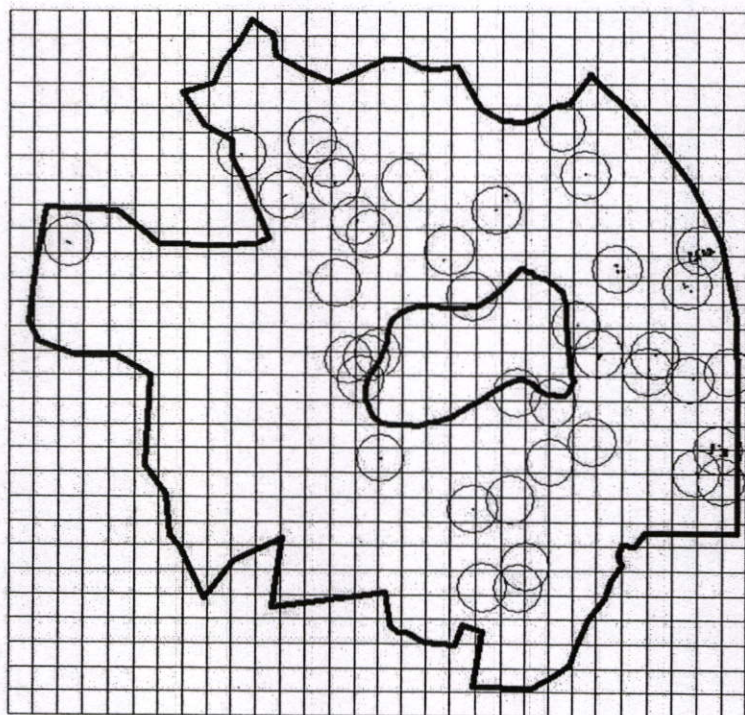
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง ก กับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.3.8 การให้บริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถาบันราชการ

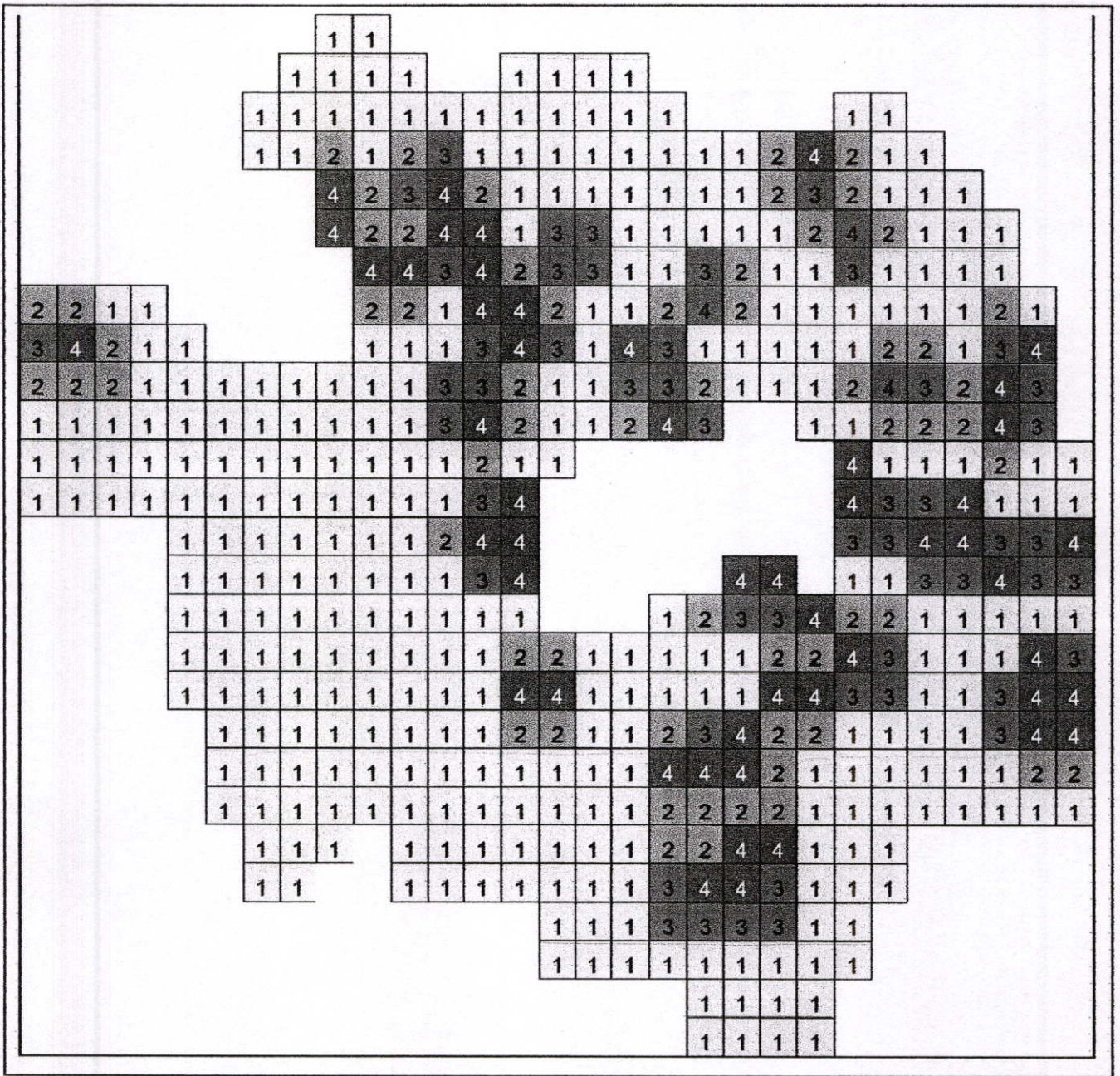
สถาบันราชการที่พบในพื้นที่ คือ ศาลากลาง ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาลเมือง และ
ไปรษณีย์ ที่ให้บริการในพื้นที่

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสถาบันราชการ

ปัจจัยสถาบันราชการ	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 2.83)
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	4	11.32
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	3	8.49
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	2	5.66
พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	1	2.83

ภาพที่ 4.17 แสดงสาธารณูปการ ด้านสถาบันราชการ

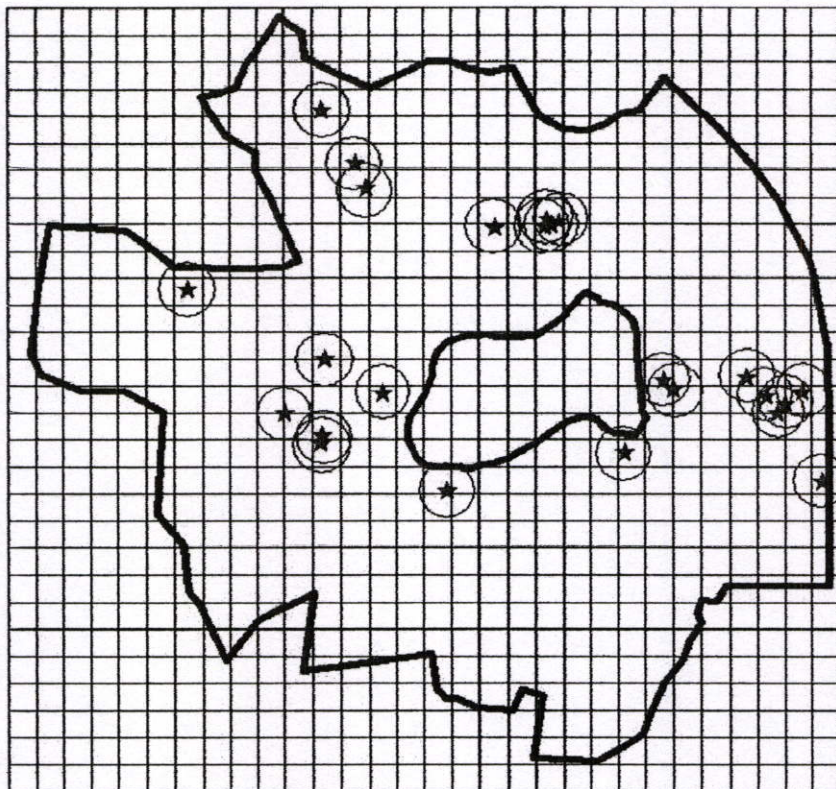
<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์กลางวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 N
<p>ภาพที่ 4.18 แสดงคะแนนศักยภาพปัจจัยบริการด้านสถาบันราชการ</p>		
	ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	หมายเหตุ : ตาราง 1 ช่อง เท่ากับพื้นที่ 500x500 เมตร
	ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	
	ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	
	ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	

4.2.3.9 การให้บริการด้านสาธารณสุขบริการ ด้านธุรกิจบริการ

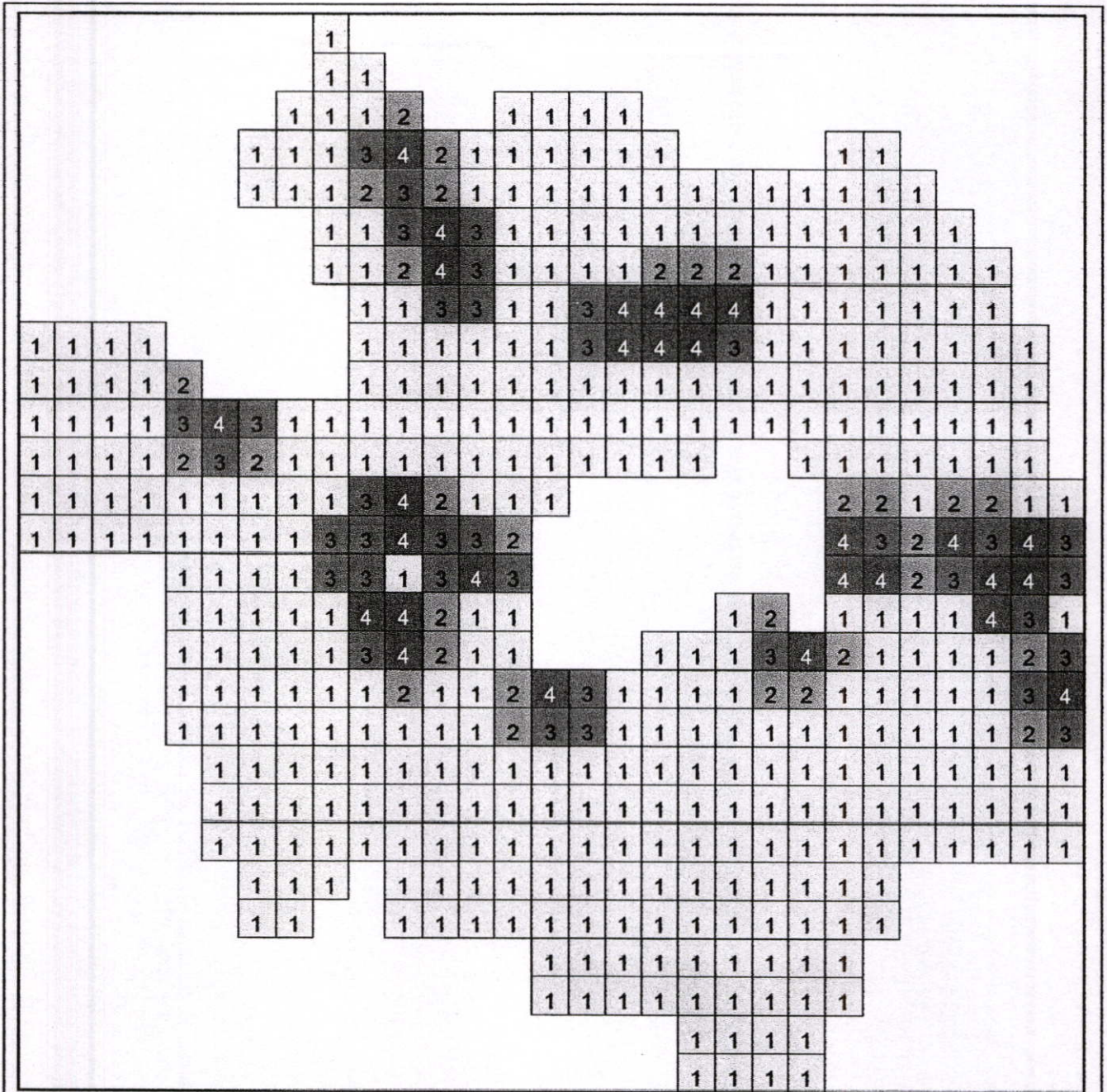
การบริการทางด้านธุรกิจบริการ หมายถึง ตลาด ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ที่อยู่ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 พื้นที่

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านธุรกิจบริการ

ปัจจัยธุรกิจบริการ	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3.08)
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	4	12.32
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	3	9.24
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	2	6.16
พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	1	3.08

ภาพที่ 4.19 แสดงสาธารณสุขบริการ ด้านธุรกิจบริการ

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์กลางวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.20 แสดงคะแนนคิปปัจจัยบริการด้านด้านธุรกิจบริการ

- ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

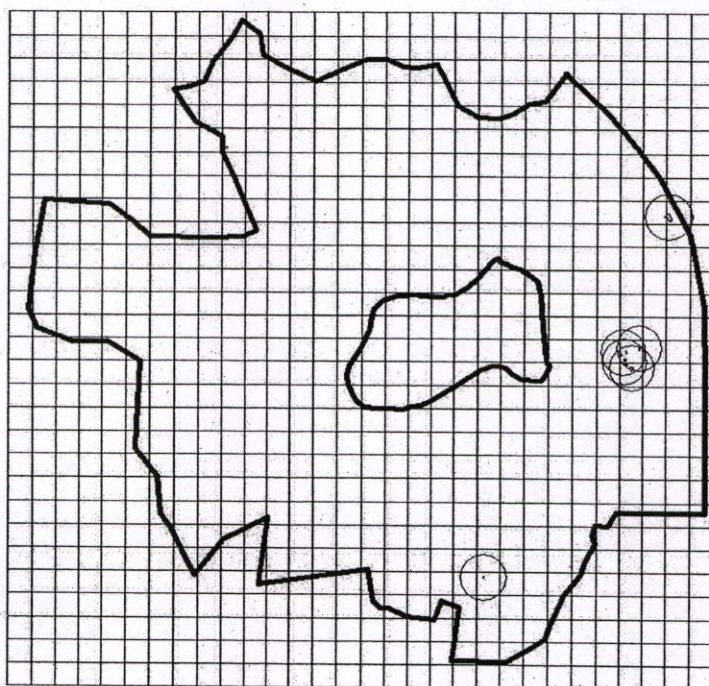
4.2.3.10 การให้บริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

สวนสาธารณะและสนามกีฬา

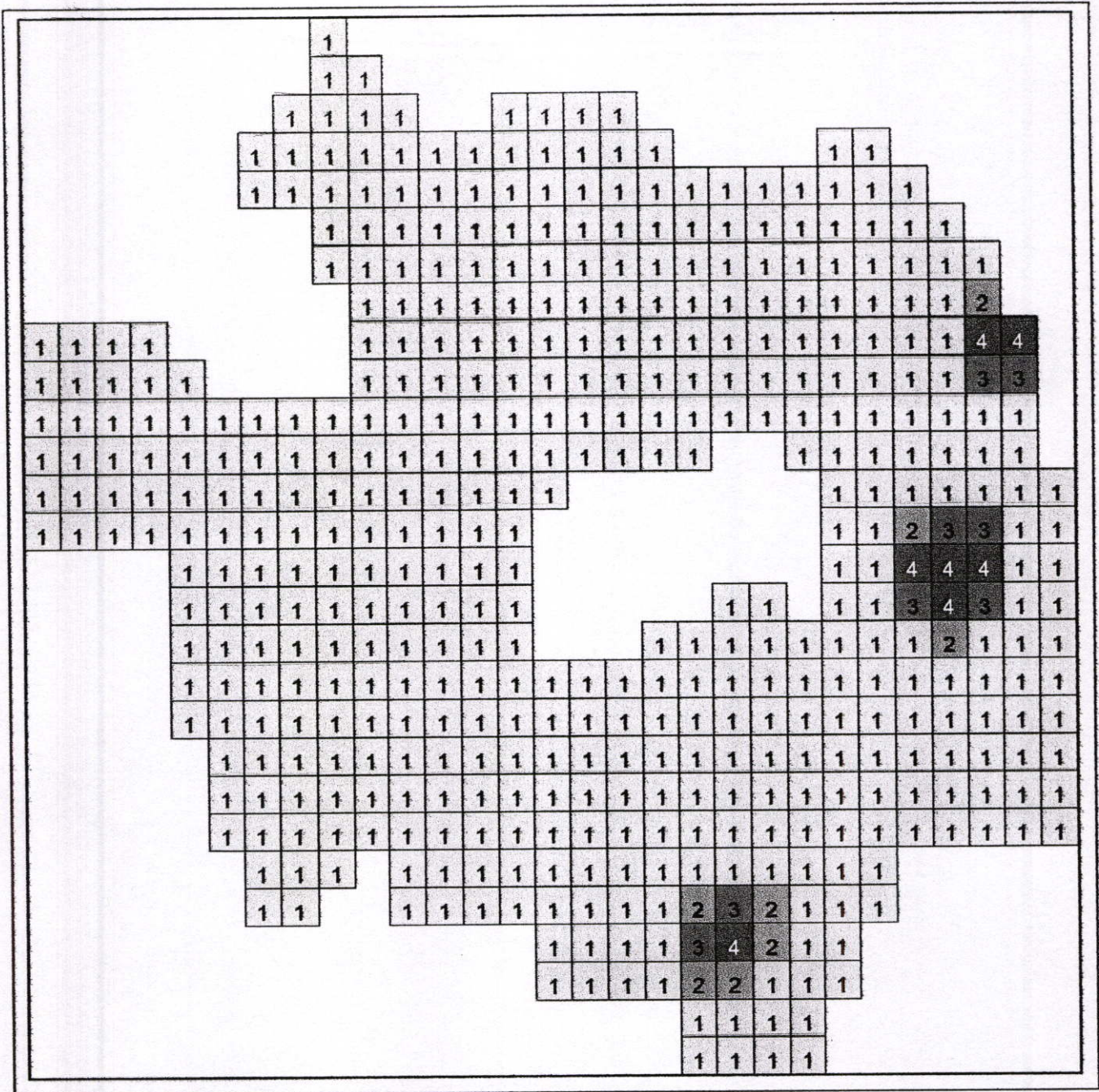
พื้นที่ศึกษามีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สวนสาธารณะและสนามกีฬา

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าคะแนนดิบของการให้บริการด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

ปัจจัยสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ/สนามกีฬา	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 3.67)
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	4	14.68
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	3	11.01
พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	2	7.34
พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	1	3.67

ภาพที่ 4.21 แสดงสาธารณูปการ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์กลางวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.22 แสดงคะแนนดัชนีปัจจัยด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

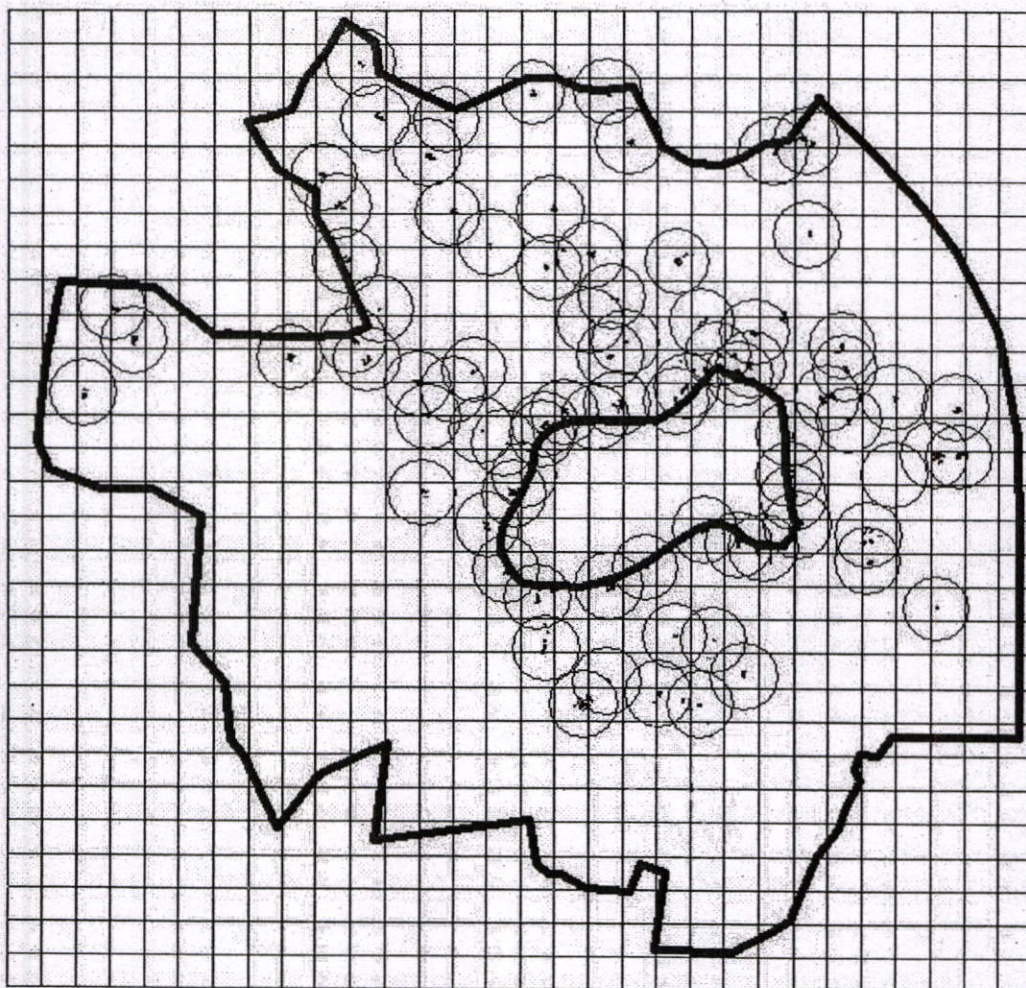
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.3.11 ด้านสาธารณูปการ วัด ศาสนสถาน

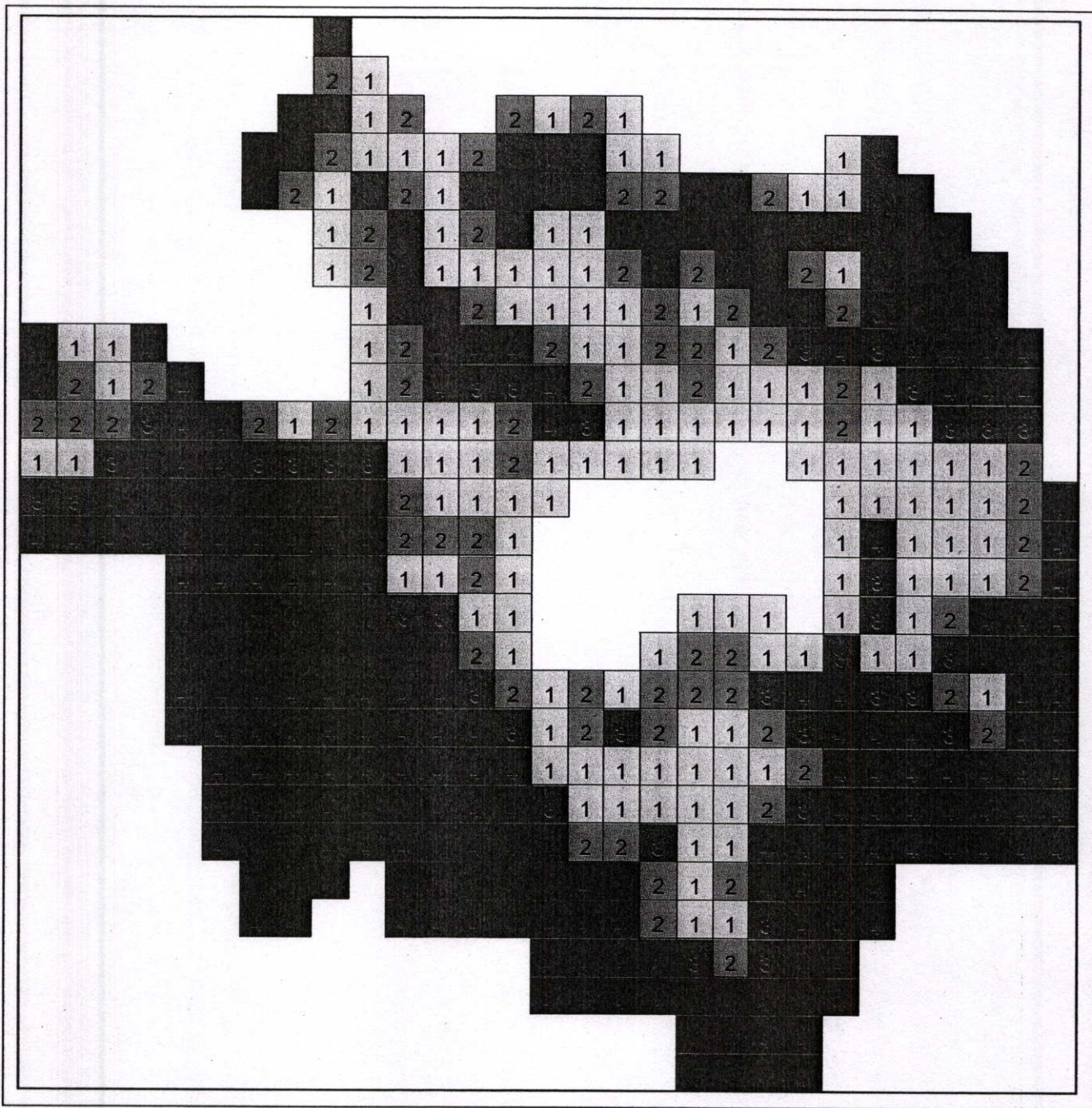
พื้นที่ศึกษามีวัดและศาสนสถาน

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าคะแนนดิบของระยะห่างจากศาสนสถาน

ระยะห่างจากโบราณสถาน/อนุสรณ์สถาน	ค่าคะแนนดิบ	คะแนนจริง (คูณ 5.00)
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 100 %	1	5.00
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 50-75 %	2	10.00
พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 25%	3	15.00
พื้นที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตร	4	20.00

ภาพที่ 4.23 แสดงภาพวัดและศาสนสถาน

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.24 แสดงคะแนนคิบบังจ้ยด้านศาสนสถาน

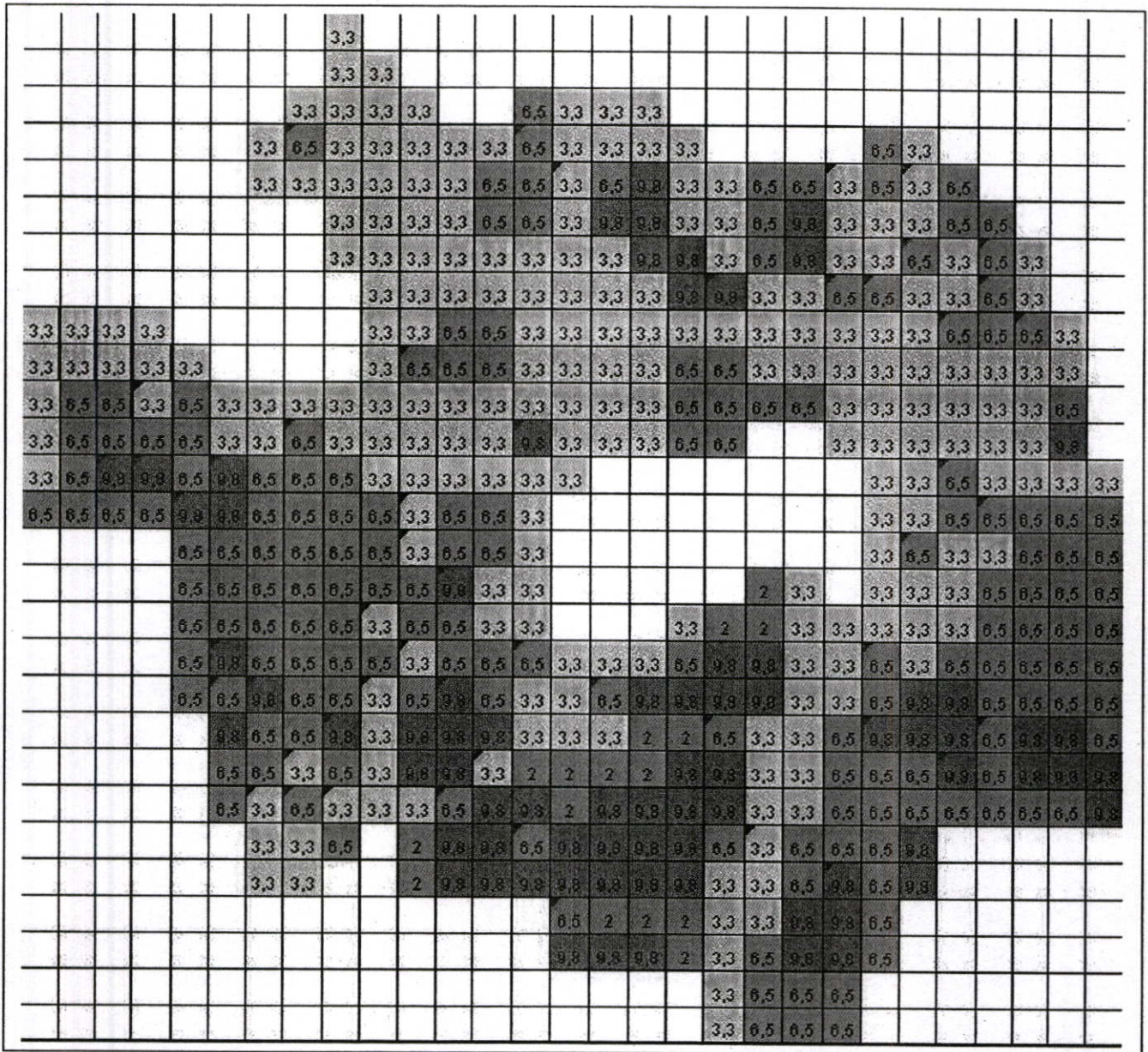
- ค่าคะแนน 1 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 4 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

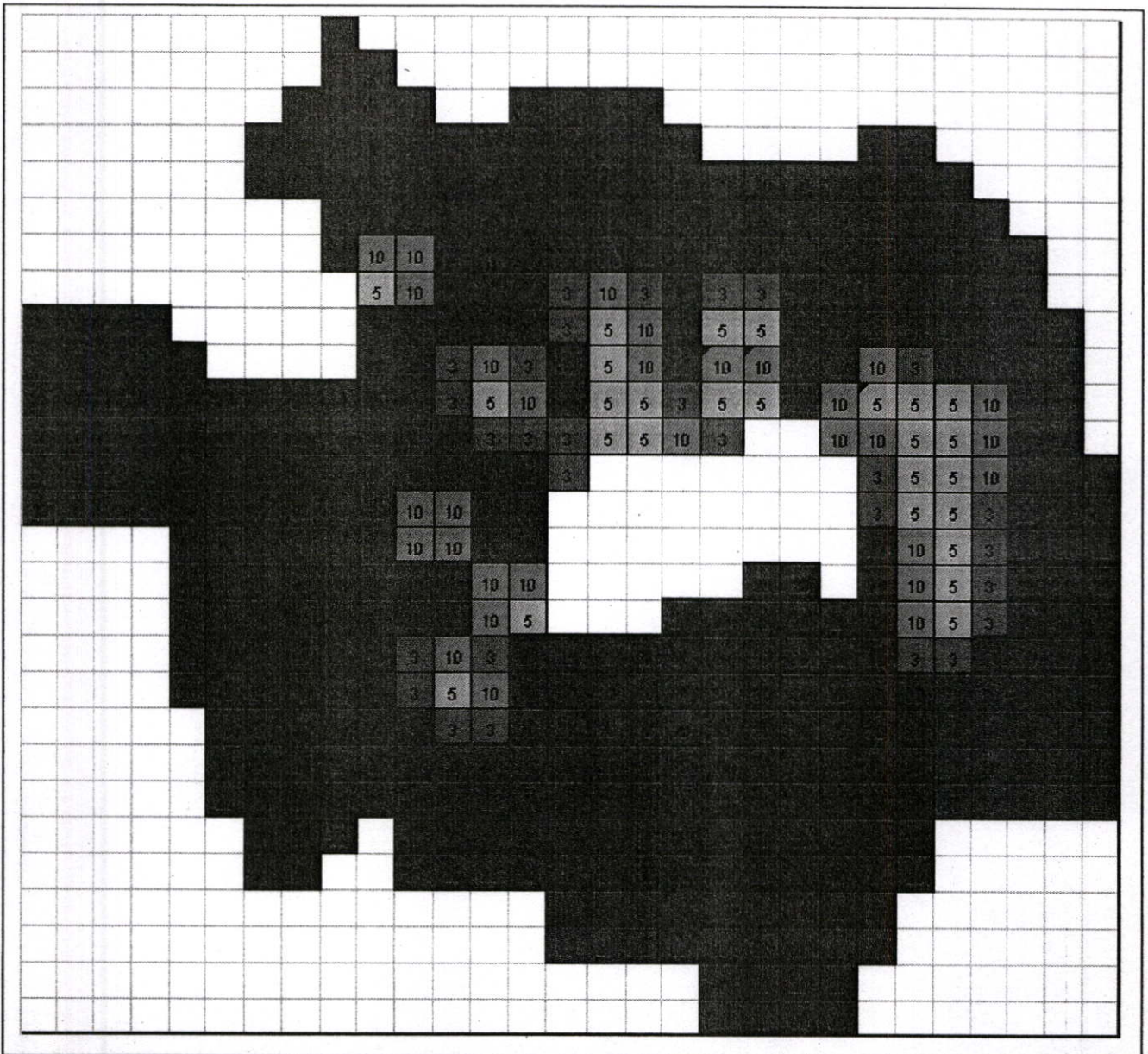
4.2.4 แสดงผลรวมค่าคะแนนของแต่ละปัจจัย

4.2.4.1 ผลรวมค่าคะแนนด้านความลาดชัน Slope

<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 <p>N</p>
<p>ภาพที่ 4.25 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านความลาดชัน</p>		
	<p>ค่าคะแนน 3.3 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน น้อยกว่า 2%</p>	<p>หมายเหตุ : ตาราง 1 ช่อง เท่ากับพื้นที่ 500x500 เมตร</p>
	<p>ค่าคะแนน 6.5 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน 2-5%</p>	
	<p>ค่าคะแนน 9.8 พื้นที่ซึ่งมีความลาดชัน น้อยกว่า 2%</p>	

4.2.4.2 ผลรวมค่าคะแนนด้านโบราณสถานและอนุสรณ์สถาน

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.26 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านโบราณสถานและอนุสรณ์สถาน

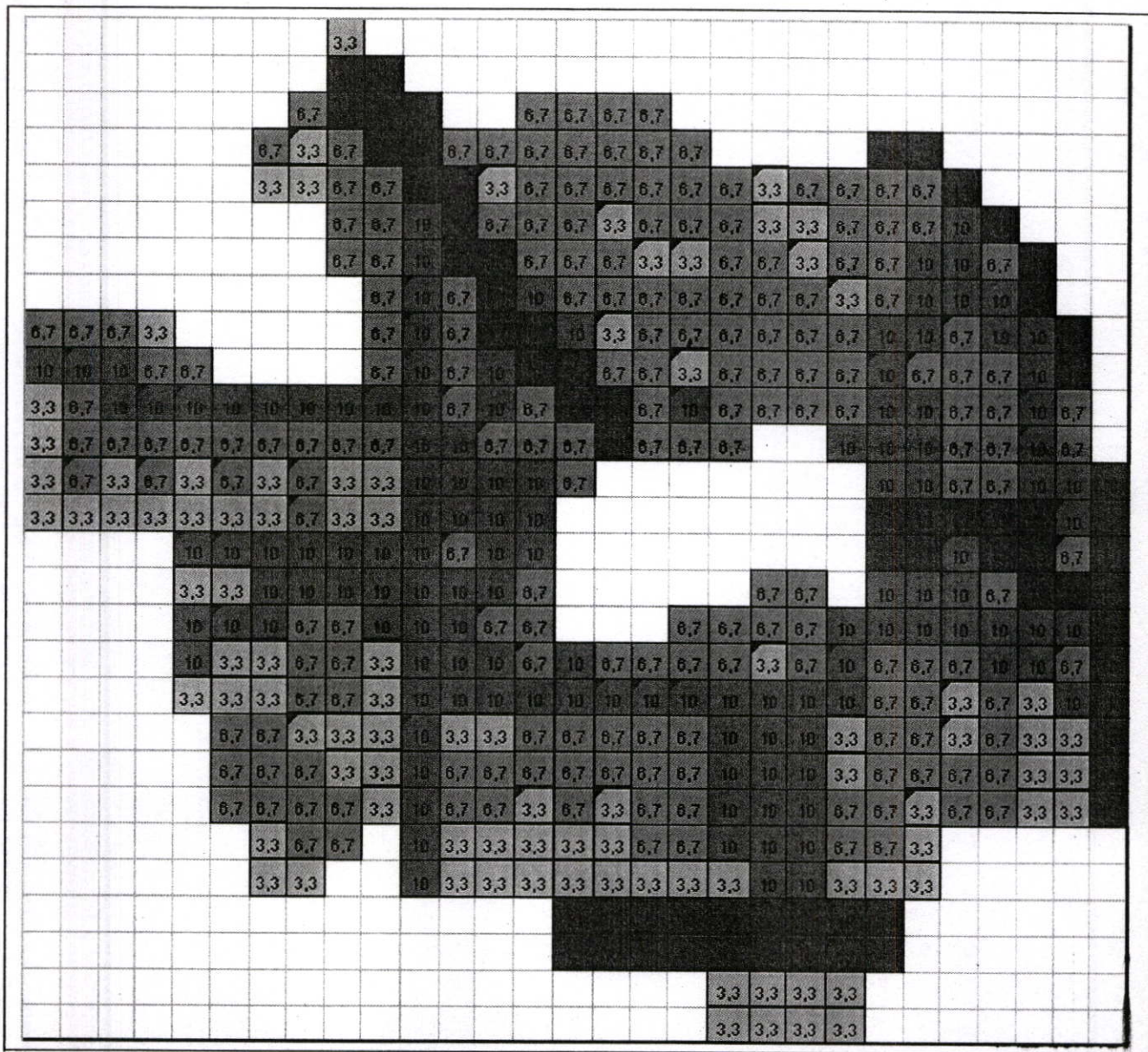
- ค่าคะแนน 5 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 100 %
- ค่าคะแนน 3 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 50-75 %
- ค่าคะแนน 10 พื้นที่อยู่ในรัศมี 500 เมตร 25%
- ค่าคะแนน 20 พื้นที่อยู่นอกรัศมี 500 เมตร

N

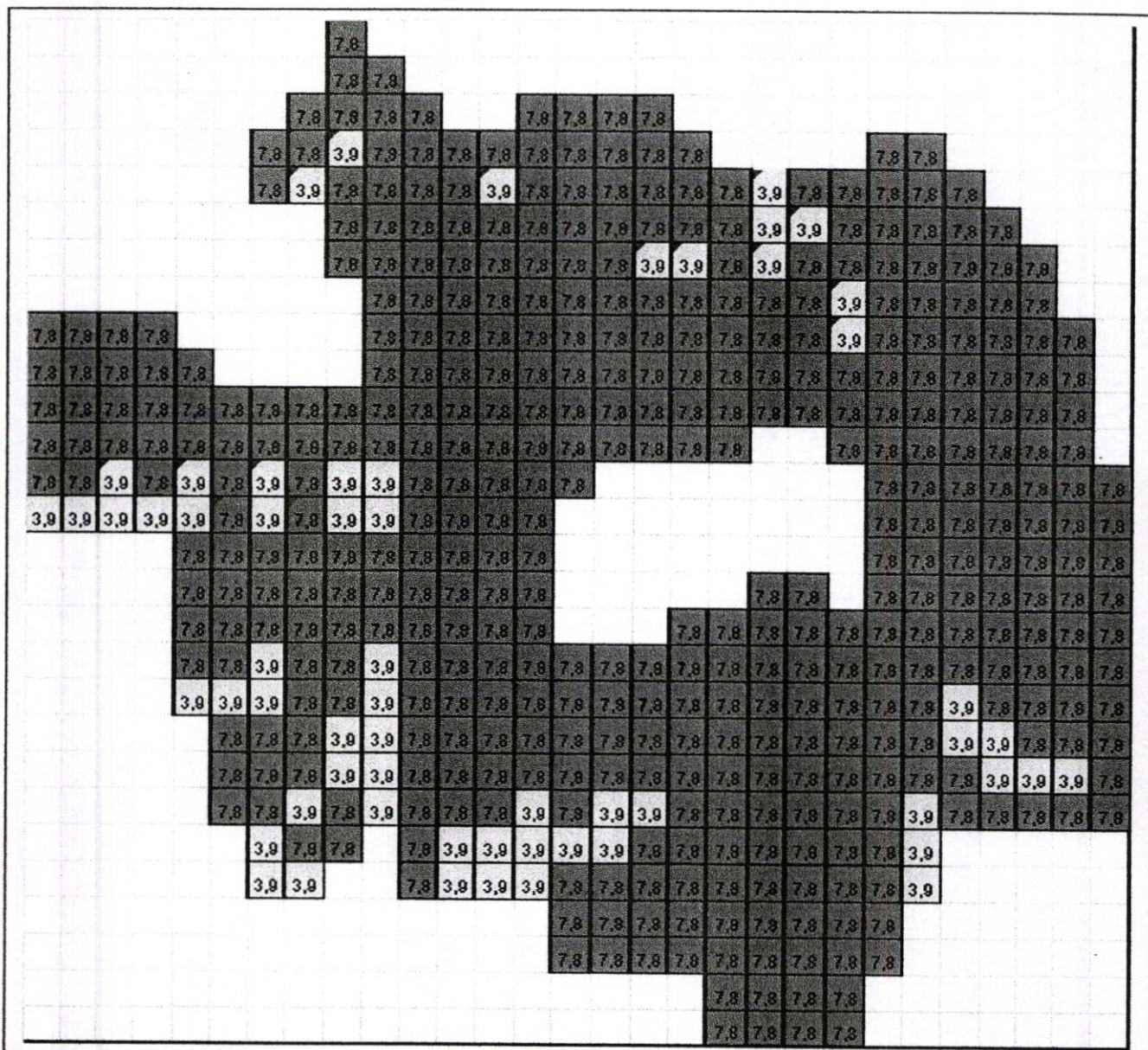
หมายเหตุ : ตาราง 1
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.3 ผลรวมค่าคะแนนรวมปัจจัยด้านการเข้าถึง

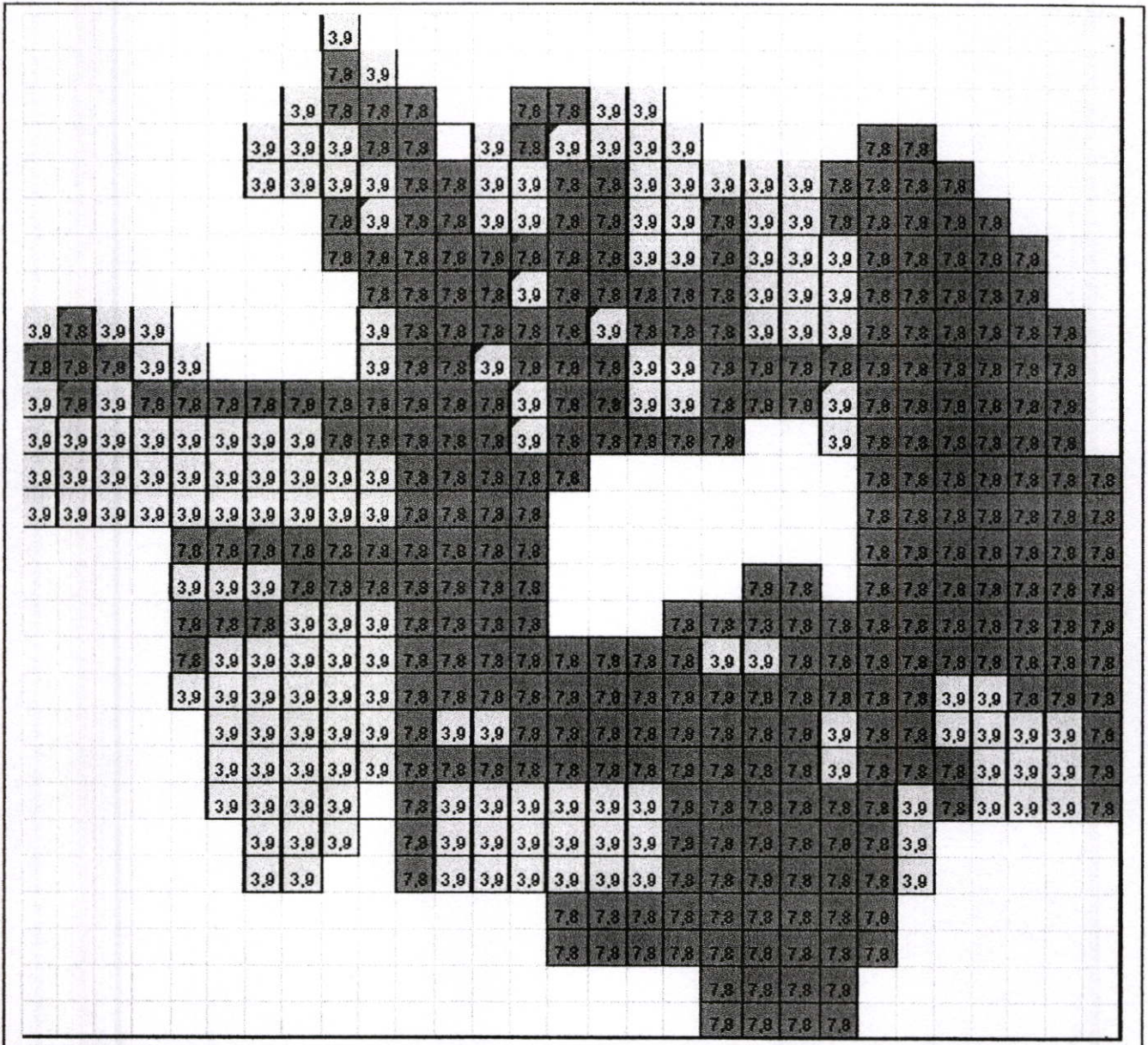
<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 <p>N</p>
<p>ภาพที่ 4.27 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านระบบการเข้าถึง</p>		
	<p>ค่าคะแนน 3.3 พื้นที่ที่ไม่มีถนนตัดผ่าน</p>	<p>หมายเหตุ : ตาราง 1 ข้อง เท่ากับพื้นที่ 500x500 เมตร</p>
	<p>ค่าคะแนน 6.7 ถนนสายย่อย</p>	
	<p>ค่าคะแนน 10 ถนนสายรอง</p>	
	<p>ค่าคะแนน 13 ถนนสายหลัก</p>	

4.2.4.4 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า

<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 N
<p>ภาพที่ 4.28 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปโภค ระบบไฟฟ้า</p>		
	<p>ค่าคะแนน 3.9 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบไฟฟ้า</p>	<p>หมายเหตุ : ตาราง 1ช่อง เท่ากับพื้นที่ 500x500 เมตร</p>
	<p>ค่าคะแนน 7.8 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบไฟฟ้า</p>	

4.2.4.5 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปโภคระบบประปา

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.29 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปโภค ระบบประปา

N

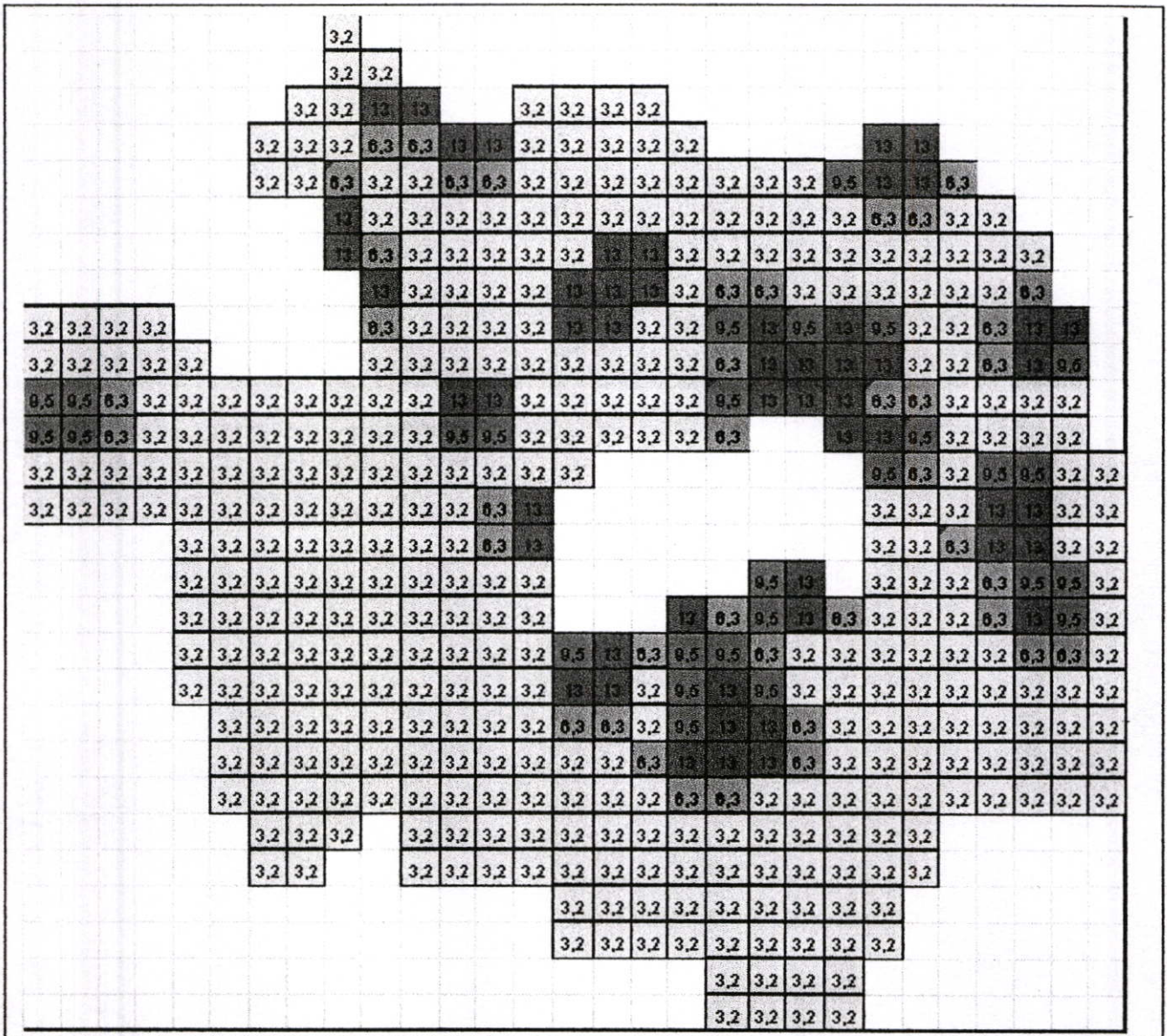
ค่าคะแนน 3.9 พื้นที่ที่อยู่นอกเหนือการให้บริการของระบบประปา

ค่าคะแนน 7.8 พื้นที่ที่มีการให้บริการทั้งระบบประปา

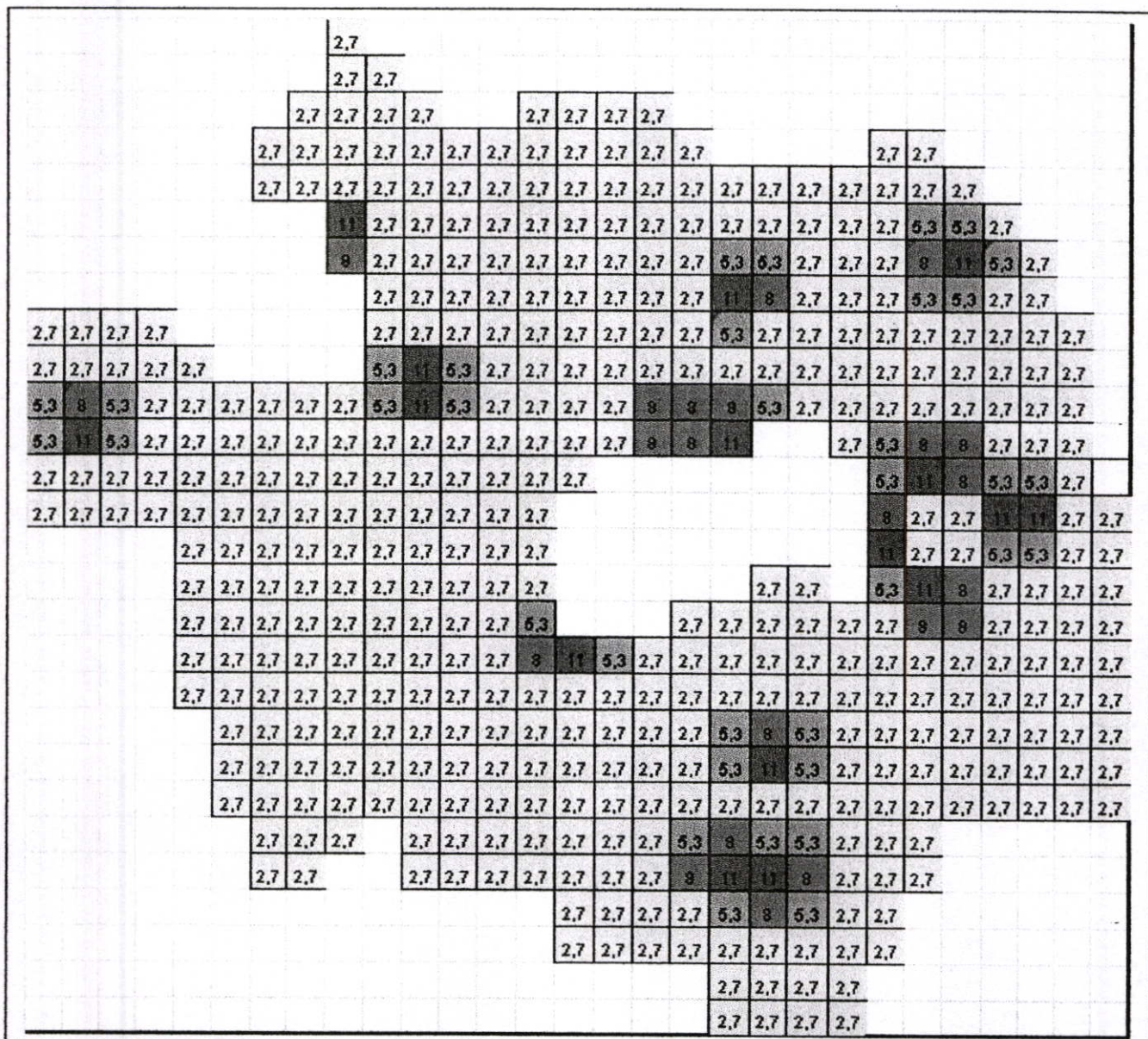
หมายเหตุ : ตาราง
1ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.6 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถานศึกษา

<p>โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง</p>		 N
<p>ภาพที่ 4.30 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการ ด้านสถานศึกษา</p>		
	ค่าคะแนน 13 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง	หมายเหตุ : ตาราง 1 ช่อง เท่ากับพื้นที่ 500x500 เมตร
	ค่าคะแนน 9.5 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%	
	ค่าคะแนน 6.3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%	
	ค่าคะแนน 3.2 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร	

4.2.4.7 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณสุขการ ด้านสถานพยาบาล

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.31 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณสุขการ ด้านสถานพยาบาล

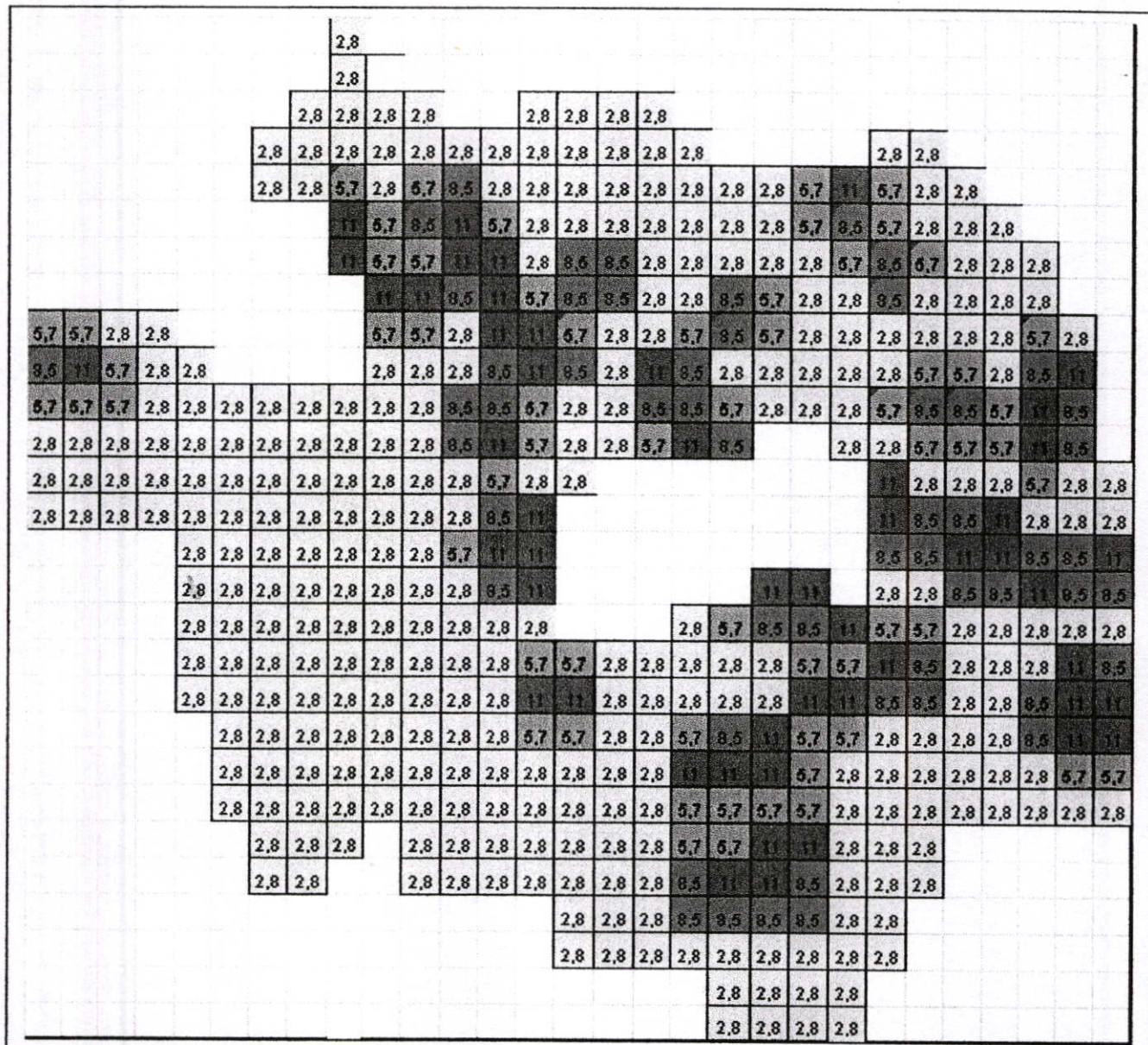
- ค่าคะแนน 13 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 9.5 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 6.3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 3.2 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

หมายเหตุ : ตาราง
1 ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.8 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถาบันราชการ

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.32 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการ ด้านสถาบันราชการ

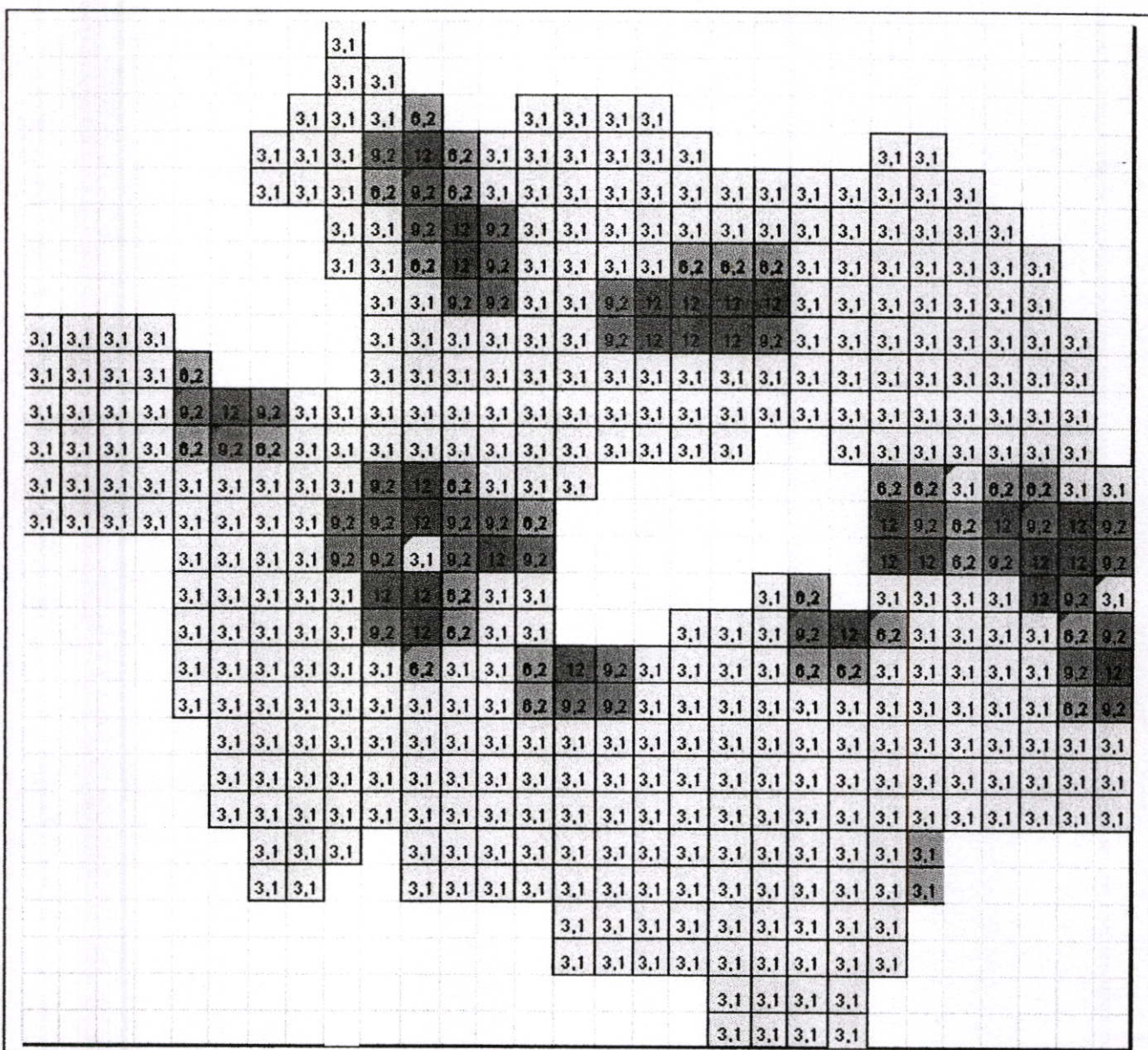
- ค่าคะแนน 11 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 8.5 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 5.7 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 2.8 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

หมายเหตุ : ตาราง
ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.9 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปการ ด้านธุรกิจบริการ

โครงการการศึกษาสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศึกษาวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.33 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการ ด้านธุรกิจบริการ

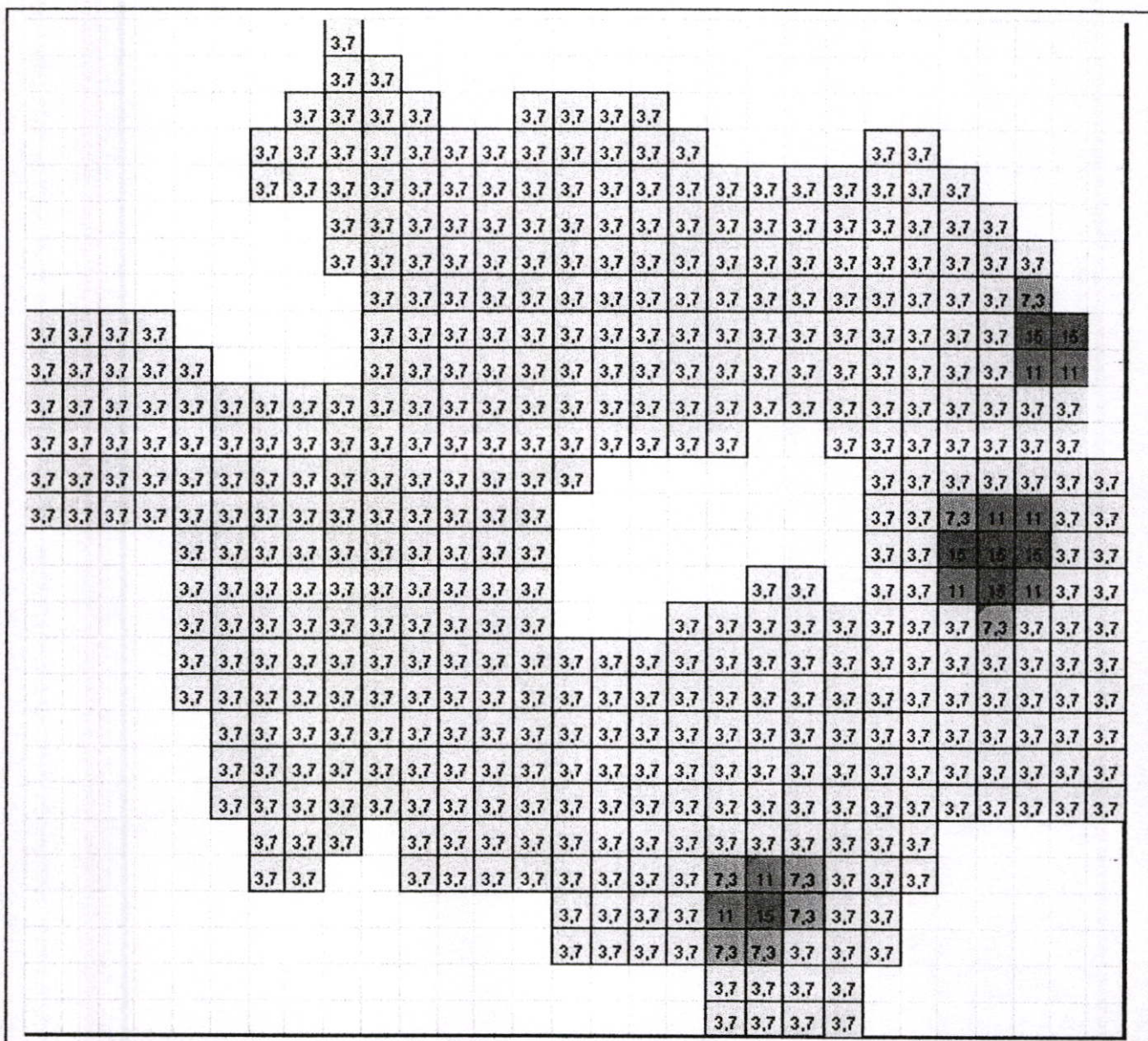
- ค่าคะแนน 12 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 9.2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 6.2 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 3.1 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

หมายเหตุ : ตาราง
1 ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.10 ผลรวมค่าคะแนนด้านการบริการด้านสาธารณูปการ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

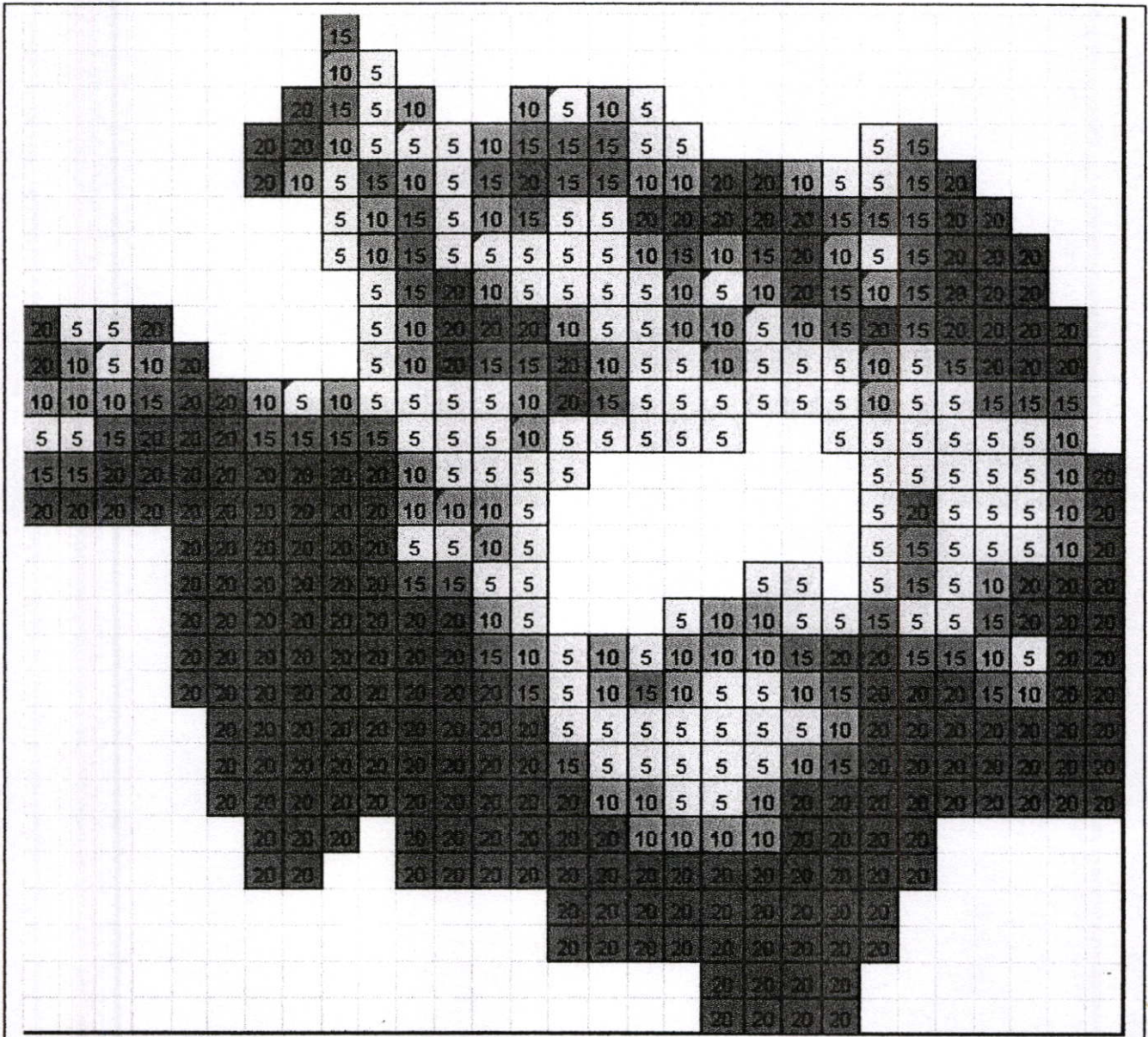
N

ภาพที่ 4.34 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการ ด้านสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

- ค่าคะแนน 15 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 11 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 7.3 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 3.7 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

หมายเหตุ : ตาราง
1 ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.4.11 ผลรวมค่าคะแนนด้านสาธารณูปการ ศาสนสถาน (วัด)

โครงการการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.35 แสดงคะแนนผลรวมปัจจัยด้านสาธารณูปการ ด้านศาสนสถาน (วัด)

- ค่าคะแนน 5 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรเต็มช่อง
- ค่าคะแนน 10 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 50-75%
- ค่าคะแนน 15 พื้นที่ที่อยู่ในระยะ 500 เมตรประมาณ 25%
- ค่าคะแนน 20 พื้นที่ที่ไม่อยู่ในระยะ 500 เมตร

N

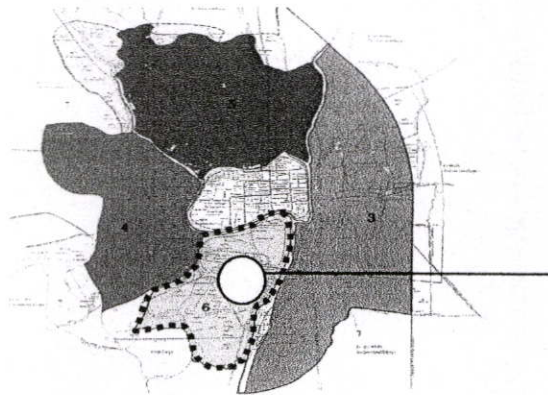
หมายเหตุ : ตาราง
1 ช่อง เท่ากับพื้นที่
500x500 เมตร

4.2.5 รูปบริเวณพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมมากที่สุดในการพัฒนา

พื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการพัฒนาให้เป็น โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองมากที่สุด คือพื้นที่ที่ตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ศึกษาเขตที่ 6 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านใต้ (ครอบคลุมเมืองเวียงเหล็ก / ปทาคุจาม) โดยลักษณะทั่วไปของสภาพพื้นที่ตอนล่างเป็นพื้นที่เกษตรกรรมปลูกข้าวเป็นหลัก ส่วนทางตอนบนของพื้นที่เป็นพื้นที่ที่อยู่อาศัย ที่มีการเจริญเติบโตขยายตัวมาจากในเกาะเมืองอยุธยา

ในบริเวณพื้นที่เขตที่ 6 มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ด้านไฟฟ้าและประปาเข้าถึงพื้นที่ และมีถนนสายหลักเข้าสู่พื้นที่เพื่อความสะดวกในการเข้าถึง เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นจังหวัดที่มีมรดกทางโบราณสถานอยู่ทั่วทั้งจังหวัด ดังนั้นจึงควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการทำลายเอกลักษณ์ รวมทั้งมุมมองและทัศนียภาพของโบราณสถาน ซึ่งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองนั้นควรมีระยะที่อยู่ห่างจากโบราณสถานพอสมควร

พื้นที่ศึกษาเขตที่ 6 ครอบคลุมถึงบริเวณทางด้านใต้ของ ตำบลคลองตะเคียน ตอนกลางของตำบลครอบคลุมถึงบ้านตะเกียบ หมู่ที่ 13 และบ้านมอญ หมู่ที่ 2 และ 8 และมีแนวโน้มนจะสามารถขยายตัวไปทางพื้นที่ศึกษาเขตที่ 3 เป็นพื้นที่นอกเกาะเมืองด้านตะวันออก (ครอบคลุมเมืองอโยธา) ตั้งอยู่ตำบล เกาะเรียน หมู่ที่ 3 บ้านเกาะเรียน และ หมู่ที่ 5 บ้านค่าย ลักษณะพื้นที่มีความใกล้เคียงกับพื้นที่เขตที่ 6 ซึ่งเหมาะแก่การพัฒนาให้เป็น โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

ภาพที่ 4.37 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมกับที่ตั้ง โครงการจากการวิเคราะห์

4.3 การเสนอวิเคราะห์ข้อมูลของนักวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพ พื้นที่เขต 3,4,5 และ 6

ในการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพพื้นที่ต้องศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพการใช้ที่ดิน โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเพื่อใช้สอบถามผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และความชำนาญด้านผังเมืองและสถาปัตยกรรม เพื่อทราบถึงปัจจัยที่สำคัญและนำมาวิเคราะห์หาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม เป็นการกาบาทให้ค่าคะแนนตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยแบ่งเป็นปัจจัยละ 6 ช่อง โดยให้ความสำคัญสูงสุดคือ 5 จนถึงระดับที่ไม่มีความสำคัญ คือ 0

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด คือ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบความเห็นของนักวิชาการ เกี่ยวกับโครงการ โดยการเลือกตอบว่า “เหมาะสม” หรือ “ไม่เหมาะสม” เพราะเหตุใด พร้อมทั้งขอความคิดเห็นเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเพราะหอชมเมืองในส่วนเสนอแนะอื่น และนำคำตอบมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอในรูปแบบนี้เหมาะสมกับโครงการ

กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทั้งด้านการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้เฉพาะด้าน โดยต้องมีประสบการณ์งานการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นนักวิชาการ ที่มีความรู้ในด้านการวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม โดยทั้งหมด 12 ท่าน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ใช้วิธีการหาค่าความถี่ร้อยละทั้งหมด ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จะเป็นระดับของความสำคัญของปัจจัยในแต่ละด้าน และนำข้อมูลตัวเลขระดับความสำคัญมาคูณกับค่าคะแนนปัจจัยของ Potential Surface Analysis เมื่อผลลัพธ์ ได้มาจะทำให้ทราบถึงค่าระยะห่างของคะแนนปัจจัยและความสำคัญ ตามหลักการ ของ Weighting system.

ตารางที่ 4.12 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านกายภาพ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา	\bar{X}	S.D	ระดับความสำคัญ	อันดับที่
ปัจจัยด้านกายภาพ				
1. พื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม (Flood Prone Area)	4.083	0.669	มาก	3
2. พื้นที่แผ่นดินทรุด (Land Subsidence)	3.833	0.718	มาก	4
3. ความลาดชัน (Slope)	3.250	1.055	ปานกลาง	5
4. โบราณสถานสำคัญ	5.000	0	มากที่สุด	1
5. พื้นที่อนุรักษ์	4.250	1.357	มาก	2
6. พื้นที่เกษตร	2.917	1.084	ปานกลาง	6

จากตารางที่ 4.12 พบว่าปัจจัยทางด้านกายภาพที่มีความสำคัญมากที่สุดเป็นปัจจัยทางด้านโบราณสถานสำคัญโดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 5$) รองลงมา ได้แก่ พื้นที่อนุรักษ์ ($\bar{X} = 4.250$) พื้นที่ ที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม ($\bar{X} = 4.083$) พื้นที่ดินทรุด ($\bar{X} = 3.833$) พื้นที่ลาดชัน ($\bar{X} = 3.250$) พื้นที่เกษตร ($\bar{X} = 2.917$) โดยทั้งหมดมี 6 ระดับและเรียงลำดับความสำคัญมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภค

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา	\bar{X}	S.D	ระดับความสำคัญ	อันดับที่
ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค				
1. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายประธาน (Land Accessibility - Principle road)	3.500	1.083	ปานกลาง	3
2. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายหลัก (Land Accessibility - Major road)	3.750	0.754	มาก	2
3. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายรอง (Land Accessibility - Collector road)	3.333	0.492	ปานกลาง	4
4. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายท้องถิ่น (Land Accessibility - Local road)	2.917	1.084	ปานกลาง	5
5. พื้นที่การให้บริการของประปา (Water Supply Service Area)	3.833	0.718	มาก	1
6. พื้นที่การให้บริการของไฟฟ้า (Electricity Service Area)	3.833	0.835	มาก	1

จากตารางที่ 4.13 พบว่าปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภค มีปัจจัยย่อยที่มีความสำคัญมากที่สุด เท่ากัน 2 ปัจจัยได้แก่ พื้นที่การให้บริการของประปาและพื้นที่การให้บริการของไฟฟ้า โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 3.833$) และรองลงมาได้แก่ การเข้าถึงของพื้นที่ถนนสายหลัก ($\bar{X} = 3.750$) การเข้าถึงงานสายประธาน ($\bar{X} = 3.500$) การเข้าถึงของถนนสายรอง ($\bar{X} = 3.333$) และสุดท้าย การเข้าถึงงานสายท้องถิ่น ($\bar{X} = 2.917$)

ตารางที่ 4.14 สดระดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภค

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคุณภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา	\bar{X}	S.D	ระดับความสำคัญ	อันดับที่
ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค				
1. พื้นที่การให้บริการของตลาด (Market Service)	3.083	1.165	ปานกลาง	5
2. พื้นที่การให้บริการของสถานศึกษา (School Service Area)	3.167	1.267	ปานกลาง	4
3. พื้นที่การให้บริการของสาธารณสุข (Health Service Area)	2.667	0.778	ปานกลาง	7
4. พื้นที่การให้บริการของตำรวจ (Police Service Area)	2.833	0.718	ปานกลาง	6
5. พื้นที่การให้บริการของสถานีดับเพลิง (Fire Station Service Area)	2.833	0.835	ปานกลาง	6
6. พื้นที่การให้บริการของการระบายน้ำ (Sewage Service Area)	3.417	0.793	ปานกลาง	2
7. พื้นที่การให้บริการของการจัดเก็บสิ่งปฏิกูล (Waste Service Area)	3.250	0.622	ปานกลาง	3
8. พื้นที่การให้บริการของสถานพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Service Area)	3.667	1.073	มาก	1

จากตารางที่ 4.14 พบว่าปัจจัยทางด้านสาธารณูปโภค มีปัจจัยย่อยที่มีความสำคัญมากที่สุดได้แก่ปัจจัยด้านพื้นที่การให้บริการของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 3.667$) รองลงมาได้แก่พื้นที่การให้บริการระบายน้ำ ($\bar{X} = 3.417$) พื้นที่การให้บริการของการจัดเก็บสิ่งปฏิกูล ($\bar{X} = 3.250$) พื้นที่การให้บริการสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.167$) พื้นที่การให้บริการของตลาด ($\bar{X} = 3.083$) พื้นที่การให้บริการของตำรวจและพื้นที่การให้บริการของสถานีดับเพลิง มีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 2.833$) และพื้นที่การให้บริการของสาธารณสุข ($\bar{X} = 2.667$) โดยเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากที่สุุดมาน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.15 แสดงระดับความสำคัญของปัจจัยทางด้านสาธารณสุขโลก

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา	\bar{X}	S.D	ระดับความสำคัญ	อันดับที่
ปัจจัยอื่นๆ				
1. พื้นที่แพร่กระจายมลพิษ (Warm Zone)	3.500	1.243	มาก	3
2. พื้นที่ราคาที่ดิน	3.250	0.622	มาก	4
3. พื้นที่ที่มีผลกระทบต่อเนื่อง	4.750	0.622	มากที่สุด	1
4. พื้นที่ที่มีกฎหมายผังเมือง	4.083	0.900	มากที่สุด	2

จากตารางที่ 4.15 พบว่าปัจจัยทางด้านพื้นฐาน ที่มีความสำคัญมากที่สุดเป็นปัจจัยทางด้านมุมมองที่มีผลกระทบต่อเมือง โดยมีค่าคะแนนเท่ากับ ($\bar{X} = 4.750$) รองลงมาได้แก่ พื้นที่ที่มีกฎหมายผังเมือง ($\bar{X} = 4.083$) พื้นที่แพร่กระจายมลพิษ ($\bar{X} = 3.500$) และสุดท้ายพื้นที่ราคาที่ดิน ($\bar{X} = 3.250$) เรียงตามลำดับจากทั้งหมด 4 ระดับ โดยตามความสำคัญจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

การกำหนดการให้ค่าคะแนนความสำคัญของ \bar{X} จากตารางเริ่ม 0.00 – 5.00 โดยตามความสำคัญมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

ค่าคะแนนที่ 0.00-0.49	มีความหมายว่า ไม่สำคัญ
ค่าคะแนนที่ 0.50-1.49	มีความหมายว่า สำคัญน้อยที่สุด
ค่าคะแนนที่ 1.50-2.49	มีความหมายว่า สำคัญน้อย
ค่าคะแนนที่ 2.50-3.49	มีความหมายว่า สำคัญปานกลาง
ค่าคะแนนที่ 3.50-4.49	มีความหมายว่า สำคัญมาก
ค่าคะแนนที่ 4.50-5.00	มีความหมายว่า สำคัญมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง และเสนอแนะพื้นที่ที่ตั้งของโครงการ โดยศึกษาจากปัจจัยที่ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้กำหนด

5.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.2.1 ประชากร คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและวางผัง ผู้มีความรู้ด้านงานสถาปัตยกรรม ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในด้านวิชาการและการออกแบบวางผังเมือง

5.2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ทางด้านการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้เฉพาะด้าน โดยต้องมีประสบการณ์งานการออกแบบวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี หรือเป็นนักวิชาการที่มีความรู้ในด้านการวางผัง และงานด้านสถาปัตยกรรม จำนวน 12 คน

5.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับปัจจัยของการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการพัฒนา โดยให้พิจารณาปัจจัยตามหลักเกณฑ์การออกแบบการวางผังเมือง และกำหนดให้ค่าความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยมีระดับความสำคัญทั้งหมด มี 2 ตอน โดยแบ่งเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถาม เป็นการกาบทให้ค่าคะแนนตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยแบ่งเป็นปัจจัยละ 6 ช่อง โดยให้ค่าความสำคัญสูงสุดคือ 5 จนทั้งระดับที่ไม่มีมีความสำคัญ คือ 0

ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบปลายเปิด คือ เป็นแบบสอบถามที่ต้องการทราบความคิดเห็นของนักวิชาการ เกี่ยวกับโครงการ โดยการเลือกตอบว่า “เหมาะสม” หรือ “ไม่เหมาะสม” เพราะเหตุใด พร้อมทั้งขอความคิดเห็นเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมเพราะหอชมเมืองในส่วนเสนอแนะอื่น และนำคำตอบมาวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอโครงการในรูปแบบนี้เหมาะสมกับโครงการ

5.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำหนังสือ ถึงผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความร่วมมือในการวิจัย โดยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ถึงผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและรายละเอียดต่าง ๆ ด้วยตัวเอง

การส่งแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 12 ท่าน โดยผู้วิจัยจะดำเนินการสอบถาม และเก็บข้อมูลโดยตนเอง เพื่อให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นถูกต้อง และรวดเร็วในการเก็บข้อมูล

5.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สามารถแบ่งออกได้ 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อปัจจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการ โดยกำหนดให้มีการให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละปัจจัย โดยจากการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญ และนำผลการให้ค่าคะแนนจาก 12 ท่าน มารวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ค่าคะแนนตามความสำคัญเพื่อให้ได้ค่าคะแนนเป็น Rating และนำมาวิเคราะห์ร่วมกับค่า Potential Surface Analysis ให้ได้ทราบถึงการให้ความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่มีค่าความสำคัญไม่เท่ากัน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดและถูกต้อง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ต่อ โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง ว่าเหมาะสมหรือไม่เหมาะสม พร้อมทั้งความเห็นในส่วนวิเคราะห์เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสมกับโครงการ

การเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลของนักวิชาการเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพพื้นที่เขต 3,4,5 และ 6

ในการวิเคราะห์เพื่อหาศักยภาพพื้นที่ซึ่งต้อง กำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อศักยภาพการใช้ที่ดิน ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม เพื่อจะสอบถาม นักวิชาการที่มีความรู้และความชำนาญด้านการวางผังเมืองและสถาปัตยกรรม เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ ที่นักวิชาการกำหนด

5.6 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาด้านศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อวัตถุประสงค์ในการหาศักยภาพพื้นที่ ที่เหมาะสมต่อที่ตั้ง โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง โดยผู้วิจัยจะศึกษาจะศึกษาถึงสภาพการใช้ที่ดินสภาพแวดล้อมทางกายภาพ รวมไปถึง

กฎหมายและข้อกำหนดที่มีผลต่อแนวทางการพัฒนาพื้นที่ และยังสามารถศึกษาข้อมูลจากแบบสอบถาม สัมภาษณ์ถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมของโครงการ โดยสอบถามจากนักวิชาการทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถด้านสถาปัตยกรรม, เศรษฐกิจและผังเมือง โดยข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้จะนำมาเป็นแนวทางในการวิเคราะห์เพื่อนำมาประกอบกับปัจจัยในการพัฒนาและหาพื้นที่ที่เหมาะสมกับความเป็นไปได้ของโครงการ โดยข้อมูลในการวิเคราะห์จะนำมาใช้กับพื้นที่รอบเกาะเมือง ทั้ง 4 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่ 3, 4, 5 และ 6 โดยผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

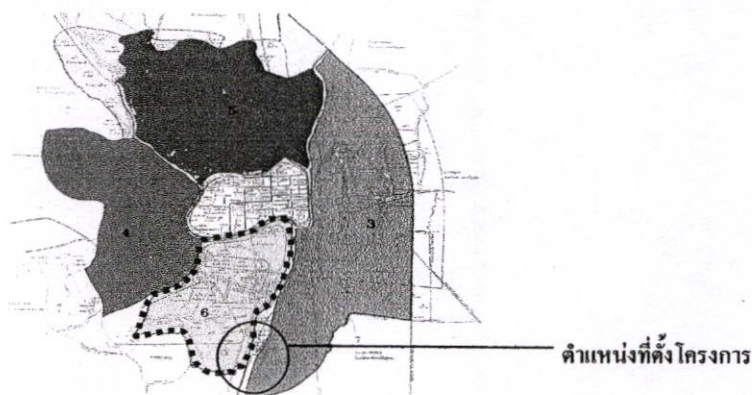
5.6.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการฯ

5.6.2 ความคิดเห็นของนักวิชาการต่อโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

5.6.2.1 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.6.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

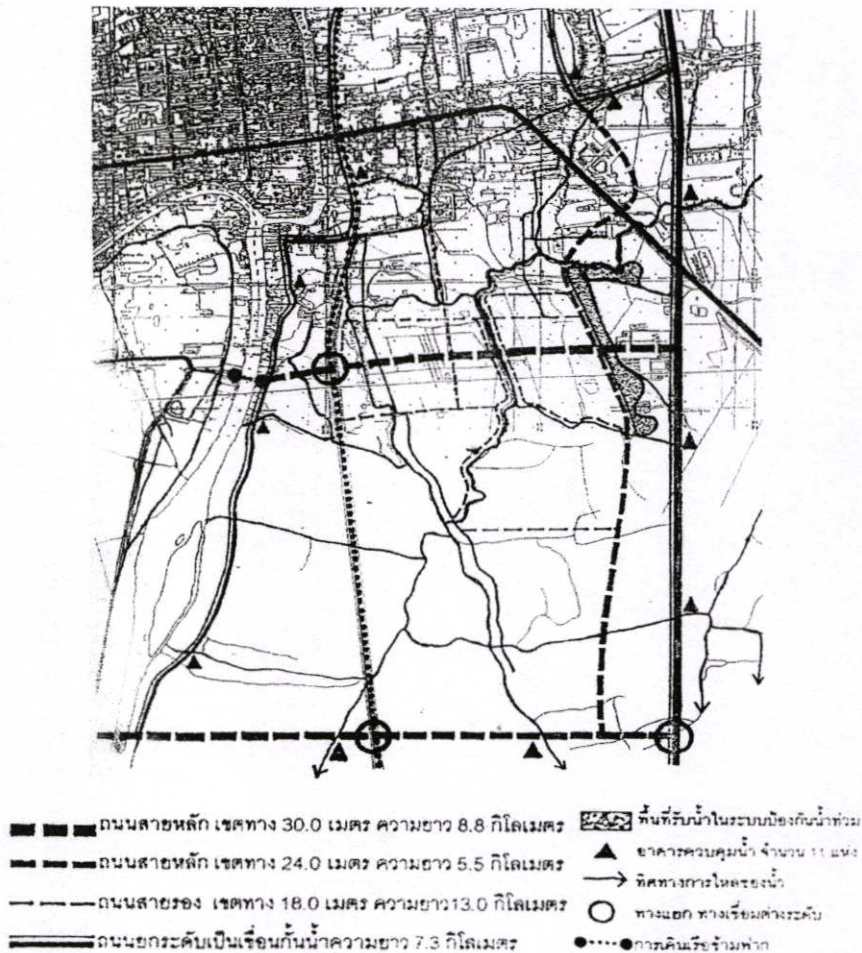
จากการศึกษาและวิเคราะห์ พบว่าพื้นที่ที่เหมาะสมกับการเป็นที่ตั้งของโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่บริเวณทิศใต้ด้านนอกเกาะเมืองในพื้นที่หมายเลข 6 ตั้งอยู่ในเขตตำบลคลองตะเคียน ใน บริเวณตอนกลางของตำบล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่บ้านตะเคียน หมู่ 13 บ้านมอญ หมู่ 2 หมู่ 8 และหมู่ 9 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทางการเกษตร อาชีพและรายได้ ประชากรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำไร่ ทำสวน ปลูกผัก และไม้ผล มีลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับกับกลุ่มเล็กน้อย มีเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์เพื่อเข้าถึงโครงการคือถนนเลียบเมืองเลียบบคลองชลประทานทางด้านทิศใต้ที่เชื่อมต่อจากถนนสายเอเชีย (ทางหลวงหมายเลข 32) ในเส้นทางของศูนย์ราชการใหม่ ไปยังจังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยถนนทางหลวงจังหวัดสาย 3263 และสาย 3412 มีมาตรฐานของผิวจราจรเป็นแอสฟัลท์หรือคอนกรีต ซึ่งเป็นตำแหน่งที่สามารถขึ้นไปทิมอง ณ จุดชมวิวและมองเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาได้โดยรอบ

ภาพที่ 5.1 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมกับที่ตั้งโครงการจากการวิเคราะห์

พื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองที่ได้มาจากการวิเคราะห์นี้ ได้มีโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งในอนาคตในด้านต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนให้เป็นที่ตั้งของโครงการ ทั้งการคมนาคมทางบก การคมนาคมทางน้ำ ระบบการขนส่งสาธารณะ ได้แก่ รถประจำทาง รถไฟ เรือ และมีระบบป้องกันน้ำท่วม ตามแผนวางผังโครงข่ายถนนในอนาคต แผนพัฒนาบริเวณศูนย์ชุมชนเมืองใหม่ ในแผนแม่บทระยะที่ 2 ของโครงการอนุรักษ์และพัฒนา นครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เพื่อรองรับการขยายตัวตามการเจริญเติบโตของเมืองกระจายความหนาแน่นของประชากรออกมาสู่รอบนอกเกาะเมือง

โครงการถนนเลียบเมืองจุดเชื่อมต่อศูนย์ราชการใหม่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแนวถนนที่ตัดตามแนวผังเมืองรวม ซึ่งมีเขตทางรวม 30 เมตร เป็นแนวที่ตัดเข้าถึงศูนย์ราชการแห่งใหม่ แนวตะวันออก-ตะวันตก เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ห่างจากทางแยกต่างระดับลงมาทางทิศใต้ประมาณ 1 กม. เป็นถนนสายสำคัญสามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในบริเวณที่ถนนตัดผ่านเป็นอย่างมาก รวมความยาวทั้งสิ้น 8.8 กิโลเมตรสามารถรองรับการเข้าถึงโครงการได้จากถนนสายหลักที่มาจากกรุงเทพฯ (สายเอเชียหมายเลข 32)

ภาพที่ 5.2 แสดงโครงข่ายระบบการคมนาคม

การปรับปรุงขยายผิวจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ที่ถนนเลียบคลองชลประทานระยะทางประมาณ 20 กม. เส้นทางถนนสาย 3469 เริ่มจากทางแยกทางหลวงแผ่นดิน 3412 ไปจรดกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 308 เป็นเส้นทางที่สามารถเข้าถึงโครงการได้จากทางหลวงแผ่นดิน 3412 อูฐยา-เสนา และเข้าไปยังเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาได้

ระบบการขนส่งสาธารณะ ได้มีการจัดให้มีเส้นทางรถประจำทางที่เชื่อมโยงระหว่างศูนย์การของชุมชนเดิมกับศูนย์กลางของชุมชนใหม่ โดยระบบขนส่งสาธารณะนี้ยังได้เพิ่มสถานีรถไฟแห่งใหม่บริเวณศูนย์กลางของเมือง ห่างจากสถานีรถไฟเดิม 7 กิโลเมตร และมีการจัดให้มีท่าเรือบริเวณแม่น้ำเจ้าพระยาที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงการคมนาคมทางน้ำเข้าไปสู่เส้นทางเดินเรือรอบเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาได้ ซึ่งศูนย์กลางของเมืองนี้ตั้งอยู่ใกล้กับที่ตั้งของโครงการ จึงมีส่วนสนับสนุนและรองรับในการเป็นที่ตั้งที่เหมาะสมของโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองที่จะเกิดขึ้น

ระบบการป้องกันน้ำท่วมมีการใช้ระบบปิดล้อม (POLDER SYSTEM) โดยมีถนนกันดินเป็นกำแพงป้องกันน้ำล้นเข้ามาในขอบเขตที่มีการปิดล้อม และใช้ระบบคลองเดิมเป็นช่องทางระบายน้ำออกจากพื้นที่โครงการ ถ้าไม่สามารถไหลผ่านด้วยแรงโน้มถ่วงของโลกได้ก็ใช้เครื่องสูบน้ำเข้าช่วยต่อไป

5.6.2 ความคิดเห็นของนักวิชาการต่อการจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

5.6.2.1 ความเหมาะสมในการจัดตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง การวิจัยครั้งนี้ได้มีการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งถามจากนักวิชาการทั้งหมด 12 ท่าน ที่มีความสามารถด้านงานออกแบบวางผังและงานออกแบบงานสถาปัตยกรรม โดยสามารถสรุปข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

- **เหมาะสม** เนื่องจากจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองทางประวัติศาสตร์และน่าสนใจเหมาะแก่การศึกษาและให้ความรู้แก่ทุกๆท่าน และถ้ามีศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง ในความเห็นด้านสถาปัตยกรรมก็ช่วยให้สามารถมองเห็นเมืองในมุมมองที่สูงก่อให้เกิดการพัฒนาความคิดที่ชัดเจนเป็นรูปธรรมได้ง่ายขึ้น ทั้งด้านการศึกษาและพัฒนาเมือง เพราะประเทศไทยโดยส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม ซึ่งในลักษณะการมองเมืองในมุมสูง ในภูมิภาคเราไม่ค่อยได้เห็นกันมากนัก และหอชมเมืองสามารถเปิดมุมมองในแนวสูงได้อย่างชัดเจน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยว และ เศรษฐกิจจนหมุนเวียนเพียงแต่ว่าจะต้องศึกษาผลกระทบต่าง ๆ อย่างรอบคอบโดยไม่กระทบกระเทือนต่อโบราณสถาน รูปแบบงานสถาปัตยกรรมต้องเหมาะสมกับเมือง วัดส่วนความสูงต้องอยู่ในระยะที่มองเห็นเมืองได้รอบ แต่ไม่ทำลายภาพลักษณ์ของเมืองโบราณ

● **ไม่เหมาะสม** เมืองพระนครศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมา สมบูรณ์ในตัวเองอยู่แล้ว ไม่ต้องสร้างสิ่งแปลกปลอมไปเพิ่ม (หอชมเมือง) ให้กับพื้นที่อีก สิ่งที่ควรกระทำคือการรักษาพื้นที่ให้คงสภาพไว้ให้สมบูรณ์ ส่งเสริมวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรม ที่จะเพิ่มให้คุณค่าและเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ให้กับพื้นที่มากกว่า เพราะปัจจุบันมีเทคโนโลยีที่สามารถช่วยมองเห็นเมืองจากที่อื่น ๆ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการสร้างหอชมเมืองขึ้นไปชม อีกทั้งรูปแบบหอชมเมืองที่ปรากฏ เป็นสิ่งที่ไม่เข้ากับความเป็นเมืองทำให้ดูเป็นสิ่งแปลกปลอม ซึ่งความเป็นจริงควรต้องอนุรักษ์พื้นที่เกาะเมืองและรอบเกาะเมืองให้ทรงคุณค่าอย่างเท่าไร เพราะนักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่ต้องการมาศึกษาประวัติศาสตร์ต้องการสัมผัสกลิ่นไอของเมืองเก่า และการสร้างหอชมเมืองให้สูงกว่าพื้นที่ประวัติศาสตร์อาจมองดูไม่เคารพต่อพื้นที่ประวัติศาสตร์ด้วย

ดังนั้นการพัฒนาพื้นที่ ด้วยหอชมเมืองควรใช้กับพื้นที่มีลักษณะเป็นเมืองใหม่ หรือเมืองที่ยังขาดจุดเด่นเป็นสัญลักษณ์ของตนเอง แต่ในส่วนศูนย์ศิลปวัฒนธรรมนั้น สามารถทำได้ เพราะเป็นอาคารในแนวราบไม่สร้างผลกระทบให้กับเมืองโบราณ

5.6.3 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

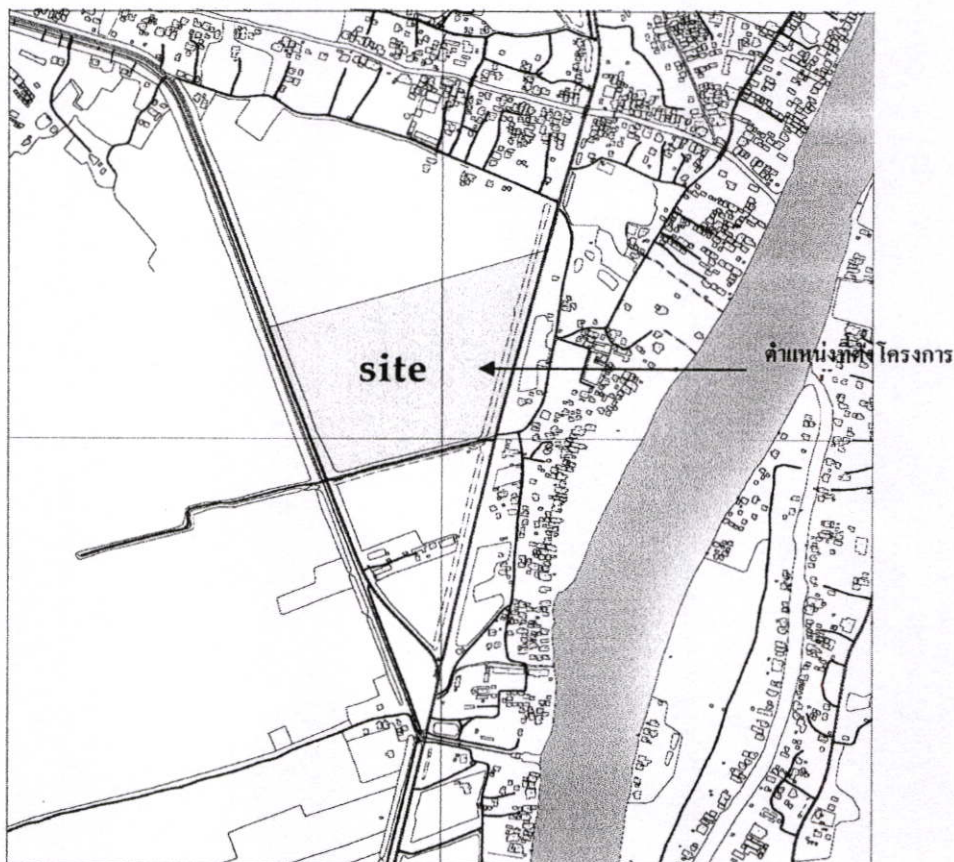
เห็นด้วย ผลของข้อเสนอแนะ คือต้องมีการศึกษาดวงงานสถาปัตยกรรมให้ลึกซึ้งโดยไม่ให้ขัดแย้งกับงานสถาปัตยกรรมเดิม และควรคำนึงถึงมุมมองจากโบราณสถานว่าจะไม่ขัดแย้งกันและพื้นที่ที่จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อโบราณสถาน ในแง่ของการศึกษาในด้านพื้นที่ก่อนจะมีการกำหนดตำแหน่งพื้นที่ ควรจะต้องคำนึงถึงสิ่งที่ตั้งใจจะให้เห็นว่าเราต้องการให้เป้าหมายเป็นส่วนใด เพื่อตำแหน่งมุมมองจะต้องได้ตรงเป้าหมายที่คาดไว้ หรืออีกทางหนึ่งอาจจะไม่ต้องมีหอชมเมืองแต่ก็ควรนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยเพื่อการศึกษาหรือสัมผัสกับโบราณสถานได้ โดยไม่มีส่วนสูญเสียใดอย่าง เช่นการชมวิว โดยขึ้นบอลูน หรือโครงสร้างที่ชั่วคราวสามารถ ถอดประกอบและเก็บได้เมื่อใช้งานเสร็จ

5.7 อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง เพื่อการหาศักยภาพพื้นที่ ที่เหมาะสมต่อที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งสามารถสรุปสภาพทางกายภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมในปัจจุบัน ตลอดจนข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อรองรับแนวทางการขยายตัวของเมือง และมุมมองด้านสถาปัตยกรรมที่ถูกต้องและไม่ขัดต่อการเป็นมรดกโลก ประกอบกับวรรณกรรมและทฤษฎีในบทที่ 2 จะนำมาเป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์กับปัจจัยด้านต่าง ๆ และส่งผลให้การพิจารณาเลือกพื้นที่ที่ตั้งที่เหมาะสมมีความเป็นไปได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

5.7.1 ที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

จากการวิเคราะห์พบว่า พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมกับที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง คือบริเวณด้านทิศใต้ (พื้นที่หมายเลข 6) ตั้งอยู่ในเขตตำบลลำไทร ในบริเวณตอนกลางของพื้นที่บ้านตะเคี้ยว หมู่ 13 บ้านมอญ หมู่ 2 ซึ่งมีศักยภาพที่ตอบสนองทั้งในด้านกายภาพ ด้านการบริการสาธารณูปโภค สาธารณูปการต่าง ๆ มุมมองของการมองเห็นเมือง และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะแก่การพัฒนา

ภาพที่ 5.3 แสดงที่ตั้งโครงการ

5.8 ข้อเสนอแนะ

การศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลกระทบและมีความสำคัญต่อการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสม โดยต้องกำหนดปัจจัยหลักขึ้นมาก่อน เพื่อทราบถึงความสำคัญของแต่ละปัจจัยที่ลำดับขึ้นมา และให้ค่าคะแนนตามความสำคัญในแต่ละปัจจัยนั้น โดยมีปัจจัยต่าง ๆ ที่สามารถกำหนดขึ้นมาในการ

วิเคราะห์ เช่น ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมซึ่งได้แก่ รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่น้ำท่วม พื้นที่ที่สามารถก่อสร้างอาคาร การระบายน้ำ และปัจจัยทางสังคมซึ่งได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงโครงการ การคมนาคม การไฟฟ้า ด้านเศรษฐกิจ ภูมิศาสตร์ที่ดิน ราคาที่ดิน แนวทางการขยายตัวของพื้นที่ในอนาคต นอกจากนี้ยังรวมไปถึงข้อจำกัดที่มีผลต่อการพัฒนา และนโยบายของแต่ละพื้นที่อันได้แก่ กฎหมายผังเมือง กฎหมายโบราณสถาน ซึ่งจะเป็นข้อกำหนดในพื้นที่ ที่จะทำให้เน้นความในเรื่องของโบราณสถานเป็นสำคัญ การวิจัยครั้งนี้เป็นการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง เป็นการศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่จะต้องนำมาทำการวิจัย จากนั้นจึงกำหนดปัจจัยต่าง ๆ ที่ผลกระทบขึ้นมาเพื่อทำการหาศักยภาพพื้นที่ โดยใช้การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ POTENTIAL SURFACE ANALYSIS (PSA) มาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ เมื่อได้พื้นที่ที่เหมาะสมต่อโครงการแล้ว ก็นำข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์ของนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ มาวิเคราะห์เพิ่มเติมในส่วนการวิเคราะห์พื้นที่และเสนอแนะแนวทางการวางผังเพื่อการพัฒนาในอนาคตของพื้นที่ตั้งโครงการ หลักการแนวความคิดที่นำมาเสนอในบทที่ 5 นี้ จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาที่ผู้วิจัยได้นำมาเสนอ ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลของนักวิชาการที่ได้เสนอแนะมา

5.8.1 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

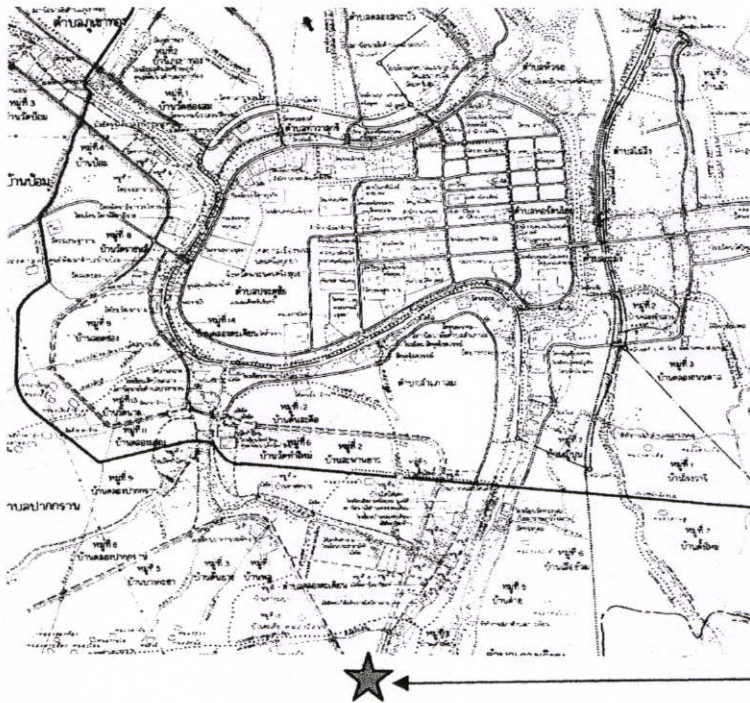
1. ควรมีการศึกษารูปแบบสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับงานสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น รวมถึงแนวทางการออกแบบศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง
2. ควรมีการศึกษาศักยภาพพื้นที่โดยรอบของโครงการและเสนอแนวทางการออกแบบวางผัง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางขยายตัวในอนาคต

5.8.2 ข้อเสนอแนะการใช้พื้นที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

จากการวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ได้มาซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพในการเป็นที่ตั้งของโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง และได้ทำการนำเสนอการวางผังสำหรับโครงการเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้พื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

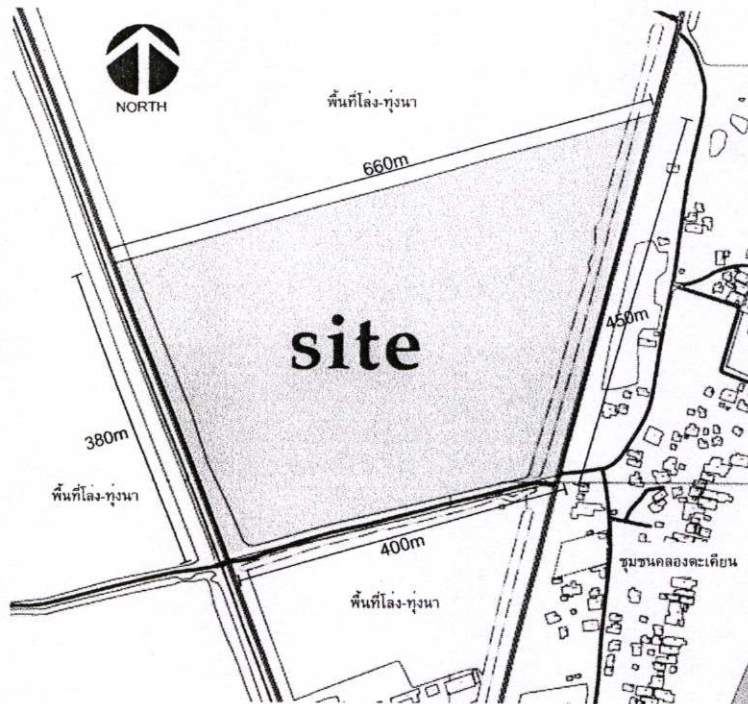
5.8.2.1 การเลือกที่ตั้งโครงการ

ในการวิเคราะห์หาที่ตั้งผู้วิจัยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เชิงพื้นที่ Potential Surface Analysis (PSA) เป็นวิธีการหาศักยภาพของพื้นที่โดยทำการศึกษาข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าและแบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นตัวกำหนดปัจจัย (Factor) ต่าง ๆ ในการวิเคราะห์หาความเหมาะสมของพื้นที่ในการพัฒนาการใช้ที่ดินเพื่อก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์สูงสุดตามความต้องการของกิจกรรม โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์และโปรแกรมทางสถิติในการวิเคราะห์ ซึ่งได้ที่ตั้งโครงการดังนี้

ตำแหน่งที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 5.4 แสดงตำแหน่งพื้นที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 5.5 แสดงแผนที่ตั้งโดยสังเขป

5.8.2.2 ลักษณะสภาพที่ตั้งโครงการ

พื้นที่ตั้งโครงการปัจจุบันเป็นทุ่งนา ด้านหน้าตั้งอยู่บนถนน ด้านหลังติดถนนเลียบบคลองชลประทาน บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยา อยู่ห่างจากตัวเมืองมาทางทิศใต้ประมาณ 3.5 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นที่ลุ่มคางหมูขนาดไปตามแนวแม่น้ำเจ้าพระยา มีขนาดประมาณ 192,000 ตารางเมตร หรือ 150 ไร่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ชุมชนตำบลคลองตะเคียน

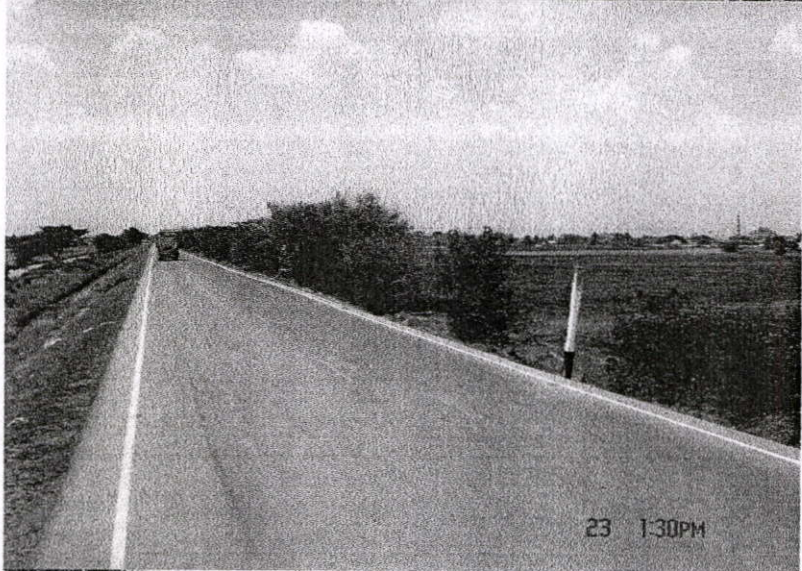
ทิศใต้ ติดต่อกับ คลองมอญ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ชุมชนตำบลคลองตะเคียน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ พื้นที่โล่ง

ภาพที่ 5.6 แสดงสภาพแวดล้อมของพื้นที่

ภาพที่ 5.7 แสดงสภาพแวดล้อมของพื้นที่

ลักษณะสภาพที่ดิน เป็นพื้นที่ราบลุ่มและท้องนา ที่ดินรกร้างไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ มีน้ำท่วมขังและวัชพืชปกคลุม

ขนาดและรูปร่างของพื้นที่

มีความเหมาะสมในการเป็นที่ตั้งของโครงการ มีขนาดรูปร่างเป็นรูปสี่เหลี่ยมยาวตามแนวถนนทิศเหนือใต้ มีขนาดที่ตั้ง 150 ไร่ เพียงพอกับขนาดของโครงการ

สภาพที่ตั้ง

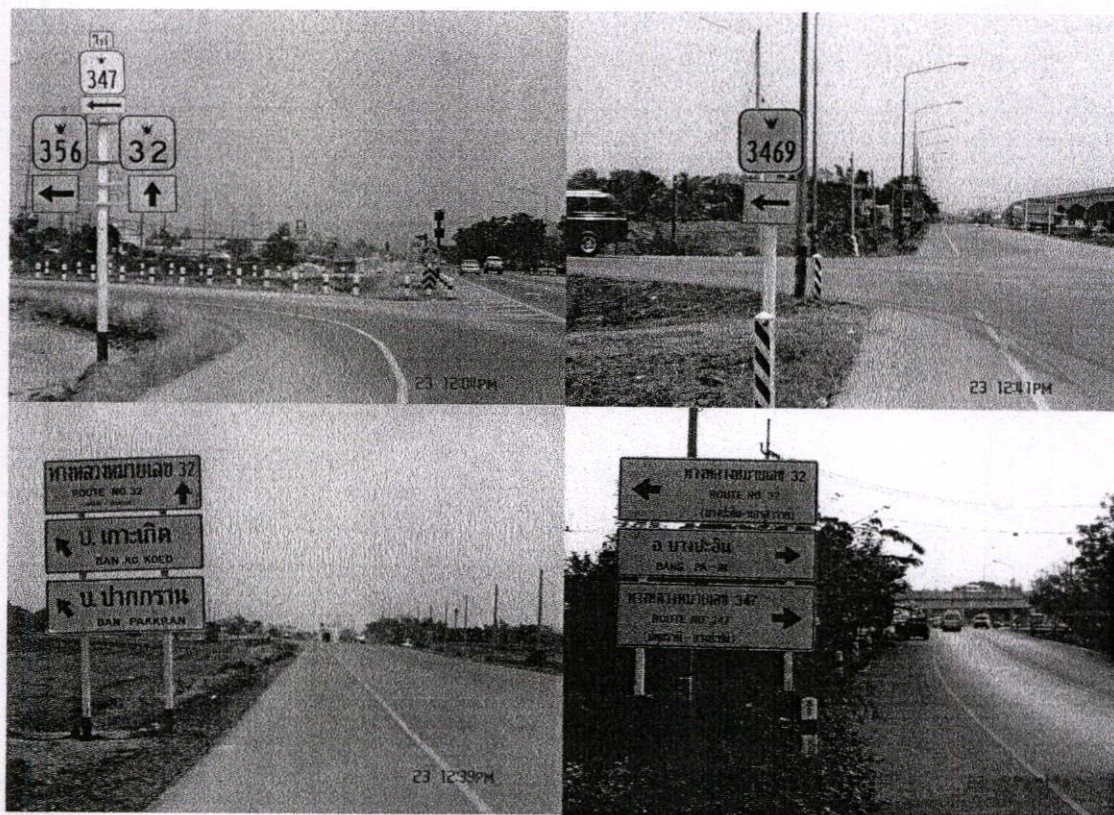
ตั้งอยู่ในเขตชุมชนนอกเกาะเมือง มีการจราจรที่ไม่คับคั่งจนเกินไป มีศักยภาพในการพัฒนาเหมาะสมจะทำเป็นที่ตั้งโครงการ

การเข้าถึงโครงการ

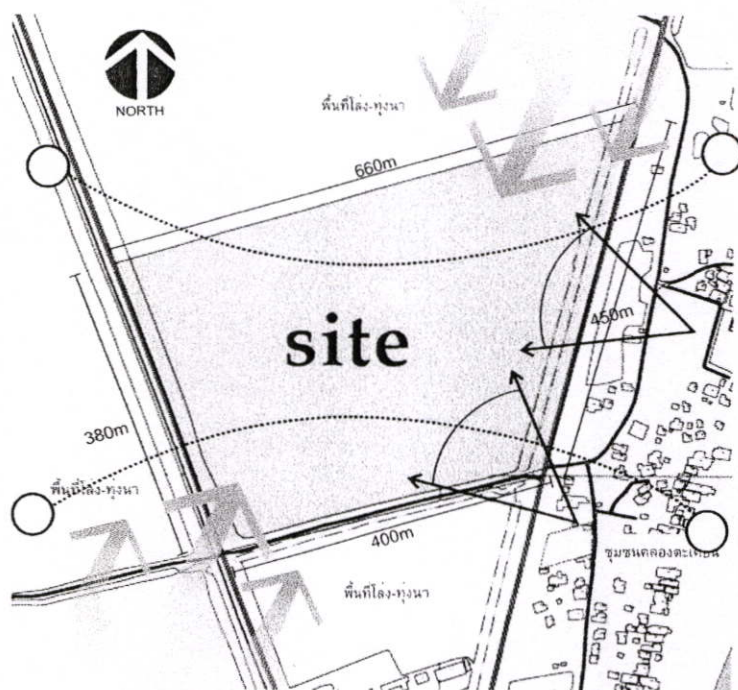
การเข้าถึงโครงการในปัจจุบันสามารถเข้าถึงได้จากถนนสายหลักคือถนนสายเอเชียทางหลวงหมายเลข 35 และ ถนนสาย 3469 บางปะอิน-อยุธยา ตามเส้นทางเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเชื่อมต่อไปยังถนนสาย 347 ไปยังจังหวัดสุพรรณบุรี และสาย 3469 นี้ด้านที่มาจากเกาะเมืองบริเวณแยกเสนา

ระบบสาธารณูปโภค

มีระบบสาธารณูปโภค น้ำประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์ให้บริการอย่างครบถ้วน

ภาพที่ 5.8 แสดงเส้นทางเข้าถึง โครงการ

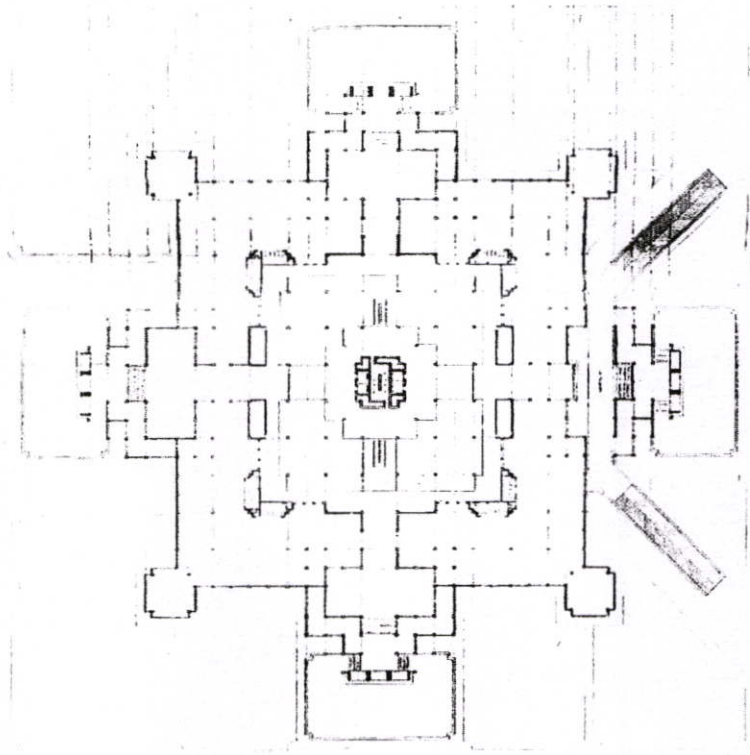
ภาพที่ 5.9 แสดงการวิเคราะห์ทิศทางแคค-ลม มุมมองและสภาพแวดล้อม

5.8.2.3 ลักษณะของโครงการ

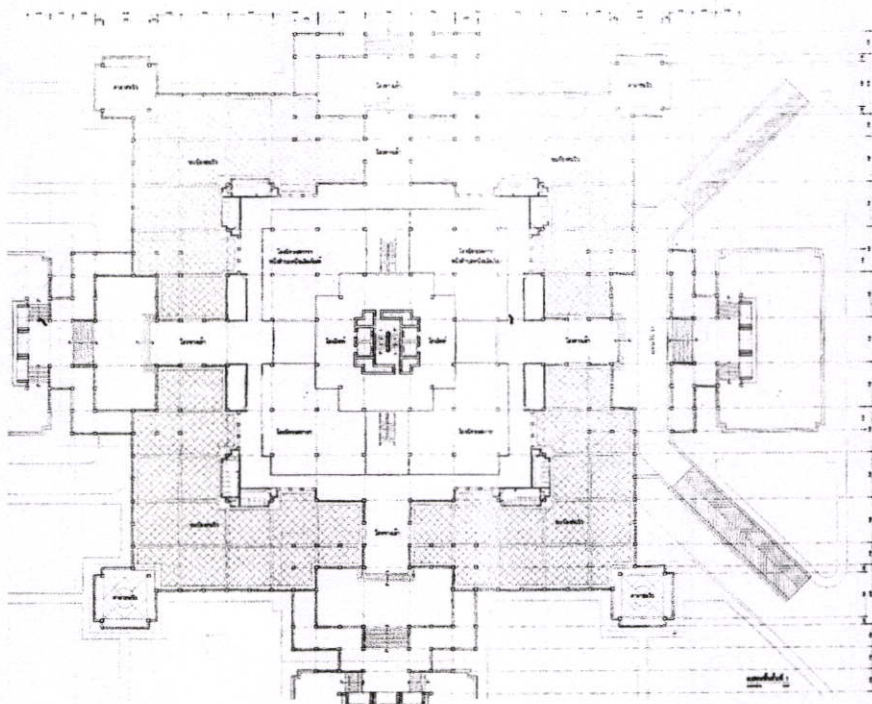
โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโครงการของภาครัฐบาล ดำเนินการโดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้รับการอนุมัติงบประมาณจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประจำปีงบประมาณ 2547-2549 เป็นจำนวนทั้งสิ้น 386,000,000 บาท เพื่อดำเนินการก่อสร้างต่อไป โดยมีรายละเอียดและความเป็นมาของโครงการดังนี้

โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง ก่อตั้งขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางของข้อมูลข่าวสารและการบริการ การท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวและจุดชมเมือง สถานที่เรียนรู้ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์รวมสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ และเป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อไป

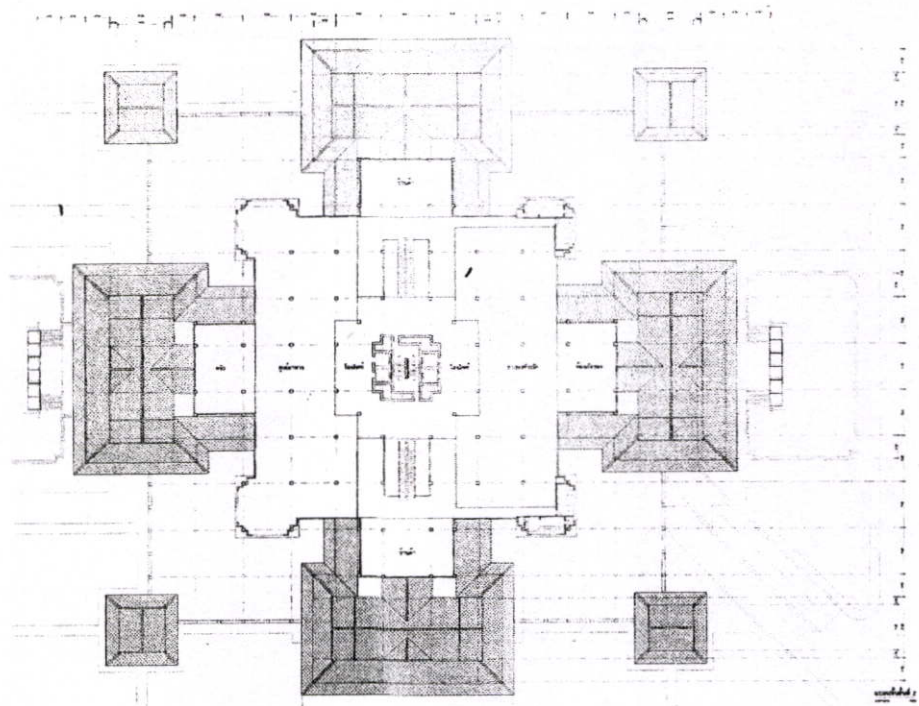
เป้าหมายของโครงการประกอบไปด้วย ก่อสร้างหอชมเมืองเป็นอาคาร คสล. สูง 179 เมตร ในพื้นที่ 150 ไร่ มีองค์ประกอบใช้สอยต่าง ๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวได้แก่ ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว พื้นที่สำหรับจัดนิทรรศการ ส่วนบรรยายให้ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ ศูนย์อาหาร ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก สำนักงาน ระเบียงชมวิวสำหรับบุคคลธรรมดาและบุคคล VIP โดยรูปแบบของโครงการมีลักษณะดังต่อไปนี้

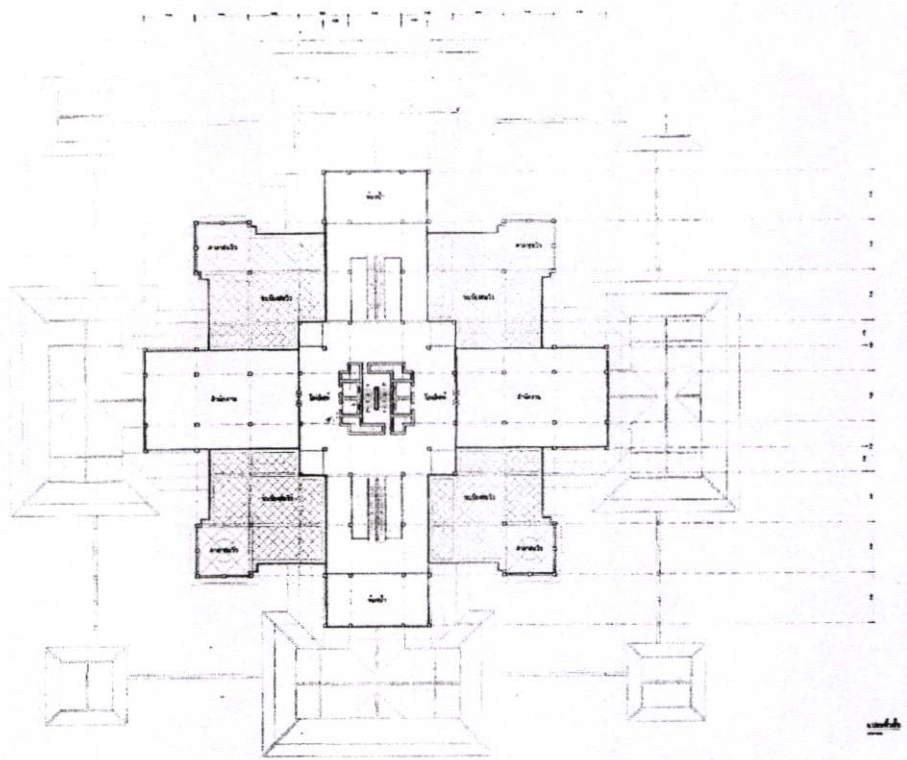
ภาพที่ 5.10 แสดงผังบริเวณโครงการ

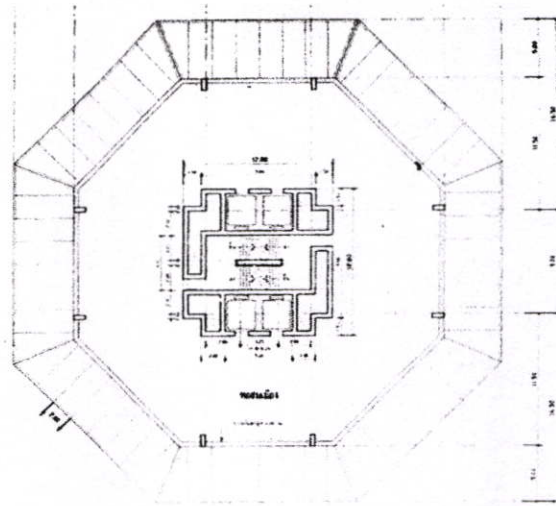
ภาพที่ 5.11 แสดงผังพื้นที่ชั้นที่ 1

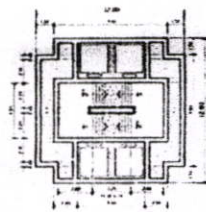
ภาพที่ 5.12 แสดงผังพื้นที่ 2

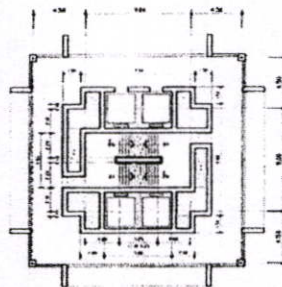
ภาพที่ 5.13 แสดงผังพื้นที่ 3

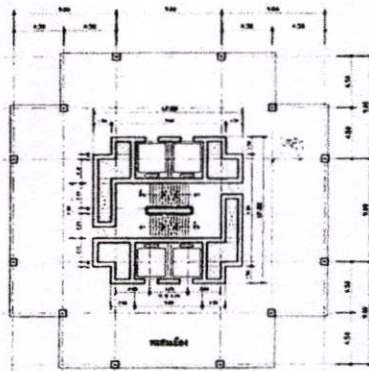
ภาพที่ 5.14 แสดงผังพื้นที่หอคอย

แบบขยายลิฟท์และบันได C
ขนาดห้อง
(ส่วนขยายลิฟท์และบันได)

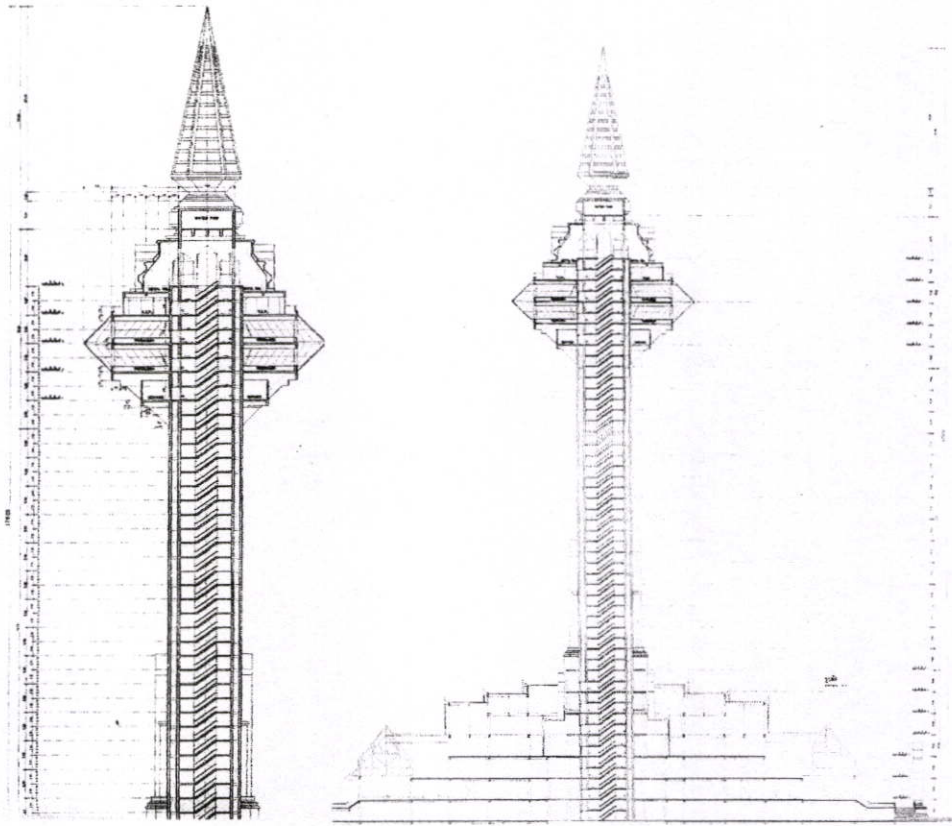

แบบขยายลิฟท์และบันได B
ขนาดห้อง
(ส่วนขยายลิฟท์และบันได)

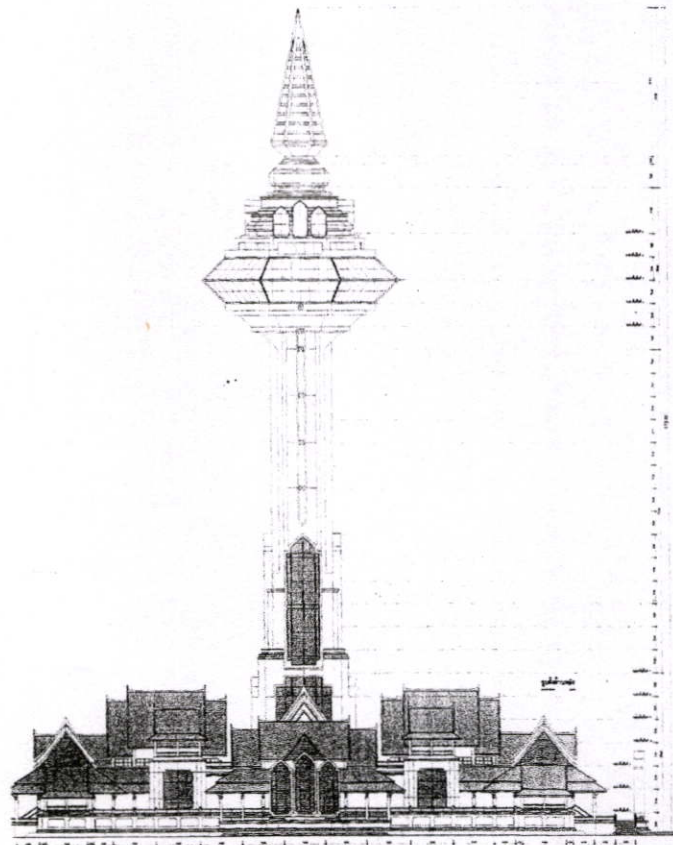

แบบขยายลิฟท์และบันได A
ขนาดห้อง
(ส่วนขยายลิฟท์และบันได)

ภาพที่ 5.15 แสดงผังพื้นที่หอคอย

ภาพที่ 5.16 แสดงรูปตัด โครงการ

ภาพที่ 5.17 แสดงรูปด้าน โครงการ

ภาพที่ 5.18 แสดงทัศนียภาพโครงการ

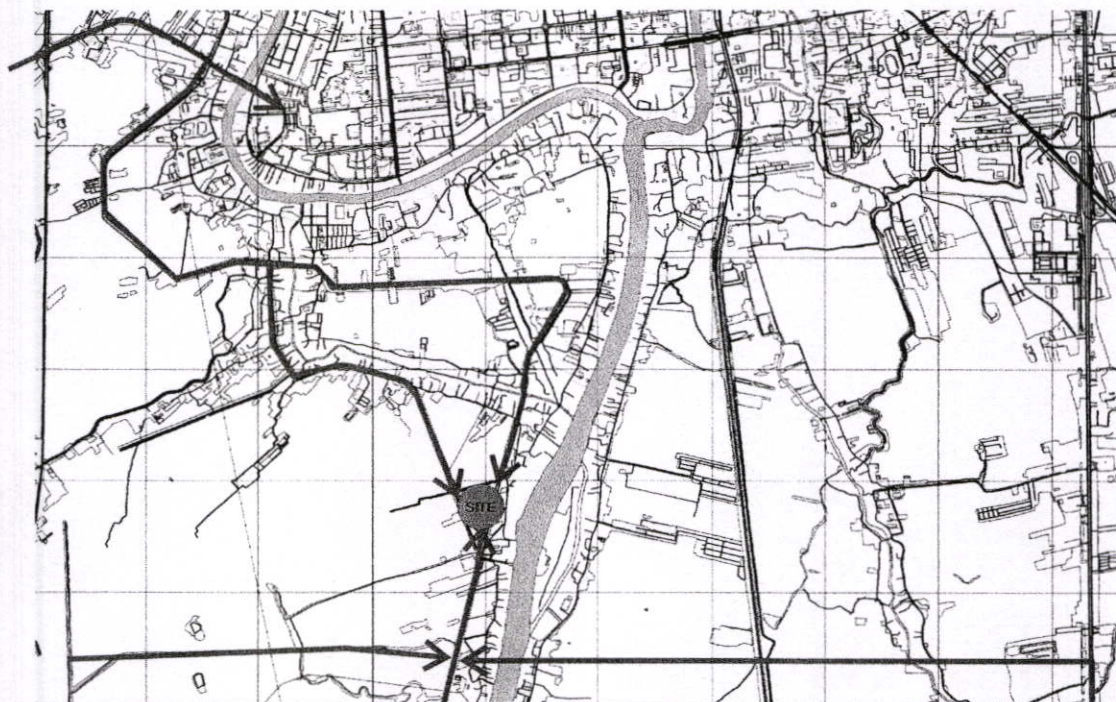
พื้นที่ใช้สอยอาคารส่วนต่างๆ ประกอบด้วย

- ส่วนสำนักงาน 731.1 ตร.ม.
- ส่วนบริการสาธารณะ 9,357.5 ตร.ม.
- ส่วนบริการการศึกษา 3,892.65 ตร.ม.
- ส่วนโทรคมนาคม 3,538 ตร.ม.
- ส่วนเทคนิคและบริการ 6,747 ตร.ม.
- รวมพื้นที่โครงการ 17,519.25 ตร.ม.

5.8.2.4 การวิเคราะห์การใช้งานพื้นที่ตั้งโครงการและนำเสนอแนวทางการพัฒนา

จากการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระบบโครงข่ายการคมนาคมเพื่อนำเสนอแนวทางในการใช้งานจากการเข้าถึงและมุมมองจากที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง รวมทั้งผลกระทบในด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ทั้งการคมนาคมที่มีอยู่ในปัจจุบัน และการคมนาคมในอนาคตรวมทั้งส่วนที่ผู้วิจัยเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ในการนำเสนอแนวทางการปรับปรุงเพื่อให้ที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองนี้มีศักยภาพในการใช้งานสูงสุด

- โครงข่ายการคมนาคม

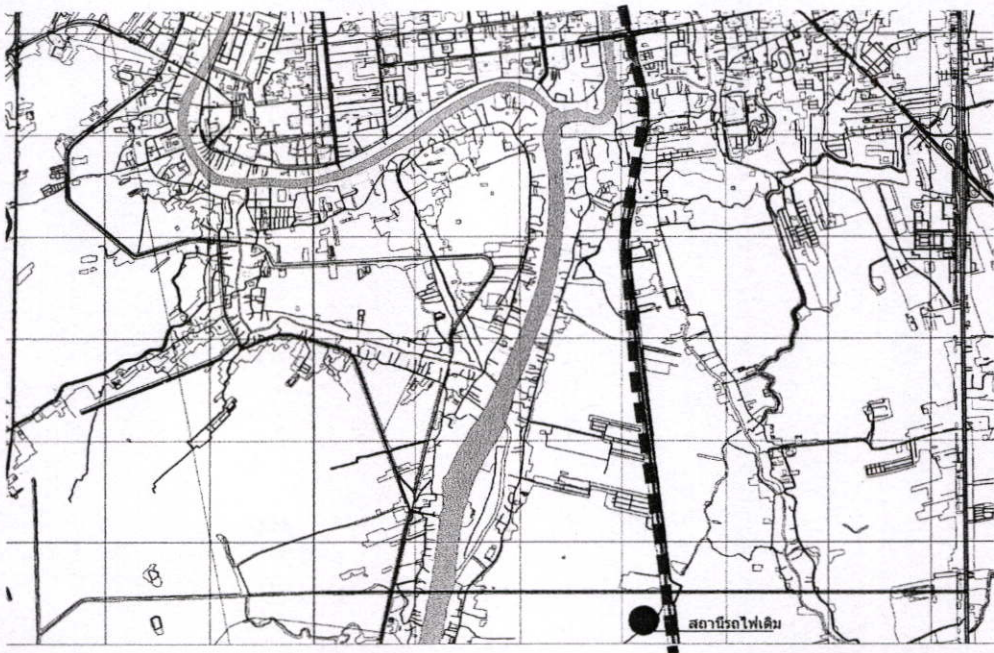
ภาพที่ 5.19 แสดงเส้นทางถนนในปัจจุบัน

ปัจจุบันที่ตั้งของโครงการมีถนนเข้าสู่โครงการในเส้นทางหลักได้เพียงสายเดียวคือถนนสาย 3469 ซึ่งมาจากถนนสายเลียบเมืองอยุธยาเชื่อมระหว่างทางหลวงแผ่นดินสาย 32 (สายเอเชีย) กับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 469 ตำแหน่งที่ตั้งของโครงการนี้ ได้มีโครงข่ายระบบการคมนาคมขนส่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตในด้านต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนและนำไปใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะการเข้าถึงพื้นที่ต่อไป ทั้งการคมนาคมทางบก การคมนาคมทางน้ำ ระบบการขนส่งสาธารณะ ได้แก่ รถประจำทาง รถไฟ เรือ และมีระบบป้องกันน้ำท่วม ตามแผนวางผังโครงข่ายถนนในอนาคต แผนพัฒนาบริเวณศูนย์ชุมชนเมืองใหม่ ในแผนแม่บทระยะที่ 2 ของโครงการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เพื่อรองรับการขยายตัวตามการเจริญเติบโตของเมืองกระจายความหนาแน่นของประชากรออกมาสู่รอบนอกเกาะเมือง

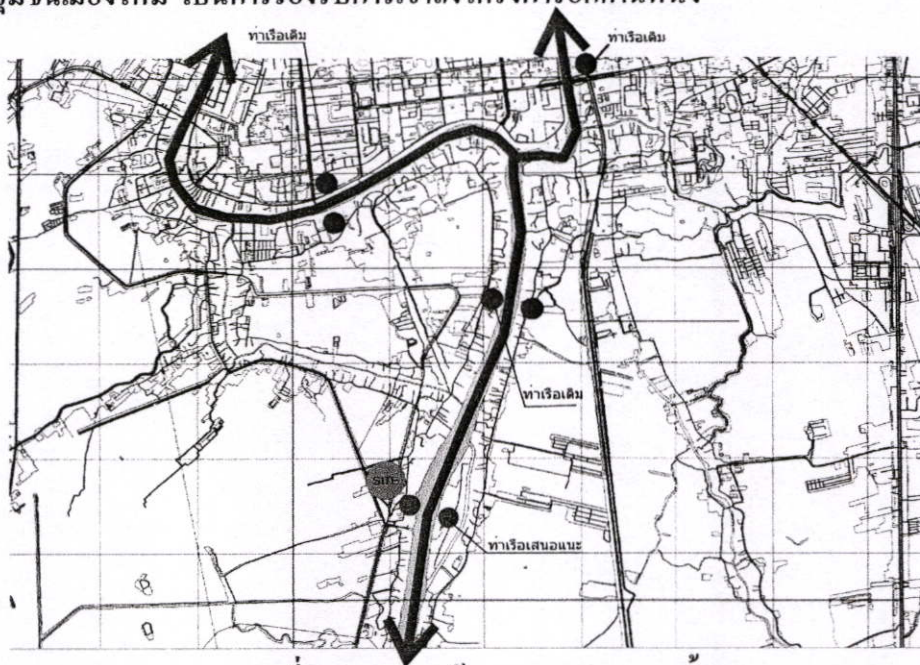
ภาพที่ 5.20 แสดงการเข้าถึงเส้นทางโครงข่ายถนนในอนาคต

1. ถนนตัดเข้าสู่ศูนย์ราชการใหม่ แนวตะวันออก-ตะวันตก เชื่อมต่อกับทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 32 ห่างจากทางแยกต่างระดับลงมาทางทิศใต้ประมาณ 1 กม. เป็นถนนสายสำคัญ สามารถกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในบริเวณที่ถนนตัดผ่านเป็นอย่างมาก รวมความยาวทั้งสิ้น 5.5 กิโลเมตร

ภาพที่ 5.21 แสดงเส้นทางคมนาคมทางรถไฟและสถานี

เส้นทางการคมนาคมทางรถไฟอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของเกาะอยุธยา ซึ่งปัจจุบันมีสถานีอยู่ 2 สถานี คือสถานีบ้านโพธิ์ทางด้านทิศใต้ ห่างจากตัวเมืองระยะทาง 7 กิโลเมตร และสถานีพระนครศรีอยุธยาอยู่ทางทิศตะวันออกของเกาะเมือง และสถานีที่จะเกิดขึ้นใหม่(จุดสี่สุม) บริเวณชุมชนเมืองใหม่ เป็นการรองรับการเข้าถึงโครงการอีกด้านหนึ่ง

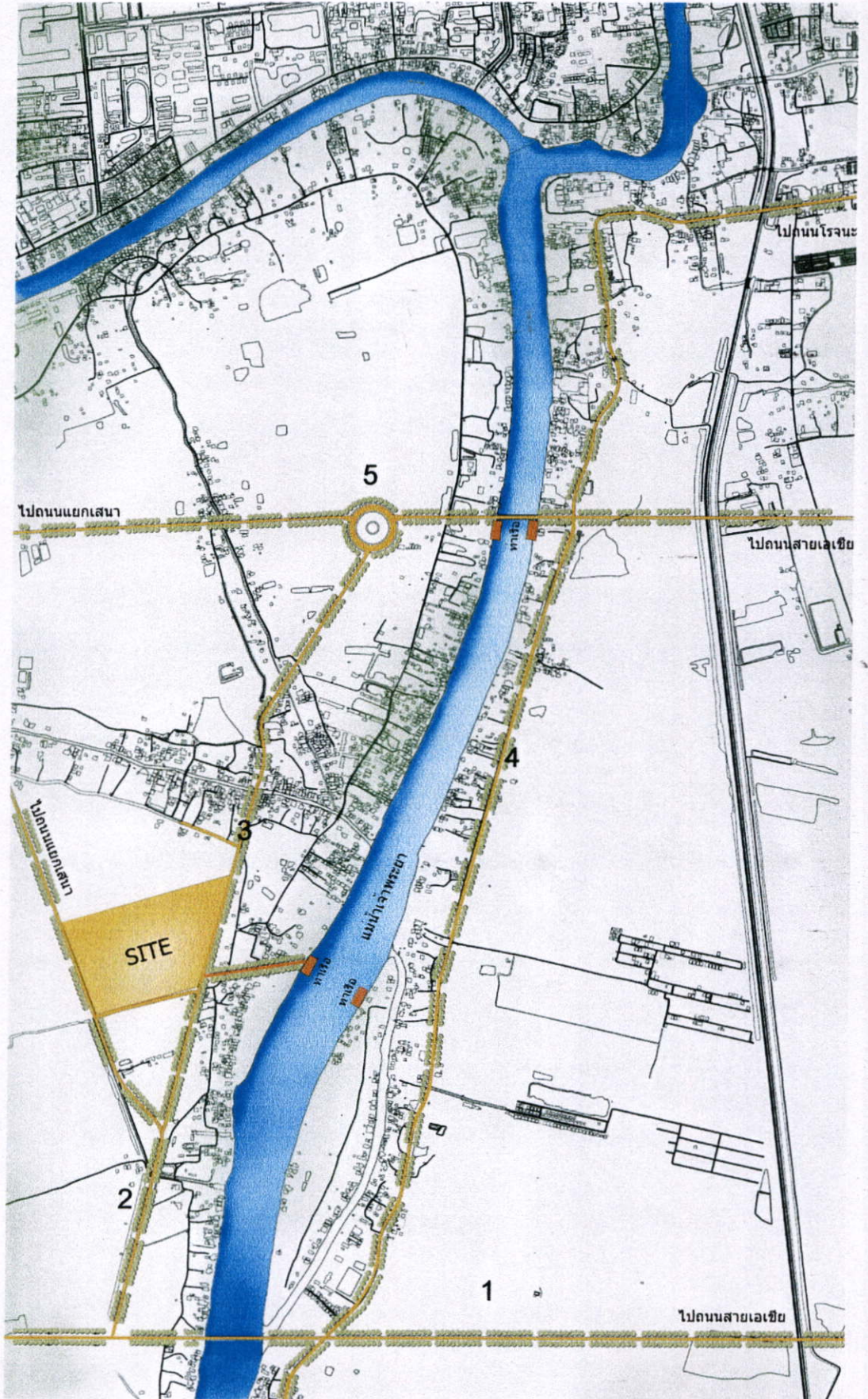

ภาพที่ 5.22 แสดงเส้นทางการคมนาคมทางน้ำ

เส้นทางการคมนาคมทางน้ำในปัจจุบันสามารถทำได้อรอบเกาะเมืองอยุธยาสำหรับบริการชมเมืองของนักท่องเที่ยวโดยมีจุดท่าเรือสาธารณะอยู่บริเวณต่าง ๆ รอบเกาะเมือง ผู้วิจัยจึงได้นำท่าเรือสาธารณะอีกหนึ่งแห่งบริเวณด้านหน้าของที่ตั้งโครงการ ทั้งนี้เพื่อเพิ่มโครงข่ายการคมนาคมทางน้ำให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในโครงการต่อไป

ข้อมูลต่าง ๆ ในการวิเคราะห์นี้ เป็นสภาพปัจจุบันรวมกับแผนการวางผังโครงข่ายถนนในอนาคต ของแผนพัฒนาบริเวณศูนย์ชุมชนเมืองใหม่ ในแผนแม่บทระยะที่ 2 ของโครงการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ระบบโครงข่ายการคมนาคมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นเพื่อรองรับชุมชนเมืองใหม่ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ดูรายละเอียดจาก 5.1.1) ล้วนมีส่วนในการสนับสนุนการเข้าถึงที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองต่อไป

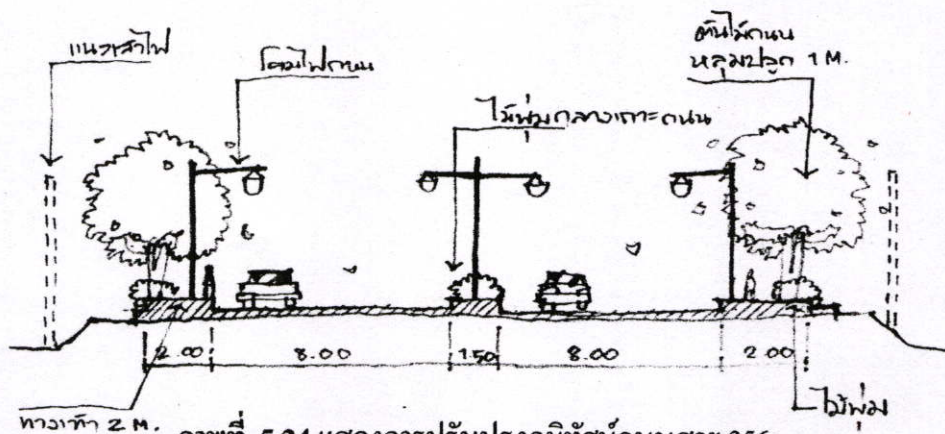
การวิเคราะห์โครงข่ายถนนเพื่อการเข้าถึงโครงการนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการใช้พื้นที่ของที่ตั้งโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองอย่างมีประสิทธิภาพในการใช้งานต่อไป โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาโครงข่ายการคมนาคมที่มีในปัจจุบันร่วมกับเส้นทางการคมนาคมในอนาคตรวมทั้งส่วนที่ผู้วิจัยเสนอแนะเพิ่มเติม ตามผังแม่บทโครงการอนุรักษ์และพัฒนาานครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา และได้นำเสนอการเพิ่มเส้นทางและปรับปรุงภูมิทัศน์ของถนนเส้นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5.23 ผังแสดงเส้นทางและการปรับปรุงภูมิทัศน์

1.แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356

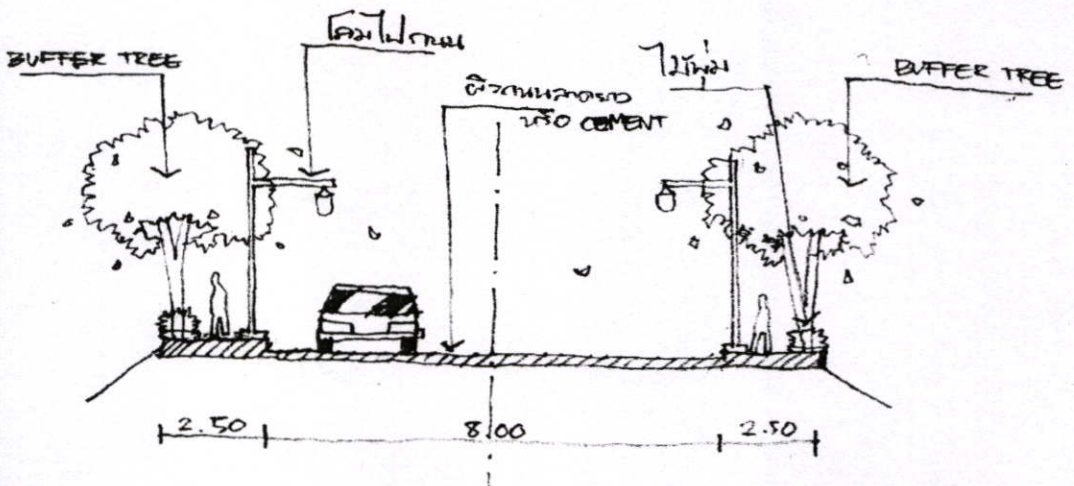
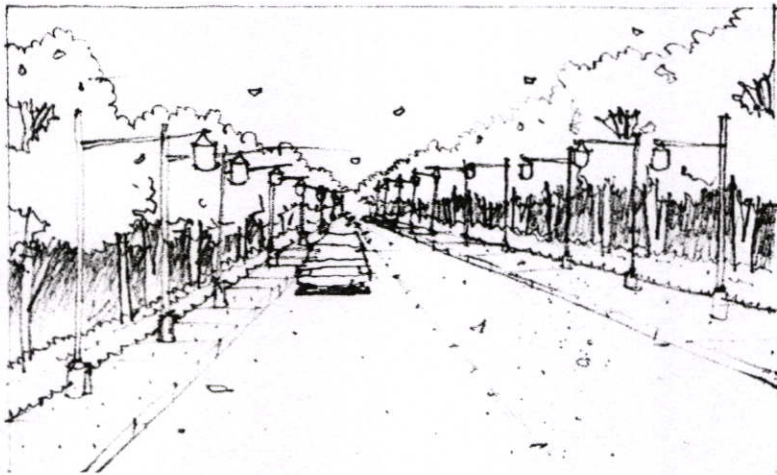
ถนนสายเลี่ยงเมืองอยุธยาจากถนนสายเอเชีย(ทางหลวงหมายเลข32)ไปยังถนนสาย347 ปทุมธานี-สุพรรณบุรี ให้เป็นทางเข้าหลักสู่โครงการจากถนนสายประธาน เพื่อความสวยงามและ จูงใจให้เข้ามาสู่โครงการ

ภาพที่ 5.24 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356

2.แนวทางการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 3469

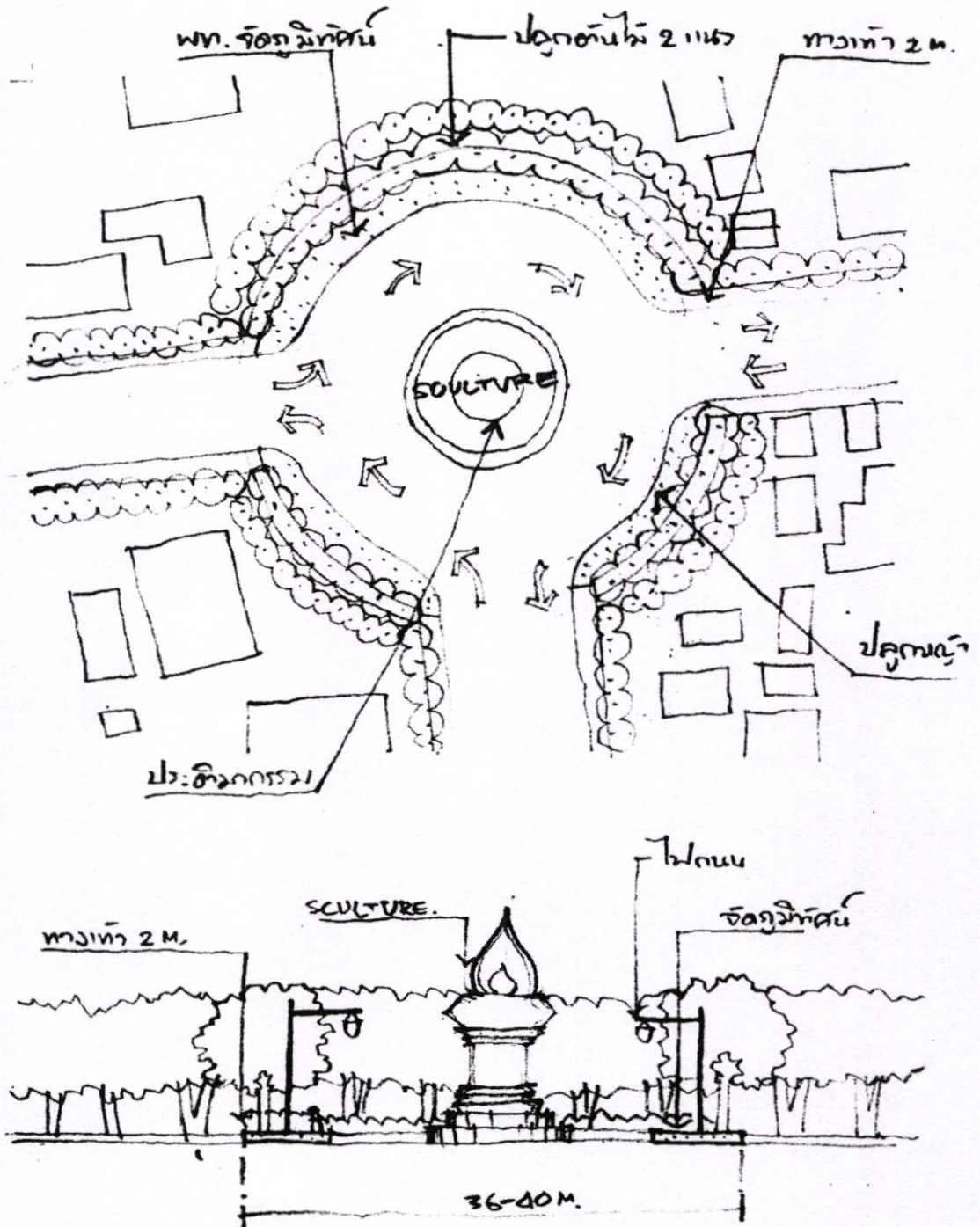
ถนนเลียบบแม่น้ำเจ้าพระยาด้านซ้าย มาจากอำเภอบางปะอินผ่านหน้าที่ตั้งโครงการ เชื่อมต่อไปยังแยกเสนาเพื่อเข้าเกาะเมืองอยุธยาและไปจังหวัดสุพรรณบุรี

ภาพที่ 5.25 แสดงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนสาย 356

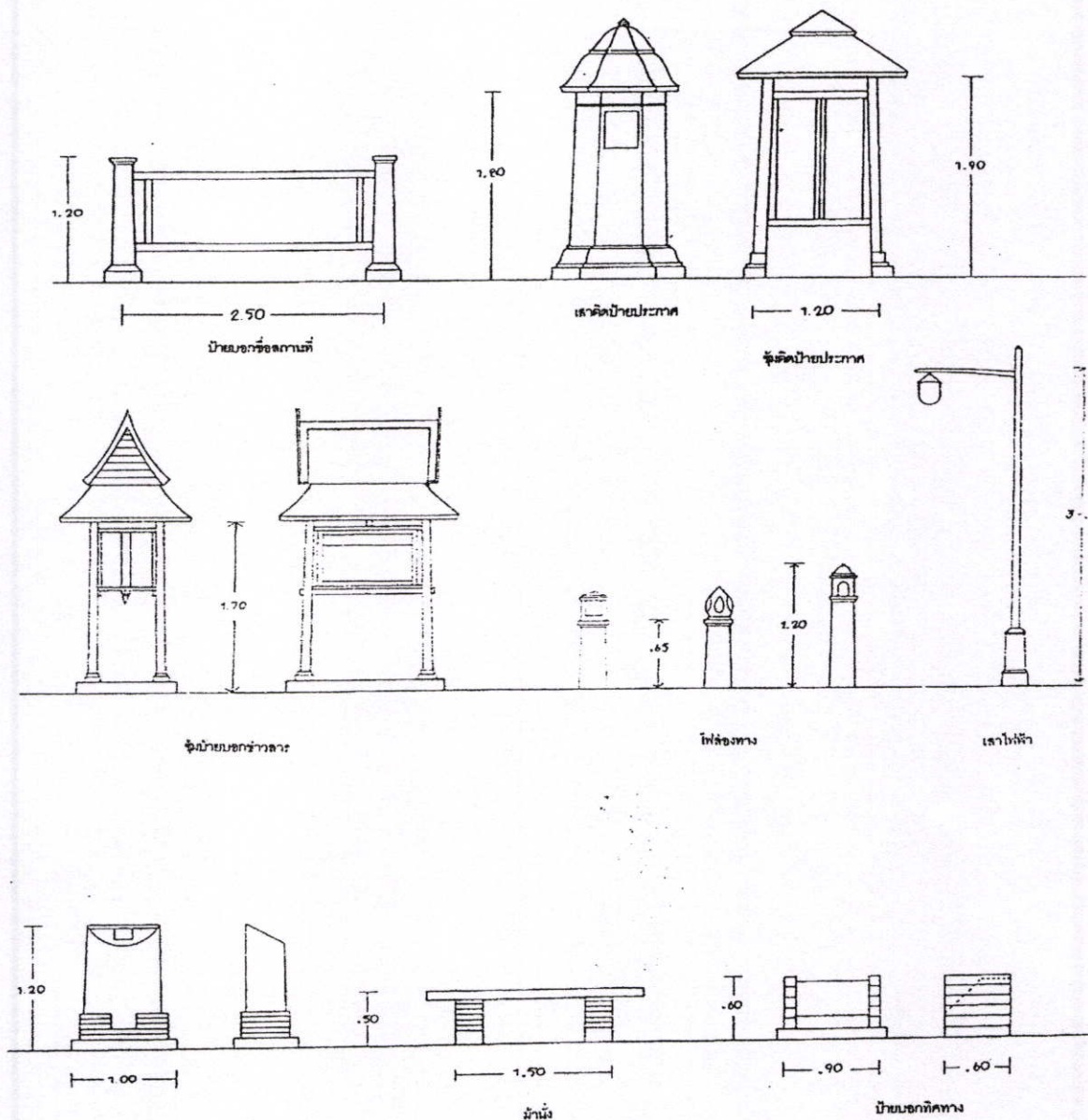
5. แนวทางการเพิ่มเส้นทางและปรับปรุงภูมิทัศน์

บริเวณทางโค้งของถนนคลองชลประทาน สร้างเส้นทางและจุดเชื่อมต่อกับถนนและสะพานที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นจุดเน้นของทางเข้าโครงการด้วยวงเวียนและประติมากรรม

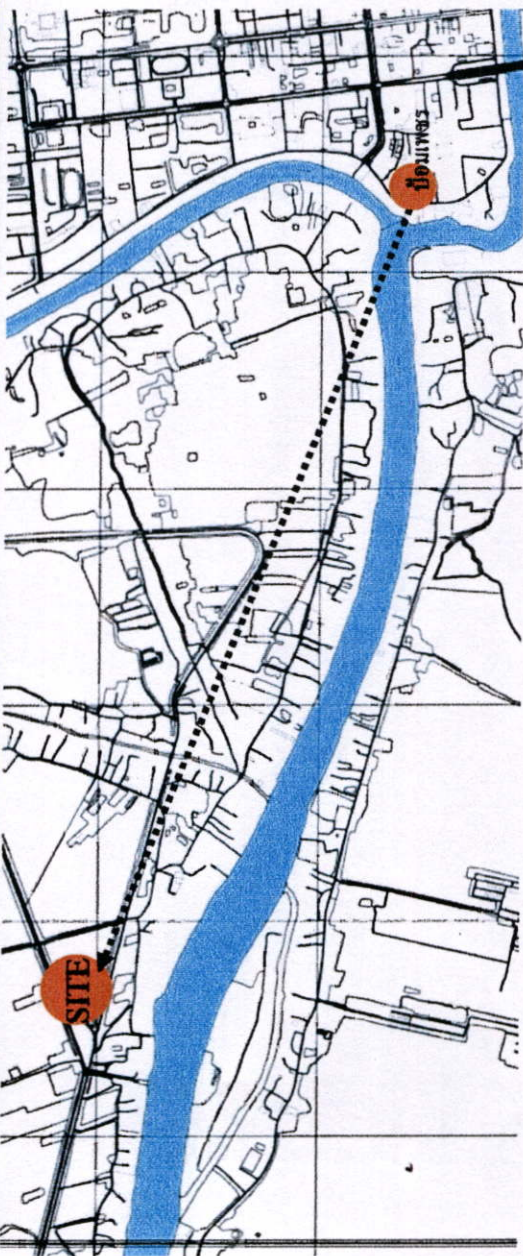

ภาพที่ 5.28 แสดงการเพิ่มเส้นทางและปรับปรุงภูมิทัศน์

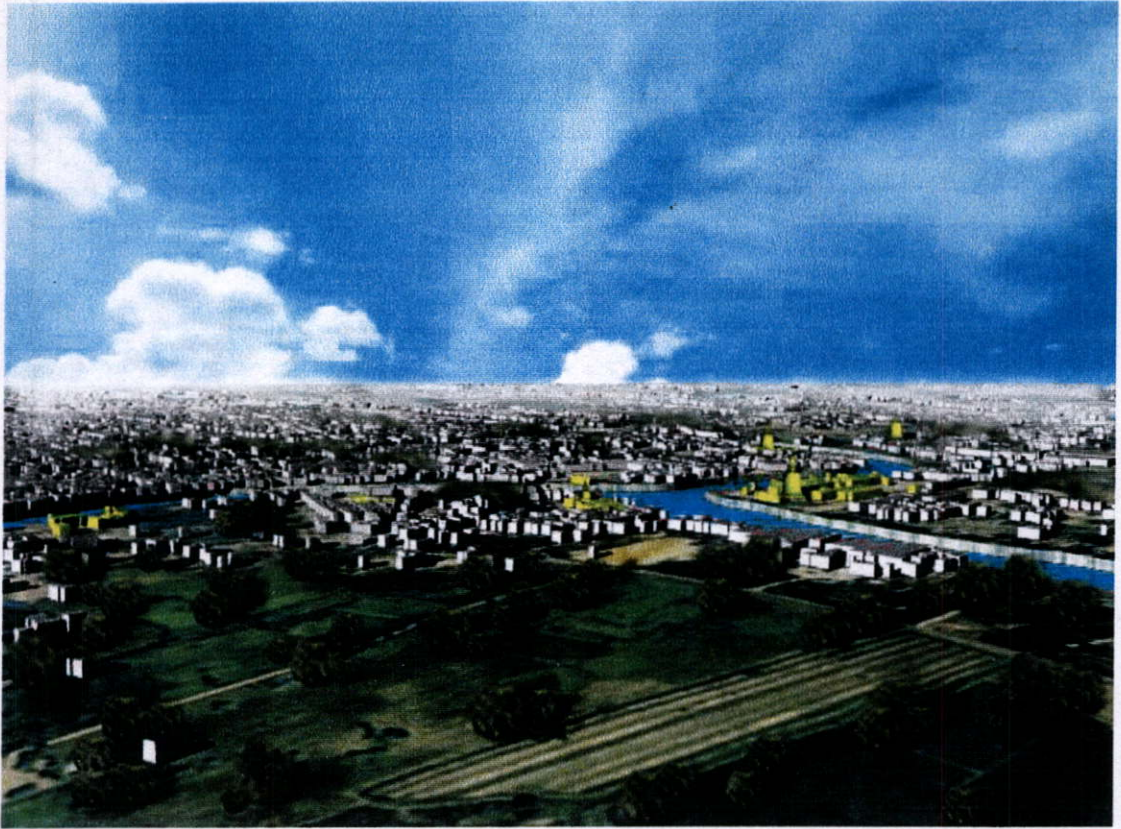
6. แบบ STREET FURNITURE

ภาพที่ 5.29 แสดง แบบ STREET FURNITURE

ภาพที่ 5.30 ทัศนียภาพโครงการมุมมองจากป้อมเพชร

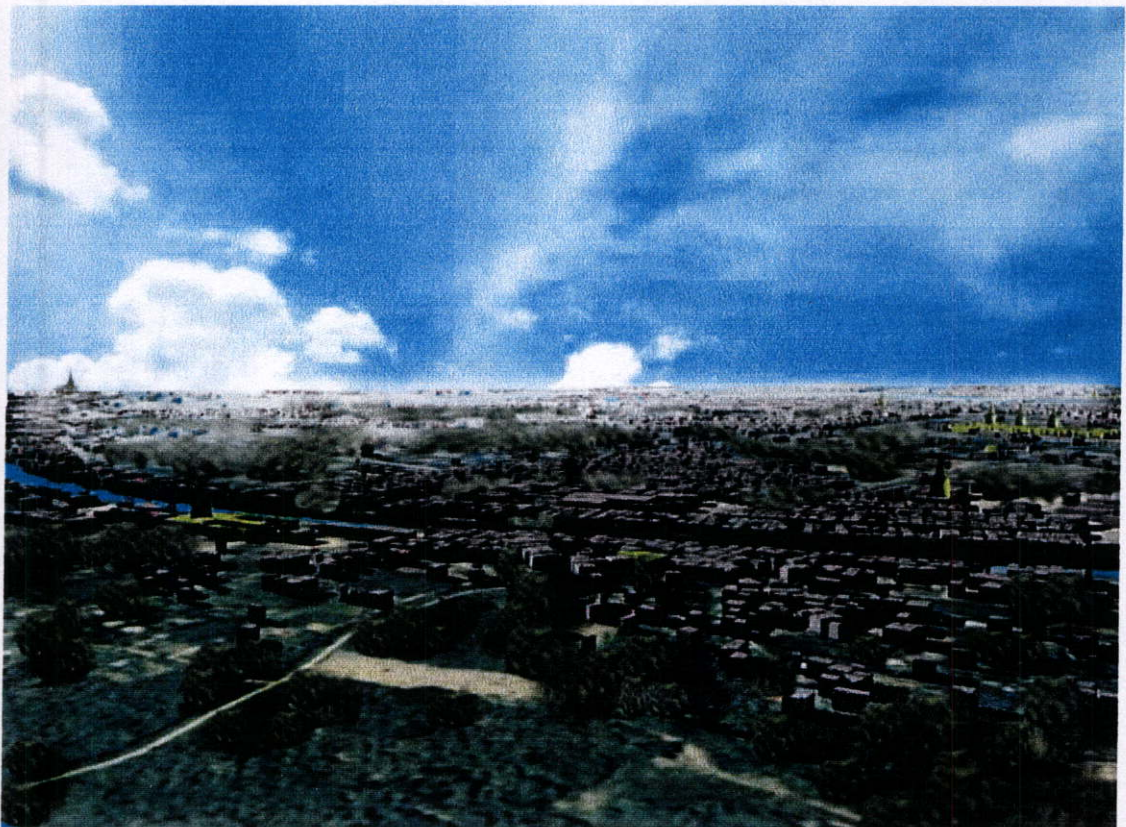
ภาพที่ 5.31 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง

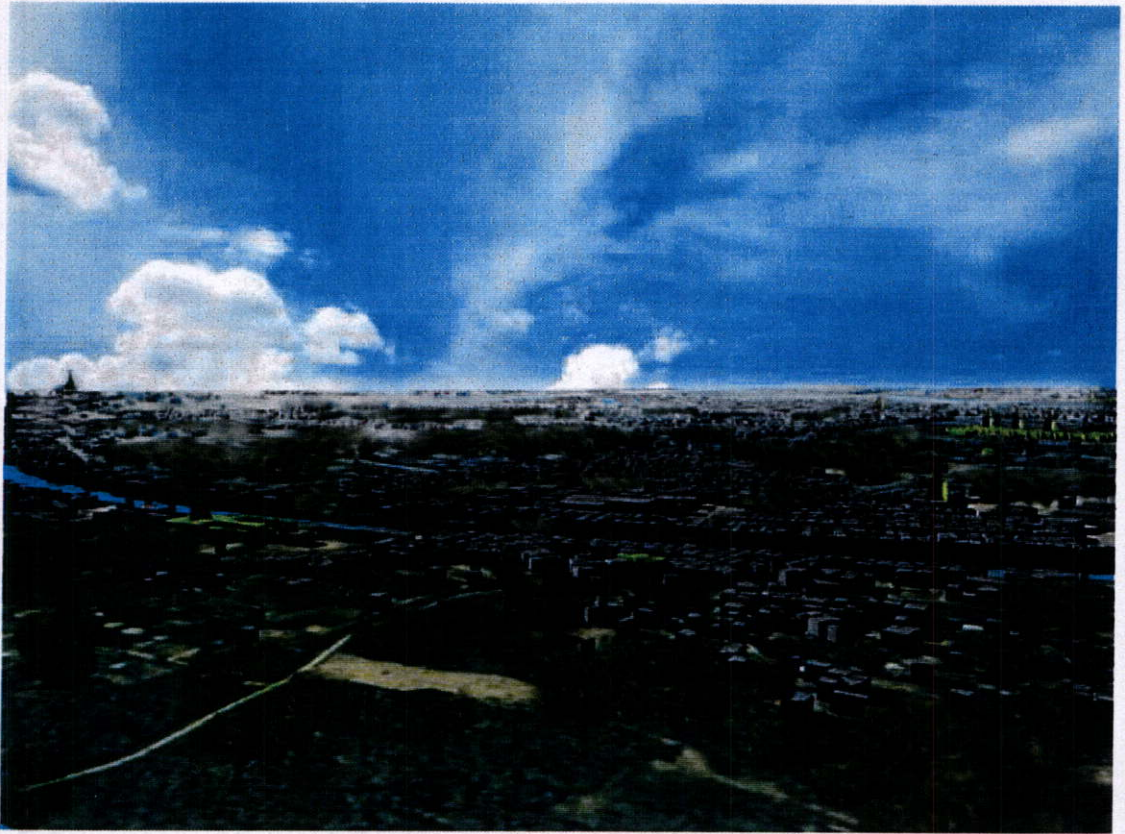
ภาพที่ 5.32 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง

ภาพที่ 5.33 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง

ภาพที่ 5.34 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง

ภาพที่ 5.35 มุมมองเข้าสู่เกาะเมืองจากหอชมเมือง

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. 2540. แผนแม่บทโครงการพัฒนาและอนุรักษ์มรดก ประวัติศาสตร์

พระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : สารรังสรรค์.

กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้อมูลทั่วไปจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา . 2548 [Online]. Available : <http://www.ayutthaya.go.th>

ตรึงจิต พึ่งรัมย์. 2539. การศึกษาองค์ประกอบชุมชนเมืองเก่าเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา กรณีศึกษา

ชุมชนย่านถนนนครนอก – นครใน จังหวัดสงขลา. (27-34). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย.

มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2542. แผนแม่บท ระยะที่ 2 โครงการอนุรักษ์และพัฒนามรดกประวัติศาสตร์

พระนครศรีอยุธยา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วรรณศิลป์ พีรพันธุ์. 2540. เทคนิคการวิเคราะห์เพื่อการวางแผน. (19 –21, 190-202). กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิศา ทรงกิตติกดี. 2540. “การรับรู้ด้านสุนทรียภาพเมือง กรณีศึกษา พื้นที่เมืองเก่าจังหวัดเชียงใหม่.”

วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการวางแผนภาคและเมือง บัณฑิตวิทยาลัย,

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วันเพ็ญ เจริญตระกูลปิติ. 2539. “การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดสวนสาธารณะ ระดับย่าน

กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2547. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิง

ปฏิบัติการ ครั้งที่ 2. พระนครศรีอยุธยา : สำนักงานโยธาธิการและผังเมือง.

องค์กรบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2546. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์กร

บริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา : โยธาธิการและผังเมือง.

เอี่ยม อนันตศาสตร์. 2539. “การศึกษาศักยภาพการใช้ที่ดินเพื่อการจัดสวนสาธารณะระดับย่าน

กรณีศึกษาพื้นที่เขตชั้นนอกฝั่งตะวันตกของกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญา

ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบัน

เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เอกสารทางราชการที่ใช้ในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / **1292** วันที่ 2๘ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.เบญจวรรณ อุบลศรี

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)
รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / 1292 วันที่ 20 มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน อาจารย์ อส สุขยางค์

ด้วย นายธันวา ทศนถิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตและขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ โอกาสนี้
ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ต้นข้าว ปาณินท์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรุงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการผู้ค้ำจุนการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ กศ 0524.04/ 1292

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.อภิรดี เกษมสุข

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนลีลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม
และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยา
นิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๖๖ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.ชัยสิทธิ์ ด่านกิตติกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)
รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายอนุชิต ป็องกันภัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนทีลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศษ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

10 มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นางจิระพร ป้องกันภัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)
รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายนิคม บุญญาสุสิทธิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธรรมา ทศนสิทธิ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรงค์เสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเคสฟายของนักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการ

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๑๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการออกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กาญจนา ตันสุวรรณรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนสิทธิ์พร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม
และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยา
นิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายสุเทพ ลิมพ์พุทธอักษร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนลิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร 10520

๒๐ มีนาคม ๒๕๔๙

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ชูวิทย์ สุขฉายา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม เพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนถิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำ
วิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรม
และหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยา
นิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่อง
ดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษา
ดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนลาดกระบัง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตอบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ วีระ อินพันทัง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทศนลีลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปะวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตอบคำถามในการทำวิจัยแบบเดลฟายของนักศึกษาดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-326-4325

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร.3692

ที่ ทธ 0524.04 / 1292

วันที่ 2๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.อรรถพร ฤทธิเกิด

ด้วย นายธันวา ทศนลิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล คำรังเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามตามที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายธันวา ทศนลิลพร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 1292

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

2๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน นายพรเทพ ทรัพย์อัมพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

คณะกรรมการอุดมศึกษา พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายธันวา ทักษณิลพร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 02-737-3000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 326-4325

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หน่วยบัณฑิตศึกษา งานทะเบียน โทร.3692

ที่ ศธ 0524.04 / **1292**

วันที่ 2๐ มีนาคม 2549

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ไพฑูรย์ พิมดิ

ด้วย นายธันวา ทักษณิลพร นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเมืองที่เหมาะสมกับโครงการ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยมี ผศ.สมพล ดำรงเสถียร เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม เป็นอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามดังที่แนบมาพร้อมนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจของท่านจะช่วยให้งานวิจัยของ นายธันวา ทักษณิลพร มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ที่ ศธ 0524.04/ 2119

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอลาอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน เทศบาลเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี

ด้วย นายธันวา ทักษณีสกุลพร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตรอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับแบบแปลนอาคารหอชมเมือง ถ่ายภาพและถ่ายวิดีโอภายในอาคาร เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2326-4325

โทรสาร. 0-2326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2119

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

13 พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการกองประวัติศาสตร์ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นายธันวา ทศนสีลพร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และสถานที่ตั้ง โบราณสถานในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์ศิลปะ วัฒนธรรมและหอชมเมือง”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2326-4325

โทรสาร. 0-2326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2119

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน นายกองค้ำการบบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นายธันวา ทศนสีลพร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและแผนแม่บท - ผังเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และขอถ่ายภาพภาพถ่ายทางอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง”

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2326-4325

โทรสาร. 0-2326-4325

ที่ ศธ 0524.04/ 2119

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒ พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษา

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานโยธาธิการและผังเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ด้วย นายธันวา ทศนสีลพร นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความประสงค์จะขอข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนที่ผังเมือง และขอถ่ายภาพทางอากาศ เพื่อประกอบการจัดเตรียมหัวข้อและเค้าโครงวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง ประจำจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อกำหนดที่ตั้งศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง”

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาดังกล่าว และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม)

รองคณบดี กำกับดูแลงานด้านบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

หน่วยบัณฑิตศึกษา

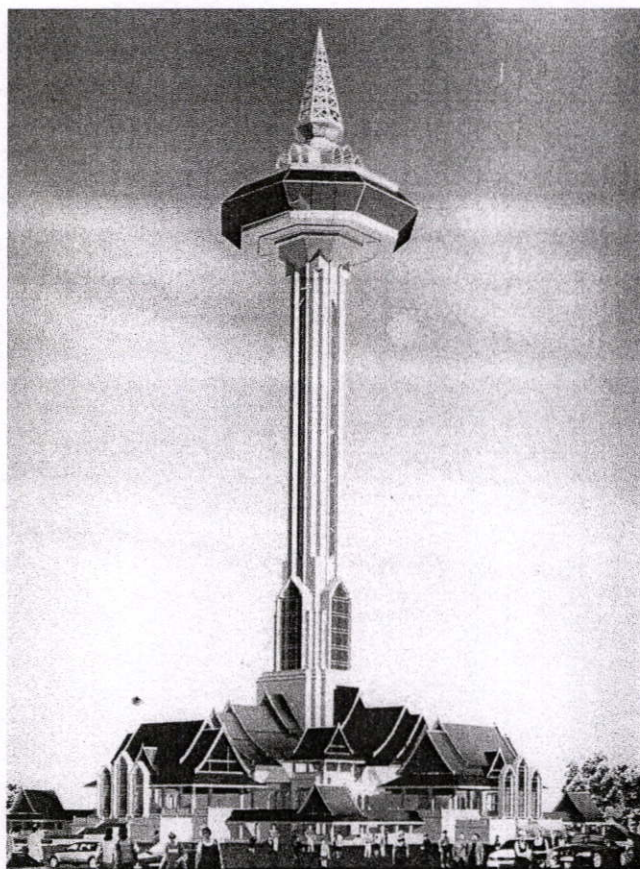
โทร. 0-2326-4325

โทรสาร. 0-2326-4325

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม ,แบบสำรวจและข้อมูลที่สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถามเจ้าหน้าที่ประกอบการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาศักยภาพพื้นที่ ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมายเหตุ

.....
.....
.....

วันที่เก็บข้อมูล/สอบถาม.....

ผู้เก็บข้อมูลสอบถาม

นายธันวา ทศนสิลพร

นักศึกษา ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาสถาปัตยกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

แบบสอบถาม

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมือง ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และ
หอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โครงการวิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการ
พิจารณาศักยภาพพื้นที่รอบเกาะเมืองในพื้นที่ 3,4,5 และ 6 ที่เหมาะสมแก่การพัฒนาและเป็นที่ตั้งของโครงการ
ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม และหอชมเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ในฐานะที่ท่านผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งสามารถพิจารณาปัจจัยที่มีผลต่อพื้นที่รอบเกาะเมืองและแนวโน้มใน
การพัฒนาของพื้นที่ รวมไปถึงแนวทางการแก้ปัญหาในแต่ละพื้นที่

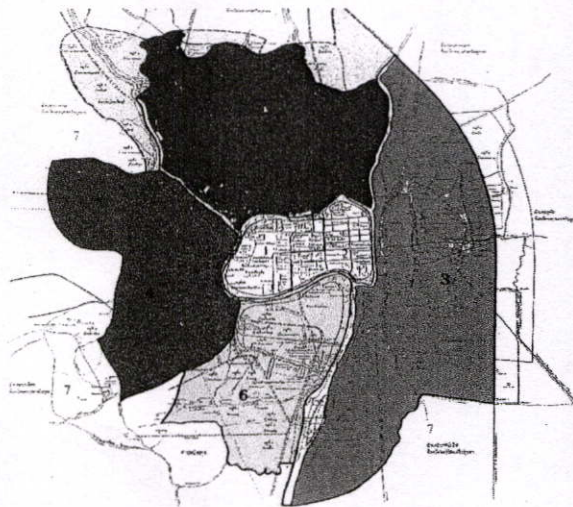
ซึ่งผู้วิจัยจะนำผลจากการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ และมาทำการวิเคราะห์เพื่อให้เกิดประโยชน์กับ
โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง

แบบสอบถามประกอบการวิจัย มีแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ลำดับความสำคัญของปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับการพัฒนา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและหอชมเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ. โอกาสนี้

รูปแสดงพื้นที่รอบเกาะเมือง ในพื้นที่ 3,4,5 และ 6

แบบสอบถามประกอบการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมกับโครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมจังหวัด

พระนครศรีอยุธยา

และหอชมเมือง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2549

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อและสกุล.....
2. สถานที่ทำงาน.....
3. ตำแหน่งทางวิชาการ.....
4. ตำแหน่งหน้าที่การทำงาน.....
5. การศึกษา.....สาขา.....
6. มีประสบการณ์ในงานผังเมืองหรือเกี่ยวกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่มาแล้ว.....ปี
หรือประสบการณ์ด้านอื่นๆ เช่น.....

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านและเรียงตามลำดับความสำคัญ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา	ลำดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1	ไม่สำคัญ 0
ปัจจัยด้านกายภาพ						
1. พื้นที่เสี่ยงต่อน้ำท่วม (Flood Prone Area)						
2. พื้นที่แผ่นดินทรุด (Land Subsidence)						
3. ความลาดชัน (Slope)						
4. โบราณสถานสำคัญ						
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาศักยภาพพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การพัฒนา						
1. พื้นที่อนุรักษ์						
2. พื้นที่เกษตร						
3. พื้นที่ราชการ						
ปัจจัยด้านสาธารณูปโภค	ลำดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1	ไม่สำคัญ 0
1. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายประธาน (Land Aecessibility - Principle road)						
2. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายหลัก (Land Aecessibility - Major road)						
3. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายรอง (Land Aecessibility - Collector road)						
4. การเข้าถึงพื้นที่ของถนนสายท้องถิ่น (Land Aecessibility - Local road)						
5. พื้นที่การให้บริการของประปา (Water Supply Service Area)						
6. พื้นที่การให้บริการของไฟฟ้า (Electricity Service Area)						

ปัจจัยด้านสาธารณูปการ	ลำดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1	ไม่สำคัญ 0
1. พื้นที่การให้บริการของตลาด (Market Service)						
2. พื้นที่การให้บริการของสถานศึกษา (School Service Area)						
3. พื้นที่การให้บริการของสาธารณสุข (Health Service Area)						
4. พื้นที่การให้บริการของตำรวจ (Police Service Area)						
5. พื้นที่การให้บริการของสถานีดับเพลิง (Fire Station Service Area)						
6. พื้นที่การให้บริการของการระบายน้ำ (Sewage Service Area)						
7. พื้นที่การให้บริการของการจัดเก็บสิ่งปฏิกูล (Waste Service Area)						
8. พื้นที่การให้บริการของสถานพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation Service Area)						
ปัจจัยอื่นๆ	ลำดับความสำคัญของปัจจัย					
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยมาก 1	ไม่สำคัญ 0
1. พื้นที่แพร่กระจายมลพิษ (Warn Zone)						
2. พื้นที่ราคาที่ดิน (Land Price)						
3. พื้นที่มุมมองที่มีผลต่อเมือง						
4. พื้นที่ที่มีกฎหมายผังเมืองรวม						

แบบสำรวจประกอบการวิจัยเพื่อหาศักยภาพพื้นที่

เรื่อง.....

ชื่อ.....

สถานที่ตั้ง.....

1. สภาพพื้นที่เดิมเป็นอย่างไรทำอะไร
.....
2. พื้นที่3,4,5และ6มีปัญหาเรื่องน้ำท่วมหรือไม่อย่างไร
.....
3. การใช้ที่ดินภายในเขตพื้นที่กรณีศึกษาแบ่งตามลักษณะการใช้งานจริงเป็นอย่างไร
.....
4. ใครเป็นผู้ถือครอง มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินบริเวณพื้นที่ศึกษาบ้าง
.....
5. ลักษณะเฉพาะของพื้นที่ 3,4,5และ6เป็นอย่างไร
.....
6. สภาพพื้นที่, ที่ดินโดยรอบของพื้นที่ศึกษา3,4,5และ6 เป็นอย่างไร
.....
7. สภาพแวดล้อมด้านภูมิอากาศ ทิศทางแดด-ลมในแต่ละเขตพื้นที่เป็นอย่างไร
.....
8. ใครเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ถือครองในพื้นที่โล่งที่มีอยู่
.....
9. พื้นที่สิ่งก่อสร้างภายในเขตพื้นที่ที่จะศึกษาได้แก่อะไรบ้าง
.....
10. ลักษณะและรูปแบบชุมชนในพื้นที่3,4,5และ6เป็นแบบใด
.....
11. สภาพความเป็นอยู่ของประชาชนภายในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างไร
.....
12. มีความพร้อมด้านไฟฟ้า และน้ำประปา มากน้อยเพียงใดในแต่ละบริเวณภายในเขตพื้นที่ศึกษา
.....
13. เส้นทางคมนาคมโดยรอบ และภายในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างไร
.....

14. การบริการระบบขนส่งมวลชนภายในเขตพื้นที่ศึกษาเป็นอย่างไร

.....

15. ปัญหาที่พบภายในเขตพื้นที่ศึกษา ที่มีผลต่อการพัฒนาและขยายตัวรวมไปถึงข้อจำกัดในแต่ละพื้นที่ได้แก่อะไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

16. พื้นที่โล่งสามารถพัฒนาเป็นสวนสาธารณะได้ ได้แก่บริเวณใดบ้างภายในเขตพื้นที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อมูลที่สอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ

รศ.ชววิทย์ สุจฉายา

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา สด.ม . (การออกแบบชุมชนเมือง)

โครงการศูนย์ศิลปวัฒนธรรมมีความจำเป็น แต่หอชมเมืองไม่มีความจำเป็น เนื่องจากในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีที่จะสามารถมองเห็นเมืองในจุดอื่น ๆ ได้โดยไม่จำเป็นต้องสร้างหอขึ้นไปชม โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน MAJOR VIEW ที่สร้างผลกระทบต่อกรมมองเห็นสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะมีปัญหาเป็นอย่างมากเมื่อมองไปสู่ตัวเกาะเมือง หรือมองไปยังสถานที่สำคัญ

ศูนย์วัฒนธรรมดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วจะอยู่ไม่ห่างจากเขตเมืองเก่าหรือเกาะเมืองไม่มากแต่ตัวหอคอยจะมีผลต่อตัวเมืองเก่า ดังนั้นหากแยก FUNCTION 2 อย่างออกจากกัน ก็สามารถลดผลกระทบได้ อย่างไรก็ตามเมื่อเรา 2 FUNCTION มาบวกเข้าไว้ด้วยกันแน่นอนว่าต้องมีผลกระทบ

วิธีแก้ปัญหาก็คือสร้างเฉพาะศูนย์ศิลปวัฒนธรรมที่ต้องอิงกับเขตเมืองเก่า โดยไม่จำเป็นต้องมีหอชมเมือง และใช้เทคโนโลยีที่สามารถให้วิวในมุมสูงได้เป็นการทดแทนหรือดีกว่าด้วยซ้ำไป

รศ.วีระ อินพันทัง

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา สด.ม . (สถาปัตยกรรม)

ศูนย์วัฒนธรรมน่าจะเกิดขึ้น แต่หอชมเมืองซึ่งมีความสูงมากและมีรูปแบบที่ไม่น่าพิศมัยนักไม่ควรเกิดขึ้นควรปล่อยให้พื้นที่เกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบเป็นพื้นที่แห่งอดีต การพัฒนาใด ๆ ไม่ควรทำลายแนวความคิดนี้

หากต้องการให้มีที่ชมเมืองในมุมสูงจริง ๆ (ซึ่งไม่จำเป็น) อาจสร้างหอคอยชั่วคราว หรือให้คนนั่งบอลูนขึ้นไปดู เลิกดูแล้วก็ลดระดับต่ำลง ไม่จำเป็นต้องแสดงศักยภาพในการพัฒนาด้วยการสร้างวัตถุ พัฒนาความคิดและจิตใจงดีกว่า

ศศ.กาญจนา ตันสุวรรณรัตน์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา

การศึกษา คอ.ม. (สถาปัตยกรรม)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีฐานะเป็นเมืองมรดกโลกโดยเฉพาะเกาะเมือง ซึ่งเป็นพื้นที่ประวัติศาสตร์ ควรค่าแก่การอนุรักษ์ ผู้คนนักท่องเที่ยวประสงค์จะมาเพื่อศึกษาความเป็นมาซึ่งจับต้องได้ การสร้างสถาปัตยกรรมใหม่จะเป็นสิ่งแปลกปลอมที่ไม่พึงประสงค์ แม้จะมีองค์ประกอบด้านการใช้สอยที่ทันสมัยสะดวกสบาย ผู้คนที่มาศึกษาประวัติศาสตร์ต้องการมาสัมผัสกลิ่นไอของเมืองเก่า การขัดเขี่ยคหกรรมเมืองที่มีความสูงจะเป็นความคิดที่ขัดต่อวัฒนธรรมไทย ที่ต้องมีความอ่อนน้อม ถ่อมตน กตัญญูต่อบรรพชน แต่คหกรรมเมืองกำลังจะนำคนที่เป็นลูก ๆ หลาน ๆ ขึ้นไปอยู่บนหัวบรรพชน แล้วก้มลงมาองความหยวนะ คงไม่เหมาะสมหากโครงการนี้เกิดขึ้นจริง ๆ นักท่องเที่ยวคงไม่มีอารมณ์มาเที่ยว หากทุก ๆ ครั้งที่เราจะถ่ายรูปเมืองอยุธยา จะพบสถาปัตยกรรมที่มีความสูงราวกับเปรต ขึ้นคร่อมวัดวาอาราม ปราสาท ราชวัง เราคงไม่อยากให้วิญญูณปุ่มามองว่าลูกหลาน กำลังทำอะไรอยู่

การพัฒนาควรคิดเรื่องอื่น ๆ ที่มีสัดส่วนใกล้เคียงกับสภาพปัจจุบัน หรือวิถีชีวิตที่เรียบง่าย ดีกว่าที่จะไปชูประเด็นของเทคโนโลยีที่เกินจำเป็น โดยเฉพาะกับเมืองประวัติศาสตร์อย่างอยุธยา

หอชมเมืองมีไว้ชมทัศนียภาพเมืองใหญ่ เมืองหลวง เพื่ออวดเทคโนโลยี ขอเสียที่อย่างทำให้คนไทยต้องเจ็บปวดไปมากกว่านี้เลย

นายนิคม บุญญานุสิทธิ์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี นครราชสีมา

การศึกษา การศึกษา สอ.ม. (การออกแบบชุมชนเมือง)

เมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่สมบูรณ์ในตัวเองอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องสร้างอะไรไปเพิ่มเรื่องราวให้กับพื้นที่อีก สิ่งที่ควรกระทำคือการรักษาพื้นที่เดิมให้คงสภาพไว้อย่างสมบูรณ์ ส่งเสริมวิถี ประเพณี วัฒนธรรม ที่จะให้เพิ่มคุณค่าและเรื่องราวประวัติศาสตร์ให้กับพื้นที่

การพัฒนาพื้นที่ด้วยหอชมเมืองควรจะใช้กับเมืองที่มีลักษณะเป็นเมืองใหม่ หรือเมืองที่ยังขาดจุดเด่นเป็นสัญลักษณ์เป็นของตัวเอง

นายอเส สุขยางค์

**คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
การศึกษา สด.ม. (สถาปัตยกรรม)**

สภาพความเป็นอยู่ของเมืองใหญ่ต่างๆ โดยคนไทยส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมด จะมีการตั้งถิ่นฐานอยู่บนที่ราบและเกือบราบสนิททุกแห่ง มุมมองของการพัฒนาเมือง รวมทั้งดูแลรักษา วางแผนจากที่สูง เป็นความสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่คนในภูมิภาคเราไม่ค่อยได้สัมผัส การเปลี่ยนมุมมองของคนในลักษณะทางกายภาพแบบนี้ เป็นบ่อเกิดให้เกิดการพัฒนาความคิดที่ชัดเจน เป็นรูปธรรมได้ง่ายขึ้น ทั้งในการพัฒนาเมืองทางด้านอื่นๆ

ตำแหน่งที่ตั้งที่มีผลกับมุมมอง ระยะที่จะมองเห็น รวมถึงสิ่งที่จะมองเห็นได้จากหอคอย สิ่งสำคัญที่ควรเห็นเป็นสิ่งแรกจนถึงอันดับสุดท้าย การมองที่มุมมองระดับบน อาคารหอคอยราคาแพงที่ไม่สามารถมองเห็นอะไรได้เลย ก็จะไม่ทำให้คุ้มค่าการลงทุน การมีสิ่งแปลกปลอมบางอย่างอาจเป็นความจำเป็นของเมือง เช่น สะพานลอย รถไฟฟ้า อาคารสูง ตามแต่ลักษณะพื้นที่ และความจำเป็นหากต้องการประโยชน์จากสิ่งแปลกปลอม โดยการไม่ปฏิเสธ เพียงแต่ต้องใช้เวลาการทำงานออกแบบสิ่งเหล่านั้นอย่างละเอียด ให้นานและลึกซึ้ง จนเป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับได้ อย่างเช่น หอไอเฟล ปารีส หอเอน ปีซ่า

นางจิระพร ป้องกันภัย

บริษัท บี.เอ.จี จำกัด

การศึกษา สด.ม. (สถาปัตยกรรม)

อยุธยาเป็นเมืองโบราณที่มีความน่าสนใจทางประวัติศาสตร์มาก อย่างไรก็ตามต้องคำนึงถึงปัจจัยเรื่องที่ตั้งของโครงการมากที่สุด ต้องไม่ทำลายชุมชน รูปลักษณะของอาคารต้องคำนึงถึงรูปแบบที่เหมาะสม สัดส่วนความสูงของอาคารต้องอยู่ในระยะที่มองเห็นเมืองได้รอบแต่ไม่ทำลายภาพลักษณ์ของเมืองโบราณ

นายสุเทพ ลัม

กองแบบแผน กระทรวงสาธารณสุข

การศึกษา คอ.ม. (สถาปัตยกรรม)

เหมาะสมที่จะเกิดขึ้น เพราะเป็นเมืองประวัติศาสตร์ ทำให้สามารถมองมุมด้านกว้างได้ดี

ผศ.ดร.ต้นข้าว ปาณินท์

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา สด.ค. (สถาปัตยกรรม)

ต้องการรายละเอียดและข้อมูล พร้อมทั้งวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อช่วยในการประเมิน

ดร.ชัยสิทธิ์ คำนกิตติกุล

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา สด.ค. (สถาปัตยกรรม)

น่าจะช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยว แต่ตำแหน่งที่ตั้งควรพิจารณาอย่างรอบคอบไม่ให้กระทบต่อโบราณสถาน การดำเนินการใดๆ ในแหล่งโบราณสถานควรพิจารณาอย่างรอบคอบ

ดร.อภิรดี เกษมสุข

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร

การศึกษา สด.ค. (สถาปัตยกรรม)

ไม่มั่นใจเนื่องจากยังไม่มีรายละเอียดมากพอที่จะตัดสินใจได้ ควรเสนอรายละเอียด และอาคารเปรียบเทียบที่ใกล้เคียงกันมาด้วย ว่าจะเป็นการที่ซ้ำหรือไม่

นายอนุชิต ป้องกันภัย

บริษัท บี เอ จี เอส จำกัด

การศึกษา คอ.ม. (สถาปัตยกรรม)

เหมาะสมที่จะเกิดขึ้นเพราะสามารถเป็นจุดรวบรวมเอกลักษณ์ของชาติ เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมข้อมูลดังกล่าว ประกอบกับได้สร้างงานให้กับชุมชน แต่คงต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมาด้วย ซึ่งคงต้องใช้ระยะเวลาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้ มาศึกษาและตรวจสอบอย่างจริงจังอีกครั้ง

นางสาว เบญจวรรณ อุบลศรี

คณะสถาปัตยกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

การศึกษา สด.ม. (การวางแผนภาคและเมือง)

ไม่สามารถบอกได้ว่าเหมาะสมหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลไม่เพียงพอ และ นิยามของศูนย์วัฒนธรรมและหอชมเมืองมีขอบเขต และความสำคัญไม่เพียงพอ

ประวัติผู้เขียน

นายชันวา ทศนสิทธิ์ เกิดวันพุธที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2518 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ พ.ศ. 2534 จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ สาขาสถาปัตยกรรม จากมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น พ.ศ. 2539 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2542 เข้าศึกษาต่อที่คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาสถาปัตยกรรม สำเร็จการศึกษาปี พ.ศ. 2549

ประวัติการทำงาน (WORK EXPERIENCE)

1998 - ATT CONSUALTANT CO.,LTD

1999 - GEO DASIC DESIGN CO.,LTD

2000 - AIC DESIGN CO.,LTD

2002 - INTER FURNITURE CO.,LTD

2002 - 2005 - INTER FURNITURE CO.,LTD AND INTER PLAN CO.,LTD